

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MALATYA VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM
DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**MALATYA İLİ 2023 YILI ÇEVRE DURUM
RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİNDEN
SORUMLU ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

MALATYA – 2024

ÖNSÖZ

Çevre; dünya üzerinde yaşamını sürdüren canlıların hayatları boyunca ilişkilerini sürdürdüğü dış ortamdır. Diğer bir ifadeyle Ekosistem olarak tanımlanabilir. Hava, su ve toprak bu çevrenin fiziksel unsurlarını, insan, hayvan, bitki ve diğer mikroorganizmalar ise biyolojik unsurlarını teşkil etmektedir.

Ülkemiz gelişmekte olan her ülke gibi üretimi artırmak, kentleşmek, sanayileşmek, alt yapısını geliştirmek ve güçlendirmek, sonuçta insanların refahı ve mutluluğunu sağlamak zorundadır. Ancak bunu yaparken çevresel değerlerin tahribine yol açmadan, kaynakları akılcı kullanarak, tabiatın dengesini bozmadan yani sürdürülebilir kalkınma ve yaşanabilir çevre stratejileri doğrultusunda hareket edilmesi önem arz etmektedir. Uzun vadede ekonomik sistemin sürekliliğini sağlamak her şeyden önce, o ekonomik sistemi besleyen çevre değerlerini korumak, geliştirmek ve kullanımını gerçekçi temellere oturtmakla mümkün olabilecektir.

Gelişen teknolojinin yaşamımıza getirdiği konfor yanında, bu gelişmenin doğaya ve çevreye verdiği kirliliğin boyutu her geçen gün hızla artmaktadır. Çeşitli kaynaklardan çıkan katı, sıvı ve gaz halindeki kirletici maddelerin hava, su ve toprakta yüksek oranda birikmesi çevre kirliliği oluşmasına neden olmaktadır.

Çevre sorunlarının çözümünde temel hareket noktası, sorunları bilmek ve tanımaktır. Sorunların tam olarak tespiti ayrıntılı bir envanter çalışması ile mevcut çevre şartlarının ortaya konulması ve sürekli gözlenmesi ile mümkün olacaktır.

Bu doğrultuda İlimizin çevresel durumunu ve çevre sorunları belirlemeye yönelik olarak hazırlanan Çevre Durum Raporu; ilimizin çevresel anlamda durumu ve çevresel verileri ile özellikle karar vericilerin çevre konularında süreçleri daha iyi anlayabilmesi ve yönlendirebilmesi için en önemli kaynaklardan biri olacaktır.

Cengiz BAŞER
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
A. HAVA	5
A.1. HAVA KALİTESİ	5
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLETİCİLER	9
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	11
A.3.1. <i>Temiz Hava Eylem Planları</i>	12
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI.....	12
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ.....	14
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	16
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK.....	17
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	18
B. SU VE SU KAYNAKLARI	19
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ.....	19
B.1.1. <i>Yüzeysel Sular</i>	19
B.1.1.1. Akarsular.....	19
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar.....	22
B.1.2. <i>Yeraltı Suları</i>	23
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	23
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ.....	24
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU.....	25
B.3.1. <i>Noktasal kaynaklar</i>	25
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar.....	25
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	26
B.3.2. <i>Yayıllı Kaynaklar</i>	27
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar.....	27
B.3.2.2. Diğer	27
B.4. DENİZLER.....	28
B.4.1. <i>Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu</i>	28
B.4.2. <i>Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu</i>	28
B.4.3. <i>Acil Müdahale Planları</i>	28
B.4.4. <i>Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri</i>	28
B.4.5. <i>Denizdeki Balık Çiftlikleri</i>	28
B.4.6. <i>Deniz Çöpleri</i>	29
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	29
B.5.1. <i>İçme ve Kullanma Suyu</i>	29
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	29
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	30
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	30
B.5.2. <i>Sulama</i>	34
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı.....	34
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı.....	34
B.5.3. <i>Endüstriyel Su Temini</i>	35
B.5.4. <i>Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı</i>	35
B.5.5. <i>Rekreasyonel Su Kullanımı</i>	36
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	37
B.6.1. <i>Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri</i>	37
B.6.2. <i>Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri</i>	40

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

B.6.3. Düzenli Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	41
B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı	41
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	41
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	41
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar	41
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi	42
B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	43
B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	43
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	44
C. ATIK	45
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	45
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	53
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	54
C.3.1. Eğitimler	54
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	55
C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı	55
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	56
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	59
C.6. ATIK YAĞLAR	61
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	61
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	62
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	63
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	64
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	65
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	65
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	66
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	67
C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları	67
C.13. TIBBİ ATIKLAR	67
C.14. MADEN ATIKLARI	70
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	70
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	72
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	72
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	72
D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI	73
D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)	73
D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	73
E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	74
E.1. FLORA	74
E.2. FAUNA	123
E.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR	139
E.3.1. Ormanlar	139
E.3.2. Milli Parklar	141
E.3.3. Tabiat Parkları	142
E.4. ÇAYIR VE MERA	147

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

MALATYA İLİ VE İLÇELERİNDEKİ ORMANLIK ALANLARIN YILLAR İTİBARI İLE MİKTARLARI (HA)HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.	
E.5. SULAK ALANLAR.....	151
E.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	151
E.6.1. Tabiat Anıtları.....	151
E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları.....	151
E.6.3. Anıt Ağaçlar	151
E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri.....	154
E.6.5. Doğal Sit Alanları	155
E.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	162
F. ARAZİ KULLANIMI	163
F.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ.....	163
F.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	165
F.2.1. Çevre Düzeni Planı	165
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	167
G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ.....	168
G.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ.....	168
G.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	170
G.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	170
H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI.....	171
H.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	171
H.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	171
H.3. İDARİ YAPTIRIMLAR.....	172
H.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI.....	173
H.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	174
I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ.....	175

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge 1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri	7
Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	8
Çizelge .3 - Ulusal hava kalitesi indeksi	8
Çizelge .4 –2020 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	8
Çizelge .5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	11
Çizelge 6- 2020 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler	13
Çizelge 7– 2020 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	14
Çizelge 8– Tamamlanan Gürültü Bariyerleri	16
Çizelge 9 - 2021 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	17
Çizelge 10 – Tamamlanan Bisiklet Yolları	17
Çizelge 11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları.....	17
Çizelge 12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak	18
Çizelge 13 –İlin akarsuları.....	21
Çizelge 14 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	22
Çizelge 15 –Yeraltı suyu potansiyeli.....	23
Çizelge 16 -2020 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	24
Çizelge 17-Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi.....	28
Çizelge 18 – 2020 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı	28
Çizelge 19– Malatya ilindeki içme suyu kaynakları	31
Çizelge 20 – Malatya ilinde devlet ve özel sektör tarafından gerçekleştirilecek enerji projeleri.....	35
Çizelge 21-yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu.....	38
Çizelge 22 –2020 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu.....	40
Çizelge 23 –2020 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı ...	40

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge 25 – 2022 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu (tuik).....	41
Çizelge 26– 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları.....	43
Çizelge 27 - 2020 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb).....	43
Çizelge 28 – 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analiz sonuçları	44
Çizelge 29-yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri	52
Çizelge 30– 2021 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi	53
Çizelge 31 – 2021 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri	55
Çizelge 32 –.....yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı	55
Çizelge 33 - 2019 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları.....	57
Çizelge 34 – 2020 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	58
Çizelge 35- 2020 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı	58
Çizelge 36 - 2020 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	58
Çizelge 37 –2019 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarı	59
Çizelge 38 – 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	61
Çizelge 39 – Yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg) *	62
Çizelge 40 –2019 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	63
Çizelge 41 –2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler.....	63
Çizelge 42 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	63
Çizelge 43- Malatya ilinde 2020 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar	64
Çizelge 44 –.....İlde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet).....	65
Çizelge 45– Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet).....	65
Çizelge 46 –2020 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	66
Çizelge 47– 2020 Yılında ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı.....	69
Çizelge 48 – Malatya ilinde 2020 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı.....	70

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge 49-İlimizdeki Maden Atık Depolama Tesisleri.....	70
Çizelge 50 –.....yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı*.....	71
Çizelge 51–2020 Yılında BEKRA Kuruluşlarının Sayısı	72
Çizelge 52 - 2020 yılında yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı.....	72
Çizelge 53–.....yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi.....	73
Çizelge 54 -Malatya Florasını belirleme çalışmaları kapsamında yapılan arazi çalışmaları ve toplanan örnek sayılarının ilçelere dağılımı.	76
Çizelge 55- Malatya ili ve ilçelerindeki ormanlık alanların yıllar itibari ile miktarları ...	149
Çizelge 56 – Malatya ilinde il arazinin ilçeler itibariyle genel dağılımı	150
Çizelge 57–İlimizde il arazinin ilçeler itibariyle genel dağılımı	150
Çizelge 58 – 2018 Yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırılması (Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2021)	163
Çizelge 59 – Malatya ilindeki tarım arazilerinin karakteri.....	163
Çizelge 60 –Arazi kullanım sınıflandırması.....	164
Çizelge 61- Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	168
Çizelge 62 –Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2022 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	169
Çizelge 63–2014-2020 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı ..	169
Çizelge 64–2020 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları (e-İzin Yazılımı, 2021)	170
Çizelge 65–2020 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	171
Çizelge 66– 2020 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	171
Çizelge 67 –2020 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı (e-denetim yazılımı, 2021).....	172

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik A.1 - 2020 yılında Çöşnük istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	13
Grafik A.2 - 2020 yılında Çöşnük istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	13
Grafik A.3 –2023 yılında gürültü konusunda yapılan Şikâyetlerin dağılımı	14
Grafik B.4 - 2018 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu Şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	29
Grafik B.5 – 2023 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	35
Grafik B.6 – 2023 yılında kanalizasyon Şebekesi tesisi ile hizmeti verilen belediye nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı.....	37
Grafik B.7 – 2023 yılında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı.....	37
Grafik B.8 –2023 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	42
Grafik B.9 –2023 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	42
Grafik C. 10- 2023 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu	50
Grafik C.11-Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	54
Grafik C.12 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (aynı Şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır)	56
Grafik C.13 –Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletmeler.....	58
Grafik C.14 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı.....	59
Grafik C.15 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi	59
Grafik C.16 –Yıllar itibariyle atık madeni yağ toplama miktarları*	61
Grafik C.17-Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları(ton).....	65
Grafik C.18 – 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı	70
Grafik E.19 –Malatya ilinde 2023 yılı arazi kullanım durumu	164
Grafik F.20 –2023 Yılında ÇED Olumlu Kararı Alınan Projelerin Sektörel Dağılımı.....	168
Grafik F.21 –2030 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Alınan Projelerin Sektörel Dağılımı	169
Grafik F.22 –2023 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı.....	170

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Grafik G.23–ÇŞİDİM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	171
Grafik G.24–2023 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	172
Grafik G.25 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezalarının konulara göre dağılımı.....	173
Grafik G.26 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	173

LİSTELER

Liste 1. I. Organize Sanayi Bölgesindeki ve İlave Alandaki Tesislerin Sektörel Dağılımı ..	3
Liste 2. II. Organize Sanayi Bölgesindeki Tesislerin Sektörel Dağılımı	4
Liste D.3- İl Genelinde Mevcut Flora ve Fauna Çeşitliliğine ait Literatür Çalışmaları.....	79
Liste D.4.Bitki Listesi.....	79
Liste D. 5. Malatya İli İç Su Balıkları Listesi.....	126
Liste D. 6. Malatya İli Genelinde Kuş Türleri Listesi. Kaynak: Orman Su XV. Bölge Müdürlüğü,2017	128
Liste D. 7. Memeliler, Sürüngenler ve İki yaşamlılar Tür Listesi. Kaynak: Orman Su XV. Bölge Müdürlüğü,2017.....	133
Liste D. 8. Malatya İl Sınırları İçerisinde Bulunan Nadir ve Tehlike Altındaki Hayvan Türleri	136

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1- Malatya İli ve İlçeleri	2
Harita A.2-Malatya ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	12
Harita E.3. İl topraklarının arazi kullanım kabiliyetine göre dağılımı	165
Harita E.4- Malatya İli Çevre Düzeni Planı	167

RESİMLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Resim B.1-İçme Suyunun Klorlandığı Bölüm . Malatya –Kaptaj.....	30
Resim B.2-İçme Suyu Kaynağı Malatya –Kaptaj	31
Resim C.3- Malatya Entegre Çevre Tesisi	46
Resim C.4- Kapıkaya Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Sahası	48
Resim C. 5- İlimiz Katı Atık Bertaraf ve Düzenli Depolama Tesisi İnşaatı	50
Resim C.6-Mwm Tcg 2020 V12 Biyogaz Motoru Ve Booster Ünitesi	51
Resim D.7-Tür Eylem Planında Yer Alan Türler.....	123
Resim D.8- Hayvan Bakım Evi	137
ResimD.9-Kıvalı Keklik Üretim Merkezi	138
ResimD.10-Hekimhan Geyik ve Dağ Keçisi Üretim Merkezi	138
Resim D.11-İlimizdeki Yaban Hayatı Tanıtım Merkezi	139
Resim D.12- Levent Vadisi-Ozan Kanyonu Milli Parkı	141
Resim D.13- Kozluk Kanyonu Milli Parkı.....	141
Resim D.14-Nemrut Dağı Milli Parkı	142
Resim D.15- Turgut Özal Tabiat Parkı-1	143
Resim D.16- Turgut Özal Tabiat Parkı-2	144
Resim D. 17-Turgut Özal Tabiat Parkı-3	144
Resim D.18- Turgut Özal Tabiat Parkı-4	145
Resim D.19-Beydağı Tabiat Parkı-1	146
Resim D.20- Beydağı Tabiat Parkı-2	146
Resim D.21-Beydağı Tabiat Parkı-3	147
Resim D.22 - Battalgazi/Orduzu Anıt Çınar Ağacı.....	152
Resim D.23 - Yeşilyurt/Dilek Anıt Çınar Ağacı	152
Resim D.24 - Pütürge/Ormaniçi Anıt Çınar Ağacı	153
Resim D.25 - Arapgir/Serge Anıt Çınar Ağacı.....	153
Resim D.26 - Yeşilyurt/Üçgöze Anıt Ardıç Ağacı.....	154
Resim D.27 - Hekimhan/Dursunlu Anıt Ceviz Ağacı	154
Resim D.28 - Günpınar Şelalesi Nitelikli Doğal Koruma Alanı	155

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Resim D.29 - Darende/Tohma Çayı Doğal Vadisi, Somuncubaba Boğazı İle Doğal Akvaryum(Balıkli Göl) Kesin Korunacak Hassas Alan ve Nitelikli Doğal Koruma Alanı	156
Resim D.30 - Pütürge/Karadere(Haydaran) Mevkii Nitelikli Doğal Koruma Alanı.....	157
Resim D.31 - Arapgir/Kozluk Çayı Kanyonu Nitelikli Doğal Koruma Alanı Ve Sürdürülebilir Koruma Ve Kontrollü Kullanım Alanı	157
Resim D.32 - Darende/Ayvalı Nitelikli Doğal Koruma Alanı	158
Resim D.33- Doğanşehir/ Erkenek Karanlıkdere Kanyonu Doğal Sit Alanı	159
Resim D.34 - Doğanşehir/Meled Deresi Vadisi Doğal Sit Alanı	160
Resim D.35 - Darende/Akçadağ/Yazıhan Tohma Çayı Ozan Kanyonu Kesin Korunacak Hassas Alan ve Nitelikli Doğal Koruma Alanı	161
Resim D.36 - Doğanşehir/Polat Sulu Mağara	161
Resim H.37- Çevre Günü Etkinlikleri (Valilik Makamında Ziyaret-I).....	176
Resim H.38- Çevre Günü Etkinlikleri (Orduzu Göletine Celenk bırakma)	176

GİRİŞ

İlimizin 2023 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre nüfusu 742.725 kişi olup nüfus artış hızı da binde -89,89'dır. İlin nüfus yoğunluğu 63 kişi/km² 'dir. Ekonomik ve sosyal yönden çok geniş bir etki alanı bulunması, nüfus üzerinde etkili olmaktadır.

Malatya, Doğu Anadolu Bölgesi'nin yukarı Fırat havzasında ve Adıyaman, Malatya, Elazığ, Bingöl, Muş, Van çöküntü alanının Güneybatı ucunda yer almaktadır. Çevresini doğuda Elazığ ve Diyarbakır, güneyde Adıyaman, batıda Kahramanmaraş, kuzeyde Sivas ve Erzincan illeri çevrelemektedir.

İl topraklarının yüz ölçümü 12.313 km² olup 35 34` ve 39 03` kuzey enlemleri ile 38 45` ve 39 08` doğu boylamları arasında kalmaktadır. Malatya, Sultansuyu ve Sürgü Çayı Vadileri ile Akdeniz'e, Tohma Vadisi ile İç Anadolu'ya, Fırat Vadisi ile Doğu Anadolu'ya açılarak bu bölgeler arasında bir geçiş alanı oluşturur.

İlimiz 12/11/2012 kabul tarihli ve 6360 sayılı Kanunla Büyükşehir olmuştur. İlimiz 13 ilçeden oluşmaktadır.

Malatya'nın İlçeleri

Akçadağ	Hekimhan
Arguvan	Kale
Arapgir	Kuluncak
Battalgazi	Pütürge
Darende	Yazıhan
Doğanşehir	Yeşilyurt
Doğanyol	

Malatya, Doğu, Güneydoğu ve Orta Anadolu arasında yer alan bir ovadır. Ova, kuzeyden güneye doğru hafif bir eğimle uzanır. Arazi denizden uzak ve yüksektir. Bu nedenle de Malatya'nın iklimi serttir. Yazları sıcak ve kurak; kışları ise, çoğu kez yağışlı ve soğuk olan sert iklimine karşın bölgede yer yer Doğu, Güneydoğu ve İç Anadolu iklim özelliklerini de görmek mümkündür. İklim, değişik özellikler gösteren üç ayrı bölgede incelenebilir. İldeki yüksek platolarda İç Anadolu'nun step iklimi gözlenir.

Güney ovasında, Fırat-Dicle nehirleri arasının ılık iklimi ile Suriye Çölü'nün yakıcı sıcaklarının etkisinde özel bir Akdeniz iklimi görülür. Dağlık bölgelerde ise, kışları soğuk olup, her iki bölgenin de etkisinde bulunan bir iklim hüküm sürer. Denizden yüksekliği 900 metre olarak kabul edilen Malatya'da yılın en yağışlı mevsimi ilkbahardır. Yılın 130 -140 günü tamamen güneşli, 50-60 günü kapalı ve güneşli geçer. Geriye kalan günler hep parçalı bulutludur. Isı genellikle -20 ile +40 derece arasında seyrederek. 1920 yılından sonra günümüze kadar en düşük sıcaklık -21.1, en yüksek sıcaklık ise +41 derece olarak tespit edilmiştir.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Orduzu sulama göleti, Orduzu Zorbalı sulama göleti ve Hançayı ikinci sulama göleti Malatya merkezde, İsaköy sulama göleti Arguvan ilçemizde; bir sulama göleti de Darende ilçemizde bulunmaktadır.

Şeker fabrikası, TİGEM Sultansuyu İşletmesi gibi devletin sanayi kuruluşları ilimiz sanayisinin temellerini oluşturmuşlardır. Günümüzde ise sanayileşme özel sektörün elinde daha başka bir boyut kazanarak sürekli ileriye doğru gitmektedir. İlimizde dağınık olarak çalışan sanayicileri bir arada toplamak amacıyla küçük sanayi sitesinin inşaatına 1968 yılında başlanılmış ve 1975 yılında bitirilmiştir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığının % 80 desteğiyle kurulmuş olan küçük sanayi sitesinde 1500 iş yeri bulunmaktadır.

İlimizde sanayiye yönelik faaliyetler son on yılda yoğunluk kazanmıştır. Devletin öncülüğünde 1930'lu yıllarda başta il merkezi olmak üzere değişik yerlerde kurulan fabrikalar ilimize sanayi açısından çok büyük bir canlılık kazanmıştır. İlimizde iki Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Organize Sanayi Bölgelerindeki faaliyetlerin sektörlerine göre dağılımları Tablo 1 ve Tablo 2 'de verilmiştir.

1.Organize Sanayi Bölgesi içerisinde Bölge Müdürlüğü Bölge İmar Planı dâhilinde 173 hektarlık ilave alan oluşturulmuştur. Bu alan içerisinde; 79 adet sanayi parseli bulunmaktadır. 69 parselin tahsisi yapılmış olup, 23 adet parselde inşaat devam etmekte, 12 adet parselde firmalarproje aşamasında, 34 adet sanayi parselinde üretime geçilmiştir.

Ayrıca yine 1. Organize Sanayi Bölgesinde 1216 ha'lık tevsi alanın 347 ha'Lık 2. Etap 1. Kısım alanı, 87 sanayi parselinden oluşmakta olup, toplam 123.5 ha'Lık sanayi alanı oluşturulmuştur. Bu alanda 3 adet parsel 2 firmaya tahsis edilmiş olup, 1 firma 1 paeselde üretime geçmiş, diğer 2 parselde inşaat devam etmektedir.

Liste 1. I. Organize Sanayi Bölgesindeki ve İlave Alandaki Tesislerin Sektörel Dağılımı

	1.OSB	İlave Alan	
GIDA	38	16	1.OSB Bölgesinde 12.500 kişi, ilave alanda da 3595 kişi olmak üzere toplamda 16095 kişi çalışmaktadır.
TEKSTİL	38	8	
TARIM ALET VE MAKİNE ÜRETİMİ	4	2	
ELEKTRONİK SANAYİ	4	1	
İNŞAAT SANAYİ	12	5	
PLASTİK	6	-	
ORMAN, MOBİLYA VE KAĞIT SANAYİ	13	2	
MADENİ EŞYA SANAYİ	3	-	
CAM VE CAM ÜRÜNLERİ	2	-	
BOYA VE KİMYA SANAYİ	3	-	
AYAKKABI ÜRÜNLERİ	1	-	
ÇAĞRI MERKEZİ	1	-	
DİĞER SANAT KOLLARI	10	-	
TOPLAM	135	34	

Kaynak: I. Organize Sanayi Müdürlüğü, 2023

Liste 2. II. Organize Sanayi Bölgesindeki Tesislerin Sektörel Dağılımı

SEKTÖR ADI	FAALİYETTE OLAN FİRMA SAYISI	İNŞAAT HALİNDE	İSTİHDAM SAYISI
GIDA	63	1	3180
TEKSTİL(İplik, Konfeksiyon, Triko, Denim, Penye, Ayakkabı)	54	2	9133
MAKİNA VE YEDEK PARÇA	35	-	1.650
DOĞRAMA VE PLASTİK	18	-	1480
DİĞERLERİ	12	-	1015
TOPLAM	182	3	16458

Kaynak: II. Organize Sanayi Müdürlüğü, 2023

29/06/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Malatya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü çevre biriminde; ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü ve Çevre Yönetimi ve Denetiminde Sorumlu Şube Müdürlüğü görevini 1 Şube Müdürü yerine getirmektedir. ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü (3 Ziraat Mühendisi, 5 Çevre Mühendisi, 1 Kimya Mühendisi, 1 Biyolog), Çevre Yönetimi ve Denetiminde Sorumlu Şube Müdürlüğü (7 Çevre Mühendisi, 2 Ziraat Mühendisi, 1 Kimya Mühendisi, 1 Elektrik Elektronik Mühendisi, 1 Kimyager,) şeklinde olup, toplamda 22 personel görev yapmaktadır.

Kaynaklar:

- 1.2011 Yılı Çevre Durum Raporu
- 2.I. ve II. OSB Müdürlükleri
- 3.TUİK internet sayfası
- 4.Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü internet sayfası

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2022 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1'te verilmektedir.

Hava kalitesi limit değerlerinin sağlanması amacıyla hava kalitesi yönetiminin bileşenleri; emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve hava kalitesi ölçümleri olarak çalışılmaktadır. Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirlenici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Ancak farklı kirlenicilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirlenicilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesi yönetimine esas değerlendirme ve politika üretme amaçlı çalışmalar için sadece ölçüm sonuçları yeterli olmamaktadır. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hava kalitesi modelleme araçları ile ulusal ölçekli bütüncül değerlendirmeye altlık oluşturacak hava kalitesi haritaları elde edilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımıyla, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri amaçlanmaktadır.

Hava kalitesi yönetimi bileşeni olan modelleme çalışmaları Bakanlığımızca hem ulusal/bölgesel /yerel ölçekte yürütülmekte; hem de geliştirilen yerli ve milli NEFES yazılımıyla sokak seviyesinde hava kalitesi değerlerinin 3 Boyutlu ortamda tespit edilmesi için kullanılmaktadır.

Bakanlığımızca, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi modelleyebilen 3 boyutlu NEFES yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilebilmektedir. Geliştirilen yerli ve milli yazılım NEFES ile stratejik hava kalitesi haritaları, 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmen ele alınarak 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri halihazırda 37 ilimiz için ortaya konulmaktadır. Şehirlerimizde politikalar için uygulama sürecinin bu yöntemle etkinleştirilmesi planlanmış olup, kalan 44 il için çalışmalar sürdürülmektedir.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Hava kalitesi tahminlerinin Bakanlık kaynakları ve altyapısıyla gerçekleştirilmesine 2021 yılı itibarıyla başlanmış olup, çalışmaların 81 ilimizde yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla hava yönetimine esas faaliyette olan Operasyonel Merkez günlük olarak teknik işlemleri sürdürmektedir.

Türkiye’de özellikle kış sezonunda bazı şehir merkezlerinde meteorolojik şartlara da bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; düşük vasıflı yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan yakma sistemleri işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanabilir. Ancak ısınmada doğal gazın ve kaliteli yakıtların kullanılması sonucu özellikle büyük şehirlerde hava kirliliğinde 1990’lı yıllara göre azalma olmuştur. İlimizde de 2006 yılı itibarı ile doğalgaz kullanımına başlanılmıştır.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Şehirleşme ile sanayi tesislerinin yakın çevresindeki bölgelerdeki konutlaşmaların artması hava kirliliğinin olumsuz etkilerini artırmaktadır. Şehirlerde yaşanan hava kirliliğine, artan motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz gazları da katkı sağlamaktadır.

Çizelge 1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2020 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2021($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	350	500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim'den 31 Mart'a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	240	230	400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² 'de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	6	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge 2' de verilmektedir.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge 2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge .3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık Grafikde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge .4 –2023 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme		
Atık Yakma		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Cam Üretim		
Çimento		
Enerji Üretimi		
Gıda		
Gübre		
Kağıt Üretim		
Kimya		
Kireç	1	1
Lastik		
Maden		
Metalurji		
Otomotiv		
Rafineri		
Şeker		
Tekstil	1	2
Jeotermal Enerji (JES)		
TOPLAM		

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı

kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkaçıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

= NO+ O => O+ O₂= O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylene (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge .5 – 2023 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Malatya Büyükşehir Belediyesi, Aksa Doğalgaz Malatya, 2024)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi				2. OSB	14.675.000		
				Genel	86.014.949		
		Tüketim Miktarı (ton)		Tüketim Miktarı (sm³)		Tüketim Miktarı (m³)	
Konut		-		121.952.990			

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

İlimizde hava kirliliğine neden olan etkenlerden evsel ısınmadan kaynaklı hava kirliliği, ilimizde yakıt kullanımı olarak doğalgaza geçiş ile birlikte hissedilir oranda azalmıştır. İlimizde Bakanlığımız tarafından bir adet hava kirliliği ölçüm istasyonu kurulmuş ve ölçümler devam etmektedir. 2020 yılı içerisinde Malatya Büyükşehir Belediyesi tarafında PGD denetimleri kapsamında katı yakıtlara yönelik olarak 971 adet denetim gerçekleştirilmiştir.

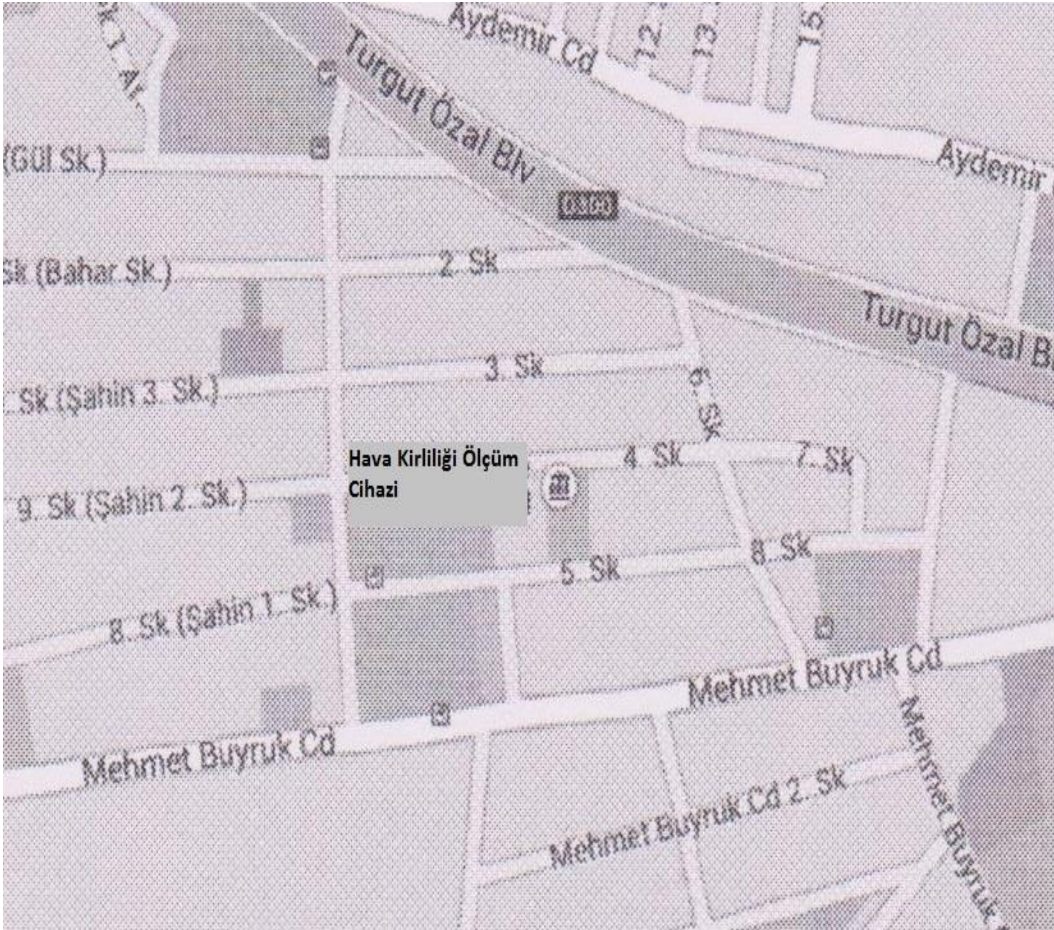
Bunun yanında trafikten kaynaklı hava kirliliğine önlemeye yönelik olarak, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ve Emniyet Müdürlüğü'nün işbirliği ile trafikteki araçların egzoz emisyonlarının hava kirliliğine ve çevreye olan etkilerini en alt düzeye indirilmesi amacı ile sık sık denetimler yapılmıştır.

Motorlu taşıtlardan kaynaklı hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik olarak, 2019/32 sayılı MÇK' da alınan kararların(kaliteli akaryakıt kullanımının sağlanmasına, toplu taşıma sistemlerinin yaygınlaştırılması, trafikteki tüm araçların egzoz emisyon ölçümlerinin zamanında yapılmasına uygulanmasına devam edilmesi) uygulanmasına devam edilmesi kararı alınmıştır.

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlimiz 2019 yılı 1. Ve 2. Dönem Temiz Hava Eylem Planı Onaylanmıştır. Temiz Hava Eylem Planında yer alan Çevre Düzeni Planları ve İmar Planlarında Hava Kirliliğinin dikkate alınmasının sağlanması başlığı ile ilgili olarak çalışmalar tamamlanmakla birlikte revize talepleri değerlendirilmektedir. Bu kapsamda Büyükşehir Belediyesi ve Orman İşletme İl Müdürlüğü tarafından okul, ibadethane, mezarlık ve halka açık alanlarda ağaçlandırma çalışmaları sürdürülmektedir. Eylem planında yer alan diğer başlıklarla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

A.4. Ölçüm İstasyonları

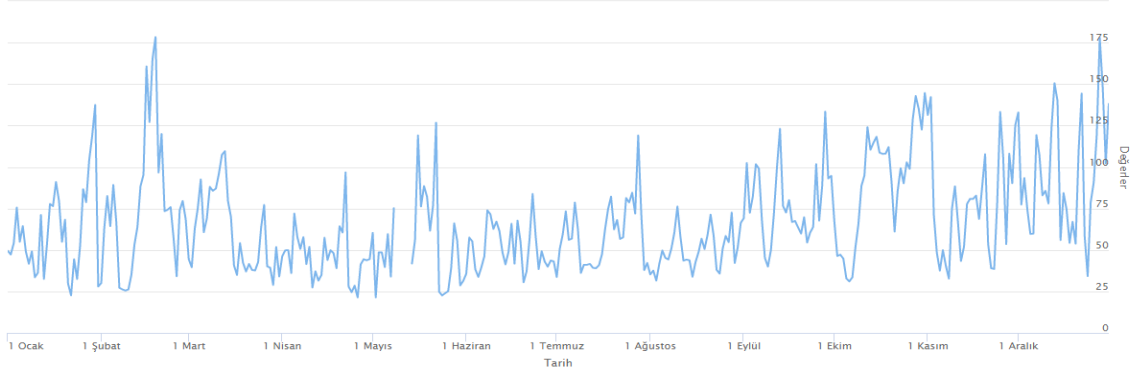
Harita A.2-Malatya ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Çizelge 6- 2023 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler İstasyon türü (ısınma)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLETİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
Çöşnük	38.350042 38.341880	X					X

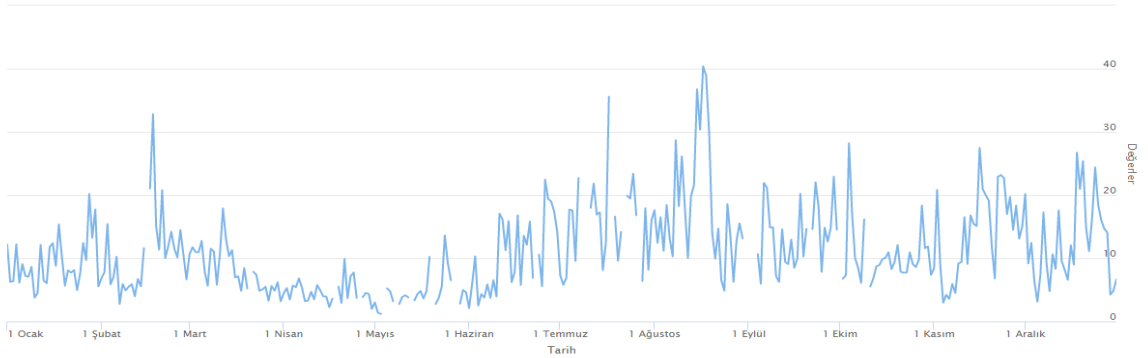
Kaynak: havaizleme.gov.tr, 2024

2020 Ocak 01 – Çarşamba & 2020 Aralık 31 – Perşembe tarihleri arasında (PM10) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A.1 - 2020 yılında Çöşnük istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2024)

2020 Ocak 01 – Çarşamba & 2020 Aralık 31 – Perşembe tarihleri arasında (SO₂) parametreleri için grafik raporu.

Grafik A.2 - 2020 yılında Çöşnük istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2024)

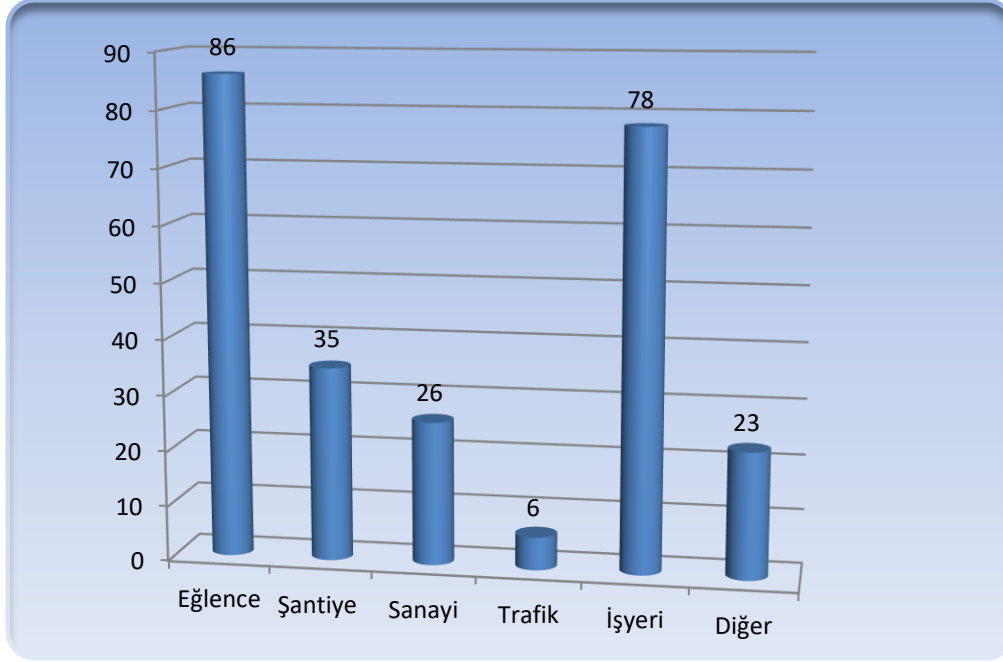
2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge 7– 2023 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2024)

	SO ₂	AG S*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	16,14		104,05											
Şubat	14,69		138,56											
Mart	10,32		91,59											
Nisan	8,41		60,87											
Mayıs	9,84		57,00											
Haziran	11,16		49,81											
Temmuz	13,71		48,69											
Ağustos	12,67		73,77											
Eylül	13,21		93,16											
Ekim	10,94		91,75											
Kasım	8,09		120,03											
Aralık	9,04		130,08											
ORTALAMA	16,14		104,05											

*AGS: Sınır değerlerin aşıldığı gün sayısı

A.5. Çevresel Gürültü

Grafik A.3 –2023 yılında gürültü konusunda yapılan şikâyetlerin dağılımı
(Malatya Büyükşehir Belediyesi, Battalgazi Belediyesi, 2024)

İlimizde 29/06/2006 tarih ve 2016/16 sayılı mülga Çevre ve Orman Bakanlığı Genelgesi ile Gürültü konusundan Malatya Büyükşehir Belediyesine yetki devri yapılmıştır. İlimizin 2014 yılında büyükşehir olmasından sonra Yeşilyurt Belediyesine gürültü konusunda 2015 yılında yetki devri yapılmıştır. Yeşilyurt Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü Çevre Denetim Birimi bünyesinde çalışan teknik personeller A1 ve A2 Gürültü Sertifikalarını

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

başarı ile alınmışlardır. Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü tarafından Bakanlığımızın ölçüm standartlarına uyan tipl gürültü ölçüm cihazı 2014 yılında alınarak kalibratör ve cihazın kalibrasyonu TÜRKAK tarafından yaptırılmıştır.

Malatya Büyükşehir Belediyesi tarafından Büyükşehir Belediyesi yetki sınırları kapsamında yer alan gürültü kirliliğine sebebiyet veren işyerleri, iş makineleri ve eğlence yerlerinin tespit edilip gerekli yasal işlemler yapılmaktadır. İl genelindeki Otoparkların Ruhsatlandırılmasında Çevre Koruma Şube Müdürlüğümüzce Ruhsat ve Denetim Şube Müdürlüğüne görüş (olumlu/olumsuz) verilmektedir. Ayrıca İl sınırlarımızda bulunan resmi kurumların talepleri doğrultusunda gürültü ölçümleri yapılarak kurum görüşü verilmektedir.21 işyerine gürültü kaynaklı idari yaptırım uygulanmıştır.

Yeşilyurt Belediyesi, Çevre Denetim birimi tarafından gürültü ölçüm sertifikalı teknik personeller tarafından yeşil masa, vatandaş dilekçesi, Bimer yoluyla gelen şikâyetlere 4 Haziran 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği” ve 3 Nisan 2007 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “Çevre Kanunu’na Göre Verilecek İdari Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi ile Tahsili Hakkındaki Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde değerlendirmeler yapılmaktadır.

Stratejik Gürültü Haritası Projesi :

Malatya Büyükşehir Belediyesi, ÇGDYY Stratejik Gürültü Haritalama Esas ve Kriterleri kapsamında sorumluluk alanı için stratejik gürültü haritalarının hazırlanmasına karar vermiş bu amaca yönelik çalışmaların TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (TÜBİTAK MAM) tarafından başlatılması talebinde bulunulmuştur. Kurumlar arasında 14.01.2013 tarihinde proje sözleşmesi imzalanmıştır. Projenin süresi 14 aydır. (14/01/2013–14/03/2014)

Projenin Amacı:

Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği’nde yer alan Stratejik Gürültü Haritalama Esas ve Kriterleri kapsamında; Malatya Büyükşehir Belediyesi sorumluluk sınırları içerisinde yer alan karayolları, demiryolları, eğlence yerleri ve endüstri tesislerinden kaynaklanan stratejik gürültü haritalarının hazırlanması.

Proje Rapor Tarihleri

- 1 -Proje Ara Raporu □ Ekim 2013
- 2- Proje Sonuç Raporu □ Mart 2014

20 Mart 2014 tarihinde son raporlama ile birlikte proje bitirilmiştir. Antalya Büyükşehir Belediyesi’nden sonra Türkiye’de ikinci olarak Malatya Büyükşehir Belediyesi "Stratejik Gürültü Haritasını" hazırlayıp bitirmiş durumdadır. Bitirilen raporlama dosyası Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü’nün 18/03/2015 tarih ve 191222235-125.03-3953 sayılı Nihai Rapor Onay Kararı ile proje kabul edilmiş olup, aktif hale getirilmiştir.

Mevcut harita, Büyükşehir Belediyesi statüsünde revize edilip, güncellendirilerek Gürültü Eylem Planı hazırlanacaktır.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Gürültü haritaları, gerekli kontrol tedbirlerinin alınması gereken alanların belirlenmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince hazırlanması gereken eylem planlarına ışık tutacaktır.

Bu yolla; herhangi bir noktada, herhangi bir gürültü kaynağının oluşturduğu gürültü seviyesi hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi sağlanmış olunacaktır. Hazırlanan gürültü haritaları ilgililerce kamuoyunun erişimine sunulacaktır. Ayrıca, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bu kapsamda bir veri bankası oluşturacaktır.

Hazırlanan stratejik gürültü haritası TUBİTAK MAM ile sözleşme imzalanıp, Büyükşehir statüsüne dönüştürülerek revize edilecek olup, revize olan harita üzerinden gürültü eylem planı projesi hazırlanacaktır. 2018 yılı itibari ile Malatya Gürültü Eylem Planı hazırlanarak Bakanlığa sunulacaktır. Malatya Stratejik Gürültü Haritasına ait bilgi talebinde bulunan Üniversite ve Yüksek Lisans öğrencilerinin Akademik çalışmalarına destek olmuştur.

Çizelge 8– Tamamlanan Gürültü Bariyerleri

İli/İlçesi	Konumu	Tamamlandığı Yıl	Bariyer Alanı (m ²)	Bariyer Tipi

Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı

İklim değişikliği ve sera gazı hesaplama kapsamında tüm kurum, kuruluş, İlçe Belediyeler, işletmeler, STK' lar ve Belediyemize ait iç birimler olmak üzere bilgi akışı, toplantılar, çalıştaylar, eğitimler vs. tüm çalışmalar birimiz koordinasyonunda 2022 yılında gerçekleştirilmiştir. 06.Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan İlçelilerinde gerçekleşen depremler sonucu mevcut çalışmalarımıza geçici olarak geri planda bırakıldı. Üniversitelerle iş birliği kapsamında akademik ve bilimsel çalışmalarla iklim süreci devam etmektedir. Malatya İklim değişikliği Eylem Planı ve Malatya Sera Gazı Envanteri kapsamında 3 yılda bir güncellenme ve veri takipleri yapılacaktır. Ayrıca 2023 yılında gerçekleşen deprem sonrasında yapılan toki binaları alt ve üst yapıların iklim değişikliği eylem planı doğrultusunda yapılması için gerekli yazışmalar yapılmıştır.

10.01.2023 tarihinde Türkiye'de tarım öğretiminin başlamasının 177.yılı münasebetiyle Malatya Turgut Özal Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası tarafından Tarım Bayramı Programı düzenlendi Program, Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Öner Çetin'in "İklim Değişikliği ve Tarımda Sürdürülebilir Su Kullanımı" sunumu katılım sağlandı.

İklim Değişikliği Eylem Planı ile Enkaz ve Hafriyat atıklarının çevre kirliliğini önlenmesi Çevre Dostu Şehirler mantığında;

Deprem sonrası yıkımların taşınması sonucu Valilik ve Büyükşehir arasında yapılan protokol çerçevesinde Yaka, Fırıncı, Doğanşehir, Akçadağ Hafriyat Sahalarında sürecin

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

takibini YİKOB, İl Çevre Şehircilik, İl Tarım Müdürlüğü, Maliye, AFAD ve Büyükşehir Belediyesi arasında kurulan çevre ve mali komisyonda koordinatör görevinde olunup yapılan işlerin yerinde takibi yapılmıştır. Valilik tarafından alınan karar ile bu komisyon çalışmasına geçici olarak ara verilmiştir.

Ar-Ge Çalışmaları Kapsamında :

1- Enkaz atıkların geri dönüşümü sağlaması amacı ile Çevre ve Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, TOKİ, AFAD, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İnönü Üniversitesi işbirliği ile Yaka hafriyat sahasında belirlenen alanda depremden etkilenen binaların karakterizasyon ve karot analizi çalışmaları için hem sahada hem laboratuvarında İTÜ ve birimimiz ortak çalışmalarımız devam etmektedir.

2-Akçadağ Kırılma köyüne Bakanlık ve TOKİ'nin onay vermiş olduğu pilot 7 köy evinin agrega malzemesi ile yapılması işini Hacettepe Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Birimimiz ortak çalışmaları devam etmektedir.

3-Enkaz atıkların geri kazanımı için Bakanlık ve AB hibe programları ile Geri Kazanım Ünitesi - Agrega Üretim ve Yeşil Beton Üretim destek programları takibi devam etmektedir.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

İlde Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı, toplam araç sayısı, egzoz gazı emisyon ölçümü yaptıran araçlar ile tamamlanan bisiklet yollarına ilişkin bilgiler verilmelidir.

Çizelge 9 - 2023 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
13 sabit 1 mobil istasyonun	215.799	80.624

Çizelge 10 – Tamamlanan Bisiklet Yolları
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

Çizelge 11– Tamamlanan Yeşil Yürüyüş Yolları
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

Çizelge 12– Tamamlanan Çevre Dostu Sokak
(Kaynak, Yıl)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Hava kirliliği kaynakları ısınma, trafik sanayi, enerjidir. İnsan kaynaklı oluşan kirlilik, bulunan bölgenin endüstriyel gelişimi, nüfusu, şehirleşme durumu ve bulunduğu bölgenin coğrafi, fiziksel özellikleri gibi faktörlere bağlı olarak değişim gösterir. Yoğun yerleşim ve sanayi üretimi gözlenen bölgelerde hava kirliliği oluşma riski diğer bölgelere göre daha fazla olması beklenebilir.

İlimizde sanayi yönünde gelişmekte olan iller arasında olduğundan organize sanayi bölgelerinin sayısı artmakta bununla birlikte de tesislerin emisyonları da hava kirliliğinin nispeten artmasına neden olmaktadır. İlimizde bu tesislerde gerekli incelemeler yapılarak tesislerin çevre izinlerini almaları sağlanmaktadır. Isınmadan kaynaklı hava kirliliği için de doğalgaz kullanımının artması için doğalgaz tesis çalışmaları devam etmektedir. Aynı zamanda kaliteli kömür satışı için gerekli denetimler yapılmaktadır. İlimizde alınan bu tür önlemler sayesinde hava kirliliği hissedilir ölçüde azalmıştır.

Kaynaklar

1. Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü internet sayfası
2. I. ve II. OSB Müdürlükleri
3. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
4. TUİK internet sayfası

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Malatya, akarsu ve diğer su kaynakları bakımından çoğu illerimize göre daha zengindir. İçinde yer aldığı Fırat Havzası, Türkiye'nin en büyük havzasıdır. Su toplama alanı 127.000 km² olan bu havzanın yıllık ortalama su hacmi 28 milyar m³'ü aşmaktadır. Malatya, Tohma ve Tohma'nın kolları olan akarsular ile sulanmaktadır. Bütün bu akarsular Tohma koluyla Fırat Nehri'ne dökülür.

Tohma Çayı

Malatya'nın en büyük çayıdır. 52,5 km'dir. Yaz ve kış ayları boyunca suyu boldur. En uzun kolu Uzunyayla'dan doğan Yukarı Tohma'dır. Diğer bir kolu Tahtalı Dağları'ndan doğan Hacılar Tohması'dır. Bu iki büyük kol Akçatoprak Düzü'nde birleşirler. Ovayı doğu ve batı yönünden geçen Tohma'ya, kuzeyden Halavun çayı ile Ebreme çayı; güneyden Dipsiz çay, Sultansuyu, Beyler deresi, Horata çayı, Orduzu çayı karışmaktadır. Bu kollardan gelen su ile büyüyen Tohma Çayı Fırat Nehri'ne dökülür.

Fırat Nehri

Fırat Nehri, Karakaya Barajı yapılmadan önce Malatya-Elazığ ile Malatya-Diyarbakır sınırını çizen en büyük akarsuydu. Kuruçay ile Tohma çayının suları da bu nehri besliyordu. Fırat üzerine Karakaya Barajı'nın yapılmasından sonra nehrin yatağı geniş bir göl haline gelmiştir.

Kuruçay

Hekimhan ilçesi yakınlarında bulunan Hasaңcelebi ve Alacahan arasındaki Zorbaba Dağı'nın eteklerinden çıkar, Karakaya Baraj Gölü'ne karışır. 67 km²'dir. Yaz aylarında genellikle kuruduğu için Kuruçay adını almıştır.

Sultansuyu

Doğańşehir ilçesinin batı sınırlarından doğar. 2,26 km²'dir. Doğańşehir Ovası'ndan geçerek kuzeye doğru akar. Kuzeyde Tohma Suyu'na karışır. Bu su üzerinde Sultansuyu Barajı inşa edilmiştir.

Beyler Deresi

İlk kollarını Pınarbaşı, Beydağları diplerinden alır. Önemli bir kolu Derme Suyu' dur. Bu kol, ilimizin kuzeyinde dar bir boğazdan, yıkık bir Bizans kilisesinin bulunduğu yerden doğar. İl merkezine 8 km uzaklıkta bulunan Yeşilyurt'tan Eski Malatya'ya (Battalgazi) doğru akar. Büyük bir alanın sulanmasını sağlar.

Derme Suyu

Doğanşehir ilçesine bağlı Sürgü kasabası yakınlarındaki Takas adı verilen mesire yerinden çıkar. Göksu'nun önemli bir koludur. Sürgü Barajı'na dökülür.

Melet Deresi

Mendol Köyü ile Şahinoğlu arasındaki dağdan çıkar. Suçatı Suyu ile birleştikten sonra Sultansuyu'na karışır.

Horata Suyu

Yeşilyurt yolu üzerinde bulunan Konak kasabasının Banazı köyünden çıkar. Kasabanın hem içme suyu ihtiyacını, hem de sulama ihtiyacını karşılayacak kapasitede bir sudur.

Elemendik Suyu

Malatya-Kahramanmaraş karayolunun 20. kilometresinden çıkar, hemen ileride Sultansuyu ile birleşir.

Orduzu Suyu (Pınarbaşı)

Malatya-Elazığ karayolunun 5. kilometresinden çıkar. Buraya Orduzu-Pınarbaşı denilmektedir. Suyun önüne gölet de yapılmıştır. Kışın burada biriken su ile yazın bağ, bahçe ve ekili alanlar sulanmaktadır.

Şiro Çayı

Pütürge ilçesinden geçer. İlçenin en önemli suyudur. Adıyaman ilinin Kahta ilçesindeki Kahta dağlarından çıkan bu su sulama amaçlı kullanılır. Karakaya Barajı Göl Alanı'na dökülür.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge 13 –İlin akarsuları

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, DSİ 92. Şube Müdürlüğü, 2024)

AKARSU ADI		ORTALAMA DEBİ m ³ /sn	YAĞIŞ ALANI km ²	KULLANIM AMACI
SULTAN S.	HARA	5.029	725.9	Sulama
MAMİKAN D.	KAPIKAYA	1.547	156	Sulama
TOHMA S.	ÇATALBAHÇE	22.154	6092	Sulama
KURUÇAY	KESİKKÖPRÜ	3.811	820	Sulama
ŞOTİK D.	YONCALI	3.012	271.4	Sulama
AYVALI TOHMA S.	GÖYNÜK	8.502	3478	Sulama
KOZLUK Ç.	AŞAĞIŞIHLAR	6.263	518.1	Sulama
ALIAĞA D.	GÖRGÜÇLER	0.792	173.2	Sulama
SÜRGÜ Ç.	REŞADİYE	0.565	103.7	Sulama
ŞİRO ÇAYI	PÜTÜRGE	7.506	630	Sulama
KARADERE	KARADERE	0.154	49.6	Sulama
SÖGÜTLÜ D.	DEREGEZEN	0.902	254.13	Sulama
MELET D.	MELET	0.45	48.95	Sulama
HASAR DERESİ	BOZTEPE HASAR	0.55	305	Sulama
TOHMA S.	YAZIKÖY	7.093	1256.1	Sulama

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

BEY DERESİ	KILAYIK	1.572	277.6	Sulama
AYVALI D.	AYVALI	0.566	266	Sulama

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Malatya’da önemli bir doğal göl yoktur. Dağlık kesimlerden akan suların kaynak alanlarında ve düşük yükselteli plato basamaklarında yüze çıkıp suların oluşturduğu küçük göller vardır. Bunlar dışında sulama amaçlı iki küçük baraj gölü oluşmuştur. Bunlardan biri Tohma Çayı üzerindeki Medik barajı diğeri ise Sürgü çayı üzerindeki Sürgü barajıdır. Bunların dışında en büyük su kütlesi olarak Karakaya Baraj gölü bulunmaktadır. Karakaya baraj gölü Malatya merkez İlçesinde 42, Pütürge ilçesinde 2, Arguvan ilçesinde 6, Arapkir ilçesinde 2 köy olmak üzere toplam 67 köy baraj gölü içerisinde kalmıştır. Malatya il sınırları üzerinde 150.875.583 m²’lik bir alanı kaplamaktadır.

Çizelge 14 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, DSİ 92. Şube Müdürlüğü, 2024)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Karakaya Baraj Gölü	Kemer ağırlıklı			-	-	Enerji
Turgut Özal (Kapıkaya) Barajı	Kil çekirdek kaya dolgu	67,02 hm ³	4004	63,4	-	sulama
Recai Kutan(Boztepe) Barajı	Kil çekirdek zonlu dolgu	83,70 hm ³	11903	101	-	sulama
Sultansuyu Baraj Gölü	Kil çekirdek zonlu dolgu	53,30 hm ³	11665	36,8	-	sulama
Sürgü Barajı Gölü	Kil çekirdek zonlu dolgu	70,93 hm ³	9350	49,1	-	sulama
Polat Barajı Gölü	Kil çekirdek zonlu dolgu	11,50 hm ³	2534	115	-	sulama
Medik Barajı Gölü	Kil çekirdek zonlu dolgu	22,00 hm ³	11700	7	-	sulama
Çat Barajı Gölü	Kil çekirdek zonlu dolgu	240,00 hm ³	12178	252,8	-	sulama ve elektrik
Hekimhan Güzelyurt Göleti	Homojen dolgu		312	1.4	-	sulama
Sofular Göleti	Homojen dolgu		823	2	-	Sulama
Arapgir Göleti	Homojen dolgu		27	Çekilen su yok	-	sulama
Söğüt	Homojen Kil Dolgu		133	Çekilen su henüz yok	-	Sulama

İlimizde Karakaya Baraj Gölünde çok sayıda balık çiftlikleri bulunmaktadır. Karakaya Baraj Gölü, 10 ayrı avlak sahasına bölünmüş olup, bunlardan 1,2,3,4,6 ve 7 nolu kooperatifler Malatya ili, 8, 9 ve 10 nolu kooperatifler ise Elazığ ili sınırlarındadır. 5 nolu kooperatif 4 nolu kooperatif ile birleşmiştir. Bu Kooperatiflere kayıtlı 168 balıkçı ve 127 adet motorlu tekne bulunmaktadır. Gölde hektara verim 9,37 kg'dır.

2018 yılı itibari ile; karada kurulu balık çiftlikleri tesis sayısı 31adet olup kapasitesi 771 ton/yıl, barajda kurulu tesis sayısı 27 adet olup kapasitesi 10.284 ton/yıldır.

B.1.2. Yeraltı Suları

İlimizin ilçelerinden biri olan Hekimhan'da 29 °C sıcaklığa sahip Hamam pınarı jeotermal kaynağı vardır.

2014 yılında içme – kullanma amaçlı tahsis edilen su miktarı 1,8 hm³, sulama amaçlı tahsis edilen su miktarı 8,5 hm³, sanayi amaçlı tahsis edilen su miktarı ise 7,2 hm³'tür.

Çizelge 15 –Yeraltı suyu potansiyeli (DSİ 92. Şube Müdürlüğü,2024)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
Malatya İli Toplam Yeraltısuyu Rezervi	148,5

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Malatya Ovasını karakterize edecek 42 noktada özellikle keson kuyulardan YAS seviye ölçümleri alınmış, boşalımın genel olarak güneyden kuzeye doğru olduğu anlaşılmıştır. Ancak Temmuz 2011 tarihli YAS seviye ölçümleri tarımsal sulamaların yapıldığı zamana denk geldiğinden yer yer 20 m'ye varan yakın düşümler gözlenmiştir.

Beyler deresi vadisindeki boşalımların büyük kısmı Malatya Ovası akiferinden olmaktadır. Malatya Ovasında DSİ tarafından sadece 1 adet kuyuda aylık YAS gözlem çalışması, 4 adet kuyuda ise mevsimlik gözlem çalışması yapılmaktadır. Aylık YAS gözlem kuyusu Pliyo-Kuvaterner akiferinde, mevsimlik YAS gözlem kuyuları ise Pliyo-Kuvaterner, Eosen ve Pliyosen akiferlerinde açılmıştır. Aylık YAS gözlem kuyusundaki YAS seviye değişimleri ile aylık yağış değerleri ilişkilendirildiğinde genellikle yağış sularının 2-3 ay gecikme ile akifere intikal ettiği görülmüştür. Pliyo-Kuvaterner çakıltaşı akiferi serbest akifer özelliğinde olup YAS seviyesi yüzeye yakındır. Malatya il merkezi civarında 14-16 m civarında daha kuzeyde Sivas yolu üzerinde ise 20+-24 m arasında değişmektedir. Pliyosen akiferinde yapılan ölçümlerde ise YAS seviyesi 2,5-5,5 m arasında tespit edilmiştir. İlimizde yer altı suyunun 8.313.361 m³ içme ve kullanma suyu, 16.415.493 m³ sulama suyu ve 2.483.820 m³ Endüstriyel su olarak kullanılmaktadır.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge 16 -2023 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(İl Tarım ve Orman Müdürlüğü,2024)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüzey	Ambarcık		X	X		44-015		Yazıhan	38,3109661 38,5788915	4,45
Yüzey	Günpınar			X		44-025		Darende	37,42381 38,5557603	3,77
Yüzey	Horata			X		44-022		Yeşilyurt	38,300184 38,291852	3,42
Yüzey	Kuruçay			X		44-024		Yazıhan	38,244185 38,572293	6,78
Yüzey	Melet Deresi			X		44-018		Doğanşehir	37,988305 38,187134	5,71
Yüzey	Sürgü Barajı			X		44-019		Doğanşehir	37,9243823 38,0181601	7,32
Yüzey	Tohma Çayı		X	X		44-026		Darende	37,4914067 38,5755973	8,81
Yüzey	Beylerderesi			X		44-023		Yeşilyurt	38,2167404 38,3148824	9,21
Yüzey	Boztepe Barajı			X		44-032		Yazıhan- Hekimhan	38,1385881 38,6887016	4,6
Yüzey	Elemendik Gölet			X		44-034		Yeşilyurt	38,6887016 38,3201751	6,3
Yüzey	Morhamam		X	X		44-004		Arguvan	38,3795368 38,6824185	7,22
Yüzey	Sürür			X		44-001		Yazıhan	38,2566487 38,5070974	7,92
Yüzey	Miran Çayı			X		44-036		Arapgir	38,647799 39,066289	3,4
Yüzey	Sakaltutan		X	X		44-038		Doğanşehir	37,897725 37,923897	4,1
Yüzey	Hasırcı		X	X		44-013		Battalgazi	38,3500964 38,4880545	9,1
Yüzey	Şişman		X	X		44-042		Battalgazi	38,5812159 38,4202419	11,3
Yüzey	Kıyıcak		X	X		44-002		Kale	38,679576 38,4130982	7,4
Yüzey	Kapkaya Barajı			X		44-039		Battalgazi-	38,6069777 38,3563356	5,1
Yüzey	Kozluk çayı			X		44-035		Arapgir	38,5129655 39,071789	3,21
Yüzey	Takaz	x		X		44-011		Doğanşehir	37,9910639 38,008733	2,1

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Su Kaynağının Cinsi (Yüze/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-I)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüze	Sultansuyu Barajı		X	X		44-017		Akçadağ	38,04704 38,320349	4,55
Yeraltı	Kıyıcak Kuyu			X		44-012		Kale	38,6635461 38,3978191	8,4
Yeraltı	Battalgazi Kuyu			X		44-010		Battalgazi	38,3633848 38,4212605	38,4
Yeraltı	Topraktepe			X		44-008		Yeşilyurt	38,216748 38,44955	11,2
Yeraltı	Akdağ			X		44-040		Doğanşehir	37,952485 37,931107	3,3
Yeraltı	Arapgir Kuyu			X		44-041		Arapgir	38,5104576 39,0707624	5,1
Yeraltı	Balaban			X		44-027		Darende	38,193583 38,519807	7,7
Yeraltı	Çıglık			X		44-029		Doğanşehir	37,919526 38,110215	9,2
Yeraltı	DSİ gözlem Dilek			X		44-007		Yeşilyurt	38,272517 38,429642	4,1
Yeraltı	Test Merkez			X		44-046		Yeşilyurt	38,2475188 38,3378326	1
Yeraltı	Geyikli	X		X		44-033		Arapgir	38,067669 38,72353	3,61
Yeraltı	Venk			X		44-030		Battalgazi	38,368442 38,331953	2,4
Yeraltı	Topsöğüt			X		44-041		Yeşilyurt	38,5104576 39,0707624	8,32
Yeraltı	Zorban			X		44-028		Yeşilyurt	38,193583 38,519807	5,58

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İlimizde I. ve II. Organize Sanayi Bölgesi olmak üzere 2 organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2016 verilerine göre ilimizde belediye tarafından sanayi ve ticarethanelere 2.199.555 m³/yıl su dağıtımı gerçekleştirilmiştir. 1. Organize Sanayi Bölgesinde 2020 yılı sonu itibarıyla 7.442.157 m³ su tüketimi olmuştur. 1. Organize Sanayi Bölgesinin Atıksu Arıtma Tesisinin günlük atıksu kapasitesi 24.000 m³ olup, alıcı ortama deşarj noktası koordinatları X: 4249404 ve Y:429148'dir. 2. Organize Sanayi Bölgesinin Arıtma Tesisi de günlük 24.000 m³ kapasite ile hizmet vermekte olup, alıcı ortama deşarj noktası koordinatları X:429788 ve Y:4249244'dir.

B.3.1.2. Eysel Kaynaklar

Yağmur suyu yeryüzüne indiği andan itibaren kirlilik oranında ani bir artış olur. Hayvansal ve bitkisel atıklar, doğal ve suni gübreler, pestisitler ve mikroorganizmalar su ile yeraltına doğru taşınır. Suyun yüzey kısımlarındaki toprak tabakasından süzülmesi sonucunda, zemin cinsi özelliklerine de bağlı olarak kalitesinde önemli miktarlarda artış olur. Askıdaki maddelerin tamamına yakını topraktaki süzülme yoluyla uzaklaşır. Bunun sonucunda mikroorganizmalar büyük ölçüde azalırken, suyun karbondioksit miktarı artar, oksijen miktarı ise azalır.

Yeraltı suyu kirlenmesinin en büyük sebebi, evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortamlara verilmesidir. Katı, sıvı ve gaz atıklar alıcı ortama verildikten sonra; iklim durumuna, toprağın yapısına, yeryüzü şekline, atığın cinsine ve zamana bağlı olarak yeraltı sularına karışır. Ayrıca zirai mücadele ilaçlarının aşırı ve bilinçsiz kullanımı önemli bir kirlilik sebebidir. Kanalizasyon sisteminin bulunmadığı yerlerde, tuvalet çukurlarından ve gübrelerden sızan kirli sular yeraltı suyuna karışarak, özellikle yaz aylarında ölümlere yol açan bulaşıcı hastalıklara sebep olmaktadır.

İlimizde Malatya Belediyesinin 1 adet Atık Su Arıtma Tesisi vardır. Bu tesis; Malatya şehri ve komşu belde ve ilçe belediyelerinin atık sularının çevre ve sağlık koşulları gözetilerek bertaraf edilmesini sağlamaktadır. Atık Su Arıtma Tesisi, özellikle Karakaya Barajı olmak üzere, bölgedeki yerüstü sularının ve kırsal alanda yaşayan halkın sosyal ekonomik yaşam şartlarının iyileştirilmesinde katkıda bulunmaktadır. Deşarj noktası arıtma tesisinden Battalgazi İlçesinde bulunan Boran Deresine burdan da Karakaya Baraj Gölüne verilmektedir. İl genelinde ortama deşarj edilen atıksu miktarı toplam 2019 yılında ise 41.503.511 m³/yıl, 2020 yılında ise 45.190.670 m³/yıl olarak ölçülmüştür.

Darende İlçesine ait Darende merkez Balaban Mahallesi ve Aşağı Ulupınar Mahallesine ait yerleşim birimlerinin evsel atıksularının çevre kirliliğine sebep olmayacak şekilde bertaraf edilmesi amacı ile Atıksu Arıtma Tesisi hizmet vermektedir. Deşarj noktası Tohma Deresidir.

Hekimhan İlçesine ait Güzelyurt Mahallesine ait yerleşim birimlerinin evsel atıksularının çevre kirliliğine sebep olmayacak şekilde bertaraf edilmesi amacı ile Atıksu Arıtma Tesisi hizmet vermektedir. Deşarj noktası Kuruçay Deresidir.

Yeşilyurt ilçesi Fatih mahallesinde 200 m³/gün kapasitesine sahip RBC Döner Biodisk paket atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Yazihan ilçesine bağlı Durucasu mahallesinde 200 m³/gün kapasitesine sahip SBR tip paket atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır.

Ülkemizde son yıllarda nüfusun hızlı artışı ve kentleşme sonucunda ihtiyaca bağlı olarak suyun tüketimi artmaktadır. Tüketim sonucunda oluşan atık sular deşarj edildikleri alıcı ortamın fiziki, kimyasal, bakteriyolojik ve ekolojik özelliklerini değiştirerek çevre kirliliğine yol açmaktadır.

Bu anlamda ilimizde önemli çevre yatırımlarından olan Malatya Belediyesi evsel atıksu arıtma tesisi, Battalgazi Belediyesi ile Karakaya Baraj Gölü arasında 2.400 mm'lik merkez

ve 1.000 mm'lik doğu kolektörlerinin birleştiği noktada 184.000 m²'lik alan üzerine kurulmuştur.

2004 yılında işletmeye alınan Malatya Belediyesi evsel atıksu arıtma tesisi 2010 yılı için 720.000, 2020 yılı için 960.000 ve 2030 yılı için 1.200.000 eşdeğer nüfusa hitap edecek şekilde yapılmıştır. Malatya Atıksu Arıtma Tesisi dizayn debisi 133.629 m³/gün'dür.

Malatya Belediyesi evsel atıksu arıtma tesisinin çıkışında atıksu karakteristiklerinin AB deşarj normlarının altında olduğu yapılan analizler sonucunda gürölmektedir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde Özel Mahsul Plantasyon Alanları bulunmamaktadır. Tarımsal alanlar ile ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

İlimizde tarım alanları 425.450 hektar bir alanı kapsamasına karşılık, bu arazilerin cesitli problemlerinden dolay ı arazi kullanım kabiliyetleri oldukça düsüktür. Yerlesimler de arazi kullanım kabiliyetine göre 1. ve 2. sınıf olarak sınıflandırılan arazilere ve bu arazilere yakın yerlerde kurulmuş olduğundan, şehir merkezlerinin genişlemesi, sanayi kuruluşlarının artması ve yerleşim yerlerinin çoğalması tarım arazileri için tehlike oluşturmaktadır.

Bu nedenle, "5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu" cıkartılmış ve tarım arazilerinin tarım dışı amacla kullanımının önlenmesi ve sınırlandırılması için yetki Tarım ve Orman Bakanlığına verilmiştir.

Bu doğrultuda, tarım vasfı tasıyan arazilerde, tarım dışı herhangi bir faaliyet vürütölmek istenildiğinde Tarım ve Orman Bakanlığından gürüş ve izin alma mecburiyeti ortaya cıkılmış, böylelikle de Malatya ve Türkiye tarımı için önem arz eden tarım arazilerinin korunması sağlanmıştır.

İlimizde pestisit kullanımında çiftçilerin yönlendirilmesi ve buna bağlı olarak gerektiği kadar ve gerektiği zamanda ilaç kullanılması sağlanabilmesi amacıyla erken uyarı sistemi, entegre mücadele ve yönetimli çiftçi mücadelesi projeleri yürütölmektedir. Ayrıca bu konuda çiftçilerin bilinçlendirilmesi için eğitim ve yayım faaliyetleri yürütölmektedir.

B.3.2.2. Diğer

İlimizdeki katı atık depolama alanı olarak Malatya Belediyesine ait düzensiz depolama sahası kullanılmaktadır. Katı atıkların düzenli depolanması ve bertaraf ı tesisinin yapımı Malatya Belediyeler Birliği tarafından yürütölmektedir. Malatya-Elazığ yolu 25. km Kapıkaya Köyünün kuzeyinde bulunan 52,82 hektarlık bölgede, Malatya Belediyeler Birliği tarafından 22.08.2011 tarihinde ihalesi yapılan Katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisinin 1. Etabı 5 Haziran 2014 tarihinde açılmıştır. Bu proje kapsamında çöp sızıntı suyu arıtma tesisi mevcut olup sızıntı sularının yer altı suyuna zarar vermemesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

Çizelge 17-Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi
(Kaynak, yıl)

Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetim Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu		
		2017	2018	2019
MAR10	İzmit İç körfez	Orta kalite	Zayıf kalite	Orta kalite

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok İyi
İyi
Orta
Zayıf
Kötü

Malatya ilinde deniz bulunmamaktadır.

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

İlimizde plaj bulunmamaktadır.

B.4.3. Acil Müdahale Planları

İlimizde kıyı tesisi bulunmamaktadır. . Bu nedenle Çizelge 18 doldurulamamıştır.

Çizelge 18 – 2023 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı
(Kaynak, Yıl)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gereken Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

İlimizde deniz olmadığı için atık alma gemileri ve atık kabul tesisleri bulunmamaktadır.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

Malatya İlinde deniz bulunmamaktadır.

B.4.6. Deniz Çöpleri

Malatya ilinde deniz bulunmamaktadır.

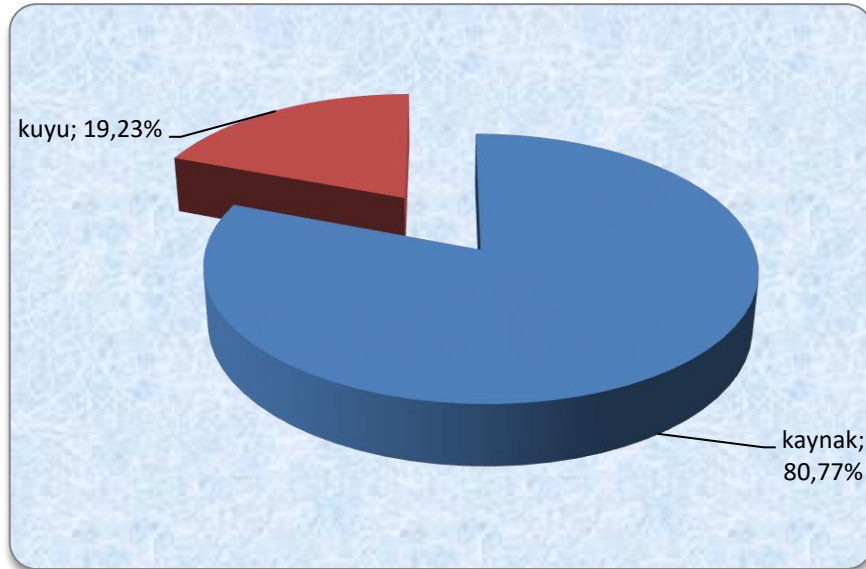
B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1 . İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Malatya merkezi ve 10 belediyenin içmesuyu ihtiyacı, Malatya'ya 22 km uzaklıktaki Gündüzbey-Pınarbaşı membasından temin edilmektedir. Gündüzbey Kozluk mevkiinde bulunan su kaynağı Malatya Belediyesi tarafından yaklaşık olarak 1935'den beri kullanılmaktadır. Kaptaj tesisimizde herhangi bir içmesuyu arıtması yapılmadan sadece klorlama ile şehrimize su verilmektedir. Kaptaj tesislerinden çıkan temiz içmesuyu 2 ilçe ve 122 mahalleye ulaşır. Yaklaşık olarak 2.200 lt/sn debiye sahiptir. Malatya Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün TUİK' e göndermiş olduğu verilere göre ilimizde 2020 yılında 86.613.758 m³ su dağıtımı yapılmıştır. İlimizde 2020 yılında 806.156 kişiye İçme suyu ve kullanma suyu hizmeti verilmiştir.

TUİK verilerine göre ilimizde 2018 yılında 51.966.858 m³ su dağıtımı yapılmıştır. İlimizde 2018 yılında 797.036 kişiye İçme suyu ve kullanma suyu hizmeti verilmiştir. 2022 yılında Belediyelerde içme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen yeraltı suyu miktarı 83.613.1000 m³/yıl' dır.

Grafik B.4 - 2018 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(TUİK web sayfası, 2024)

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimizde yeraltı su kaynağı kullanılmamakta olup tek kaynaktan su sağlanmaktadır. Tek kaynaktan çıkan suyumuz herhangi bir içme suyu arıtımı yapılmadan halka sunulmaktadır. İlimizde içme suyunun sanayi ve tarımda kullanımı ile ilgili bilgi edinilememiştir.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İçmesuyu Gündüzbey Mahallesi sınırları içerisinde bulunan Kaptaj Pınarbaşı İçmesuyu Tesisinde temin edilmektedir. Yaklaşık ortalama debisi 2.200 lt/sn dir. Malatya merkez başta olmak üzere 2 ilçe 122 mahalleye içmesuyu sağlamaktadır.

Resim B.1-İçme Suyunun Klorlandığı Bölüm . Malatya –Kaptaj

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Resim B.2-İçme Suyu Kaynağı Malatya –Kaptaj

Çizelge 19– Malatya ilindeki içme suyu kaynakları
(MASKİ, 2024)

SU KAYNAKLARI(İLÇELER)					SU KAYNAĞI KARŞILAMA
SIRA NO	İLÇE ADI	ÜNİTE	KAYNAK ADI	DEBİ(LT/SN)	
1	YEŞİLYURT	MERKEZ	KAPTAJ	2200	Kaynak:%87.02 Kuyu:%12.98
2	BATTALGAZİ				
3	AKÇADAĞ	MERKEZ	KANİDERESİ	20	Kaynak:%33.83 Kuyu:%66.17
4	"	"	KÖŞKER	10	
5	"	"	DEĞİRMENSUYU	8	
6	"	"	SONDAJ(3 ADET)	53	
7	"	BAHRİ	1. SONDAJ	13	
8	"	"	2.SONDAJ	13	
9	"	ÖREN	1.SONDAJ	10	
10	"	"	KABİRLİK	4	
11	"	"	POLATYOLU SONDAJI	3	
12	ARAPGİR	MERKEZ	ÇOBANPINARI	8	Kaynak:%60.87 Kuyu:%39.13
13	"	"	ŞABANPINARI	7	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

SU KAYNAKLARI(İLÇELER)					SU KAYNAĞI KARŞILAMA
SIRA NO	İLÇE ADI	ÜNİTE	KAYNAK ADI	DEBİ(LT/SN)	
14	"	"	TANDIRLIK	8	
15	"	"	GÖZ	40	
16	"	"	SOĞUKSU	7	
17	"	"	SONDAJ(2 ADET)	45	
18	ARGUVAN	MERKEZ	ÇAYPINAR	20	Kaynak:% 100 Kuyu:%0
19	"	"	KOKMUŞKUYU	2	
20	"	"	SOĞUKPINAR	2	
21	DARENDE	MERKEZ	ŞUĞUL	24	Kaynak:%55.13 Kuyu:%44.87
22	"	"	VEHBİÇESMESİ	24	
23	"	"	BACAGÖLÜ	8	
24	"	"	SONDAJ(DALLAS)	50	
25	"	AŞ.ULUPINAR	KARAKAYA	11	
26	"	"	SONDAJ	5,5	
27	"	BALABAN	SONDAJ(4 ADET)	6	
28	"	"	AYBESİ	2	
29	"	AYVALI	ERİKDERESİ	25	
30	"	AĞILYAZI	KESON KUYU	15	
31	DOĞANYOL	MERKEZ	UCUZLUK	1	Kaynak:%89.47 Kuyu:%10.53
32	"	"	GÖZ	1,5	
33	"	"	SONDAJ	2	
34	"	"	GÜDÜL	2,5	
35	"	GÖKÇE	KAVAKDERE	12	
36	DOĞANŞEHİR	MERKEZ	SÜRGÜ-TAKAZ	90	Kaynak:%87.95 Kuyu:%12.05
37	"	"	SONDAJ	5	
38	"	SÜRGÜ	KARAPINAR	12	
39	"	"	TAKAZ	20	
40	"	"	PINARBAŞI	6	
41	"	SÖĞÜT	SULAK	1,5	
42	"	"	MERHEMLİ	6,5	
43	"	"	TOZLUNUNDERESİ	7	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

SU KAYNAKLARI(İLÇELER)					SU KAYNAĞI KARŞILAMA	
SIRA NO	İLÇE ADI	ÜNİTE	KAYNAK ADI	DEBİ(LT/SN)		
44	"	ERKENEK	KÜRTERESİ	26		
45	"	"	TEZDERESİ	25		
46	"	"	AKDAĞDERESİ	20		
47	"	GÖVDELİ	SONDAJ 1	22,5		
48	"	"	SONDAJ2	7,5		
49	HEKİMHAN	MERKEZ	YAMADAĞI	15		Kaynak:%57.32 Kuyu:%42.68
50	"	"	SONDAJ(2 ADET)	20		
51	"	"	KESON KUYU	10		
52	"	KURŞUNLU	KAYNAK	10		
53	"	"	SONDAJ(3 ADET)	12		
54	"	KOCAÖZÜ	GÖZPINARI	20		
55	"	GÜZELYURT	ALAKİLİSE	20		
56	"	"	SONDAJ	20		
57	"	"	FARAŞLI	10		
58	"	HASANÇELEBİ	AKÖREN	7		
59	"	"	AKÖREN2	7	Kaynak:%71.22 Kuyu:%28.78	
60	"	"	ŞEKERLİ	1		
61	"	"	ILICA(KESON KUYU)	5		
62	KALE	MERKEZ	ÜÇDEĞİRMEN	2,2		
63	"	"	TEPEBAŞI	1,5		
64	"	"	KOZLUK	1		
65	"	"	SONDAJ	12		
66	"	GRUP 1	ÜRÜSTÜN	15		
67	"	GRUP2	ÜRÜSTÜN	10		
68	KULUNCAK	MERKEZ	YÜNNÜK	20		Kaynak:%84 Kuyu:%16
69	"	"	DÖLLÜK	2		
70	"	SOFULAR	KESONKUYU	6		
71	"	"	KARLIK	6		
72	"	"	KARAÇUKUR	2		
73	"	"	MASTABA VE İÇLİDERE	1,5		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

SU KAYNAKLARI(İLÇELER)					SU KAYNAĞI KARŞILAMA
SIRA NO	İLÇE ADI	ÜNİTE	KAYNAK ADI	DEBİ(LT/SN)	
74	PÜTÜRGE	MERKEZ	ÖRNEKKÖY	12	Kaynak:% 100 Kuyu:%0
75	"	NOHUTLU	DIŞKAYA	17	
76	YAZIHAN	MERKEZ VE 20 MAHALLE	KARASU	120	Kaynak:% 75 Kuyu:%25
77	"	"	SONDAJLAR(5 ADET)	40	
TOPLAM LT/SN				3536,7	100
KAYNAK %				3161,2	89.38
KUYU %				375,5	10.62

B.5.2. Sulama

İlimizde tarıma elverişli 425.450 ha alan bulunup, bunun 173.389 ha kısmında ekonomik olarak sulu tarım yapılmaktadır. Sulama yapılan alanlarda yeni yapılan projelerde kapalı boru sistemi kullanılmakta olup eski projelerde ise rehabilitasyon çalışmaları yapılmaktadır.

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Toplam Net Sulama Alanı: 78.216 ha

2023 yılında 57.783,7 ha alanda sulu tarım yapıldı.

Sulama yapılan alanlarda kullanılan toplam su miktarı 497,77 hm³ tür.

DSİ tarafından yapılan tesisler Sulama Birlikleri ve Kooperatiflere devredilmiş ve sulama ile ilgili sulayıcı örgütler tarafından organize edilmiştir.

Yüzeysel sulama yapılan alan: 29.130,3 ha

Yağmurlama sulama yapılan alan: 21.982,3 ha

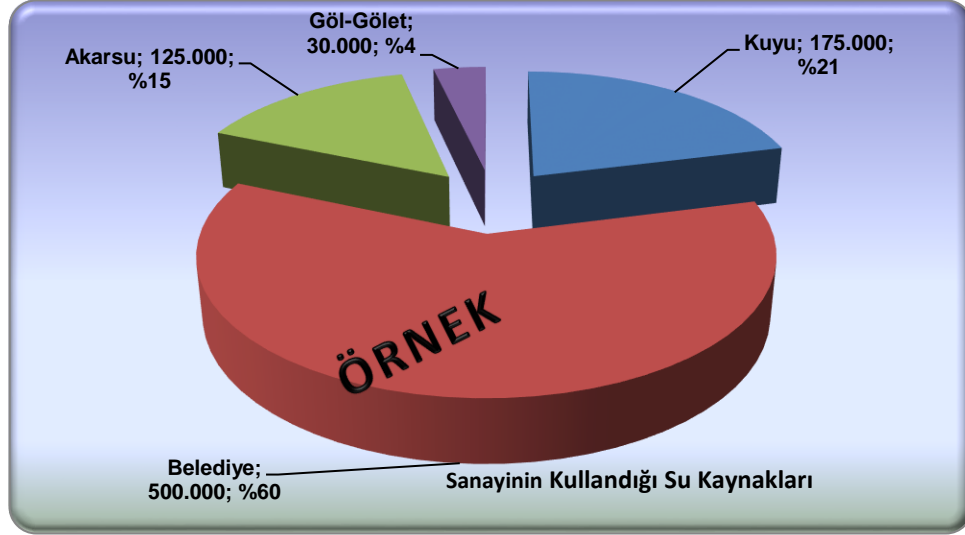
Not: Sulamada dönen fazla sular için drenaj kanallarımız mevcuttur. Bazı bölgelerde drenaj kanallarının olmayışı veya yeterli olmamasından kaynaklanan drenaj problemleri mevcuttur. Bunlar için de gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Damla sulama yapılan alan: 1.623 ha

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İl genelinde sanayinin kullandığı suyun büyük bir bölümü Malatya içme suyu şebekesinden karşılanmaktadır. İçme suyu da Malatya ya 22 km uzaklıktaki Gündüzbey-Pınarbaşı membasından temin edilmektedir. Endüstri tesisleri bu kaynağın dışında ihtiyaçları doğrultusunda kuyu suyu kullanmaktadırlar.

Grafik B.5 – 2023 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı (TÜİK,2024)

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde Su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulan hidroelektrik santralleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Çizelge 20 – Malatya ilinde devlet ve özel sektör tarafından gerçekleştirilecek enerji projeleri (DSİ 92. Şube Müdürlüğü,2024)

İnşaatı Devam Edenler												
	PROJELER	Su Kaynağı	Enerji			Talveg kotu	Max. Su Kotu	Kret kotu	Kuyruk suyu kotu	Brüt düşü (m)	Enerji Ür. Firma	İlçesi
			Kurulu gücü (MWm)	Kurulu gücü (MWe)	Ort. Yıl.Ürt. (GWh)							
Sofular Regülatörü ve HES	Tohma çayı	3,98	3,81	11,788	1321,6	1330,84	1328,6	1290	36,02	Şekerpınar Enj.Ürt.San.Ltd. Şti.	Kuluncak	
Tepehan Regülatörü ve HES	Şiro çayı	17,5	16,6	54,73	1015	1024	1023	860	156	Deniz Elk. Ürt. Paz. San. Tic. Ltd. Şti	Pütürge	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Merkez Regülatörü ve HES	Tohma çayı	6,23	6,1	36,12	917	919,5	918	889	29	Atya Enj.Ürt.Ürt.Ltd.Ş ti.	Darende
Kayabaşı Reg. ve HES	Karanlık dere	3,37	3,27	14,97	1176	1178	1179	1087	85.38	Ekotel Enj.Ürt.İlt.Elekt. onik Elektr. Cihaz ve San.Tic.Paz.Ltd. Şti.	Doğanşehir
İşletmeye Açılanlar											
PROJELER	Su Kaynağı	Enerji			Talveg kotu	Max. Su Kotu	Kret kotu	Kuyruk suyu kotu	Brüt düşü (m)	Enerji Ür. Firma	İlçesi
		Kurulu gücü (MWm)	Kurulu gücü (MWe)	Ort. Yıl.Ürt. (GWh)							
Tohma HES	Medik Brj.(Tohma Ç.)		12.5	59.00					53	Altek Elk. Santral Tic.A.Ş.	Akçadağ
Hacılar HES	Gökpınar kaynağı	14,82	13.34	88.00	1450			1103,25	326.5	Darenhes Elektrik Ürt.A.Ş.	Darende
Kernek HES	Çat barajı		0.832	2.20						Kayseri ve Cıvırı Enerji Ürt. Ve Tic. A. Ş.	Yeşilyurt
Derme HES	Çat barajı		4.5	2.00						Kayseri ve Cıvırı Enerji Ürt. Ve Tic. A. Ş.	Yeşilyurt
Erkenek Reg. ve HES	Gemköprü D.		0.32	1.6						Kayseri ve Cıvırı Enerji Ürt. Ve Tic. A. Ş.	Erkenek
Güdül-1 Regülatörü ve HES	Tohma çayı		2.4	13.74	995	996.5	1001	970	26	Kanyon Yen. Enj.Ürt.Tic.A.Ş.	Darende
Güdül-2 Regülatörü ve HES	Tohma çayı		4.8	28.23	944		945	922	25	Kanyon Yen. Enj.Ürt.Tic.A.Ş.	Darende
Keklicek HES	Çat barajı	9,3	8,67	25,02		1376,79		1208,62	167,76	Karmavi Elk.Ürt.A.Ş.	Yeşilyurt
Sancar Regülatörü ve HES	Sancar deresi		1,23	5,37	1351	1352	1356	1137	215	Melita Elkt.Ürt.Tic.A.Ş	Doğanşehir
Suçatı HES	Suçatı sul.kanalı	3,5	3,0	17,95	975,75	-	978,5	903	74	Mastar Elek.Ürt.Tic.ve San.A.Ş.	Akçadağ
Aksu Reg. ve HES	Aksu deresi	6,0	5,77	21,28	1410	1417	1415	1190	220	Fatih Elk. Ürt. Paz. San. Tic. Ltd.Şti.	Pütürge

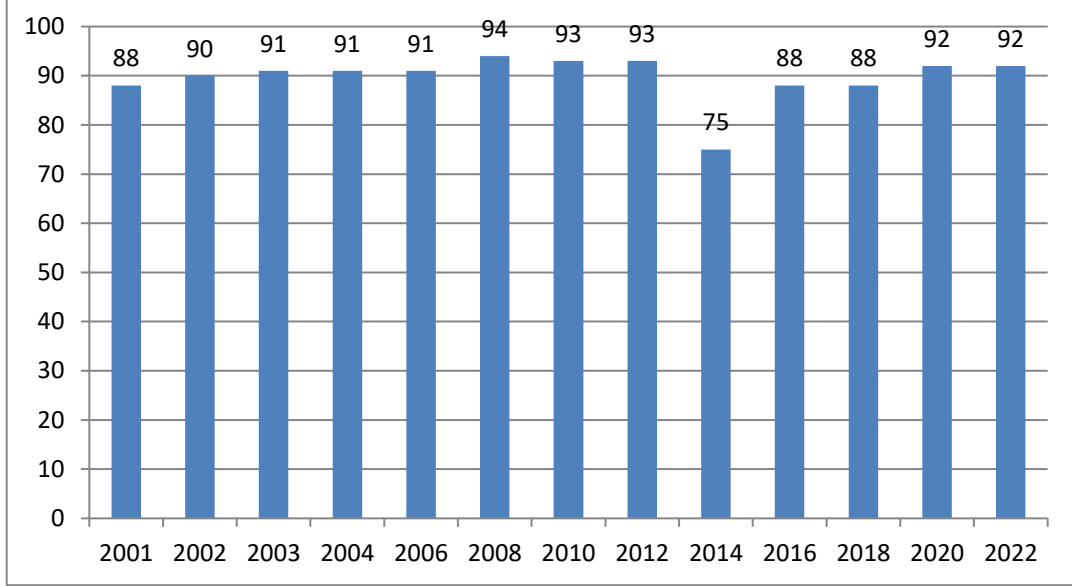
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.

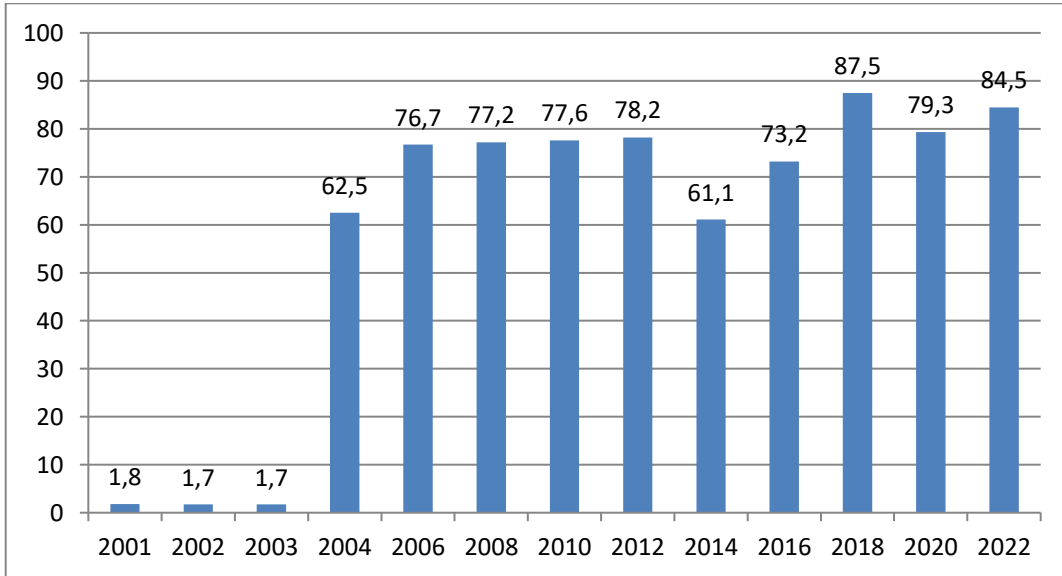
B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

İlimizde kanalizasyon hatları kent içinde kapalı boru sistemiyle toplanıp, doğu, batı ve merkez olmak üzere 3 adet kolektör hattına bağlanarak atık su arıtma tesisine deşarj edilmektedir.

Grafik B.6 – 2023 yılında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmeti verilen belediye nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı (MASKİ, 2024)

Grafik B.7 – 2023 yılında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (TUIK web sayfası, 2024)

Çizelge 21-2023 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu

(Malatya Büyükşehir Belediyesi, Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (MASKİ, 2024, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü-2024)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m3/sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
Malatya (Büyükşehir)	*					*	150.000	Var		Boran Deresi	yok	812.500	
Battalgazi	*					*	135000	Var		Boran Dersi	Yok	307.478	
Yeşilyurt	*					*	135000	Var		Boran Deresi	Yok	341.654	
İlçeler	Akçadağ		*			*	1656	Yok		Sultansuyu deresi	yok	27.782	
	Arapgir	*				*	3105	Yok		Bozluk Çayı	Yok	9.964	
	Arguvan		*			*	600	Yok		Karakaya barajı	Yok	6.869	
	Doğanşehir	*				*	2760	Yok		Sultan suyu	Yok	37.697	
	Doğanyol	*				*	600	Yok		Karakaya Barajı	Yok	3.705	
	Hekimhan(Güzelyurt)	*				*	1000	Yok	0.011	Güzelyurt Deresi	Yok	1.435	200 kg/gün
	Hekimhan		*			*	3450	Yok		Kuru Dere	Yok	15.706	
	Kale		*			*	1076	Yok		Karakaya Barajı	Yok	5.571	
	Kuluncak		*			*	994	Yok		Tohma Çayı	Yok	7.000	
	Pütürge		*			*	966	Yok		Şiro Çayı	Yok	12.492	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Yazihan(Durucasu)	*			*		200	Yok		Karakaya Barajı	Yok	1.839	
Yazihan		*		*		1242	Yok		Karakaya Barajı	Yok	11.984	
Yeşilyurt(Fatih)	*			*		200	Yok	0.004	Sultan suyu, Tohma çayı	Yok	579	
Yeşilyurt (Özal)	*			*		360	Yok	0.002	DSİ Kanalı	Yok	1.637	
Darende	*				*	1780	Yok	0.020	Tohma Çayı	Yok	24.588	

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

İlimizde iki Organize Sanayi Bölgesi (OSB) vardır. Bunlardan 1. OSB'nin arıtma tesisi mevcut olup çalışmaktadır. Gerek 1. OSB gerekse 2. OSB de yeni tesislerin faaliyete geçmesi ve kapasite artırmaları neticesinde arıtma tesisinin kapasitesi mevcut kapasiteyi karşılamaması nedeni ile ilave yapılması gündeme gelmiştir. 2. OSB Müdürlüğü tarafından ilave arıtma tesisinin inşaatına başlanmıştır. 2. OSB'nin atıksu arıtma tesisi inşaatı tamamlanmış olup, tesis faaliyete geçmiştir.

1.Organize Sanayi Bölgesinde bulunan fabrikalardaki kapasite artışı ve ilave alanda kurulacak fabrikaların oluşturacağı atık suyun kapasitesini mevcut arıtma tesisi karşılayamayacağından yeni arıtma tesisine ihtiyaç duyulmaktadır. Çevre kirliliğini önlemek için, yeni arıtma tesisi fizibilite çalışmaları tamamlanmış olup, ÇED dosyası Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunulmuştur.

Çizelge 22 –2023 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
2. OSB Müdürlüğü	Aktif	24.000 m ³ /gün	var	Fiziksel Biyolojik Kimyasal	20	Karakaya Baraj Gölü
Malatya 1.Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü Atıksu Arıtma Tesisi	Tesis bakımında olduğundan atıksu Malatya 2. OSB arıtma tesisine arıtmak üzere verilmektedir.	24.000 m ³ /gün	var	Fiziksel Biyolojik Kimyasal	10	Karakaya Baraj Gölü

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge 23 –2023 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	231	26
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	7	1
Diğer	26	2

B.6.3. Düzenli Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

İlimizde Malatya Belediyeler Birliği tarafından 22.08.2011 tarihinde ihalesi yapılan Katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisi 1.etap inşaatı tamamlanmıştır. Tesisin 5 Haziran 2014 tarihinde açılışı yapılmıştır. Bu tesiste çöp sızıntı suyu arıtma tesisi mevcut olup sızıntı sularının yer altı suyuna zarar vermemesi için gerekli tedbirler alınmıştır.

B.6.4. Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanılması veya Bertarafı

Arıtılmış atıksuların yeniden kullanım alanları, (kentsel yeniden kullanım, tarımsal yeniden kullanım, endüstriyel yeniden kullanım, çevresel/ekolojik yeniden kullanım (yüzey ve yeraltı suyu besleme, dinlenme maksatlı kullanılan bölgelerde (göller vb.) yeniden kullanım), başka bir tesise su kaynağı diğer yeniden kullanım (genel temizlik, yangın suyu, gri su(tuvaletlerde yeniden kullanım) maden ve hazır beton endüstrilerinde toz kontrolü/ saha sulama suyu) sayılabilir.

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde Belediyenin Arıtma Tesisi atıksuyu arıtıldıktan sonra Karakaya Baraj Gölüne deşarj edilmektedir. I. Organize Sanayi Bölgesinin arıtma tesisi atıksuyu Karakaya Barajına, II. Organize Sanayi Bölgesinin arıtma tesisi atıksuyu da Şahnahan Deresine deşarj edilmektedir. Atıksuların geri kazanım yöntemleri ile ilgili olarak ilimizde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Çizelge 24 – 2023 yılı itibariyle yeniden kullanılan veya bertaraf edilen arıtılmış atıksu durumu

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024)

A ARITILMIŞ ATIKSULARIN YENİDEN KULLANILMASI VEYA BERTARAFI							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
93.000.715	449.688	0	2304	549.964	0	0	94.002.671

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında ilimizde çalışmalar devam etmektedir. Kirlenmiş sahalarda bilgi sisteminde 318 firma kayıtlı bulunmaktadır.

İlimizde Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında 3 adet noktasal kaynaklı toprak kirliliği denetimi yapılmıştır. Yapılan denetimler neticesinde 0 adet kirlenmiş saha, 3 adet takip gerektirmeyen saha ve 0 adet takip gerektiren saha tespit edildiği görülmüştür.

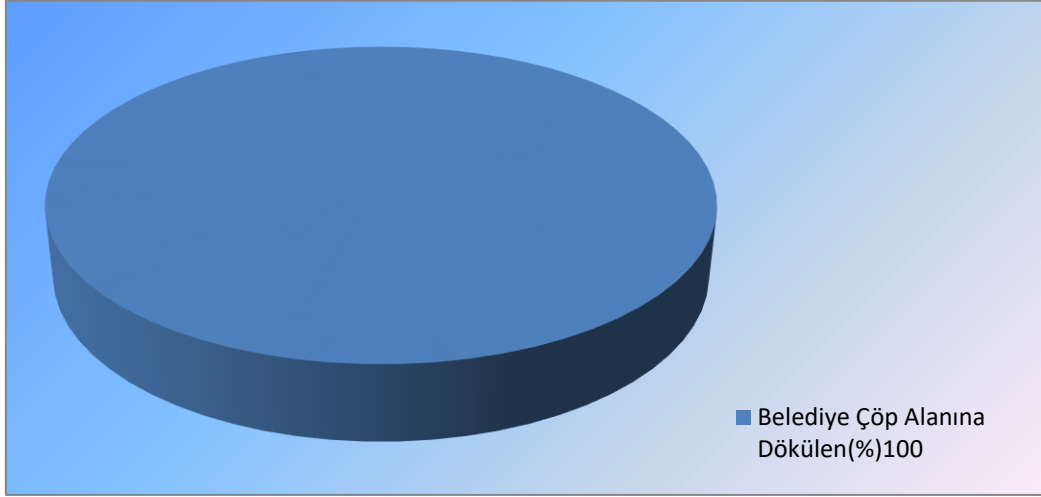
Çizelge B. 25–2023 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024)

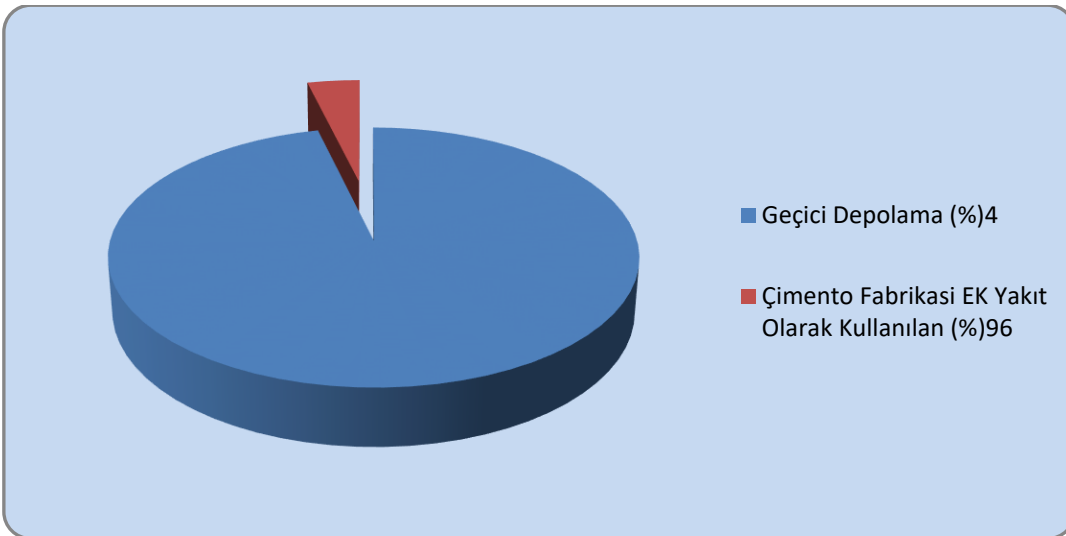
Şüpheli Saha Sayısı	Takip Gerektiren Saha Sayısı	Kirlenmiş Saha Sayısı
0	0	0

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi ve sanayiden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi tespit edilerek Grafikler oluşturulmuştur.

Grafik B.8 –2023 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (MASKİ, 2024)

Grafik B.9 –2023 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (1.OSB,2.OSB,2024)

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Malatya Belediyesine ait evsel atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurları kireçle stabilize edilerek depolama alanlarında kurutulur. Belirli bir kuruluğa ulaştıktan sonra Malatya Belediyesine ait çöp depolama alanına gönderilerek bertaraf edilir. Ayrıca İnönü Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile birlikte arıtma tesisleri çamurlarının tarımda kullanılmasına dair çalışmalar devam etmektedir.

1.ve 2. Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) arıtma tesislerinden çıkan arıtma çamurları geçici atık sahalarında depolanmaktadır. Arıtma çamurlarının bertarafına yönelik bir firma ile anlaşma yapılmış olup, 1. OSB’de oluşan çamurun %10 bu firmaya gönderilmiştir.2. OSB de ise arıtma çamurunun bertarafına yönelik % 10 lik bir hedef gerçekleşmiştir.

Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik (EKAÇTKDY) kapsamında ilimizde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

B.7.3.Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

İlimizde bu konuda herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge 26– 2023 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Kaynak: Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	7.373	2.743,94
Fosfor	4.022	
Potas	700	
TOPLAM	12.095	2.743,94

Çizelge 27 - 2023 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele etmek.	216	276.648
Herbisitler		81.5	
Fungisitler		1696	
Rodentisitler		2.5	
Nematositler		5.5	
Akarisitler		20	
Kışlık ve Yazlık Yağlar		---	
TOPLAM		2.021,5	276.648

Çizelge 28 – 2023 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

İlimizde 2023 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde su kirliliğine etki eden unsurlar; sanayileşme, kentleşme ve nüfus artışı, zirai mücadele ilaçları ve kimyasal gübreler olarak gruplandırılabilir. Sanayinin çevre üzerindeki olumsuz etkisi diğer faktörlerden çok daha fazladır. Sanayi kuruluşlarının sıvı atıkları ile su kirliliğine ve dolaylı olarak da yine su kirliliğine bağlı, toprak ve bitki örtüsü üzerinde aşırı kirlenmelere neden olduğu ve doğa tahribine yol açtığı bilinmektedir.

Malatya Atıksu Arıtma Tesisi, 1. ve 2. Organize Sanayi Bölgesi Arıtma Tesislerinin deşarj noktalarından Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği Tablo-1 ve Tablo-2’de belirtilen parametrelere göre periyodik atıksu numuneleri alınmakta ve Bakanlığımızca yetkilendirilmiş laboratuvarlar tarafından analizleri yapılmaktadır.

Ayrıca tesislerde Sürekli Atıksu İzleme (SAİS) Tebliği gereği atıksu uzaktan izleme sistemi kurulmuş vaziyette olup online olarak izlenmektedir.

Malatya Atıksu Arıtma Tesisi, Malatya Sağlık ve Çevre Geliştirme projesinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu proje, Malatya ve çevresinin atıksuyunun sağlıklı şartlarda toplanıp bertaraf edilmesini ve güvenilir çevre koşullarının sağlanmasını hedeflemiştir. Malatya Belediyesi evsel atıksu arıtma tesisinin devreye girmesiyle birlikte barajın kendisini temizlemesi zaman almakla birlikte kirlenmenin önüne geçilmiştir. Ayrıca Organize Sanayi Bölgesinde kurulan arıtma tesisleri de sanayi kaynaklı su kirliliği yükünü önemli ölçüde azaltmıştır.

Kaynaklar

1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
2. Malatya Belediyesi
3. Organize Sanayi Müdürlüğü
4. Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
5. DSİ 92. Şube Müdürlüğü
6. TUIK Web Sayfası

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlde, üretilen belediye atık miktarı ve toplanan atık miktarına değinilmelidir. İldeki belediye atıklarının işlendiği atık işleme tesislerinin (mekanik ayırma, biyokurutma, kompost, biyometanizasyon, ATY hazırlama, yakma tesisi vb. ile düzenli depolama tesisi) yerleri, kapasiteleri ve suların kirlenmemesi için alınmış önlemler belirtilmelidir. Ayrıca ilde mevcut olan veya planlama aşamasında olan aktarma istasyonu veya atık rampası yerleri ve bu yerlerden faydalanan belediyeler belirtilmelidir. Eğer ilde düzensiz döküm sahası (vahşi depolama) da mevcut ise bu konuya da değinilmelidir.

Malatya İlinin 13 İlçesi bulunmaktadır. İlimizin tahmini atık miktarı 913.821 kg/gündür. 2021 yılında Battalgazi, Yeşilyurt, Kale, Doğanşehir, Akçadağ, Pütürge İlçeleri' nden Malatya Büyükşehir Belediyesi' ne ait tesislere taşınarak bertaraf edilen atık miktarı 197.817 tondur.

Malatya Büyükşehir Belediyesine ait Malatya Entegre Çevre Tesisi ve Kapıkaya Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Sahası olarak 2 ayrı saha bulunmaktadır.

1-Malatya Entegre Çevre Tesisi

Malatya İli Battalgazi İlçesi Orduzu Mahallesi Amca Sokak No:23 adresinde bulunan Tesis ile Kapıkaya Mahallesinde bulunan tesislerin bir bütünü olarak aktif kılınmıştır. İl genelindeki katı atıkların tamamı üzerinden atık yönetimini tek elden idare edecek şekilde,

Entegre Tesisi;

1-Evsel Katı Atık Aktarma istasyonlarının kurulumu, (Akçada, Doğanşehir, Darende, Pütürge-Doğanyol İlçeleri)

2- Atık Kabul Alanı

3-Ayrıştırma Tesisi

4-Atıktan Türetilmiş Yakıt (ATY) Ünitesi

5-Biyometanizasyon Tesisi

6-Kompost Tesisi

7-Gazifikasyon (Gazlaştırma-Yakma) Tesisi

8-Sera Tesisi

9-Enerji Üretim Ünitesi

10-Tekerlek Yıkama Ünitesi kurulumu

11- İdari Bina kurulumları (gerçekleştirilmiştir)

ünitelerini kapsamaktadır.

Proje kapsamında Yeşilyurt, Battalgazi, Kale ilçeleri ile diğer 5 büyük ilçede (Darende, Akçadağ, Doğanşehir, Pütürge-Doğanyol) kurulan Aktarma İstasyonları vasıtasıyla katı atık sahasına getirilen atıklar, Ayrıştırma ünitesinden geçirilerek geri dönüşüm sağlanmakta, akabinde Biyometanizasyon Tesisinden, Gazifikasyon Tesisinden elektrik enerjisi elde edilmektedir. Ayrıca Düzenli Depolama Sahasındaki Deponi gazından elektrik üretimi yapılacaktır. Enerji tesislerin atıl ısıları da proje kapsamında kurulacak olan seranın ısıtılmasında değerlendirilecek, proje dâhilinde kompost üretimi de yapılacaktır. Malatya Entegre Çevre Tesisi'nin 28.12.2016 tarihli ÇED Olumlu Kararı ve 30.12.2020 Tarihli Geçici Faaliyet Belgesi bulunmaktadır.

Resim C.3- Malatya Entegre Çevre Tesisi

2-Kapıkaya Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Sahası

Malatya İli Battalgazi İlçesi Kapıkaya Mahallesi Kız Mehmet Sok. No 39 adresinde Büyükşehir Belediyemize ait Kapıkaya Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Sahası mevcuttur. Tesisimiz Malatya Elâzığ yolu Kapıkaya Köyü arkası Yangın Tepesi ile Benev Tepesi arasındadır. Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından ağaçlandırma yapılmak üzere Orman Genel Müdürlüğü'ne 49 yıllığına tahsis Edilen, Malatya Merkez ilçe Kapıkaya Köyü'nde devlet arazisi statüsündeki 500 ha Taşınmazın 52,8 ha'lık kısmının düzenli depolama alanı olarak kullanılmaktadır.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Depolamanın yapılacağı Lot'ların toplam alanı yaklaşık 27 hektar büyüklüğünde olup, beş lot halinde depolama yapılması öngörülmektedir. 05.05.2015 tarihli Malatya Entegre Çevre Projesi kapsamı doğrultusunda mevcut lotların kullanım süreleri uzatılmış , tahsis edilen alanın yaklaşık 52.85 ha büyüklüğündeki kısmında 5 lot halinde Düzenli Depolama hazneleri olacak şekilde projelendirilmiştir.

Kapıkaya Katı Atık Düzenli Depolama Alanı 26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik kapsamında II. sınıf bir düzenli depolama tesisi olup, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na 03.12.2010 tarihinde ÇED olumlu karar verilmiştir.

Malatya Entegre Çevre Tesisi; il genelindeki katı atıkların tamamı üzerinden atık yönetimini tek elden idare edecek şekilde kurulmuş olup; aktarma istasyonlarının kurulumu dahil atık kabul alanı, ayrıştırma tesisi, ATY (atıktan türetilmiş yakıt) tesisi gazifikasyon (gazlaştırma-yakma) tesisi, biyometanizasyon ünitesi, düzenli depolama alanı ve sera tesisinden oluşmaktadır

Malatya İli' nin iki merkez ilçesi olan Yeşilyurt ve Battalgazi İlçeleri' nden, Kale İlçesinden, Akçadağ, Doğanşehir, Pütürge-Doğanyol İlçeleri' nde bulunan evsel katı atık aktarma istasyonlarından Orduzu Katı Atık Entegre Tesisi' ne transfer edilen atıklar, burada bulunan ayrıştırma tesisinde ayrıştırılarak geri dönüşüm malzemeleri ayrılır. Kalan atıklar deponi gaz, biyometanizasyon ve gazifikasyon ünitelerine transfer edilir ve elektrik enerjisi üretilir. Enerji tesislerin atıl ısıları da tesiste yer alan seranın ısıtmasında değerlendirilir.

Orduzu Katı Atık Entegre tesisine İlçelerden ve Organize sanayi bölgesinden getirilen Evsel, kül,cüruf,pamuk ve tekstil atıkları kantarda tartıldıktan sonra atık depolama sahasına yönlendirilerek depolama ve bertaraf işlemleri gerçekleştirilir. Daha sonra da tahakkuk bedeli doğrultusunda ödeme emri işlemleri yapılır.

- Sahada bozulmuş, tarihi geçmiş gıda maddeleri dahil tüm atıkların bertarafı uygunluk yazısı ile yapılmaktadır.
- 2023 Yılında Orduzu Katı atık Entegre tesisine 2255 adet Misafir ve Resmî araç, 8290 Harfiyat aracı ve 31358 Evsel atık araçların giriş- çıkışları yapılmıştır.
- 2023 Yılında Orduzu Katı Atık Entegre Tesisine Ayrıştırılmak üzere 159.888.280 Kg Evsel Atık kabul edilmiştir.
- Evsel katı atıkların ve bunlardan elde edilen elektrik enerjisinin kontrolünü yapılmaktadır.

2023 YILI MALATYA BELEDİYESİ TESİSLERİNDE ÜRETİLEN (10 AYLIK) ENERJİ MİKTARI

- Malatya Çöp Gaz Elektrik Üretim Santrali'nde Üretilen Elektrik Enerjisi Miktarı (kW/h) 6.027.797.16
- Malatya 2 Çöp Gaz Elektrik Üretim Santrali'nde Üretilen Elektrik Enerjisi Miktarı (kW/h) 7.983.196.04
- Biyometanizasyon Tesisi'nde Elde Edilen Elektrik Enerjisi Miktarı (kW/h) 4.407.420.65
- Gazifikasyon Tesisi'nde Elde Edilen Elektrik Enerjisi Miktarı (kW/h)(1 yıl) 10.701.460.00

Resim C.4- Kapıkaya Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Sahası

3-Orduzu Mevcut Düzensiz Döküm (Vahşi) Sahası

Malatya İli Battalgazi İlçesi Orduzu Mahallesi Amca Sok No:23 adresinde Büyükşehir Belediyemize ait Vahşi Depolama Sahası mülkiyeti Belediyemize ait olup İmar planında Depolama Alanı olarak işlenmiştir. Yaklaşık 40 yıllık depolama sahası olup 120 m yüksekliğinde atık depolanmıştır.

2014 yılından itibaren vahşi depolama sahasında oluşan metan gazından elektrik enerjisi üretimi yapılmaktadır. 2 adet enerji üretim motorları olup her bir motorun gücü 1.2 MWe olup 2.4 MWe elektrik üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu proje 16 yıllığına 2013 yılı sözleşme doğrultusunda Yüklenici firmaya verilmiştir. Saha Malatya Elâzığ yolu Orduzu arkası Karamıldan Tepesi ile Yassı Tepesi arasındadır. Merkez yaklaşık 10 km mesafededir. Yeşilyurt, Battalgazi, Kale İlçeleri atıkları depolanmaktadır. 01.01.2021 tarih itibari ile atıkların kabulü yapılmamaktadır. Atıklar Malatya Entegre Çevre Tesisinde değerlendirilerek kalan bakiye atık dorseler aracılığı ile Kapıkaya Katı Atık Depolama alanına yönlendirilmektedir.

“Malatya Mevcut Katı Atık (Vahşi) Depolama Alanının Rehabilitasyonu Ve Çıkan Metan Gazı (Lfg) nın Kullanılarak Enerji Elde Edilmesi Projesi” ile sadece elektrik elde edilmesinden daha önemli olan; Mevcut alanın rehabilite edilmesi, kötü kokuların bitirilmesi ve metan gazından dolayı oluşan yangınların bitirilmesi hedefi gerçekleştirilmiştir.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

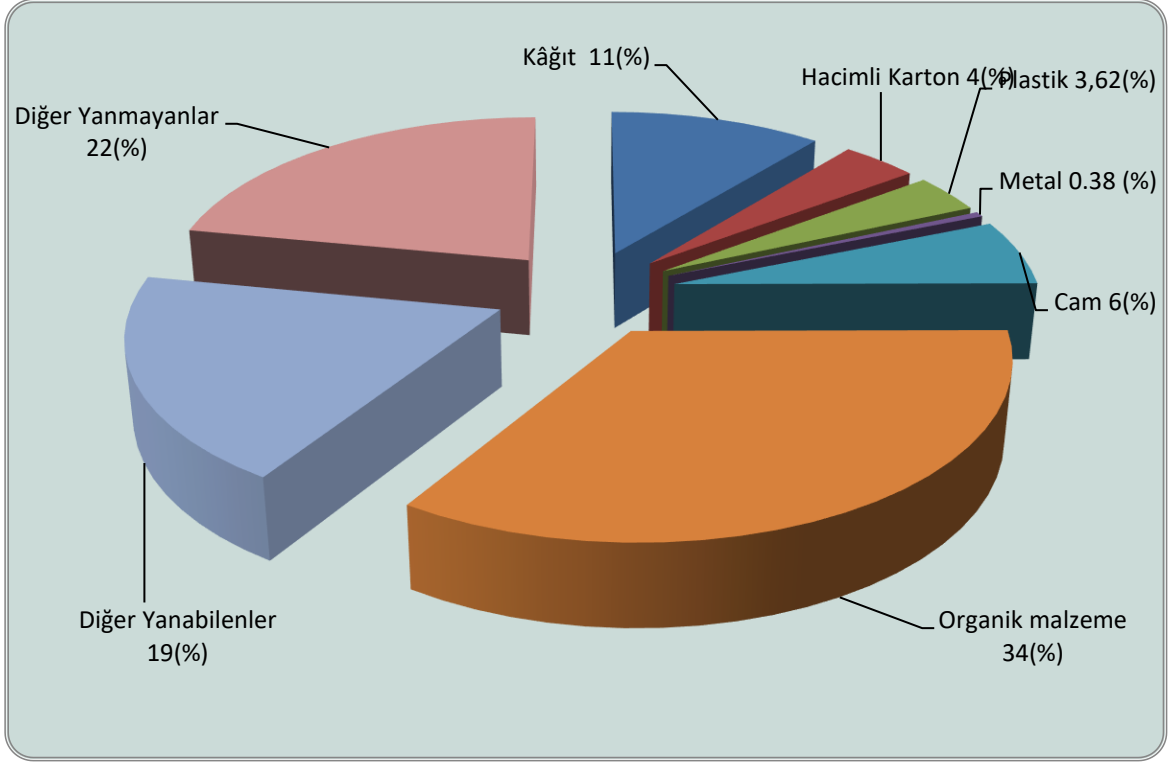
Bu Proje kapsamında doğaya karbon salınımının azaltılması hedeflenmiş olup bu alana kurulmuş olan Flare sistemi ile toplanan zararlı sülfür gazları yakılarak zararsız hale getirilmekte, metan gazları ise santralde yakılarak elektrik enerjisine dönüştürülmektedir.

Mevcut vahşi depolama alanının tamamı rehabilite edilmiş olup tüm sahanın etrafı tel çit ile çevrilmiştir. Bu alanda oluşan çöp sızıntı suyunun kontrol altına alınması için gerekli tedbirler alınmıştır.

Sahadaki şevlerde meydana gelecek çöp kaymalarını önlemek için çöpün tesviyesi, çöp setleri ve teraslama yapılmıştır. Çöp yığınlarının kaymalarını engellemek amacıyla şevlere uygun açılar verilerek kil ile kapatılmıştır. Tesisin kurulacağı alan tesviye edilerek gaz motorlarının ve yönetim ofislerinin kurulacağı alan uygun hale getirilmiş ve binalar tamamlanmıştır.

Alana metan (CH₄) gazı toplama boruları (regol) ve gaz bağlantı boruları döşenmesi çalışmaları tamamlanmıştır. Katı atık sahasına 4000 m ye yakın borulama yapılmıştır ve 35,000 metre kare alan ıslah ve rehabilitasyon edilmiştir. Alanda kontrolsüz olarak dökülmüş olan tüm çöpler uygun yerlere toplanarak, kontrollü ve düzenli hale getirilmiştir. Alanda bulunan muhtelif kül ve organize atıkları düzenlendi. 2 adet 1.2 MW kapasiteli elektrik santrali tam kapasite ile çalışmakta olup, metan gazı tahminlerimizin üzerinde çıkmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı TEDAŞ Genel Müdürlüğünün kabul komisyonu tarafından 06.01.2014 ile 08.01.2014 tarihleri arasında sahada gerekli test ve incelemeleri yapılarak kabul işlemleri yapılmıştır. Malatya Belediyesi tarafından iş 03.02.2014 tarihinde iş teslim alınmıştır.

Grafik C. 10- 2023 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu
(Malatya Büyükşehir Belediyesi, 2024)

Resim C. 5- İlimiz Katı Atık Bertaraf ve Düzenli Depolama Tesisi İnşaatı

Resim C.6-Mwm Tcg 2020 V12 Biyogaz Motoru Ve Booster Ünitesi

Çizelge 29- 2023 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri (Malatya Büyükşehir Belediyesi, 2024)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama Sahası	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon) TESİSLER	Yakma TESİSİ	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
BATTALGAZİ	Büyükşehir			32.760.530	39.343.820					Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
YEŞİLYURT	Büyükşehir			43.798.930	39.793.190					Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
DOĞANŞEHİR	Büyükşehir			2.618.100	1.969.620			1 ADET		Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
AKÇADAĞ	Büyükşehir			2.925.310	2.040.080			1 ADET		Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
HEKİMHAN	Büyükşehir			1.589.600	1.306.400			1 ADET		Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
PÜTÜRGE	Büyükşehir		Birlikte	849.380	789.500			1 ADET		Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
DOĞANYOL	Büyükşehir		Birlikte								Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon	
KALE	Büyükşehir			557.320	353.800					Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
ARAPGİR	Büyükşehir									Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
ARGUVAN	Büyükşehir									Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
DARENDE	Büyükşehir									Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
KULUNCAK	Büyükşehir									Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
YAZIHAN	Büyükşehir									Büyükşehir Bld. - İlçe	Kapıkaya	Ayrıştırma,AYT,Biyometanizasyon	Gazifikasyon		LFG
İL GENELİ				85.108.170	85.596.410										

*Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız.

C.2.Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

İlimizde hafriyat toprağı inşaat ve yıkıntı atıkları için mevcut katı atık sahasında yer belirlenmiş olup buraya atıklar yönlendirilmektedir. 2019 yılında 743.430 ton hafriyat toprağı toplanmıştır.

Çizelge 29– 2023 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(Malatya Büyükşehir Belediyesi, Battalgazi Belediyesi, Yeşilyurt Belediyesi, 2024)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
Büyükşehir Belediyesi	4.661.351,25m ³	7.458.162 ton	Yok	Yok	2 Adet
Battalgazi Belediyesi	18.590	-	-	-	-
Yeşilyurt Belediyesi		42166 ton			

06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş İli, Pazarcık İlçesinde 7,7 ve Elbistan İlçesinde 7,6 şiddetinde meydana gelen deprem afeti sonucu Malatya İlimiz merkez Battalgazi, Yeşilyurt, Doğanşehir ve Akçadağ İlçelerinde oluşan büyük yıkım sonucu yıkılmış, acil yıkılacak ve ağır hasarlı binaların Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kontrollünde gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda taşınan enkaz atıklar Battalgazi İlçesi Fırıncı Mahallesi Enkaz Depolama Sahası, Yeşilyurt İlçesi Yaka Mahallesi Hafriyat Depolama Sahası, Doğanşehir İlçesi Enkaz Depolama Sahası ve Akçadağ İlçesi ve afetten etkilenen diğer ilçelerimizde bulunan Enkaz Depolama Sahalarında **“Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği”** kapsamında yapılan çalışmalar da oluşan inşaat, hafriyat toprağı ve yıkıntı atığının bertarafı için, depreminden sonra Hafriyat çatısı altında Enkaz Birimi oluşturulmuştur. Bu kapsamda çalışmalara başlanarak Yeşilyurt Yaka Hafriyat sahası ve Battalgazi Fırıncı Mahallesi hafriyat sahalarımıza kabul edilen Enkazlarda büyük ayrıştırma yoğunluğu başlamıştır. Bu doğrultuda kendiliğinden yıkılan ya da yetkili firmalar tarafından yıkılan bina enkazları, Yaka Hafriyat Sahasında düzenli olarak stoklanmış, adli vaka durumu bulunan enkazlar ayrı stoklanmış, ekonomik değer taşıyan ve geri dönüşüm özelliği bulunan enkazlar ise ayrı stoklanmış.

Sahalarımızda yapılan ayrıştırma, işlemleri sonucu oluşan enkazların tekrardan geri kazanımı ve geri dönüşüm özelliği bulunan meteryallerin (demir, hurda, ahşap, elektrik ve elektronik eşyalar, tekstil vs.) atıkların ekonomiye kazanılması, hacimsel atıkların ayrılması sonucu oluşan beton atığının agregaya çevrilerek tekrardan kullanılması ve agregadan yeşil beton üretim için hammadde haline getirilmesi ile birlikte kullanılan tüm alanların rehabilite edilerek ileride yaşanacak çevre sorunlarının ortadan kaldırılmış olacaktır. Döngüsel ekonomi, mevcut malzeme ve ürünleri mümkün olduğunca uzun süreli olarak, **yeniden kullanmayı, onarmayı, yenilemeyi ve geri dönüştürmeyi** içeren bir üretim ve tüketim modeli ile çevresel felaketlerin önüne geçilerek şehrin daha yaşanılabilir bir hale gelmesi için afet ve enkaz atıklarının ayrıştırılarak ekonomimize katkı sağlanması büyük önem arz etmektedir.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Enkaz döküm sahalarına bu güne kadar;

Dökülen kamyon sayısı : **350.000 kamyon**

(yaklaşık 8.250.000 m3 veya yaklaşık 13.250.000 ton) Enkaz atık kabul edilmiştir.

Enkaz döküm sahalarına, dökülmesi beklenen enkaz miktarı ;

Dökülmesi beklenen kamyon sayısı : **200.000 kamyon**

(yaklaşık 3.250.000 m3 veya yaklaşık 4.750.000 ton)

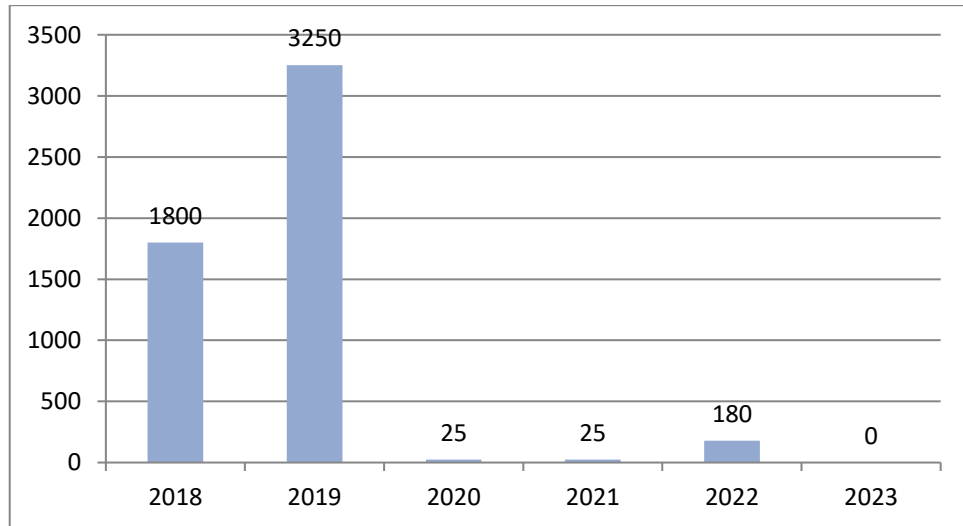
C.3.Sıfır Atık Yönetimi

Yeşilyurt Belediyesine ait İlimiz Yeşilyurt İlçesi Bostanbaşı Mah. Karlık Sok. Özsan Sanayi Sitesinde faaliyet gösteren 29.05.2019 onay tarihli ve AGM-44-01 Lisans Numaralı 1. Sınıf Atık Getirme Merkezi bulunmaktadır. Kağıt ve kağıt/karton ambalaj atıkları ,Plastik ve plastik ambalaj atıkları ,Metal ve metal ambalaj atıkları ,Cam ve cam ambalaj atıkları ,Ahşap ve ahşap ambalaj atıkları ,Giysi, tekstil ve tekstil ambalaj atıkları ,Kurşunlu piller ,Pil ve akümülatörler ,Floresan lambalar ,Elektrikli ve elektronik ekipmanlar ,Sitotoksik ve sitostatik ilaçlar ,Sıvı ve katı yağlar, Hacimli atıklar ile ömrünü tamamlamış lastik, Evlerden kaynaklı tehlikeli atıklar türlerindeki atıkların toplanması sağlanmaktadır.

Sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı 2608'dir.

C.3.1.Eğitimler

2023 yılında İlimizde yaşanan depremten dolayı Sıfır Atık kapsamında il genelinde eğitim verilememiştir.

Grafik C.11-Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

2023 yılında Battalgazi Belediyesi tarafından 3447 öğrenciye sıfır atık yönetimi kapsamında eğitim vermiştir.

2023 yılında Yeşilyurt Belediyesi tarafından 860 öğrenciye sıfır atık yönetimi kapsamında eğitim vermiştir.

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

Çizelge 30 – 2023 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
Atık Getirme Merkezi	Yeşilyurt Belediyesi	1	4911	14
	Battalgazi Belediyesi	1		
Mobil Atık Getirme Merkezi	Battalgazi Belediyesi	1		6
	Yeşilyurt Belediyesi	7		42
Mobil Atık Getirme Merkezi AVM	-	-	-

C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

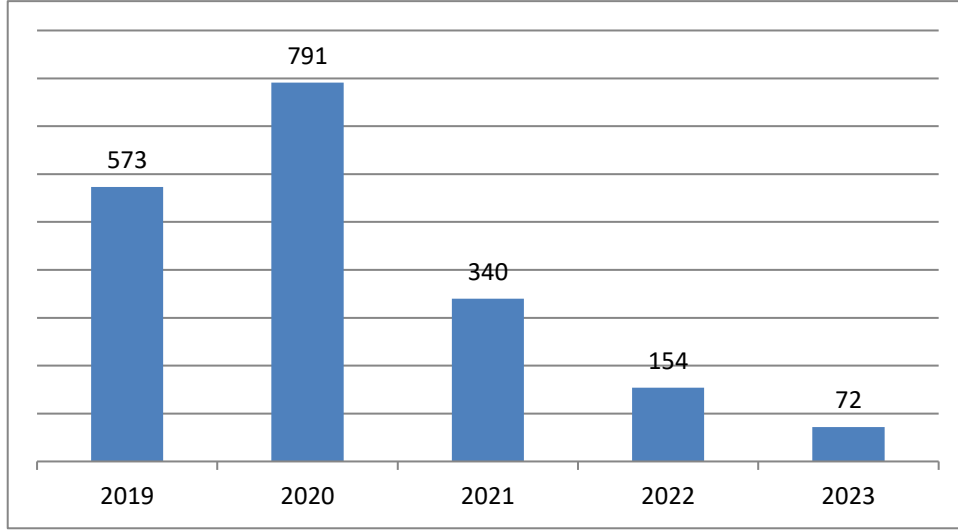
Çizelge 31 –2023 yılı itibariyle temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina/yerleşkelerin sayısı

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Kurum Türü	Sıfır Atık Belgesi Alan Bina/Yerleşke Sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	9
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	102
Alışveriş Merkezi	-
Belediye	9
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	42
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	94
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	2
Diğer	-
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	670
Havalimanı	1
İl Özel İdaresi	-
İş merkezi ve Ticari Plaza	2
Kafeterya ve Restoranlar	-

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Kamu Kurum ve Kuruluşu	225
Kargo şirketleri	22
Konaklama İşletmeleri	10
Laboratuvarlar, hukuk büroları, dernek, kooperatif, çevre danışmanlık firmaları ve meslek kuruluşları, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar	32
Liman	-
Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	1
Organize Sanayi Bölgesi	1
Sağlık Kuruluşu	21
Serbest Bölge, Sanayi Siteleri	-
Tren ve Otobüs Terminali	2
Zincir Marketler	312
Toplam Sayı	

Grafik C.12 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı (aynı şekilde belediyeler içinde hazırlanmalıdır)
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

C.4. Ambalaj Atıkları

İlimizde Ambalaj atıkları yönetimi kapsamında, ambalaj atıklarının biriktirilmesi, toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve geri dönüştürülmesi faaliyetlerinin çevre ile uyumlu şekilde gerçekleştirilmesine yönelik olarak yapılacak çalışmalar ile bu çalışmaların kimler tarafından nasıl, ne şekilde ve ne zaman yapılacağını gösteren uygulama planı hazırlanıp Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunulmuş ve Bakanlıkça onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Ambalaj Atıkları Uygulama Planı çerçevesinde toplanan ambalaj atıkları geri dönüşüm tesislerinde ülke ekonomisine geri kazandırılmaktadır. Kaynağında ayrıştırma ile katı atık sahasına daha az miktarda atık gönderilmektedir.

30 Mart 2014 tarihine kadar Malatya Belediyesi ve geri dönüşüm alt yüklenici firmalarıyla birlikte konutlarda, ambalaj atıklarını kaynağında ayrı toplama ve geri dönüşümün önemi hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetlerini sürdürmüştür. Eğitim faaliyetlerinin yapıldığı bölgelerde geri dönüşüm altyüklenici firmalarımız ambalaj atıkları toplama faaliyetlerini sürdürmektedir. Malatya İlinin Büyükşehir statüsüne kavuşması ile birlikte mevzuat gereği ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması faaliyetleri İlçe Belediyelerine devir olmuştur.

Yeşilyurt Belediyesi olarak okullar, kamu kurum ve kuruluşları, hastaneler, oteller, sağlık kuruluşları, marketler, satış noktaları, fabrikalar ve alışveriş merkezleri gibi ilçemizde ambalaj atığının yoğun olduğu yerlerde ilgili yönetimler ile koordinasyon sağlanarak, geri kazanılabilir atıkların kaynağında diğer atıklardan ayrı olarak toplanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Yeşilyurt Belediyesi olarak Türkiye’de ilk kez çevre duyarlılığı aşlamak için sorumluluk bölgesindeki mahallelere “Geri Dönüşüm Evi” konumlandırılmıştır. Ambalaj atıklarının çöpten ayrıştırılarak geri dönüşüme katkı sağlanması amacıyla projeler gerçekleştirilmektedir.

Geri Dönüşüm evinde ilaç, pil, ekmek, yağ, oyuncak, kıyafet, ambalaj, kitaplar özel bölmeli gözlerden atılıyor ve yağ, ambalaj, pil, ekmek geri dönüşümde değerlendirilirken, ilaç, oyuncak, kıyafet ve kitap gerekli onarımlardan geçtikten sonra ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır. Ambalaj Atık Beyan sisteminden 2021 yılından sonrası için veri alınamamıştır.

Çizelge 32 - 2019 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları
(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ambalaj Atık Beyan Sistemi, Mayıs 2024)

Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	373.428	404.100
Metal	3.757	
Kompozit		
Kağıt Karton	2.086.480	
Cam		16.638.740
Ahşap		
Karışık	17.356.586	
Toplam	19.820.251	17.042.840

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

İlimizde 2 tane Onaylı Ambalaj Atık Yönetim Plan verilmiş belediye bulunmaktadır.

Grafik C.13 –Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletmeler
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Çizelge 33 – 2020 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ambalaj Atık Beyan Sistemi, Mayıs 2024)

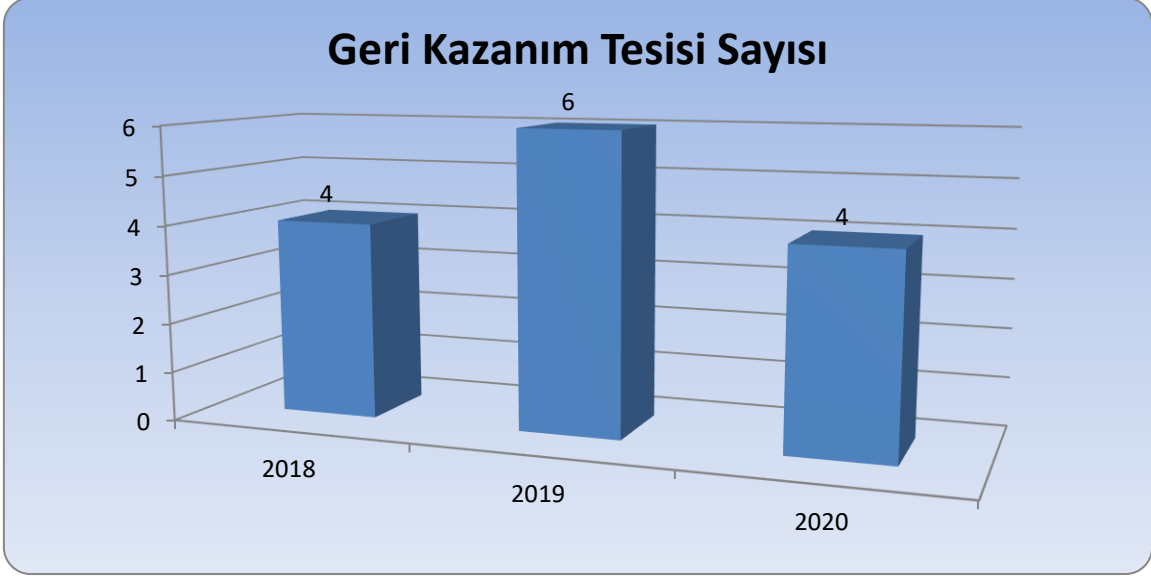
Piyasaya Süren İşletme Sayısı	205
Ambalaj Üreticisi Sayısı	22
Tedarikçi Sayısı	19

Çizelge 34- 2020 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ambalaj Atık Beyan Sistemi, Mayıs 2024)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisleri (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
6	1	3	2

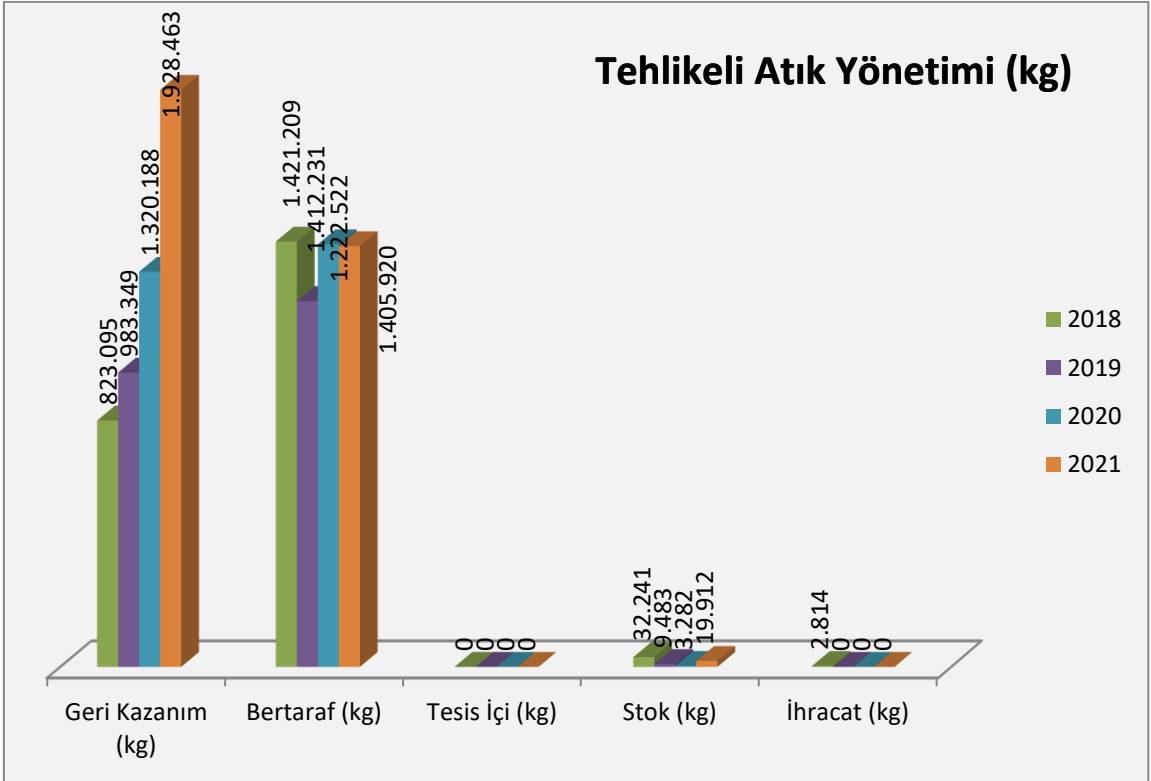
Çizelge 35 - 2020 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ambalaj Atık Beyan Sistemi, Mayıs 2024)

Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisleri (GKT) Sayısı Toplam	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt- Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
4	2	1	1	-	-	-	-

Grafik C.14 – Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ambalaj Atık Beyan Sistemi, Mayıs 2024)

C.5. Tehlikeli Atıklar

Grafik C.15 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Çizelge 36 –2021 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarı

(Atık Yönetimi Uygulaması, Mayıs, 2024)

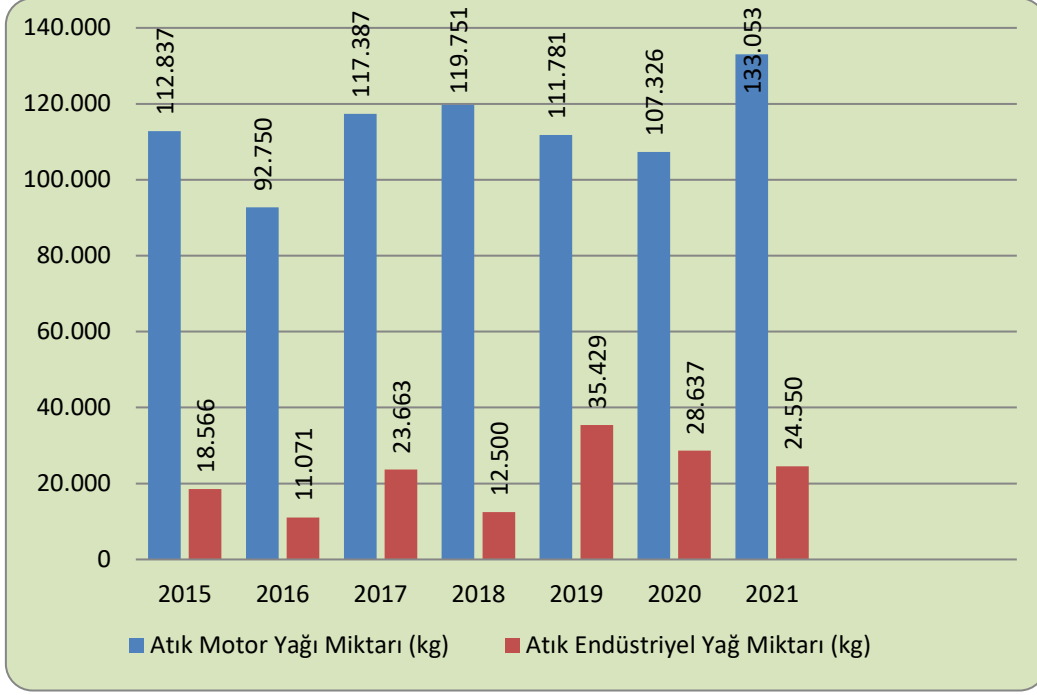
2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ KODU (R/D)	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	4.003.186
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	9.790
R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	109.120
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	838.682
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	1.286.112
R7	Kirliliğin azaltılması için kullanılan parçaların(bileşenlerin) geri kazanımı	1.360
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	137.193
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	9.481.806
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	101.888
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücresel depolama ve benzeri)	135
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	1.388.030
D 10	Yakma (karada)	17514

*Çizelge 23, Atık Yönetim Uygulamasında bulunan Standartlardan elde edilebilmektedir.

C.6. Atık Yağlar

İlimizde 2023 yılı itibari ile toplamda; 4 Akaryakıt istasyonuna, 63 araç servisine, 14 kurum atölyesine, 4 Maden işletmesi Atölyesine, 10 Sanayi Tesisine ve 5 tesise Özel MOYDEN Motor yağı değişim noktası (MoYDEN) moyden belgesi düzenlenmiştir.

Grafik C.16 –Yıllar itibariyle atık madeni yağ toplama miktarları*

(Atık Yönetimi Uygulaması, Mayıs 2024)

*Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

- Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
- Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge 37 – 2021 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları

(Atık Yönetim Uygulaması, 2024)

Geri kazanım ^{&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
157.603	0	0	1.157

[&] Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Son yıllarda artan pil tüketimi, insan sağlığı ve çevre için bir tehlike oluşturmaktadır. Atık Pillerin zararları ile ilgili yeterli bilincin olmaması sebebi ile atık piller evsel çöplere atılmaktadır. Bu pillerin atık pil kutularında toplanıp insan ve çevre sağlığına tehdit unsuru

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

oluşturmasını engellemek amacıyla Malatya Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü tarafından öncelikli olarak ilimizde merkeze bağlı ilköğretim okullarında ve kamu kurum ve kuruluşlarında eğitici ve bilgilendirici faaliyetler yapılmaktadır.

Malatya genelinde okullar, yoğun nüfuslu bölgeler ve belirli merkezlerden oluşan kullanılmış nikel-kadmiyum gibi ağır metal içeren piller toplanarak sızdırmaz zemini olan geçici depolama bölümünde biriktirilmektedir. Biriktirilen bu piller, Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği İktisadi İşletmesi'ne (TAP) gönderilmektedir.

31.08.2004 tarih ve 25569 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.01.2005 tarihinde yürürlüğe giren Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında Malatya Büyükşehir Belediyesi ve Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği (TAP) arasında 29.01.2010 tarihinde imzalanan protokol gereği Malatya'da atık pillerin toplanması, taşınması, bertarafı ve geri kazanımı konusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu faaliyetler kapsamında başta ilkokul, ilköğretim, ortaokul, liseler olmak üzere, camiiler, eczaneler, hastaneler, oteller, kamu kurumları, muhtarlıklar, AVM gibi merkezlerde atık pil toplama noktaları oluşturuldu. Atık pil toplama çalışmalarımıza gönüllü olarak katkı sağlamak isteyen her kurum, kuruluş ya da kişiye atık pil toplama materyalleri ulaştırılmaktadır.

Çizelge 38 – Yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg) * (Atık Yönetimi Uygulaması, 2024)

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
11.429	13.023	51.068	20.394	33.320	54.119	26.259	36.447

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

2013 yılından önce bitkisel atık yağların toplanması yönünde bir çalışma olmadığı için bitkisel atık yağlar ilimizde toplanmıyordu. 2013 yılının Mayıs ayında bir firma geçici depolama için izin almıştır.

Malatya Büyükşehir Belediyesi bu firma ile Bitkisel Atık Yağların Kaynağında ayrı toplanması ile ilgili olarak protokol imzalamış olup sahada çalışmalar devam etmektedir.

Çizelge 39 –2021 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü,2024)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
	103.018	-	

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin (ÖTL) Kontrolü Yönetmeliği kapsamında İlimizde geçmiş yıllarda geçici depolama alanı için izin alan 1 adet firma bulunmaktadır. Ayrıca ilimizde ömrünü tamamlamış lastiklerin (ÖTL) geri kazanılması ve bertarafına ilişkin tesis bulunmamaktadır.

Çizelge 40 –2023 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Malatya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (kg)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
1	30.066	-	-	-	-

Çizelge 41 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (kg/yıl)

(Malatya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024)

	2022	2023
Geri Kazanım Tesisi		
AYT Tesisi	30.000	30.066

İlimizde geri kazanım ve AYT tesisi bulunmamakta olup şehir dışındaki tesislere gönderilmektedir.

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Ulusal strateji ve politikalarımızda göz önünde bulundurularak ülkemiz mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatları olan 2012/19/EU,WEEE Direktifine uyumu çerçevesinde “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik”, 2011/65/EU,RoHS II Direktifine uyumu çerçevesinde “Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Kısıtlanmasına İlişkin Yönetmelik” olmak üzere iki ayrı yönetmelik düzenlenmiştir. Bahse konu yönetmelikler 26/12/2022 tarihli ve 32055 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup 1/2/2023 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelikte yapılan düzenleme ile;

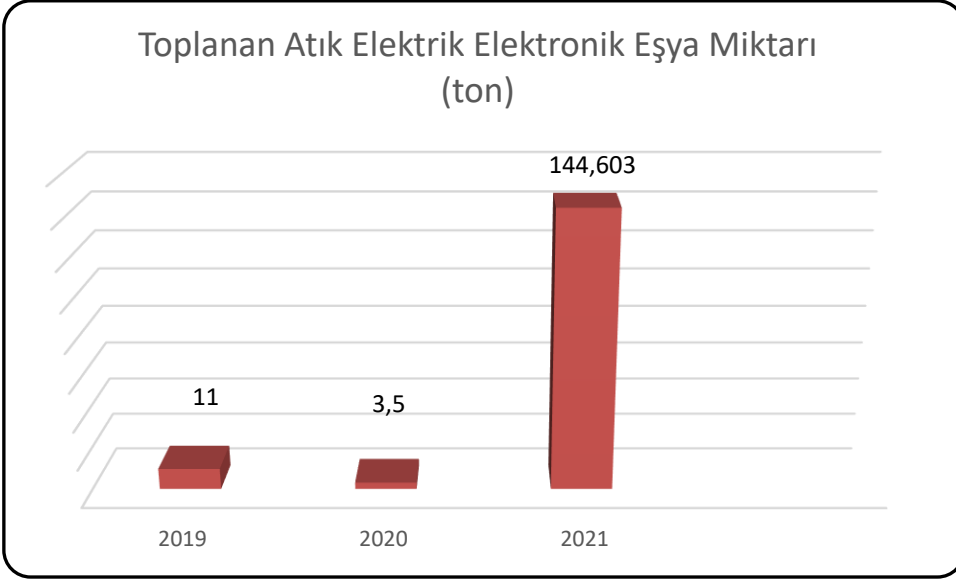
- 1/1/2024 tarihine kadar bu yönetmeliğin Ek-1/A’sında yer alan kategorilere dahil olan (büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor ekipmanları, tıbbi cihazlar, izleme ve kontrol aletleri ve otomatlar) elektrikli ve elektronik eşyaları
- 1/1/2024 tarihinden sonra Ek-2/A’sında yer alan kategorilerde sınıflandırılan (sıcaklık değişim ekipmanları, ekranlar, monitörler ve 100 cm²’den büyük yüzeyi olan ekrana sahip ekipmanlar, lambalar, büyük ekipmanlar (en az bir dış boyutu 50 cm’den büyük ekipmanlar), küçük ekipmanlar (50 cm’den büyük dış boyutu olmayan ekipmanlar), bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları (50 cm’den küçük dış boyutu olan ekipmanlar)) tüm elektrikli ve elektronik eşyaları, kapsar.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere),oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

İlimizde Yeşilyurt Belediyesi bünyesinde 1 adet AEEE Getirme Merkezi bulunmaktadır. 2019 yılında 11 ton AEEE toplanmıştır. İlimizde AEEE İşleme Tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge 42- Malatya ilinde 2021 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar (Malatya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2024)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE’lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
1	-	144,603	-	-

Grafik C.17-Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları(ton)
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge 43 –2023 İilde yer alan ÖTA Tesis sayısı (Adet)
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
-	-	-	-	-

Çizelge 44– Yıllar itibariyle teslim alınan ÖTA miktarı (adet)
(Ömrünü Tamamlamış Araçlar Bertaraf Takip Sistemi, Yıl)

20...	20...	20...	20...	20...	20...	20...

C.12. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

İlimizde tehlikesiz atıkların toplanması ile ilgili olarak 1 firma lisans almıştır. Tehlikesiz atık toplama ayırma belgesi alan 8 firma bulunmaktadır.

Çizelge 45 –2021 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi*, 2024)

Atık İşleme Yöntemi Kodu	Toplam (kg)
R_AHM	1300
R1	3.963.589
R12	7.897.939
R13	497
R3	109.120
R4	1.285.269
R5	16.851.855
R7	1360
stok	143.761

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Çizelge 45 –2021 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi
(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi

İlimizde demir çelik sektöründe faaliyet gösteren tesis bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömür ile çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Çamurları

Malatya Belediyesine ait evsel atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurları kireçle stabilize edilerek depolama alanlarında kurutulur. Belirli bir kuruluğa ulaştıktan sonra Malatya Belediyesine ait çöp depolama alanına gönderilerek bertaraf edilir.

Malatya Belediyesi sınırları içerisinde bulunan Şeker Fabrikasından kaynaklanan arıtma çamurları da lagünlere alındıktan sonra belediyenin göstermiş olduğu depolama alanına gönderilerek bertaraf edilmektedir.

Organize Sanayi Bölgesindeki arıtma tesislerinden çıkan arıtma çamurları tesis alanında belirlenen yerde depolanarak anlaşma yapılan firmaya sevki sağlanıp bertaraf edilmektedir.

C.13. Tıbbi Atıklar

Hastane atıkları (tıbbi atıklar) evsel katı atıkların dışında havada, suda ve toprakta kalıcı özellik gösteren ve ekolojik dengeyi bozan atıklar olduğundan tehlikeli ve zararlı atık sınıfına girmektedir. Bu tür atıkların üretim, taşıma, depolama ve bertarafına ilişkin özel önlemler alınması zorunluluk haline gelmiştir.

Tıbbi atıkların diğer atıklardan ayrı bir işleme tıbbi tutulmaması; başta Hepatit ve H.I.V. gibi çok tehlikeli virüslerin ve birçok hastalığın insanlara geçme riskini artıracığı bu durumun birçok sağlık, çevre ve maliyet problemini ortaya çıkaracağından dolayı sağlık kuruluşlarından kaynaklanan tıbbi atıkların sağlık personeline, halk sağlığına ve çevreye zarar vermeden evsel nitelikli atıklardan ayrıştırılarak toplanması, geçici depolanması, taşınması ve nihai bertarafının sağlanması bir zorunluluktur. Hastanelerde tıbbi atıklar yoluyla mikropların bulaşması, en fazla kullanılan iğne gibi kesici-delici atıklar risk oluşturmaktadır.

Tıbbi atık olarak; sağlık kuruluşlarından kaynaklanan patolojik, enfekte, farmasötik atıklar ile kesici-delici malzemeler toplanmaktadır.

Malatya’da bulunan sağlık birimlerinden oluşan tıbbi atıkların sağlıklı bir Grafikde diğer atıklardan ayrılması için eğitim çalışmalarına önem verilmektedir. Sağlık birimlerinin personellerinin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Verilen eğitimler yanında, hastanelerde bu bilincin artması için afişler yaptırılıp dağıtılmıştır.

Sağlık Kuruluşlarında Oluşan Atıkların Kaynağında Ayrı Olarak Toplanması:

Sağlık kuruluşlarında oluşan tıbbi atıklar bu iş için eğitilmiş personel tarafından diğer atıklardan ayrı olarak özel, kırmızı renkli ve üzerinde “ Uluslararası Klinik Atıklar” amblemi ve “Dikkat Tıbbi Atık” ibaresi bulunan plastik torbalarda toplanmaktadır. Toplanan bu atıklar hastane içinde tekerlekli ve bu iş için tahsis edilmiş taşıma araçları ile hastane içindeki geçici depo yerine nakledilir.

Tıbbi Atıkların Sağlık Kuruluşu İçerisinde Ayrılan Geçici Depoda Muhafaza Edilmeleri:

Sağlık kuruluşları, toplanan tıbbi atıkları biriktirmek için geçici atık deposu inşa etmekle veya aynı işlevi görecek konteyner bulundurmaktadırlar.

Tıbbi Atıkların Nihai Bertaraf Alanına Taşınması:

Tıbbi atıklar turuncu renkli ve üzerinde “ Uluslararası Klinik Atıklar” amblemi ve “Dikkat Tıbbi Atık” ibaresi bulunan özel araçlarla yüklenici firma tarafından geçici atık deposundan alınarak nihai bertaraf alanına taşınırlar. Hastanelerin geçici depo yerinden alınan tıbbi atıklar tartım yapılarak tıbbi atık aracına alınırlar ve tıbbi atık bertaraf formu doldurularak hastanenin görevlendirdiği personele imzalatılır. Formun bir nüshası hastaneye verilir.

Tıbbi atık araçları, ilgili yönetmelik gereği sıkıştırma mekanizması olmayan, içi paslanmaz malzemelerle kaplı ve kolaylıkla temizlenen düzgün yüzeyli, sızıntı sularını akıtmayan, tamamen kapalı ve üzerinde tıbbi atık taşıma aracı olduğunu gösteren yazı ve amblem bulunan turuncu renkli araçlardır. İlimizde tıbbi atıklar Malatya Büyükşehir Belediyesi şirketi olana Esenlik firması tarafından toplanmaktadır.

Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi

İlimizdeki sağlık kuruluşlarında oluşan tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve ayrı depolanması işlemine 2002 yılında başlanılmıştır. Katı atık depolama sahamızda, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde ayrı olarak hazırlanmış lotlarda tıbbi atıklar depolanmaktaydı.

2010 yılının tıbbi atık çözüm yılı olması amaçlanmış Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan eylem planında sterilizasyon tesislerinin ülke geneline yaygınlaşması gayesi ile İlimizin de içinde bulunduğu, Tıbbi Atıkların Bertarafı konulu 2010/17 sayılı genelge kapsamında Sağlık kuruluşlarından kaynaklanan tıbbi atıkların üretildikleri yerlerde ayrı toplanması, geçici depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesi gerektiğinden, Tıbbi atıkların bertaraf edilmesi ile ilgili esas ve kriterler 22.07.2005 tarih ve 25883 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde (Değişik: RG-26/3/2010-27533, RG-30/3/2010-27537, RG-3/12/2011-28131) belirlenmiş, aynı zamanda bu atıkların alternatif bertaraf teknolojileri konusunda düzenlemeler yapılmıştır.

26 Mart 2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmi Gazetede Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğin yayımlanarak yürürlüğe girmesi ile birlikte herhangi bir ön işleme tabi tutulmamış tıp ve veterinerlik kuruluşlarından kaynaklanan tıbbi atıkların düzenli depolama alanlarına kabul edilmesi yasaklanmıştır.

Bu kapsamda tıbbi atıkların sterilizasyon işlemine tabi tutularak zararsız hale getirilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Diğer Yöntemlere göre daha düşük maliyetli tüm ekipmanların güvenli olduğu, atık parçalama ve sterilizasyon işlemlerinin kapalı sistemde gerçekleştiği, parçalama sistemleri ile atık hacminde azalmanın sağlandığı, işlemler sırasında atık ile teması bulunmadığı, inşası ve montajı kolay olan, yatırım geri dönüşümün kısa olduğu, tehlikeli emisyonların oluşmadığı çevre dostu olan bu sterilizasyon tesisleri ülkemizde ve dünyada kullanılmaktadır.

Bertaraf yöntemlerine göre kullanımda kolaylık, işletme maliyeti, etkinlik, güvenlik ve çevreye duyarlılık gibi avantajları bulunan bu teknolojilerin Ülkemizde de kullanılabilmesi için Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde gerekli düzenlemeler yapılarak tıbbi atıkların

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

sterilizasyon yoluyla zararsız hale getirilmesi ve işleme tabi tutulan bu atıkların evsel atık düzenli depolama sahalarında depolanarak bertarafının önü açılmıştır.

Şehir merkezine 8. km mesafede Orduzu Yassitepe ile Karamıldan Tepeleri arasında bulunan katı atık depolama sahamızda belirlenen alanda 2011 Ocak ayında inşaatına başlanan Kasım 2011 de faaliyete geçen tıbbi atık sterilizasyon tesisi saat'te 1.5 ton tıbbi atığı sterilize edecek kapasiteye sahiptir. İlimiz Merkez ve İlçelerin Sağlık kuruluşlarından günlük oluşan yaklaşık 3,5–4 ton tıbbi atığın sterilizasyonunu gerçekleştirmektedir. Tıbbi atıkların sağlık kuruluşlarından toplanması, taşınması ve bertarafı işinde ikisi teknik personel olmak üzere toplam 15 kişi görev yapmaktadır. Ayrıca tıbbi atıkların toplanması ve taşınması işinde 3 adet lisanslı araç çalışmaktadır.

Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi, Malatya'da bulunan sağlık kuruluşlarından toplanan ve insan sağlığını doğrudan tehdit eden atıkların başında gelen tıbbi atıkları bertaraf etmektedir. Bu tesis şehrin sağlığı açısından önemli bir işlev görecektir.

Çizelge 46– 2020 Yılında ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Malatya Büyükşehir Belediyesi, 2024)

il/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma Araç Sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu il
Malatya Büyükşehir Belediyesi	X		(3 adet)		3,92		X	X		Malatya

Çizelge 48 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Malatya Büyükşehir Belediyesi, 2024)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tıbbi Atık Miktarı (kg)	1.184.620	1.250.153	1.293.550	1.221.801	1.430.232	1.415.457	1.388,600	1.220.382

C.14. Maden Atıkları

Çizelge 47 – Malatya ilinde 2023 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı

(Kaynak, yıl)

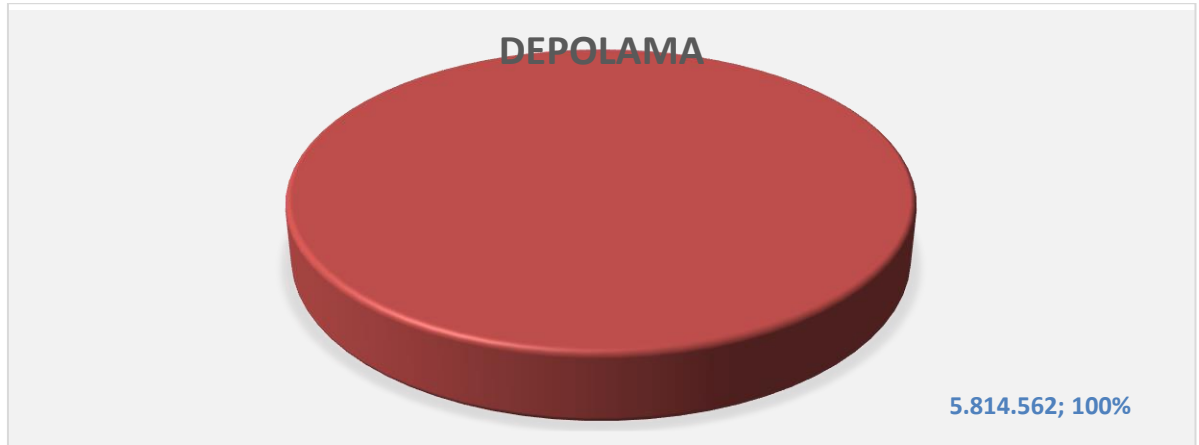
İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı

İlimizde konu ile ilgili herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Çizelge 48-İlimizdeki Maden Atık Depolama Tesisleri

(Maden Atıkları Yönetim Uygulaması, 2024)

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yığın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yığın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2019-2020	53	14	-	-

Grafik C.18 – 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Atık, Üretim ve kullanım faaliyetleri sonucu ortaya çıkan, insan ve çevre sağlığına zarar verecek Grafikde doğrudan veya dolaylı biçimde alıcı ortama verilmesi sakıncalı olan her

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

türlü maddedir. Atığın kaynağında azaltılması, özelliğine göre ayrılması, toplanması, geçici depolanması, ara depolanması, geri kazanılması, taşınması, bertarafı ve bertaraf işlemleri sonrası kontrolü ve benzeri işlemleri de atık yönetimi olarak değerlendirilir. Evsel Katı Atıkların bertaraf yöntemleri yakma, düzenli depolama, kompost yapma ve geri kazanımdır. Bu yöntemlerden en uygunu da düzenli depolamadır. İlimizde düzenli depolama sahasının ÇED süreci tamamlanmış olup tesis faaliyete geçmiştir.

Malatya Belediyesi elektrik ve elektronik atıklarının toplanması, bitkisel atık yağların kaynağında toplanması ile ilgili olarak protokoller yapmıştır. Sahada eğitim ve bilgilendirme çalışmaları devam etmektedir. Atık pillerin toplanması çalışmaları kapsamında TAP Derneği ile protokol yapmıştır. Özellikle okullara, hastanelere ve alışveriş merkezlerine atık pil toplama kutuları konulmuştur.

Çizelge 49 –2024 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı*

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (1. Sınıf)	1
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (2. Sınıf)	
Düzenli Depolama Tesisi Sayısı (3. Sınıf)	
Atık Yakma ve Beraber Yakma	1
Biyobozunur Atık İşleme-Mekanik Ayırma	
Biyobozunur Atık İşleme-Biyokurutma	
Biyobozunur Atık İşleme-Biyometanizasyon	
Biyobozunur Atık İşleme-Kompost	
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	
Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	
Atık Yağ Rafinasyon Tesisi Sayısı	

*Tabloda yer almayan ancak ilde bulunan atık işleme tesisleri tabloya eklenebilir.

Kaynaklar:

- 1.Malatya Büyükşehir Belediyesi.
- 2.Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü.
- 3.MASKİ.
- 4.Entegre Çevre Bilgi Sistemi.

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Meydana gelen felaketler ve ülkemizde de yaşanan benzer kazalar sonucunda, ülkemizde de "Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin AB Konsey Direktifi/Seveso II Direktifi"ni Türkiye mevzuatına uyumlaştıran "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" 30 Aralık 2013 tarihli ve 28867 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gereken önlemler ile ilgili usul ve esasları belirlemeyi amaçlamaktadır. "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" hükümleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile müştereken yürütülmektedir. Bildirim maddesi, Yönetmeliğin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup, diğer hükümleri 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girecektir. Tehlikeli madde içeren kuruluşlar, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Bilgi Sistemi altında kurulmuş olan Seveso (BEKRA) Bildirim Sistemi'ne bildirim yapmakla yükümlüdür. Bu bildirimler neticesinde kapsamdaki kuruluşlar ve bunların, alt seviyeli ve üst seviyeli olmak üzere kategorileri belirlenmektedir.

Çizelge 50–2020 Yılında BEKRA Kuruluşlarının Sayısı
(BEKRA,2024)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	5
Üst Seviye	2
TOPLAM	7

İlimizde BEKRA bildirim sisteminde kayıtlı 125 tane kapsam dışı tesis bulunmaktadır.

Çizelge 51 - 2020 yılında yılında BEKRA denetimi yapılan kuruluş sayısı
(BEKRA,2024)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	
Üst Seviye	
Kapsam Dışı	
TOPLAM	

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Bekra sisteminde giriş yapılan denetim bulunmamaktadır.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ ÇALIŞMALARI

D.1. PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ (PGD)

97/9196 Sayılı Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Teknik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar ile Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde yayınlanan Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, Bakanlığımızın sorumlu olduğu ürün grupları hazır beton, yapı malzemeleri ve katı yakıtlardır. Bu ürün gruplarından katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm veriler üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir.

İl Müdürlüğümüz ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin veriler aşağıdaki çizelgede verilmektedir.

Çizelge 52–2023 yılında Katı Yakıtlara Ait Piyasa Gözetimi ve Denetimi
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

	PGD Sayısı (Adet)	PGD Miktarı (Ton)	İdari Yaptırım Miktarı (TL)
İl Müdürlüğü	-	-	-
Yetki Devri Yapılan Kurum (Malatya Büyükşehir Belediyesi)	94	2.000.000	-

D.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İlimizde Piyasa Denetim ve Gözetimi kapsamında Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığına ve Arapgir Belediye Başkanlığına yetki devri yapılmıştır. Denetim çalışmaları devam etmektedir.

Kaynaklar

(2024) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

E. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

E.1. Flora

İl arazisinin büyük bir bölümü karasal ikliminin tipik bitki örtüsü olan bozkırlarla kaplıdır. Toplam alanın % 30'u ormanlık ve fundalıklarla, % 10'u ise çayır ve meralarla kaplıdır. İl topraklarının güneyini boydan boya kaplayan batı-doğu doğrultulu Malatya dağları, meşenin egemen olduğu bozuk nitelikli korular ve baltalıklar iyi nitelikli koru ve baltalıklara dönüşmeye başlamaktadır. Malatya dağlarının batı ucunda Sultansuyu vadisine bakan yamaçlarda Doğu Anadolu'da ortadan kalkmakta olan ibreli ağaçlardan kızılçıklara rastlanır. Malatya dağları üzerinde yer alan platolar ile Malatya ovasına yakın kesimlerinde yer alan yarı ova nitelikli düzlükler, zengin çayır otları ile kaplıdır. İl alanının güneybatısını kuşatan dağlar ve platolarda doğal bitki örtüsü hemen hemen ortadan kalmıştır. Daha çok meşelerden oluşan bozuk nitelikte orman kalıntılarından başka canlı örtüye rastlanamaz. Bu örtüye yer yer yabancı meyve ağaçları ile kaynak ve vadi boylarında kavak ve söğütler katılmaktadır. Bitkisel üretim yapılan kesimlerde meyvecilik doğal örtüye göre daha yaygındır.

Malatya floristik yönden yeterince araştırılmamış, florası az ya da orta derecede bilinen bir ilimizdir. İç Anadolu ve Akdeniz Bölgelerinin birleştiği yerde bulunan Malatya Anadolu çaprazının doğusunda yer almaktadır. Bu konumu ile zengin bir floraya sahip olan ilimiz İran-Turan bitki coğrafyası bölgesindedir. Türkiye florasında kullanılan kare sistemine göre ilin büyük bölümü B6 ve B7 karelerine girerken, güneyde küçük bir kısmı C6 ve C7 karelerine girmektedir.

Malatya florası ile ilgili araştırmalar 1986 yılında İnönü Üniversitesi tarafından başlatılmıştır. İnönü Üniversitesi kampüsünün çevre düzenlemesinde öncelikle yöre bitkilerinin kullanılması amaçlanmıştır. Bu nedenle flora ile ilgili araştırmalar yanında çevre düzenlemesinde kullanılacak bitkileri toplamak amacıyla il sınırları içinde sık sık arazi çalışmaları yapılmıştır.

Habitat ve Toplulukları

Malatya ili ve çevresi bitki coğrafyası bakımından karasal iklimin etkisi altındadır. Malatya ili ve çevresinde step ve ruderal vejetasyonu hakimdir. Step toplulukları sekonder bir vejetasyon niteliğinde olup, klimaks durumundaki orman vejetasyonunun antropojelik etkilerle tahribi sonucu meydana gelmiştir. Oluşan sekonder karakterli step vejetasyonu, ana kayanın fiziksel ve kimyasal yapısına bağlı olarak çeşitli bitki toplulukları meydana gelmiştir.

Malatya il alanı Fırat havzası üzerinde yer alır. İl topraklarının güneyini boydan boya kaplayan batı-doğu doğrultuda Malatya Toroslarının güneye bakan yamaçlarında yer yer derin vadilerle ardıç (cupressaceae familyası, juniperus) ormanlarına rastlanmaktadır. Batı kesimlerinde ise Doğu Anadolu'da hemen hemen ortadan kalkmakta olan ibreli ağaçlar vardır. Dağları batı ucunda ibrelilerden kızılçamlara (Pinaceae familyası, pinus brutia) rastlanır.

Tohma suyu vadisi ile Kuruçay vadisi arasını dolduran Akçababa dağları genellikle çıplaktır. Buralarda yararlanılabilir toprak katını önemli bir bölümü aşınmalarla kaybolmuş ve doğal örtüyü besleyemez duruma gelmiştir. Bu nedenle yörede ki yaylalarda otlaklar zengin değildir.

Malatya Ovası kalın bir toprak tabakası ile kaplı olup verimlidir. Ancak su tutmaz ve çabuk kurur. Ovanın sulanamayan kesimlerinde tahıl türleri, sulanabilen kesimlerinde sanayi bitkileri ve meyve yetiştirilir. Doğanşehir ovası üzerinde yer yer görülen tepeler bodur meşe (Fagaceae familyası, *Quercus ceris*) ormanları ile kaplıdır. İlde doğal örtüyü yapraklı ağaçlarda meşe, ibrelilerden ardıçlar ve kızılçamlar oluşturur. Orman kuşağından kurak kuşağa geçişinde bitki örtüsünü çayır otları, çalılar ve yabancı meyve ağaçları oluşturur.

Malatya yöresinde bitki örtüsü olarak step baskın durumdadır. Doğanşehir, Hekimhan, Arapgir ve Pütürge çevrelerinde yer yer meşe çalılıklarına rastlamak mümkündür. Akdeniz Bitki Coğrafyası Bölgesi elementi olan *Pinus brutia* (Kızıl çam), ilin güneyinde Erkenek Kasabası'na kadar ulaşmaktadır. Sulak alanların çevresinde bulunan bitki topluluklarından ise *Phragmites australis* (Su sazı) baskın olarak gözlenmektedir.

Habitat Sınıfları:

1. Orman
2. Maki
3. Frigana
4. Kültür Alanları
5. Kuru Çayır
6. Nemli çayır, bataklık ve sulak alan
7. Yol kenarı
8. Kayalık

Günümüze kadar Malatya ili sınırları içerisinde yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından birçok bitki örneği toplanmıştır. Toplanan bu bitki örneklerinin bazıları "Flora of Turkey" (Davis ve ark., 1965-1985, 1988, Güner ve ark., 2000) içerisinde kayıtlıdır. Ayrıca alan içerisinde lokal olarak yapılmış floristik çalışmalarda bulunmaktadır. Bu floristik çalışmalar; "Beydağı Florası" (Yıldız ve ark., 2004), "Malatya Florasına Katkılar I Sürgü-Çelikhan Yöresinde Bir Ön Çalışma" (Aktoklu, 1996), "Malatya Yöresinde Doğal Olarak Yetişen Poaceae Türleri üzerinde Floristik Bir Araştırma" (Arabacı ve Yıldız, 2004), "Malatya İli Geofitleri" (Mutlu ve Aksoy, 2007), "Tohma Vadisi (Darend-Gürün) Florası" (Karakuş, 2009) ve "İnönü Üniversitesi Kampüsü Florası" (Mutlu devam ediyor) dır. Son yıllarda alan içerisinde yapılmış olan yeni tür kayıtları "Check-List of Additional Taxa to the Supplement Flora of Turkey 2-5" (Özhatay ve ark. 1999; Özhatay ve Kültür, 2006; Özhatay ve ark. 2009; Özhatay ve ark. 2011)' den bakılmıştır.

Günümüze kadar yapılan çalışmaların değerlendirilmesi sonucu Malatya ilinde kayıtlı olan toplam **1.788** bitki taksonu bulunmaktadır. Bu türlerin 330 tanesi endemiktir. Endemizm oranı ise % 18.30' dir.

Malatya florası ile ilgili ayrıntılı çalışmaya 2012 yılında başlanmıştır. 2012 yılının Nisan ayından 2014 Aralık ayına kadar çalışma alanına yapılan **85** arazi çalışması sonunda **3250** bitki örneği toplanmıştır. Malatya ilinde şimdiye kadar yapılan arazi çalışmaları ve toplanan örnek sayılarının ilçelere dağılımı Tablo 1.' de verilmiştir.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge 53 -Malatya Florasını belirleme çalışmaları kapsamında yapılan arazi çalışmaları ve toplanan örnek sayılarının ilçelere dağılımı.

	Malatya'nın İlçeleri														Toplam
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
	Akçadağ	Arapgür	Arguvan	Battalgazi	Darende	Doğuşehir	Doğanyol	Hekimhan	Kale	Kuluncak	Malatya	Pütürge	Yazihan	Yeşilyurt	
1. Dönem (2012 Nisan-2013 Ocak) Arazi Sayısı	4	3	1	-	1	7	1	5	1	-	1	4	1	4	33
2.Dönem (2013 Ocak-2013 Haziran) Arazi Sayısı	4	1	2	1	2	2	-	4	2	1	6	5	1	1	32
3. Dönem (2013 Haziran-2014 Ocak) Arazi Sayısı	4	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	3	-	-	10
4. Dönem (2014 Ocak-2014 Aralık) Arazi Sayısı	2	2	-	-	2	2	-	-	-	-	-	1	1	-	10
Toplam Arazi Çalışması Sayısı	14	6	3	1	5	13	1	9	3	1	8	13	3	5	85
1. Dönem (2012 Nisan-2013 Ocak) Örnek Sayısı	134	247	71	-	70	181	38	642	64	-	5	129	10	123	1714
2.Dönem (2013 Ocak-2013 Haziran) Örnek Sayısı	215	101	26	56	150	96	-	101	45	21	111	82	32	10	1116
3. Dönem (2013 Haziran-2014 Ocak) Örnek Sayısı	45	-	-	-	-	22	-	-	-	-	8	35	-	-	110
4. Dönem (2014 Ocak-2014 Aralık) Örnek Sayısı	48	95	-	-	102	45	-	-	-	-	-	12	8	-	310
Toplam örnek sayısı	442	443	97	56	322	344	38	743	109	21	124	258	50	133	3250

Toplanan 3250 örnekten 2100 tanesi teşhis edilmiştir. Bu teşhisler sonucu 832 tür belirlenmiştir. Daha önceki çalışmalarda toplanan 452 tür de dahil edilince şimdiye kadar teşhis edilen toplam tür sayısı **1284**'e çıkmıştır.

Daha önceki kayıtlara göre varlığı bilinen **781** bitki henüz belirlenememiştir. Bu bitkilerin büyük çoğunluğu toplanmış olup teşhis aşamasındadır.

Şimdiye kadar yapılan çalışmalar sonucunda Malatya ilinde **307** tane yeni taksonun varlığı ilk defa Orman ve Su İşleri Bakanlığı XV. Bölge Müdürlüğü, Malatya Şube Müdürlüğü tarafından tespit edilmiştir. Gerek daha önceden, gerekse bu çalışma kapsamında belirlenmiş olan takson sayısı **2095**'e yükselmiştir.

Çalışma alanı içerisinde belirlenen tüm taksonlar içinden **418** tanesi endemik olup endemizm oranı ise % **20.15** dir. Endemik türlerin tehlike kategorilerine dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Endemik Bitkilerin Tehlike Kategorilerine Göre Dağılımları (Ekim ve ark. 2000'e göre)

Tehlike Sınıfı *	Endemikler	
EX	1	
EW	-	
CR	15	
EN	19	
VU	41	
LR	(cd)	35
	(nt)	49
	(lc)	231
DD	27	

*EX: Tükenmiş; EW: Doğada tükenmiş; CR: Çok tehlikede; EN: Tehlikede; VU: Zarar görebilir; LR: Az Tehdit altında; (cd): Koruma önlemi gerektiren; (nt): Tehdit altına girebilir; (lc): En az endişe verici

Tehlike kategorisi EX (Tükenmiş) olarak görülen *Alkanna viscidula* Boiss. tarafımızca toplanmıştır. Fakat bu bitki türü 2014 yılında yayınlanan *Alkanna malatyana* Şenol & Yıldırım ile benzerlik göstermektedir. Bitkinin tip örneğinin toplandığı lokalite üzerinde yapacağımız çalışmalar sonucunda bir değerlendirme yapılacaktır. Tehlike kategorisi CR (Çok tehlikede) olan bitkiler; *Alkanna malatyana* Şenol & Yıldırım, *Astragalus altanii* Hub.-Mor., *Astragalus scabrifolius* Boiss., *Barbarea auriculata* Hausskn. ex Bornm. var. *paludosa* Coode & Cullan, *Bellevalia chrisii* Yıldırım & B.Şahin, *Bellevalia malatyaensis* Uzunh. & H.Duman, *Campanula peshmenii* G üner, *Centaurea brevifimbriata* Hub.-Mor., *Chaenorhinum cryptarum* Boiss. & Hausskn.) P.H.Davis, *Chaenorhinum semispeluncarum* Yıldırım, Kit Tan, Şenol & Pirhan, *Lotus malataicus* Poinert, *Minuartia aksoyi* M. Koç & Hamzaoğlu, *Phlomis integrifolia* Hub.-Mor., *Sisymbrium malatyanum* Mutlu & Karakuş ve *Vinca soneri* Koyuncu.

Yapılan değerlendirme sonucu Türkiye'de sadece Malatya'dan kayıtlı olan 46 tür belirlenmiş olup bu türlerin listesi aşağıda verilmiştir. Bu türlerden *Cephalaria stellipilis* Boiss. (Lübnan'da), *Scabiosa olivieri* Coulter (İran'da) ve *Erodium gaillardotii* Boiss. (İran'da) ise farklı ülkelerde yayılışa sahip türler olmasına karşın ülkemizde sadece Malatya ilinde bulunmaktadır.

1. *Acantholimon strigillosum* Bokhari
2. *Allium sintenisii* Freyn
3. *Alopecurus utriculatus* Sol. ssp. *malatyaensis* M.Doğan
4. *Alkanna malatyana* Şenol & Yıldırım
5. *Alkanna viscidula* Boiss.
6. *Ambrosia tenuifolia* Spreng.
7. *Astragalus darendensis* Podlech & Ekici
8. *Astragalus edmondii* (Kuntze) Sheldon
9. *Astragalus ekicii* H.Duman & H.Akan
10. *Astragalus scabrifolius* Boiss.

11. *Astragalus macrouroides* Hub.-Mor.
12. *Astragalus malatyaensis* Podlech
13. *Astragalus altanii* Hub.-Mor.
14. *Bellevalia chrisii* Yıldırım & B.Şahin
15. *Bellevalia malatyaensis* Uzunh. & H.Duman
16. *Campanula alisan-kilincii* Yıldırım & Şenol
17. *Campanula ovacikensis* Yıld. subsp. *capitellata* (Dambolt)Yıld.
18. *Campanula peshmenii* A. Güner
19. *Centaurea brevifimbriata* Hub.-Mor.
20. *Cephalaria stellipilis* Boiss.
21. *Chaenorhinum cryptarum* (Boiss. & Hausskn.) Davis
22. *Chaenorhinum semispeluncarum* Yıldırım, Kit Tan, Şenol & Pirhan,
23. *Cousinia cataonica* Boiss. & Hausskn.
24. *Cousinia euphratica* Hub.-Mor.
25. *Echinophora lamondiana* Yıldız & Bahçecioğlu
26. *Erodium aytacii* Yild. & A.Dogru-Koca
27. *Erodium gaillardotii* Boiss.
28. *Gypsophila leucochlaena* Hub.-Mor.
29. *Hypericum malatyanum* Peşmen
30. *Minuartia aksoyi* M. Koç & Hamzaoğlu
31. *Minuartia corymbulosa* (Boiss. & Bal.) McNeill var. *gypsophiloides* McNeill
32. *Nepeta crinita* Montbret & Aucher ex Bentham
33. *Onobrychis fallax* Freyn & Sint. var. *longifolia* Aktoklu
34. *Ornithogalum malatyanum* Mutlu
35. *Paronychia cataonica* Chaudhri
36. *Phlomis dinci* Yild.
37. *Phlomis integrifolia* Hub.-Mor.
38. *Reseda malatyana* Yıldırım & Şenol
39. *Reseda tomentosa* Boiss.
40. *Scabiosa olivieri* Coulter
41. *Serratula bornmuelleri* Azn.
42. *Sisymbrium malatyanum* Mutlu & Karakuş
43. *Stachys cataonica* Bhattacharjee & Hub.-Mor.
44. *Trifolium vavilovii* Eig.
45. *Verbascum varians* Freyn & Sint. var. *stepporum* Hub.-Mor.
46. *Verbascum anastasii* Náb.

Yukarıdaki türler içerisinde yer alan *Sisymbrium malatyanum* Mutlu & Karakuş türü bu çalışma döneminde ilk defa bizim tarafımızdan isimlendirilmiştir (Mutlu & Karakuş, 2015). Yine bu çalışma dönemi içerisinde diğer araştırmacılar tarafından, *Alkanna malatyana* Şenol & Yıldırım, *Bellevalia chrisii* Yıldırım & B.Şahin, *Campanula alisan-kilincii* Yıldırım & Şenol ve *Reseda malatyana* Yıldırım & Şenol olmak üzere 4 yeni tür Malatya ilinden toplanarak ilk defa isimlendirilmiştir (Yıldırım & Şenol, 2014a, 2014b, 2014c; Yıldırım, Altıoğlu, Şahin, & Şenol, 2014).

Liste D.3- İl Genelinde Mevcut Flora ve Fauna Çeşitliliğine ait Literatür Çalışmaları

MALATYA	Biyçeşitlilik Envanter Projesi Öncesi		Biyçeşitlilik Envanter Projesi Sonrası		Proje ile Eklenen Endemik Takson Sayısı	Proje le Eklenen Takson Sayısı
	Endemik Takson Sayısı	Takson Sayısı	Endemik Takson Sayısı	Takson Sayısı		
FLORA	445	2.233	448	2.265	3	32
TOHUMSUZ BİTKİLER	0	367	0	376	0	9
FAUNA	14	128	14	253	0	125
OMURGASIZ HAYVANLAR	0	284	0	579	0	295
TOPLAM CANLI TÜRÜ	459	3.012	462	3.477	3	465

Liste D.4.Bitki Listesi

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1.	ADIANTACEAE	Adiantum	capillus-veneris		
2.	ASPLENIACEAE	Asplenium	haussknechtii		
3.	ASPLENIACEAE	Ceterach	officinarum		
4.	ATHYRIACEAE	Cystopteris	fragilis		
5.	EQISETACEAE	Equisetum	arvense		
6.	EQISETACEAE	Equisetum	palustre		
7.	EQISETACEAE	Equisetum	ramosissimum		
8.	SINOPTERIDACEA	Cheilanthes	marantae		
9.	EPHEDRACEAE	Ephedra	major		
10.	CUPRESSACEAE	Cupressus	arizonica		
11.	CUPRESSACEAE	Cupressus	sempervirens		
12.	CUPRESSACEAE	Juniperus	excelca		
13.	CUPRESSACEAE	Juniperus	oxycedrus	oxycedrus	
14.	CUPRESSACEAE	Juniperus	rigida		
15.	CUPRESSACEAE	Juniperus	sabina		
16.	TAXACEAE	Taxus	baccata		
17.	CUPRESSACEAE	Thuja	orientalis		
18.	GINKGOACEAE	Ginkgo	biloba		
19.	PINACEAE	Cedrus	libani		
20.	PINACEAE	Picea	orientalis		
21.	PINACEAE	Picea	pungens		
22.	PINACEAE	Pinus	brutia		
23.	PINACEAE	Pinus	nigra	pallasiana	pallasiana
24.	PINACEAE	Pinus	nigra	pallasiana	pyramidata
25.	PINACEAE	Pinus	sylvestris		
26.	ACERACEAE	Acer	negundo		
27.	ACANTHACEAE	Acanthus	dioscoridis		dioscoridis
28.	ACANTHACEAE	Acanthus	hirsutus		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
29.	AMARANTHACEAE	Amaranthus	albus		
30.	ANACARDIACEAE	Pistacia	terebinthus	palaestina	
31.	ANACARDIACEAE	Actinolema	eryngio		
32.	ANACARDIACEAE	Rhus	coriaria		
33.	APIACEAE	Actinolema	macrolema		
34.	APIACEAE	Anthriscus	nemorosa		
35.	APIACEAE	Arteria	squamata		
36.	APIACEAE	Astrodaucus	orientalis		
37.	APIACEAE	Bunium	microcarpum	microcarpum	
38.	APIACEAE	Bunium	paucifolium		paucifolium
39.	APIACEAE	Bunium	paucifolium		brevipes
40.	APIACEAE	*Bunium	pestolozzae		
41.	APIACEAE	Bunium	verruculosum		
42.	APIACEAE	Bupleurum	aleppicum		
43.	APIACEAE	Bupleurum	croceum		
44.	APIACEAE	Bupleurum	enginense		
45.	APIACEAE	*Bupleurum	falcatum	persicum	
46.	APIACEAE	Bupleurum	gerardii		
47.	APIACEAE	Bupleurum	lophocarpum		
48.	APIACEAE	Bupleurum	papillosum		
49.	APIACEAE	*Bupleurum	rotundifolium		
50.	APIACEAE	Bupleurum	sulphureum		
51.	APIACEAE	Caucalis	platycarpus		
52.	APIACEAE	Chaerophyllum	crinitum		
53.	APIACEAE	Coriandrum	tordylium		
54.	APIACEAE	Daucus	carota		
55.	APIACEAE	*Daucus	guttatus		
56.	APIACEAE	Echinophora	chrysantha		
57.	APIACEAE	Echinophora	lamondiana		
58.	APIACEAE	Echinophora	tenuifolia	sibthorpiana	
59.	APIACEAE	Eryngium	billardieri		
60.	APIACEAE	Falcaria	falcarioides		
61.	APIACEAE	Falcaria	vulgaris		
62.	APIACEAE	Ferula	brevipedicellata		
63.	APIACEAE	Ferula	communis	communis	
64.	APIACEAE	Ferula	orientalis		
65.	APIACEAE	Ferula	rigidula		
66.	APIACEAE	Ferulago	blancheana		
67.	APIACEAE	Ferulago	pauciradiata		
68.	APIACEAE	*Ferulago	platycarpa		
69.	APIACEAE	*Foeniculum	vulgare		
70.	APIACEAE	Grammoscadium	daucoides		
71.	APIACEAE	Grammoscadium	macrodon		
72.	APIACEAE	Grammoscadium	platycarpum		
73.	APIACEAE	Heptaptera	anisoptera		
74.	APIACEAE	Hippomarathrum	microcarpum		
75.	APIACEAE	Hippomarathrum	scabrum		
76.	APIACEAE	Johrenia	berya		
77.	APIACEAE	Laserpitium	hispidum		
78.	APIACEAE	Lecokia	cretica		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
79.	APIACEAE	Lisaea	heterocarpa		
80.	APIACEAE	Lisaea	papyracea		
81.	APIACEAE	Lisaea	strigosa		
82.	APIACEAE	*Malabaila	dasyantha		
83.	APIACEAE	Malabaila	lasiocarpa		
84.	APIACEAE	Malabaila	secacul		
85.	APIACEAE	Opopanax	hispidus		
86.	APIACEAE	Ormosciadium	aucheri		
87.	APIACEAE	Pastinaca	sativa		
88.	APIACEAE	Petroselinium	crispum		
89.	APIACEAE	Peucedanum	depauperatum		
90.	APIACEAE	Peucedanum	palimbioides		
91.	APIACEAE	Pimpinella	anthriscoides		anthriscoides
92.	APIACEAE	Pimpinella	paucidentata		
93.	APIACEAE	Prangos	corymbosa		
94.	APIACEAE	Prangos	meliocarpoides		
95.	APIACEAE	Prangos	pabularia		
96.	APIACEAE	Prangos	peucedanifolia		
97.	APIACEAE	Scandix	aucheri		
98.	APIACEAE	Scandix	australis	grandiflora	
99.	APIACEAE	Scandix	iberica		
100.	APIACEAE	Scandix	pecten-veneris		
101.	APIACEAE	Scandix	stellata		
102.	APIACEAE	Seseli	libanotis		
103.	APIACEAE	Smyrnum	cordifolium		
104.	APIACEAE	Smyrnum	creticum		
105.	APIACEAE	Tordylium	cappadocicum		
106.	APIACEAE	Torilis	leptophylla		
107.	APIACEAE	Turgenia	latifolia		
108.	APIACEAE	Turgeniopsis	foeniculacea		
109.	APIACEAE	Zosima	absinthifolia		
110.	APOCYNACEAE	Cynanchum	acutum	acutum	
111.	APOCYNACEAE	Vinca	herbacea		
112.	APOCYNACEAE	Vinca	soneri		
113.	ARISTOLOCHIACEAE	Aristolochia	maurorum		
114.	ASCLEPIADACEAE	Vincetoxicum	canescens	canescens	
115.	ASCLEPIADACEAE	Vincetoxicum	fuscum	fuscum	
116.	ASCLEPIADACEAE	*Vincetoxicum	tmoleum		
117.	ASTERACEAE	Achillea	aleppica	aleppica	
118.	ASTERACEAE	Achillea	biebersteinii		
119.	ASTERACEAE	Achillea	cappadocica		
120.	ASTERACEAE	Achillea	cucullata		
121.	ASTERACEAE	*Achillea	kotschyii	kotschyii	
122.	ASTERACEAE	Achillea	lycaonica		
123.	ASTERACEAE	Achillea	magnifica		
124.	ASTERACEAE	Achillea	nobilis	neilreichii	
125.	ASTERACEAE	Achillea	phrygia		
126.	ASTERACEAE	Achillea	pseudoaleppica		
127.	ASTERACEAE	Achillea	setacea		
128.	ASTERACEAE	Achillea	schischkinii		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
129.	ASTERACEAE	Achillea	teretifolia		
130.	ASTERACEAE	Achillea	wilhelmsii		
131.	ASTERACEAE	Acroptilon	repens		
132.	ASTERACEAE	Ambrosia	tenuifolia		
133.	ASTERACEAE	Anthemis	aciphylla		aciphylla
134.	ASTERACEAE	Anthemis	altissima		
135.	ASTERACEAE	Anthemis	armeniaca		
136.	ASTERACEAE	*Anthemis	austriaca		
137.	ASTERACEAE	Anthemis	cretica	anatolica	
138.	ASTERACEAE	Anthemis	coelopoda		bourgaei
139.	ASTERACEAE	Anthemis	coelopoda		coelopoda
140.	ASTERACEAE	Anthemis	anthemiformis		
141.	ASTERACEAE	Anthemis	fumariifolia		
142.	ASTERACEAE	Anthemis	haussknechtii		
143.	ASTERACEAE	Anthemis	hyalina		
144.	ASTERACEAE	*Anthemis	kotschyana		discoidea
145.	ASTERACEAE	Anthemis	kotschyana		kotschyana
146.	ASTERACEAE	Anthemis	pauciloba		pauciloba
147.	ASTERACEAE	*Anthemis	pectinata		radiata
148.	ASTERACEAE	Anthemis	pseudocotula		
149.	ASTERACEAE	Anthemis	scariosa		
150.	ASTERACEAE	Anthemis	tinctoria	tinctoria	
151.	ASTERACEAE	Anthemis	wiedemanniana		
152.	ASTERACEAE	Arctium	minus	pubens	
153.	ASTERACEAE	Artemisia	araratica		
154.	ASTERACEAE	Artemisia	herba-alba		
155.	ASTERACEAE	Aster	alpinus		
156.	ASTERACEAE	*Bellis	perennis		
157.	ASTERACEAE	Bombycilaena	erecta		
158.	ASTERACEAE	Carduus	nutans		nutans
159.	ASTERACEAE	Carduus	nutans	leiophyllus	
160.	ASTERACEAE	Carduus	pycnocephalus	albidus	
161.	ASTERACEAE	Carlina	oligocephala	oligocephala	
162.	ASTERACEAE	Carthamus	dentatus		
163.	ASTERACEAE	Carthamus	glaucus		
164.	ASTERACEAE	Carthamus	persicus		
165.	ASTERACEAE	Centaurea	aggregata	aggregata	
166.	ASTERACEAE	*Centaurea	armena		
167.	ASTERACEAE	Centaurea	balsamita		
168.	ASTERACEAE	*Centaurea	behen		
169.	ASTERACEAE	Centaurea	brevifimbriata		
170.	ASTERACEAE	Centaurea	carduiformis	carduiformis	carduiformis
171.	ASTERACEAE	Centaurea	carduiformis	carduiformis	thrinciifolia
172.	ASTERACEAE	Centaurea	cassia		
173.	ASTERACEAE	Centaurea	depressa		
174.	ASTERACEAE	Centaurea	drabifolia	cappadocica	
175.	ASTERACEAE	*Centaurea	drabifolia	detonsa	
176.	ASTERACEAE	Centaurea	fenzlii		
177.	ASTERACEAE	Centaurea	germanicopolitana		
178.	ASTERACEAE	Centaurea	kotschy		kotschy

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
179.	ASTERACEAE	*Centaurea	kurdica		
180.	ASTERACEAE	*Centaurea	lanigera		
181.	ASTERACEAE	Centaurea	mucronifera		
182.	ASTERACEAE	*Centaurea	patula		
183.	ASTERACEAE	Centaurea	pichleri	pichleri	
184.	ASTERACEAE	Centaurea	polypodiifolia		polypodiifolia
185.	ASTERACEAE	*Centaurea	polypodiifolia		pseudobehen
186.	ASTERACEAE	*Centaurea	pyrrhoblephera		
187.	ASTERACEAE	Centaurea	pulchella		
188.	ASTERACEAE	Centaurea	rhizantha		
189.	ASTERACEAE	*Centaurea	rigida		
190.	ASTERACEAE	Centaurea	solstitialis	solstitialis	
191.	ASTERACEAE	Centaurea	stapfiana		
192.	ASTERACEAE	Centaurea	tomentella		
193.	ASTERACEAE	Centaurea	triumfettii		
194.	ASTERACEAE	Centaurea	urvillei	armata	
195.	ASTERACEAE	Centaurea	urvillei	hayekiana	
196.	ASTERACEAE	Centaurea	urvillei	nimrodus	
197.	ASTERACEAE	Centaurea	urvillei	urvillei	
198.	ASTERACEAE	*Centaurea	urvillei	steppoposa	
199.	ASTERACEAE	Centaurea	virgata		
200.	ASTERACEAE	Cephalorrhynchus	tuberosus		
201.	ASTERACEAE	Chardinia	orientalis		
202.	ASTERACEAE	Chondrilla	juncea	aeantholepis	
203.	ASTERACEAE	Chondrilla	juncea	juncea	
204.	ASTERACEAE	Cichorium	intybus		
205.	ASTERACEAE	Cirsium	arvense	vestitum	
206.	ASTERACEAE	Cirsium	cephalotes		
207.	ASTERACEAE	Cirsium	elodes		
208.	ASTERACEAE	Cirsium	hausknechtii		
209.	ASTERACEAE	Cirsium	lappaceum	lappaceum	
210.	ASTERACEAE	*Cirsium	lappaceum	anatolicum	
211.	ASTERACEAE	Cirsium	libanoticum	arachnoideum	
212.	ASTERACEAE	Cirsium	macrobotrys		
213.	ASTERACEAE	Cnicus	benedictus		benedictus
214.	ASTERACEAE	Cnicus	benedictus		kotschy
215.	ASTERACEAE	Conyza	canadensis		
216.	ASTERACEAE	Cousinia	aucheri		
217.	ASTERACEAE	Cousinia	cataonica		
218.	ASTERACEAE	Cousinia	euphratica		
219.	ASTERACEAE	Cousinia	foliosa		
220.	ASTERACEAE	Cousinia	intertexta		
221.	ASTERACEAE	Cousinia	ramosissima		
222.	ASTERACEAE	*Crepis	alpina		
223.	ASTERACEAE	Crepis	foetida	foetida	
224.	ASTERACEAE	Crepis	foetida	rhoeadifolia	
225.	ASTERACEAE	Crepis	pulchra	pulchra	
226.	ASTERACEAE	*Crepis	reuterana	eigiana	
227.	ASTERACEAE	Crepis	sancta		
228.	ASTERACEAE	Crepis	syriaca		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
229.	ASTERACEAE	Crepis	vesicaria		
230.	ASTERACEAE	Crupina	crupinastrum		
231.	ASTERACEAE	Chrysophthalmum	montanum		
232.	ASTERACEAE	Cymboleana	griffithii		
233.	ASTERACEAE	Echinops	melitenensis		
234.	ASTERACEAE	*Echinops	orientalis		
235.	ASTERACEAE	Echinops	pungens		pungens
236.	ASTERACEAE	Echinops	ritro		
237.	ASTERACEAE	*Echinops	vaginatus		
238.	ASTERACEAE	Echinops	viscosus	bithynicus	
239.	ASTERACEAE	Erigeron	acer	acer	
240.	ASTERACEAE	Erigeron	caucasicus	venustus	
241.	ASTERACEAE	Eupatorium	cannabinum		
242.	ASTERACEAE	Filago	pyramidata		
243.	ASTERACEAE	Gundelia	tournefortii		armanta
244.	ASTERACEAE	Gundelia	tournefortii		tenuisecta
245.	ASTERACEAE	Gundelia	tournefortii		tournefortii
246.	ASTERACEAE	Helianthus	armenium	araxinum	
247.	ASTERACEAE	Helianthus	annus		
248.	ASTERACEAE	Helichysum	arenarium	rubicundum	
249.	ASTERACEAE	*Helichysum	arenarium	aucheri	
250.	ASTERACEAE	*Helichysum	armenium	armenium	
251.	ASTERACEAE	Helichysum	noeanum		
252.	ASTERACEAE	Helichysum	pallasi		
253.	ASTERACEAE	Helichysum	plicatum	plicatum	
254.	ASTERACEAE	*Helichysum	plicatum	polypyllum	
255.	ASTERACEAE	Helichysum	plicatum	pseudoplicatum	
256.	ASTERACEAE	Hieracium	pannosum		
257.	ASTERACEAE	Hypochoeris	radicata		
258.	ASTERACEAE	*Inula	acaulis		caulescens
259.	ASTERACEAE	Inula	aschersoniana		
260.	ASTERACEAE	Inula	fragilis		
261.	ASTERACEAE	Inula	germanica		
262.	ASTERACEAE	Inula	graveolens		
263.	ASTERACEAE	*Inula	mariae		
264.	ASTERACEAE	*Inula	montbretiana		
265.	ASTERACEAE	Inula	oculus-christi		
266.	ASTERACEAE	*Inula	salicina		
267.	ASTERACEAE	Koelpinia	linearis		
268.	ASTERACEAE	Jurinea	ancyrensis		
269.	ASTERACEAE	Jurinea	aucherana		
270.	ASTERACEAE	Jurinea	cansanguinea		
271.	ASTERACEAE	Jurinea	cataonica		
272.	ASTERACEAE	*Jurinea	pontica		
273.	ASTERACEAE	Lactuca	aculeata		
274.	ASTERACEAE	Lactuca	intricata		
275.	ASTERACEAE	Lactuca	serriola		
276.	ASTERACEAE	Lactuca	undulata		
277.	ASTERACEAE	Lapsana	communis	alpina	
278.	ASTERACEAE	*Lapsana	communis	intermedia	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
279.	ASTERACEAE	Leontodon	asperimus		
280.	ASTERACEAE	Leontodon	crispus	asper	setulosus
281.	ASTERACEAE	Leontodon	hispidus	hispidus	
282.	ASTERACEAE	Logfia	arvensis		
283.	ASTERACEAE	Onopordum	anatolicum		
284.	ASTERACEAE	Onopordum	candidum		
285.	ASTERACEAE	Onopordum	polycephalum		
286.	ASTERACEAE	*Onopordum	turcicum		
287.	ASTERACEAE	Picnomon	acarna		
288.	ASTERACEAE	Picnomon	kotschyi		
289.	ASTERACEAE	Picris	pauciflora		
290.	ASTERACEAE	Picris	strigosa		
291.	ASTERACEAE	Pilosella	cymosa		
292.	ASTERACEAE	*Pilosella	hoppeana	testimonialis	
293.	ASTERACEAE	*Pilosella	x auriculoides		
294.	ASTERACEAE	Pilosella	x fallax		
295.	ASTERACEAE	Pilosella	x maschukensis		
296.	ASTERACEAE	Ptilostemon	afer	eburneus	
297.	ASTERACEAE	Pulicaria	dysenterica		
298.	ASTERACEAE	*Reichardia	glauca		
299.	ASTERACEAE	Rhagadiolus	angulosus		
300.	ASTERACEAE	Rhagadiolus	hamosus		
301.	ASTERACEAE	Santolina	chamaecyparissus		
302.	ASTERACEAE	*Scariola	orientalis		
303.	ASTERACEAE	Scorzonera	acantholimom		
304.	ASTERACEAE	*Scorzonera	cana		cana
305.	ASTERACEAE	Scorzonera	hieraciifolia		
306.	ASTERACEAE	Scorzonera	incisa		
307.	ASTERACEAE	Scorzonera	kotschyii		
308.	ASTERACEAE	Scorzonera	latifolia		
309.	ASTERACEAE	Scorzonera	mollis	mollis	
310.	ASTERACEAE	Scorzonera	mollis	szowitzii	
311.	ASTERACEAE	Scorzonera	papposa		
312.	ASTERACEAE	Scorzonera	phaeopappa		
313.	ASTERACEAE	Scorzonera	pseudolanata		
314.	ASTERACEAE	Scorzonera	semicana		
315.	ASTERACEAE	*Scorzonera	sericea		
316.	ASTERACEAE	Scorzonera	suberosa	suberosa	
317.	ASTERACEAE	Scorzonera	tomentosa		
318.	ASTERACEAE	Senecio	aquaticus	erraticus	
319.	ASTERACEAE	Senecio	cilicius		
320.	ASTERACEAE	Senecio	doriiiformis	orientale	
321.	ASTERACEAE	Senecio	eriospermus		eriospermus
322.	ASTERACEAE	Senecio	eriospermus		crambefolius
323.	ASTERACEAE	*Senecio	integrifolius	aucheri	
324.	ASTERACEAE	*Senecio	hypochionaeus		argaeus
325.	ASTERACEAE	Senecio	mollis		
326.	ASTERACEAE	*Senecio	nemorensis	nemorensis	
327.	ASTERACEAE	Senecio	pseudo-orientalis		
328.	ASTERACEAE	Senecio	vernalis		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
329.	ASTERACEAE	*Senecio	viscosus		
330.	ASTERACEAE	Serratula	bornmuelleri		
331.	ASTERACEAE	Serratula	cerinthifolia		
332.	ASTERACEAE	*Serratula	kurdica		
333.	ASTERACEAE	Serratula	olygocephala		
334.	ASTERACEAE	Siebera	nana		
335.	ASTERACEAE	Siebera	pungens		
336.	ASTERACEAE	Solidago	virgaurea	virgaurea	
337.	ASTERACEAE	Sonchus	asper		
338.	ASTERACEAE	Steptorhamphus	tuberosus		
339.	ASTERACEAE	Tanacetum	argenteum	argenteum	
340.	ASTERACEAE	*Tanacetum	argenteum	canum	canum
341.	ASTERACEAE	Tanacetum	armenum		
342.	ASTERACEAE	Tanacetum	cadmeum	orientale	
343.	ASTERACEAE	Tanacetum	densum	amani	
344.	ASTERACEAE	*Tanacetum	densum	laxum	
345.	ASTERACEAE	Tanacetum	densum	sivasicum	
346.	ASTERACEAE	Tanacetum	eginense		
347.	ASTERACEAE	*Tanacetum	kotschyi		
348.	ASTERACEAE	Tanacetum	nitens		
349.	ASTERACEAE	*Tanacetum	parthenium		
350.	ASTERACEAE	*Tanacetum	vulgare		
351.	ASTERACEAE	Taraxacum	bellidiforme		
352.	ASTERACEAE	*Taraxacum	bithynicum		
353.	ASTERACEAE	Taraxacum	butleri		
354.	ASTERACEAE	Taraxacum	microcephaloides		
355.	ASTERACEAE	Taraxacum	montanum		
356.	ASTERACEAE	Taraxacum	officinalis		
357.	ASTERACEAE	*Taraxacum	pseudonigricans		
358.	ASTERACEAE	Taraxacum	scaturiginosum		
359.	ASTERACEAE	Taraxacum	syriacum		
360.	ASTERACEAE	Taraxacum	turcicum		
361.	ASTERACEAE	*Tragopogon	albinervis		
362.	ASTERACEAE	Tragopogon	buphthalmoides	buphthalmoides	
363.	ASTERACEAE	Tragopogon	dubium		
364.	ASTERACEAE	Tragopogon	coloratus		
365.	ASTERACEAE	Tragopogon	longirostris		longirostris
366.	ASTERACEAE	Tripleurospermum	callosum		
367.	ASTERACEAE	*Tripleurospermum	caucasicum		
368.	ASTERACEAE	Tripleurospermum	decipiens		
369.	ASTERACEAE	*Tripleurospermum	elongatum		
370.	ASTERACEAE	Tripleurospermum	melanolepis		
371.	ASTERACEAE	*Tripleurospermum	monticolum		
372.	ASTERACEAE	Tripleurospermum	oreades		tchihatchewii
373.	ASTERACEAE	Tripleurospermum	sevanense		
374.	ASTERACEAE	*Tripleurospermum	tenuifolium		
375.	ASTERACEAE	Tripleurospermum	transcaucasicum		
376.	ASTERACEAE	Tussilago	farfara		
377.	ASTERACEAE	Zogea	leptaurea		
378.	ASTERACEAE	Xanthium	strumarium	cavanillesii	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
379.	ASTERACEAE	Xanthium	strumarium	strumarium	
380.	ASTERACEAE	Xeranthemum	annuum		
381.		*Xeranthemum	inapetum		
382.	ASTERACEAE	Xeranthemum	longipapposum		
383.	BERBERIDACEAE	Berberis	crataegina		
384.	BERBERIDACEAE	Berberis	vulgaris		
385.	BERBERIDACEAE	Bongardia	chrysogonum		
386.	BETULACEAE	Betula	pendula		
387.	BIGNONIACEAE	*Catalpa	bignonioides		
388.	BORAGINACEAE	Alkanna	hirsutissima		
389.	BORAGINACEAE	Alkanna	megacarpa		
390.	BORAGINACEAE	Alkanna	trichophila		mardinensis
391.	BORAGINACEAE	*Alkanna	orientalis		orientalis
392.	BORAGINACEAE	Alkanna	viscidula		
393.	BORAGINACEAE	Anchusa	aucheri		
394.	BORAGINACEAE	Anchusa	azurea		azurea
395.	BORAGINACEAE	Anchusa	pusilla		
396.	BORAGINACEAE	Anchusa	strigosa		
397.	BORAGINACEAE	Anchusa	undulata	hybrida	
398.	BORAGINACEAE	Arnebia	densiflora		
399.	BORAGINACEAE	Arnebia	pulchra		
400.	BORAGINACEAE	Asperugo	procumbens		
401.	BORAGINACEAE	Buglossoides	arvensis		
402.	BORAGINACEAE	*Buglossoides	incrassata		
403.	BORAGINACEAE	Buglossoides	tenuiflora		
404.	BORAGINACEAE	*Brunnera	orientalis		
405.	BORAGINACEAE	Cerithe	minor	auriculata	
406.	BORAGINACEAE	Cynoglossum	montanum		
407.	BORAGINACEAE	Echium	angustifolium		
408.	BORAGINACEAE	Echium	glomeratum		
409.	BORAGINACEAE	Echium	italicum		
410.	BORAGINACEAE	Heliotropium	bovei		
411.	BORAGINACEAE	Heliotropium	circinatum		
412.	BORAGINACEAE	Heliotropium	dolosum		
413.	BORAGINACEAE	Heliotropium	ellipticum		
414.	BORAGINACEAE	Heliotropium	europaeum		
415.	BORAGINACEAE	Heliotropium	greuteri		
416.	BORAGINACEAE	*Heliotropium	supinum		
417.	BORAGINACEAE	*Lappula	barbata		
418.	BORAGINACEAE	Lappula	patula		
419.	BORAGINACEAE	Lappula	sessiliflora		
420.	BORAGINACEAE	Lappula	squarrosa		
421.	BORAGINACEAE	Moltkia	coerulea		
422.	BORAGINACEAE	Myosotis	lithospermifolia		
423.	BORAGINACEAE	Myosotis	minutiflora		
424.	BORAGINACEAE	Myosotis	refracta	refracta	
425.	BORAGINACEAE	Myosotis	stricta		
426.	BORAGINACEAE	*Myosotis	sylvatica	rivularis	
427.	BORAGINACEAE	Neatostema	apulium		
428.	BORAGINACEAE	Nonea	anchusoides		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
429.	BORAGINACEAE	*Nonea	caspica		
430.	BORAGINACEAE	*Nonea	macrosperma		
431.	BORAGINACEAE	Nonea	melanocarpa		
432.	BORAGINACEAE	Nonea	pulla	scabriquamata	
433.	BORAGINACEAE	Nonea	stenosolen		
434.	BORAGINACEAE	*Nonea	versicolor		
435.	BORAGINACEAE	Nonea	ventricosa		
436.	BORAGINACEAE	Onosma	alboroseum	alboroseum	alboroseum
437.	BORAGINACEAE	Onosma	albo-roseum	sanguinolentum	
438.	BORAGINACEAE	Onosma	auricutum		
439.	BORAGINACEAE	Onosma	bornmuelleri		
440.	BORAGINACEAE	*Onosma	bourgaei		
441.	BORAGINACEAE	*Onosma	bracteosum		
442.	BORAGINACEAE	Onosma	briquetii		
443.	BORAGINACEAE	Onosma	bulbotrichum		
444.	BORAGINACEAE	Onosma	caerulescens		
445.	BORAGINACEAE	Onosma	intertexta		
446.	BORAGINACEAE	*Onosma	lycaonicum		
447.	BORAGINACEAE	Onosma	mite		
448.	BORAGINACEAE	Onosma	molle		
449.	BORAGINACEAE	Onosma	mutabile		
450.	BORAGINACEAE	Onosma	nanum		
451.	BORAGINACEAE	*Onosma	nemoricolum		
452.	BORAGINACEAE	Onosma	procerum		
453.	BORAGINACEAE	Onosma	rascheyanum		
454.	BORAGINACEAE	Onosma	roussaei		
455.	BORAGINACEAE	Onosma	sericeum		
456.	BORAGINACEAE	*Onosma	sorgetae		subglabriflorum
457.	BORAGINACEAE	Onosma	stenolobum		
458.	BORAGINACEAE	Onosma	taurica	taurica	
459.	BORAGINACEAE	Onosma	trachytricum		
460.	BORAGINACEAE	Paracaryum	cappadocicum		
461.	BORAGINACEAE	Paracaryum	cristatum	cristatum	
462.	BORAGINACEAE	Paracaryum	hirsutum		
463.	BORAGINACEAE	*Paracaryum	incanum		
464.	BORAGINACEAE	*Paracaryum	lithospermifolium		erectum
465.	BORAGINACEAE	*Paracaryum	sintenisii		
466.	BORAGINACEAE	*Paracaryum	polycarpum		
467.	BORAGINACEAE	Paracaryum	strictum		
468.	BORAGINACEAE	Rindera	caespitosa		
469.	BORAGINACEAE	*Rindera	lanata		canescens
470.	BORAGINACEAE	Rochelia	cancellata		
471.	BORAGINACEAE	*Rochelia	cardiosepala		
472.	BORAGINACEAE	Rochelia	disperma		disperma
473.	BORAGINACEAE	*Solenanthus	stamineus		
474.	BORAGINACEAE	Symphytum	brachycalyx		
475.	BORAGINACEAE	Trichodesma	incanum		
476.	BRASSICACEAE	Aethionema	arabicum		
477.	BRASSICACEAE	Aethionema	armenum		
478.	BRASSICACEAE	Aethionema	capitatum		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
479.	BRASSICACEAE	Aethionema	carneum		
480.	BRASSICACEAE	*Aethionema	caespitosum		
481.	BRASSICACEAE	Aethionema	cordatum		
482.	BRASSICACEAE	Aethionema	coridifolium		
483.	BRASSICACEAE	Aethionema	grandiflorum		
484.	BRASSICACEAE	Aethionema	heterocarpum		
485.	BRASSICACEAE	Aethionema	iberideum		
486.	BRASSICACEAE	Aethionema	lepidioides		
487.	BRASSICACEAE	Aethionema	membranaceum		
488.	BRASSICACEAE	Aethionema	oppositifolium		
489.	BRASSICACEAE	*Aethionema	papillosum		
490.	BRASSICACEAE	Aethionema	speciosum		
491.	BRASSICACEAE	Alliaria	petiolata		
492.	BRASSICACEAE	Alliaria	anatolicum		
493.	BRASSICACEAE	Alyssum	armenum		
494.	BRASSICACEAE	Alyssum	aureum		
495.	BRASSICACEAE	*Alyssum	bornmuelleri		
496.	BRASSICACEAE	Alyssum	callichroum		
497.	BRASSICACEAE	Alyssum	condansatum	condansatum	
498.	BRASSICACEAE	Alyssum	condansatum	flexibile	
499.	BRASSICACEAE	*Alyssum	contemptum		
500.	BRASSICACEAE	Alyssum	dasycarpum		dasycarpum
501.	BRASSICACEAE	Alyssum	desertorum		desertorum
502.	BRASSICACEAE	Alyssum	desertorum		prostratum
503.	BRASSICACEAE	Alyssum	eriophyllum		
504.	BRASSICACEAE	Alyssum	filiforme		
505.	BRASSICACEAE	Alyssum	hausknechtii		
506.	BRASSICACEAE	Alyssum	hirsutum		
507.	BRASSICACEAE	Alyssum	lepidoto-stellatum		
508.	BRASSICACEAE	Alyssum	linifolium	linifolium	
509.	BRASSICACEAE	Alyssum	linifolium	teheranicum	
510.	BRASSICACEAE	*Alyssum	macropodum		macropodum
511.	BRASSICACEAE	*Alyssum	menuocoides		
512.	BRASSICACEAE	*Alyssum	minutum		
513.	BRASSICACEAE	Alyssum	minus		micranthum
514.	BRASSICACEAE	Alyssum	minus		minus
515.	BRASSICACEAE	Alyssum	praecox	praecox	praecox
516.	BRASSICACEAE	Alyssum	sibiricum		
517.	BRASSICACEAE	Alyssum	stapfii		
518.	BRASSICACEAE	Alyssum	stribrnyi		
519.	BRASSICACEAE	Alyssum	strigosum	strigosum	
520.	BRASSICACEAE	*Alyssum	strictum		
521.	BRASSICACEAE	Alyssum	sulphureum		
522.	BRASSICACEAE	Alyssum	szowitsianum		
523.	BRASSICACEAE	Alyssum	xanthocarpum		
524.	BRASSICACEAE	Alyssum	trichocarpum		
525.	BRASSICACEAE	Anchonium	elichrysifolium	elichrysifolium	
526.	BRASSICACEAE	Arabidopsis	pumila		
527.	BRASSICACEAE	Arabis	aucheri		
528.	BRASSICACEAE	Arabis	caucasica	caucasica	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
529.	BRASSICACEAE	Arabis	montbretiana		
530.	BRASSICACEAE	Arabis	nova		
531.	BRASSICACEAE	Arabis	verna		
532.	BRASSICACEAE	Aubrieta	canescens	canescens	
533.	BRASSICACEAE	Aubrieta	canescens	macrostyla	
534.	BRASSICACEAE	*Barbarea	auriculata		paludosa
535.	BRASSICACEAE	Barbarea	minor		minor
536.	BRASSICACEAE	Barbarea	plantaginea		
537.	BRASSICACEAE	Barbarea	vulgaris		
538.	BRASSICACEAE	Boreava	orientalis		
539.	BRASSICACEAE	Brassica	deflexa		
540.	BRASSICACEAE	Brassica	elongata		
541.	BRASSICACEAE	Brassica	oleracea		
542.	BRASSICACEAE	Brassica	oleracea		cv. Asepala
543.	BRASSICACEAE	Camelina	hispida		hispida
544.	BRASSICACEAE	*Camelina	hispida		lasiocarpa
545.	BRASSICACEAE	Camelina	microcarpa		
546.	BRASSICACEAE	Camelina	rumelica		
547.	BRASSICACEAE	Capsella	bursa-pastoris		
548.	BRASSICACEAE	*Capsella	rubella		
549.	BRASSICACEAE	Cardaria	draba	chalepensis	
550.	BRASSICACEAE	Cardaria	draba	draba	
551.	BRASSICACEAE	*Cardemine	hirsuta		
552.	BRASSICACEAE	Cardemine	uliginosa		
553.	BRASSICACEAE	Chorisporea	syriaca		
554.	BRASSICACEAE	Clypeola	aspera		
555.	BRASSICACEAE	Clypeola	jonthlaspi		
556.	BRASSICACEAE	Coluteocarpus	vesicaria	vesicaria	
557.	BRASSICACEAE	Conringia	orientalis		
558.	BRASSICACEAE	Conringia	perfoliata		
559.	BRASSICACEAE	Conringia	planisiliqua		
560.	BRASSICACEAE	Crambe	orientalis		alutacea
561.	BRASSICACEAE	Crambe	orientalis		orientalis
562.	BRASSICACEAE	Descurainia	sophia		
563.	BRASSICACEAE	Draba	bruniifolia	bruniifolia	bruniifolia
564.	BRASSICACEAE	*Draba	hueti		
565.	BRASSICACEAE	Drabopsis	verna		
566.	BRASSICACEAE	Erophila	minima		
567.	BRASSICACEAE	Erophila	verna	spathulata	
568.	BRASSICACEAE	Erophila	verna	verna	
569.	BRASSICACEAE	*Erysimum	aucheri		
570.	BRASSICACEAE	*Erysimum	caespitosum		
571.	BRASSICACEAE	Erysimum	cherii		
572.	BRASSICACEAE	Erysimum	crassipes		
573.	BRASSICACEAE	Erysimum	cuspidatum		
574.	BRASSICACEAE	Erysimum	duranii		
575.	BRASSICACEAE	*Erysimum	echinellum		
576.	BRASSICACEAE	Erysimum	goniocalon		
577.	BRASSICACEAE	Erysimum	hamosum		
578.	BRASSICACEAE	*Erysimum	ibericum		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
579.	BRASSICACEAE	Erysimum	kotschyanum		
580.	BRASSICACEAE	*Erysimum	leucanthemum		
581.	BRASSICACEAE	*Erysimum	ponticum		
582.	BRASSICACEAE	Erysimum	purpureum		
583.	BRASSICACEAE	Erysimum	pulchellum		
584.	BRASSICACEAE	Erysimum	pycnophyllum		
585.	BRASSICACEAE	Erysimum	repandum		
586.	BRASSICACEAE	Erysimum	sintenisianum		
587.	BRASSICACEAE	*Erysimum	verrucosum		
588.	BRASSICACEAE	Erysimum	smyrnaeum		
589.	BRASSICACEAE	Eruca	sativa		
590.	BRASSICACEAE	Euclidium	syriacum		
591.	BRASSICACEAE	Fibigia	clypeata		
592.	BRASSICACEAE	Fibigia	eriocarpa		
593.	BRASSICACEAE	Fibigia	macrocarpa		
594.	BRASSICACEAE	Fibigia	suffruticosa		
595.	BRASSICACEAE	Graellsia	davisiana		
596.	BRASSICACEAE	Heldreichia	bupleurifolia		
597.	BRASSICACEAE	Heldreichia	rotundifolia		
598.	BRASSICACEAE	Hesperis	bicuspidata		
599.	BRASSICACEAE	Hesperis	campicarpa		
600.	BRASSICACEAE	*Hesperis	cappadocica		
601.	BRASSICACEAE	*Hesperis	pendula	duralii	
602.	BRASSICACEAE	*Hirschfeldia	incana		
603.	BRASSICACEAE	Hutchinsia	petraea		
604.	BRASSICACEAE	Iberis	carica		
605.	BRASSICACEAE	Iberis	taurica		
606.	BRASSICACEAE	Isatis	aucheri		
607.	BRASSICACEAE	Isatis	candolleana		
608.	BRASSICACEAE	Isatis	glauca	exauriculata	
609.	BRASSICACEAE	Isatis	glauca	glauca	
610.	BRASSICACEAE	*Isatis	cappadocica	nuruhakensis	
611.	BRASSICACEAE	*Isatis	tinctoria	tinctoria	
612.	BRASSICACEAE	Lepidium	latifolium		
613.	BRASSICACEAE	Lepidium	perfoliatum		
614.	BRASSICACEAE	Malcolmia	africana		
615.	BRASSICACEAE	Malcolmia	crenulata		
616.	BRASSICACEAE	Matthiola	longipetala	longipetala	
617.	BRASSICACEAE	Matthiola	longipetala	bicornis	
618.	BRASSICACEAE	Matthiola	montana		
619.	BRASSICACEAE	Matthiola	ovatifolia		
620.	BRASSICACEAE	Myagrum	perfoliatum		
621.	BRASSICACEAE	Nasturtium	officinale		
622.	BRASSICACEAE	Neslia	apiculata		
623.	BRASSICACEAE	*Physocardanum	davisii		
624.	BRASSICACEAE	Rapistrum	rugosum		
625.	BRASSICACEAE	Ricotia	aucheri		
626.	CRASSULACEAE	Rosularia	sempervivum	sempervivum	
627.	BRASSICACEAE	Sinapis	alba	alba	
628.	BRASSICACEAE	*Sinapis	arvensis		arvensis

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
629.	BRASSICACEAE	Sisymbrium	altissimum		
630.	BRASSICACEAE	Sisymbrium	loeselii		
631.	BRASSICACEAE	Sisymbrium	malatyanum		
632.	BRASSICACEAE	Sisymbrium	orientate		
633.	BRASSICACEAE	Sisymbrium	septulatum		
634.	BRASSICACEAE	*Sobolewskia	clavata		
635.	BRASSICACEAE	Sterigmostemum	sulphureum	sulphureum	
636.	BRASSICACEAE	Sterigmostemum	incanum		
637.	BRASSICACEAE	Texiera	glastifolia		
638.	BRASSICACEAE	Tchihatchewia	isatidea		
639.	BRASSICACEAE	*Thlaspi	arvense		
640.	BRASSICACEAE	*Thlaspi	kotschyanum		
641.	BRASSICACEAE	Thlaspi	perfoliatum		
642.	BRASSICACEAE	Thlaspi	violascens		
643.	BRASSICACEAE	Torularia	torulosa		
644.	BUDELEJACEAE	*Buddleja	davidii		
645.	BUXACEAE	Buxus	sempervirens		
646.	CAMPANULACEAE	Asyneuma	limonifolium	limonifolium	
647.	CAMPANULACEAE	Asyneuma	limonifolium	pestalozzae	
648.	CAMPANULACEAE	Asyneuma	linifolium	linifolium	
649.	CAMPANULACEAE	Asyneuma	lobelioides		
650.	CAMPANULACEAE	Campanula	alisan-kilincii		
651.	CAMPANULACEAE	*Campanula	cacilii		
652.	CAMPANULACEAE	Campanula	flaccidula		
653.	CAMPANULACEAE	Campanula	glomerata	hispida	
654.	CAMPANULACEAE	Campanula	involutrata		
655.	CAMPANULACEAE	*Campanula	malatyaensis		
656.	CAMPANULACEAE	Campanula	peshmenii		
657.	CAMPANULACEAE	Campanula	propinqua		
658.	CAMPANULACEAE	Campanula	ovacikensis		capitellata
659.	CAMPANULACEAE	Campanula	rapunculoides	rapunculoides	
660.	CAMPANULACEAE	Campanula	reuterana		
661.	CAMPANULACEAE	Campanula	sclerotricha		
662.	CAMPANULACEAE	Campanula	scoparia		
663.	CAMPANULACEAE	Campanula	stevenii	beauverdiana	
664.	CAMPANULACEAE	*Campanula	stevenii	stevenii	
665.	CAMPANULACEAE	*Campanula	stricta		stricta
666.	CAMPANULACEAE	*Campanula	tridentata		
667.	CAMPANULACEAE	Legousia	pentagonia		
668.	CAMPANULACEAE	Legousia	speculum-veneris		
669.	CAPPARACEAE	Cleome	ornithopodioides		
670.	CAPRIFOLIACEAE	Lonicera	caucasica		
671.	CAPRIFOLIACEAE	*Lonicera	japonica		
672.	CAPRIFOLIACEAE	Lonicera	nummulariifolia	nummulariifolia	
673.	CAPRIFOLIACEAE	Sambucus	ebulus		
674.	CAPRIFOLIACEAE	Simphoricarpus	albus		
675.	CARYOPHYLLACEAE	Agrostemma	githago		
676.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	acerosa		
677.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	acutisepala		
678.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	drypidea		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
679.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	gypsophiloides		glabra
680.	CARYOPHYLLACEAE	*Arenaria	gypsophiloides		gypsophiloides
681.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	ledebouriana		parviflora
682.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	leptoclados		
683.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	macrosepala		
684.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	rotundifolia	rotundifolia	
685.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	serpyllifolia		
686.	CARYOPHYLLACEAE	Arenaria	uninervia		
687.	CARYOPHYLLACEAE	Bufonia	calyculata		
688.	CARYOPHYLLACEAE	Bufonia	virgata		
689.	CARYOPHYLLACEAE	Cerastium	anomatium		
690.	CARYOPHYLLACEAE	Cerastium	dichotomum	dichotomum	
691.	CARYOPHYLLACEAE	Cerastium	dichotomum	inflatum	
692.	CARYOPHYLLACEAE	Cerastium	fragillimum		
693.	CARYOPHYLLACEAE	Cerastium	glomeratum		
694.	CARYOPHYLLACEAE	Cerastium	gracile		
695.	CARYOPHYLLACEAE	Cerastium	perfoliatum		
696.	CARYOPHYLLACEAE	Cerastium	pumilum		
697.	CARYOPHYLLACEAE	Cucubalus	baccifer		
698.	CARYOPHYLLACEAE	Dianthus	crinitus		crinitus
699.	CARYOPHYLLACEAE	Dianthus	crinitus		crossopetalus
700.	CARYOPHYLLACEAE	Dianthus	floribundus		
701.	CARYOPHYLLACEAE	Dianthus	masmenaeus		masmenaeus
702.	CARYOPHYLLACEAE	Dianthus	orientalis	nassireddinii	
703.	CARYOPHYLLACEAE	Dianthus	strictus		gracilior
704.	CARYOPHYLLACEAE	Dianthus	zederbaueri		
705.	CARYOPHYLLACEAE	Dianthus	zonatus		zonatus
706.	CARYOPHYLLACEAE	*Gypsophila	festucifolia		
707.	CARYOPHYLLACEAE	Gypsophila	leucochlaena		
708.	CARYOPHYLLACEAE	Gypsophila	pallida		
709.	CARYOPHYLLACEAE	Gypsophila	perfoliata		
710.	CARYOPHYLLACEAE	Gypsophila	pinifolia		
711.	CARYOPHYLLACEAE	Gypsophila	pilosa		
712.	CARYOPHYLLACEAE	Gypsophila	ruscifolia		
713.	CARYOPHYLLACEAE	Gypsophila	venusta		
714.	CARYOPHYLLACEAE	Gypsophila	viscosa		
715.	CARYOPHYLLACEAE	Herniaria	glabra		
716.	CARYOPHYLLACEAE	Herniaria	incana		
717.	CARYOPHYLLACEAE	Holosteum	umbellatum		glutinatum
718.	CARYOPHYLLACEAE	Holosteum	umbellatum		tenurium
719.	CARYOPHYLLACEAE	Holosteum	umbellatum		umbellatum
720.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	aksoyi		
721.	CARYOPHYLLACEAE	*Minuartia	anatolica		lanuginosa
722.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	corymbulosa		
723.	CARYOPHYLLACEAE	*Minuartia	erythrocephala		cappadocica
724.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	hamata		
725.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	hamzaoglui		
726.	CARYOPHYLLACEAE	*Minuartia	hirsuta	falcata	
727.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	hybrida	turcica	
728.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	juniperina		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
729.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	leucocephala		
730.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	meyeri		
731.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	montana	wiesneri	
732.	CARYOPHYLLACEAE	Minuartia	rimarum		multiflora
733.	CARYOPHYLLACEAE	*Petrorhagia	alpina	alpina	
734.	CARYOPHYLLACEAE	Petrorhagia	cretica		
735.	CARYOPHYLLACEAE	Phryna	ortegioides		
736.	CARYOPHYLLACEAE	*Saponaria	officinalis		
737.	CARYOPHYLLACEAE	*Saponaria	orientalis		
738.	CARYOPHYLLACEAE	Saponaria	prostrata	anatolica	
739.	CARYOPHYLLACEAE	Saponaria	tridentata		
740.	CARYOPHYLLACEAE	Saponaria	viscosa		
741.	CARYOPHYLLACEAE	Scleranthus	annuus	verticillatus	
742.	CARYOPHYLLACEAE	*Silene	alba	divaricata	
743.	CARYOPHYLLACEAE	*Silene	alba	ericalcynia	
744.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	ampullata		
745.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	arguta		
746.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	brevicaulis		
747.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	cappadocica		
748.	CARYOPHYLLACEAE	*Silene	caryophylloides	caryophylloides	
749.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	caryophylloides	masmenaea	
750.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	caryophylloides	stentoria	
751.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	caryophylloides	subulata	
752.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	chaetodonta		
753.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	chlorifolia		
754.	CARYOPHYLLACEAE	*Silene	compacta		
755.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	conoidea		
756.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	dichotoma	dichotoma	
757.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	kotschyi		kotschyi
758.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	longipetala		
759.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	lydia		
760.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	macrodonata		
761.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	marschallii		
762.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	montbretiana		
763.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	muradica		
764.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	odontopetala		
765.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	olympica		
766.	CARYOPHYLLACEAE	*Silene	pungens		
767.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	spergulifolia		
768.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	stenobotrys		
769.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	supina		
770.	CARYOPHYLLACEAE	Silene	vulgaris		vulgaris
771.	CARYOPHYLLACEAE	Stellaria	media	media	
772.	CARYOPHYLLACEAE	Telephium	imperati	orientale	
773.	CARYOPHYLLACEAE	Vaccaria	pyramidata		grandiflora
774.	CARYOPHYLLACEAE	Vaccaria	pyramidata		pyramidata
775.	CARYOPHYLLACEAE	Velezia	rigida		
776.	CELASTRACEAE	Euonymus	fortunei		
777.	CHENOPODIACEAE	Atriplex	lasiantha		
778.	CHENOPODIACEAE	Atriplex	nitens		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
779.	CHENOPODIACEAE	Beta	lomatogona		
780.	CHENOPODIACEAE	Ceratocarpus	arenarius		
781.	CHENOPODIACEAE	Chenopodium	album	album	album
782.	CHENOPODIACEAE	Chenopodium	chenopodioides		
783.	CHENOPODIACEAE	Cyathobasis	fruticulosa		
784.	CHENOPODIACEAE	Noaea	mucronata		
785.	CHENOPODIACEAE	Salsola	ruthenica		
786.	CHENOPODIACEAE	Spinacia	tetrandra		
787.	CISTACEAE	Fumana	aciphylla		
788.	CISTACEAE	Fumana	grandiflora		
789.	CISTACEAE	Fumana	procumbens		
790.	CISTACEAE	Fumana	trisperma		
791.	CISTACEAE	Helianthemum	antitauricum		
792.	CISTACEAE	Helianthemum	canum		
793.	CISTACEAE	Helianthemum	ledifolium		ledifolium
794.	CISTACEAE	Helianthemum	ledifolium		microcarpum
795.	CISTACEAE	Helianthemum	nummularium	lycaonicum	
796.	CISTACEAE	Helianthemum	nummularium	ovatum	
797.	CISTACEAE	Helianthemum	salicifolium		
798.	CORNACEAE	Cornus	mas		
799.	CORNACEAE	Cornus	sanguinea	australis	
800.	CRASSULACEAE	Rosularia	libanotica		
801.	CRASSULACEAE	Rosularia	radiciflora	radiciflora	
802.	CRASSULACEAE	Sedum	album		
803.	CRASSULACEAE	Sedum	hispanicum		hispanicum
804.	CRASSULACEAE	Sedum	nanum		
805.	CRASSULACEAE	Sedum	pallidum		pallidum
806.	CRASSULACEAE	Sedum	sempervivoides		
807.	CRASSULACEAE	Umbilicus	erectus		
808.	CONVOLVULACEAE	Calystegia	sepium	sepium	
809.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	arvensis		
810.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	betonicifolius	betonicifolius	
811.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	betonicifolius	peduncularis	
812.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	cantabrica		
813.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	calvertii		
814.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	carduchorum		
815.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	cataonicus		
816.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	compactus		
817.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	dorycnium	oxysepalus	
818.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	galaticus		
819.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	holosericeus	holosericeus	
820.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	lineatus		
821.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	reticulatus		
822.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	scammonia		
823.	CONVOLVULACEAE	Convolvulus	stachydidifolius		
824.	CONVOLVULACEAE	Ipomoea	purpurea		
825.	CORYLACEAE	*Corylus	maxima		
826.	CUCURBITACEAE	Cucurbita	pepo		
827.	CUCURBITACEAE	Bryonica	aspera		
828.	CUCURBITACEAE	Bryonica	multiflora		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
829.	CUSCUTACEAE	Cuscuta	babylonica		babylonica
830.	CUSCUTACEAE	Cuscuta	brevistyla		
831.	CUSCUTACEAE	Cuscuta	campestris		
832.	CUSCUTACEAE	Cuscuta	kotschyana		
833.	CUSCUTACEAE	Cuscuta	palaestina		balansae
834.	CUSCUTACEAE	Cuscuta	pedicellata		
835.	CUSCUTACEAE	Cuscuta	planiflora		
836.	DIPSACACEAE	Cephalaria	stellipilis		
837.	DIPSACACEAE	Cephalaria	syriaca		
838.	DIPSACACEAE	Dipsacus	laciniatus		
839.	DIPSACACEAE	Pterocephalus	pinardii		
840.	DIPSACACEAE	Pterocephalus	plumosus		
841.	DIPSACACEAE	Scabiosa	argentea		
842.	DIPSACACEAE	Scabiosa	calocephala		
843.	DIPSACACEAE	Scabiosa	micrantha		
844.	DIPSACACEAE	Scabiosa	olivieri		
845.	DIPSACACEAE	Scabiosa	persica		
846.	DIPSACACEAE	*Scabiosa	sicula		
847.	DIPSACACEAE	Scabiosa	pseudograminifolia		
848.	DIPSACACEAE	Scabiosa	rotata		
849.	DIPSACACEAE	Scabiosa	rufescens		
850.	ELAEAGNACEAE	Elaeagnus	angustifolia		
851.	EUPHORBIACEAE	Andrachne	telephioides		
852.	EUPHORBIACEAE	Chrozophora	tinctoria		
853.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	altissima		glabrescens
854.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	apios		
855.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	arvalis		
856.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	cardiophylla		
857.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	chamaesyce		
858.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	cheiradenia		
859.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	denticulata		
860.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	eriophora		
861.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	falcata	falcata	falcata
862.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	herniariifolia		glaberrima
863.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	herniariifolia		herniariifolia
864.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	İberica		
865.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	macroclada		
866.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	nicaensis	glareosa	lasiocarpa
867.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	petiolata		
868.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	phymatosperma		
869.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	physocaulos		
870.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	supina		
871.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	szovitsii		kharputens
872.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	taurinensis		
873.	EUPHORBIACEAE	Euphorbia	virgata		
874.	FABACEAE	*Alhagi	mannifera		
875.	FABACEAE	Alhagi	pseudalhagi		
876.	FABACEAE	*Anthyllis	vulneraria	boissieri	
877.	FABACEAE	*Argylobium	biebersteinii		
878.	FABACEAE	Astragalus	acicularis		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
879.	FABACEAE	Astragalus	aduncus		
880.	FABACEAE	Astragalus	altanii		
881.	FABACEAE	Astragalus	amblolepis		
882.	FABACEAE	Astragalus	angustiflorus	angustiflorus	
883.	FABACEAE	Astragalus	angustiflorus	pungens	
884.	FABACEAE	Astragalus	anthylloides		
885.	FABACEAE	Astragalus	asciocalyx		
886.	FABACEAE	Astragalus	aucheri		
887.	FABACEAE	Astragalus	campylosema	campylosema	
888.	FABACEAE	Astragalus	cephalotes		brevicalyx
889.	FABACEAE	Astragalus	cephalotes		cephalotes
890.	FABACEAE	Astragalus	christianus		
891.	FABACEAE	Astragalus	chthonocephalus		
892.	FABACEAE	*Astragalus	compactus		
893.	FABACEAE	*Astragalus	condensatus		
894.	FABACEAE	Astragalus	cretaceus		
895.	FABACEAE	Astragalus	cymbibracteatus		
896.	FABACEAE	Astragalus	dactylocarpus		
897.	FABACEAE	Astragalus	darendensis		
898.	FABACEAE	*Astragalus	declinatus		
899.	FABACEAE	Astragalus	decurrens		
900.	FABACEAE	Astragalus	densifolius	densifolius	
901.	FABACEAE	Astragalus	diphtherites		diphtherites
902.	FABACEAE	Astragalus	dipsaceus		
903.	FABACEAE	Astragalus	drusorum		drusorum
904.	FABACEAE	*Astragalus	fraxinifolius		
905.	FABACEAE	Astragalus	edmondii		
906.	FABACEAE	Astragalus	ekicii		
907.	FABACEAE	*Astragalus	elongatus	elongatus	
908.	FABACEAE	Astragalus	elongatus	nucleiferus	
909.	FABACEAE	Astragalus	eriophyllus		
910.	FABACEAE	Astragalus	emarginatus		
911.	FABACEAE	Astragalus	globosus		
912.	FABACEAE	Astragalus	gossypinus		
913.	FABACEAE	Astragalus	gummifer		
914.	FABACEAE	Astragalus	guttatus		
915.	FABACEAE	Astragalus	hamosus		
916.	FABACEAE	Astragalus	hausknechti		
917.	FABACEAE	Astragalus	hirsutus		
918.	FABACEAE	*Astragalus	hyalolepis		
919.	FABACEAE	Astragalus	karputanus		
920.	FABACEAE	Astragalus	kurdicus		muschianus
921.	FABACEAE	Astragalus	lamarckii		
922.	FABACEAE	Astragalus	lanatus		
923.	FABACEAE	Astragalus	lanigerus		
924.	FABACEAE	*Astragalus	leporinus		hirsutus
925.	FABACEAE	Astragalus	leporinus		leporinus
926.	FABACEAE	Astragalus	lineatus		longites
927.	FABACEAE	Astragalus	lycius		
928.	FABACEAE	Astragalus	lydius		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
929.	FABACEAE	Astragalus	macrocephalus	finitimus	
930.	FABACEAE	*Astragalus	macrocephus		
931.	FABACEAE	Astragalus	macrouroides		
932.	FABACEAE	Astragalus	malatyaensis		
933.	FABACEAE	Astragalus	melitenensis		
934.	FABACEAE	*Astragalus	mollis		
935.	FABACEAE	Astragalus	nanus		
936.	FABACEAE	Astragalus	nitens		
937.	FABACEAE	Astragalus	pennatulus		
938.	FABACEAE	Astragalus	pinetorum		
939.	FABACEAE	*Astragalus	plumosus		krugianus
940.	FABACEAE	Astragalus	podperae		
941.	FABACEAE	Astragalus	pseudotiger		
942.	FABACEAE	Astragalus	pycnocephalus	pycnocephalus	
943.	FABACEAE	Astragalus	ramicaudex		
944.	FABACEAE	Astragalus	scabrifolius		
945.	FABACEAE	Astragalus	sericans		
946.	FABACEAE	*Astragalus	squalidus		
947.	FABACEAE	Astragalus	stevenianus		stevenianus
948.	FABACEAE	Astragalus	tigridis		
949.	FABACEAE	Astragalus	zahlbruckneri		
950.	FABACEAE	Astragalus	xylobasis		angustus
951.	FABACEAE	*Astragalus	xylobasis		xylobasis
952.	FABACEAE	Caragana	arborescens		
953.	FABACEAE	Cercis	sliquastrum		
954.	FABACEAE	Chardinia	orientalis		
955.	FABACEAE	*Chesneya	rytidosperra		
956.	FABACEAE	*Cicer	anatolicum		
957.	FABACEAE	*Cicer	bijugum ?		
958.	FABACEAE	Cicer	incisum		
959.	FABACEAE	Cicer	pinnatifidum		
960.	FABACEAE	Colutea	cilicica		
961.	FABACEAE	Coronilla	orientalis		orientalis
962.	FABACEAE	Coronilla	scorpioides		
963.	FABACEAE	Coronilla	varia	varia	
964.	FABACEAE	*Dorycnium	hirsutum		
965.	FABACEAE	*Dorycnium	pentaphyllum	anatolicum	
966.	FABACEAE	Dorycnium	pentaphyllum	herbaceum	
967.	FABACEAE	Ebenus	depressa		
968.	FABACEAE	Ebenus	laguroides		laguroides
969.	FABACEAE	Ebenus	longipes		
970.	FABACEAE	Genista	albida		
971.	FABACEAE	*Genista	aucheri		
972.	FABACEAE	Gleditschia	triacanthos		
973.	FABACEAE	Glycyrrhiza	glabra		glabra
974.	FABACEAE	Glycyrrhiza	glabra		glandulifera
975.	FABACEAE	Hedysarum	aucheri		
976.	FABACEAE	Hedysarum	candissimum		
977.	FABACEAE	*Hedysarum	kotschy		
978.	FABACEAE	*Hedysarum	pannosum		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
979.	FABACEAE	Hedysarum	pestallozcae		
980.	FABACEAE	Hedysarum	pogonocarpum		
981.	FABACEAE	*Hedysarum	pynostachyum		
982.	FABACEAE	Hedysarum	rotundifolium		
983.	FABACEAE	Hedysarum	syriacum		
984.	FABACEAE	Hedysarum	varium		
985.	FABACEAE	Hedysarum	aphaca		biflorus
986.	FABACEAE	Laburnum	anagyroides		
987.	FABACEAE	Lathyrus	blepharicarpus		
988.	FABACEAE	Lathyrus	brachypterus		
989.	FABACEAE	Lathyrus	cicera		
990.	FABACEAE	Lathyrus	inconspiciuus		
991.	FABACEAE	Lathyrus	marmoratus		
992.	FABACEAE	*Lathyrus	nissolia		
993.	FABACEAE	Lathyrus	sativus		
994.	FABACEAE	Lathyrus	sphaericus		
995.	FABACEAE	Lens	orientalis		
996.	FABACEAE	Lotus	corniculatus		corniculatus
997.	FABACEAE	Lotus	corniculatus		tenuifolius
998.	FABACEAE	Lotus	gebelia		anthylloides
999.	FABACEAE	Lotus	gebelia		gebelia
1000.	FABACEAE	Lotus	malataicus		
1001.	FABACEAE	Lotus	strictus		
1002.	FABACEAE	Medicago	constricta		
1003.	FABACEAE	Medicago	falcata		
1004.	FABACEAE	Medicago	lupilina		
1005.	FABACEAE	Medicago	minima		minima
1006.	FABACEAE	Medicago	noeana		
1007.	FABACEAE	Medicago	papillosa		
1008.	FABACEAE	Medicago	radiata		
1009.	FABACEAE	Medicago	rigidula		rigidula
1010.	FABACEAE	Medicago	rigidula		submitis
1011.	FABACEAE	*Medicago	rigidula		agrestis
1012.	FABACEAE	*Medicago	sativa		
1013.	FABACEAE	Medicago	x varia		
1014.	FABACEAE	Melilotus	alba		
1015.	FABACEAE	Melilotus	officinalis		
1016.	FABACEAE	Onobrychis	argyrea	argyrea	
1017.	FABACEAE	Onobrychis	argyrea	cappadocica	
1018.	FABACEAE	*Onobrychis	armena		
1019.	FABACEAE	Onobrychis	cappadocica		
1020.	FABACEAE	Onobrychis	cornuta		
1021.	FABACEAE	Onobrychis	fallax		fallax
1022.	FABACEAE	Onobrychis	fallax		longifolia
1023.	FABACEAE	*Onobrychis	galegifolia		
1024.	FABACEAE	Onobrychis	hypargyrae		
1025.	FABACEAE	*Onobrychis	kotschyana		
1026.	FABACEAE	*Onobrychis	megataphros		
1027.	FABACEAE	Onobrychis	montana	cadmea	
1028.	FABACEAE	Onobrychis	oxyodonta		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1029.	FABACEAE	*Onobrychis	radiata		
1030.	FABACEAE	Ononis	adenotricha		adenotricha
1031.	FABACEAE	Ononis	hirta		
1032.	FABACEAE	Ononis	spinosa	antiquorum	
1033.	FABACEAE	Ononis	spinosa	leiosperma	
1034.	FABACEAE	Phaseolus	coccineus		
1035.	FABACEAE	Pisum	sativum	elatius	pumilio
1036.	FABACEAE	*Pisum	sativum	sativum	sativum
1037.	FABACEAE	Robinia	pseudocacia		
1038.	FABACEAE	*Robinia	pseudocacia		cv. Umbraculifera
1039.	FABACEAE	Sophora	alopecuroides		tomentosa
1040.	FABACEAE	Sophora	alopecuroides		alopecuroides
1041.	FABACEAE	Sophora	japonica		
1042.	FABACEAE	*Trifolium	alpestre		
1043.	FABACEAE	Trifolium	arvense		arvense
1044.	FABACEAE	Trifolium	balansae		
1045.	FABACEAE	Trifolium	campestre		
1046.	FABACEAE	Trifolium	dasyurum		
1047.	FABACEAE	Trifolium	diffusum		
1048.	FABACEAE	Trifolium	hybridum		hybridum
1049.	FABACEAE	Trifolium	leucanthum		
1050.	FABACEAE	Trifolium	lucanicum		
1051.	FABACEAE	Trifolium	nigrescens	petrisavii	
1052.	FABACEAE	*Trifolium	ochroleucum		
1053.	FABACEAE	Trifolium	pauciflorum		
1054.	FABACEAE	Trifolium	physodes		physodes
1055.	FABACEAE	Trifolium	pratense		pratense
1056.	FABACEAE	Trifolium	repens		giganteum
1057.	FABACEAE	Trifolium	repens		repens
1058.	FABACEAE	Trifolium	resupinatum		resupinatum
1059.	FABACEAE	Trifolium	stellatum		stellatum
1060.	FABACEAE	Trifolium	sylvaticum		
1061.	FABACEAE	Trifolium	vavilovii		
1062.	FABACEAE	Trigonella	aurantiaca		
1063.	FABACEAE	Trigonella	coelesyriaca		
1064.	FABACEAE	Trigonella	coerulescens		
1065.	FABACEAE	Trigonella	filipes		
1066.	FABACEAE	Trigonella	fischeriana		
1067.	FABACEAE	Trigonella	foenum-graceum		
1068.	FABACEAE	Trigonella	kotschyi		
1069.	FABACEAE	Trigonella	lunata		
1070.	FABACEAE	Trigonella	mesopotamica		
1071.	FABACEAE	Trigonella	monantha	monantha	
1072.	FABACEAE	Trigonella	monantha	noeana	
1073.	FABACEAE	Trigonella	monspeliaca		
1074.	FABACEAE	Trigonella	orthoceras		
1075.	FABACEAE	Trigonella	rhytidocarpa		
1076.	FABACEAE	Trigonella	spicata		
1077.	FABACEAE	Trigonella	spruneriana		spruneriana
1078.	FABACEAE	Trigonella	strangulata		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1079.	FABACEAE	Trigonella	velutina		
1080.	FABACEAE	*Vicia	alpestris	hypoleuca	
1081.	FABACEAE	Vicia	anatolica		
1082.	FABACEAE	Vicia	assyriaca		
1083.	FABACEAE	*Vicia	cracca	cracca	
1084.	FABACEAE	Vicia	cassia		
1085.	FABACEAE	Vicia	ervilia		
1086.	FABACEAE	Vicia	galilaea		
1087.	FABACEAE	Vicia	grandiflora	grandiflora	
1088.	FABACEAE	Vicia	hybrida		
1089.	FABACEAE	*Vicia	lathyroides		
1090.	FABACEAE	Vicia	michauxii		stenophylla
1091.	FABACEAE	Vicia	mollis		
1092.	FABACEAE	Vicia	narbonensis		narbonensis
1093.	FABACEAE	Vicia	noeana		noeana
1094.	FABACEAE	Vicia	peregrina		
1095.	FABACEAE	Vicia	sativa	nigra	nigra
1096.	FABACEAE	Vicia	sativa	nigra	sagetalin
1097.	FABACEAE	Vicia	sativa	sativa	
1098.	FABACEAE	Vicia	sericocarpa		sericocarpa
1099.	FABACEAE	Vicia	villosa	eriocarpa	
1100.	FABACEAE	Vicia	villosa	villosa	
1101.	FABACEAE	Wisteria	sinensis		
1102.	FAGACEAE	Cestanea	sativa		
1103.	FAGACEAE	Quercus	brantii		
1104.	FAGACEAE	Quercus	cerris		cerris
1105.	FAGACEAE	*Quercus	infectoria	infectoria	
1106.	FAGACEAE	Quercus	infectoria	boissieri	
1107.	FAGACEAE	Quercus	libani		
1108.	FAGACEAE	Quercus	petraea	pinnatiloba	
1109.	FRANKENIACEAE	Biebersteinia	orphanidis		
1110.	GENTIANACEAE	Centaurium	erythraea	erythraea	
1111.	GENTIANACEAE	Gentiana	olivieri		
1112.	GENTIANACEAE	Gentiana	cruciata		
1113.	GERANIACEAE	*Erodium	absinthoides	armenum	
1114.	GERANIACEAE	Erodium	acaule		
1115.	GERANIACEAE	Erodium	aytacii		
1116.	GERANIACEAE	Erodium	ciconium		
1117.	GERANIACEAE	Erodium	cicutarium	cicutarium	
1118.	GERANIACEAE	Erodium	gaillardotii		
1119.	GERANIACEAE	Erodium	malacoides		
1120.	GERANIACEAE	*Erodium	micropetalum		
1121.	GERANIACEAE	*Geranium	cinereum	subcaulescens	palmatipartitum
1122.	GERANIACEAE	*Geranium	cinereum	subcaulescens	subacutum
1123.	GERANIACEAE	*Geranium	cinereum	subcaulescens	subcaulescens
1124.	GERANIACEAE	Geranium	dissectum		
1125.	GERANIACEAE	Geranium	lucidum		
1126.	GERANIACEAE	Geranium	macrostylum		
1127.	GERANIACEAE	Geranium	purpureum		
1128.	GERANIACEAE	Geranium	pusillum		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1129.	GERANIACEAE	Geranium	pyrenaicum		
1130.	GERANIACEAE	Geranium	rotundifolium		
1131.	GERANIACEAE	Geranium	stepporum		
1132.	GERANIACEAE	Geranium	tuberosum	tuberosum	
1133.	GERANIACEAE	Pelargonium	endlicherianum		
1134.	GLOBULARIACEAE	Globularia	trichosantha		
1135.	HAMAMELIDACEAE	*Liquidambar	orientalis		
1136.	HYDRANGEACEA	Hydrangea	macrophylla		
1137.	HYPERICACEAE	Hypericum	amplysepalum		
1138.	HYPERICACEAE	Hypericum	capitatum		capitatum
1139.	HYPERICACEAE	Hypericum	capitatum		luteum
1140.	HYPERICACEAE	Hypericum	confertum		
1141.	HYPERICACEAE	Hypericum	hyssopifolium	elongatum	elongatum
1142.	HYPERICACEAE	*Hypericum	hyssopifolium	elongatum	microcalycinum
1143.	HYPERICACEAE	Hypericum	lydium		
1144.	HYPERICACEAE	Hypericum	malatyanum		
1145.	HYPERICACEAE	*Hypericum	montbretii		
1146.	HYPERICACEAE	Hypericum	olympicum	olympicum	
1147.	HYPERICACEAE	Hypericum	origanifolium		
1148.	HYPERICACEAE	Hypericum	perforatum		
1149.	HYPERICACEAE	Hypericum	pseudolaeve		
1150.	HYPERICACEAE	Hypericum	retisum		
1151.	HYPERICACEAE	Hypericum	scabrum		
1152.	HYPERICACEAE	*Hypericum	scabroides		
1153.	HYPERICACEAE	Hypericum	spectabile		
1154.	HYPERICACEAE	Hypericum	triquetrfolium		
1155.	HYPERICACEAE	Hypericum	thymbrifolium		
1156.	HYPERICACEAE	Hypericum	thymifolium		
1157.	HYPERICACEAE	Hypericum	thymopsis		
1158.	HYPERICACEAE	Hypericum	uniglandulosum		
1159.	ILLECEBRACEAE	Habrosia	spinuliflora		
1160.	ILLECEBRACEAE	Herniaria	glabra		
1161.	ILLECEBRACEAE	Herniaria	incana		
1162.	ILLECEBRACEAE	Paronychia	argyroloba		
1163.	ILLECEBRACEAE	Paronychia	arabica	euphratica	
1164.	ILLECEBRACEAE	Paronychia	cataonica		
1165.	ILLECEBRACEAE	Paronychia	imbricata		
1166.	ILLECEBRACEAE	Paronychia	kurdica	haussknechtii	
1167.	ILLECEBRACEAE	Paronychia	kurdica	kurdica	kurdica
1168.	JUGLANDACEAE	Juglans	regia		
1169.	LAMIACEAE	Acinos	rotundifolius		
1170.	LAMIACEAE	Ajuga	chamaepitys	chia	chia
1171.	LAMIACEAE	Ajuga	chamaepitys	chia	ciliata
1172.	LAMIACEAE	Ajuga	chamaepitys	laevigata	
1173.	LAMIACEAE	Ajuga	chamaepitys	palaestina	
1174.	LAMIACEAE	Ajuga	salicifolia		
1175.	LAMIACEAE	Clinopodium	vulgare	vulgare	
1176.	LAMIACEAE	Cyclotrichium	niveum		
1177.	LAMIACEAE	Eremostachys	moluccelloides		
1178.	LAMIACEAE	Lallemantia	iberica		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1179.	LAMIACEAE	Lallemantia	peltata		
1180.	LAMIACEAE	Lamium	aleppicum		
1181.	LAMIACEAE	Lamium	amplexicaule		
1182.	LAMIACEAE	Lamium	garganicum	lasioclaudes	
1183.	LAMIACEAE	Lamium	garganicum	reniforme	
1184.	LAMIACEAE	Lamium	macrodon		
1185.	LAMIACEAE	Marrubium	astracanicum	astracanicum	
1186.	LAMIACEAE	Marrubium	globosum	globosum	
1187.	LAMIACEAE	Marrubium	cuneatum		
1188.	LAMIACEAE	Marrubium	parviflorum	oligodon	
1189.	LAMIACEAE	Marrubium	parviflorum	parviflorum	
1190.	LAMIACEAE	Marrubium	trachyticum		
1191.	LAMIACEAE	Melissa	officinalis	officinalis	
1192.	LAMIACEAE	Mentha	longifolia	typhoides	typhoides
1193.	LAMIACEAE	Mentha	spicata	spicata	
1194.	LAMIACEAE	Micromeria	cremnophila	anatolica	
1195.	LAMIACEAE	Micromeria	myrtifolia		
1196.	LAMIACEAE	Moluccella	laevis		
1197.	LAMIACEAE	*Nepeta	aristata		
1198.	LAMIACEAE	*Nepeta	betoniciifolia		
1199.	LAMIACEAE	Nepeta	cataria		
1200.	LAMIACEAE	Nepeta	crinita		
1201.	LAMIACEAE	Nepeta	fissa		
1202.	LAMIACEAE	*Nepeta	nuda	albiflora	
1203.	LAMIACEAE	Nepeta	italica		
1204.	LAMIACEAE	Nepeta	trachonitica		
1205.	LAMIACEAE	Origanum	acutidens		
1206.	LAMIACEAE	Origanum	haussknechtii		
1207.	LAMIACEAE	Origanum	laevigatum		
1208.	LAMIACEAE	Origanum	vulgare	gracile	
1209.	LAMIACEAE	Phlomis	armeniaca		
1210.	LAMIACEAE	Phlomis	capitata		
1211.	LAMIACEAE	Phlomis	dinci		
1212.	LAMIACEAE	Phlomis	integrifolia		
1213.	LAMIACEAE	*Phlomis	kotschyana		
1214.	LAMIACEAE	Phlomis	kurdica		
1215.	LAMIACEAE	Phlomis	linearis		
1216.	LAMIACEAE	Phlomis	oppositiflora		
1217.	LAMIACEAE	Phlomis	physocalyx		
1218.	LAMIACEAE	Phlomis	pungens		pungens
1219.	LAMIACEAE	Phlomis	rigida		
1220.	LAMIACEAE	Phlomis	sieheana		
1221.	LAMIACEAE	Phlomis	sintenisii		
1222.	LAMIACEAE	Phlomis	x melitenense		
1223.	LAMIACEAE	Prunella	laciniata		
1224.	LAMIACEAE	Prunella	orientalis		
1225.	LAMIACEAE	Prunella	vulgaris		
1226.	LAMIACEAE	Satureja	hortensis		
1227.	LAMIACEAE	Salvia	aethiopsis		
1228.	LAMIACEAE	Salvia	argentea		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1229.	LAMIACEAE	Salvia	ballsiana		
1230.	LAMIACEAE	Salvia	bracteata		
1231.	LAMIACEAE	Salvia	caespitosa		
1232.	LAMIACEAE	Salvia	candidissima	candidissima	
1233.	LAMIACEAE	Salvia	ceratophylla		
1234.	LAMIACEAE	Salvia	cassia		
1235.	LAMIACEAE	Salvia	cryptantha		
1236.	LAMIACEAE	Salvia	dichroantha		
1237.	LAMIACEAE	Salvia	euphratica		euphratica
1238.	LAMIACEAE	Salvia	euphratica		leiocalycina
1239.	LAMIACEAE	Salvia	frigida		
1240.	LAMIACEAE	Salvia	hypargeia		
1241.	LAMIACEAE	Salvia	microstegia		
1242.	LAMIACEAE	Salvia	multicaulis		
1243.	LAMIACEAE	*Salvia	nemorosa		
1244.	LAMIACEAE	Salvia	palaestina		
1245.	LAMIACEAE	Salvia	pilifera		
1246.	LAMIACEAE	Salvia	recognita		
1247.	LAMIACEAE	*Salvia	staminea		
1248.	LAMIACEAE	Salvia	suffruticosa		
1249.	LAMIACEAE	Salvia	syriaca		
1250.	LAMIACEAE	Salvia	verticillata	amasiaca	
1251.	LAMIACEAE	Salvia	virgata		
1252.	LAMIACEAE	Satureja	hortensis		
1253.	LAMIACEAE	Scutellaria	albida	condensata	
1254.	LAMIACEAE	Scutellaria	heterophylla	virens	
1255.	LAMIACEAE	Scutellaria	megalaspis		
1256.	LAMIACEAE	*Scutellaria	orientalis	bicolor	
1257.	LAMIACEAE	Scutellaria	orientalis	cretacea	
1258.	LAMIACEAE	Scutellaria	orientalis	macrostegia	
1259.	LAMIACEAE	Scutellaria	orientalis	pectinata	
1260.	LAMIACEAE	Scutellaria	orientalis	pinnatifida	
1261.	LAMIACEAE	*Scutellaria	orientalis	santolinoides	
1262.	LAMIACEAE	*Scutellaria	orientalis	sintenisii	
1263.	LAMIACEAE	*Scutellaria	orientalis	virens	
1264.	LAMIACEAE	Scutellaria	salviifolia		
1265.	LAMIACEAE	*Sideritis	armeniaca		
1266.	LAMIACEAE	Sideritis	libanotica	kurdica	
1267.	LAMIACEAE	Sideritis	libanotica	libanotica	
1268.	LAMIACEAE	Sideritis	montana	montana	
1269.	LAMIACEAE	Sideritis	montana	remota	
1270.	LAMIACEAE	Sideritis	syriaca	nusairiensis	
1271.	LAMIACEAE	Stachys	annua	annua	annua
1272.	LAMIACEAE	Stachys	annua	annua	lycaonica
1273.	LAMIACEAE	Stachys	arvensis		
1274.	LAMIACEAE	*Stachys	atherocalyx		
1275.	LAMIACEAE	Stachys	burgsdorffioides		ladanoides
1276.	LAMIACEAE	Stachys	cataonica		
1277.	LAMIACEAE	Stachys	citrina	citrina	
1278.	LAMIACEAE	Stachys	citrina	chamaesideritis	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1279.	LAMIACEAE	Stachys	cretica	anatolica	
1280.	LAMIACEAE	Stachys	cretica	mersinaea	
1281.	LAMIACEAE	Stachys	iberica	stenostachya	
1282.	LAMIACEAE	Stachys	lavandulifolia		lavandulifolia
1283.	LAMIACEAE	Stachys	longispicata		
1284.	LAMIACEAE	Stachys	mardinensis		
1285.	LAMIACEAE	Stachys	ramosissima		ramosissima
1286.	LAMIACEAE	Stachys	spectabilis		
1287.	LAMIACEAE	Stachys	viscosa		
1288.	LAMIACEAE	Wiedemannia	orientalis		
1289.	LAMIACEAE	Teucrium	chamaedrys	chamaedrys	
1290.	LAMIACEAE	Teucrium	chamaedrys	sinuatum	
1291.	LAMIACEAE	Teucrium	chamaedrys	sympyrense	
1292.	LAMIACEAE	Teucrium	multicaule		
1293.	LAMIACEAE	Teucrium	orientale	orientale	
1294.	LAMIACEAE	Teucrium	orientale	puberulens	
1295.	LAMIACEAE	Teucrium	parviflorum		
1296.	LAMIACEAE	Teucrium	polium		
1297.	LAMIACEAE	Teucrium	pruinatum		
1298.	LAMIACEAE	Thymbra	sintenisii	sintenisii	
1299.	LAMIACEAE	Thymus	cappadocicus		globifer
1300.	LAMIACEAE	*Thymus	cappadocicus		pruinatum
1301.	LAMIACEAE	Thymus	fallax		
1302.	LAMIACEAE	Thymus	kotchyanus		eriphorus
1303.	LAMIACEAE	Thymus	kotchyanus		kotchyanus
1304.	LAMIACEAE	Thymus	leucotrichus		leucotrichus
1305.	LAMIACEAE	Thymus	migris		
1306.	LAMIACEAE	Thymus	pectinatus		pectinatus
1307.	LAMIACEAE	Thymus	parnassicus		
1308.	LAMIACEAE	Thymus	sipyleus	rosulans	
1309.	LAMIACEAE	Thymus	sipyleus	sipyleus	sipyleus
1310.	LAMIACEAE	Wiedemannia	orientalis		
1311.	LAMIACEAE	Ziziphora	capitata		
1312.	LAMIACEAE	Ziziphora	clinopodioides		
1313.	LAMIACEAE	Ziziphora	persica		
1314.	LAMIACEAE	*Ziziphora	taurica	taurica	
1315.	LAMIACEAE	Ziziphora	tenuior		
1316.	LINACEAE	Linum	austriacum	austriacum	
1317.	LINACEAE	Linum	bienne		
1318.	LINACEAE	Linum	cathartium		
1319.	LINACEAE	Linum	flavum	scabrinerve	
1320.	LINACEAE	Linum	hirsutum	anatolicum	
1321.	LINACEAE	Linum	mucronatum	mucronatum	
1322.	LINACEAE	Linum	mucronatum	orientale	
1323.	LINACEAE	Linum	nodiflorum		
1324.	LINACEAE	Linum	tenuifolium		
1325.	LORANTHACEAE	Viscum	album	album	
1326.	LYTHRACEAE	Lythrum	salicaria		
1327.	MAGNOLIACEAE	Magnolia	grandiflora		
1328.	MALVACEAE	Alcea	digitata		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1329.	MALVACEAE	Alcea	excubita		
1330.	MALVACEAE	Alcea	hohenackeri		
1331.	MALVACEAE	Alcea	pallida		
1332.	MALVACEAE	Alcea	striata		
1333.	MALVACEAE	Hibiscus	trionum		
1334.	MALVACEAE	Hibiscus	syriacus		
1335.	MALVACEAE	Malva	neglecta		
1336.	MALVACEAE	Malva	sylvestris		
1337.	MALVACEAE	Malvella	sherardiana		
1338.	MELIACEAE	Melia	azedarach		
1339.	MORACEAE	Ficus	carica	carica	
1340.	MORACEAE	Ficus	carica	rupestris	
1341.	MORACEAE	Maclura	pomifera		
1342.	MORACEAE	Morus	alba		
1343.	MORACEAE	Morus	nigra		
1344.	MORACEAE	Morus	rubra		
1345.	MORINACEAE	Morina	persica		
1346.	OLEACEAE	Forsitya	x intermedia		
1347.	OLEACEAE	Fraxinus	angustifolia	angustifolia	
1348.	OLEACEAE	Fraxinus	angustifolia	syriaca	
1349.	OLEACEAE	Jasminum	fruticans		
1350.	OLEACEAE	Syringa	vulgaris		
1351.	ONAGRACEAE	Epilobium	hirsutum		
1352.	ONAGRACEAE	Epilobium	minutiflorum		
1353.	ONAGRACEAE	Epilobium	montanum		
1354.	OROBANCHACEAE	Orobanche	aegyptiaca		
1355.	OROBANCHACEAE	Orobanche	anatolica		
1356.	OROBANCHACEAE	Orobanche	arenaria		
1357.	OROBANCHACEAE	Orobanche	caryophyllacea		
1358.	OROBANCHACEAE	Orobanche	cernua		
1359.	OROBANCHACEAE	Orobanche	elatior		
1360.	OROBANCHACEAE	Orobanche	gracilis		
1361.	OROBANCHACEAE	Orobanche	heldreichii		
1362.	OROBANCHACEAE	Orobanche	kurdica		
1363.	OROBANCHACEAE	Orobanche	minor		
1364.	OROBANCHACEAE	Orobanche	mutelii		
1365.	OROBANCHACEAE	*Orobanche	ramosa		
1366.	OROBANCHACEAE	Orobanche	sintenisii		
1367.	OROBANCHACEAE	Orobanche	turcica		
1368.	OROBANCHACEAE	Phelypaea	coccinea		
1369.	OXALIDACEAE	Oxalis	corniculata		
1370.	PAULOWNIACEAE	*Paulownia			
1371.	PAPAVERACEAE	Corydalis	integra		
1372.	PAPAVERACEAE	Corydalis	rutifolia	erdelii	
1373.	PAPAVERACEAE	Corydalis	solida	solida	
1374.	PAPAVERACEAE	Corydalis	solida	tauricola	
1375.	PAPAVERACEAE	Fumaria	asepala		
1376.	PAPAVERACEAE	Fumaria	cilicica		
1377.	PAPAVERACEAE	Fumaria	officinalis		
1378.	PAPAVERACEAE	Fumaria	parviflora		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1379.	PAPAVERACEAE	Fumaria	vaillantii		
1380.	PAPAVERACEAE	Glaucium	acutidentatum		
1381.	PAPAVERACEAE	Glaucium	corniculatum	refractum	
1382.	PAPAVERACEAE	*Glaucium	corniculatum	corniculatum	
1383.	PAPAVERACEAE	Glaucium	flavum		
1384.	PAPAVERACEAE	Glaucium	leiocarpum		
1385.	PAPAVERACEAE	Hypocoum	imberbe		
1386.	PAPAVERACEAE	Hypocoum	pendulum		
1387.	PAPAVERACEAE	Papaver	argemone	argemone	
1388.	PAPAVERACEAE	Papaver	clavatum		
1389.	PAPAVERACEAE	Papaver	commutatum		
1390.	PAPAVERACEAE	*Papaver	cylindricum		
1391.	PAPAVERACEAE	Papaver	dubium		
1392.	PAPAVERACEAE	Papaver	fugax		fugax
1393.	PAPAVERACEAE	Papaver	fugax		platydiscus
1394.	PAPAVERACEAE	Papaver	glaucum		
1395.	PAPAVERACEAE	Papaver	lacerum		
1396.	PAPAVERACEAE	Papaver	macrostomum		
1397.	PAPAVERACEAE	Papaver	rhoaes		
1398.	PAPAVERACEAE	Papaver	syriacum		
1399.	PAPAVERACEAE	Papaver	tauricola		
1400.	PAPAVERACEAE	Papaver	triniifolium		
1401.	PAPAVERACEAE	Roemeria	hybrida	hybrida	
1402.	PITTOSPORACEAE	*Pittosporum	tobira		
1403.	PLANTAGINACEAE	Plantago	euphratica		
1404.	PLANTAGINACEAE	Plantago	lanceolata		
1405.	PLANTAGINACEAE	Plantago	major	intermedia	
1406.	PLATANESE	Platanus	orientalis		
1407.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	acerosum	acerosum	
1408.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	acerosum	parvifolium	
1409.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	armenum		armenum
1410.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	armenum		balansae
1411.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	caryophyllaceum	caryophyllaceum	
1412.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	damassanum		damassanum
1413.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	huetii		
1414.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	kotschyi	laxispicatum	
1415.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	puberulum		puberulum
1416.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	saxifragiforme		
1417.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	strigillosum		
1418.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	ulicinum	lycaonicum	
1419.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	venustum		assyriacum
1420.	PLUMBAGINACEAE	Acantholimon	venustum		venustum
1421.	PLUMBAGINACEAE	Plumbago	europaea		
1422.	POLYGALACEAE	Polygala	pruinosa	pruinosa	
1423.	POLYGALACEAE	Polygala	supina		
1424.	POLYGONACEAE	Atraphaxis	billardieri		billardieri
1425.	POLYGONACEAE	Atraphaxis	spinosa		
1426.	POLYGONACEAE	*Polygonum	alpinum		
1427.	POLYGONACEAE	Polygonum	arenastrum		
1428.	POLYGONACEAE	Polygonum	aviculare		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1429.	POLYGONACEAE	Polygonum	cognatum		
1430.	POLYGONACEAE	Polygonum	convolvulus		
1431.	POLYGONACEAE	Polygonum	luzuloides		
1432.	POLYGONACEAE	Polygonum	patulum	patulum	
1433.	POLYGONACEAE	Polygonum	polycnemoides		
1434.	POLYGONACEAE	Polygonum	pulchellum		
1435.	POLYGONACEAE	Polygonum	setosum		
1436.	POLYGONACEAE	Rheum	ribes		
1437.	POLYGONACEAE	*Rumex	acetosella		
1438.	POLYGONACEAE	*Rumex	angustifolius	angustifolius	
1439.	POLYGONACEAE	Rumex	angustifolius	macranthus	
1440.	POLYGONACEAE	*Rumex	crispus		
1441.	POLYGONACEAE	Rumex	patientia		
1442.	POLYGONACEAE	Rumex	scutatus		
1443.	POLYGONACEAE	Rumex	tuberosus	tuberosus	
1444.	POLYGONACEAE	Rumex	tuberosus	horizontalis	
1445.	PORTULACEAE	Portulaca	oleracea		
1446.	PRIMULACEAE	Anagallis	arvensis		arvensis
1447.	PRIMULACEAE	Anagallis	foemina		
1448.	PRIMULACEAE	Androsace	maxima		
1449.	PUNICACEAE	Punica	granatum		cv.
1450.	PUNICACEAE	Punica	granatum		
1451.	RANUNCULACEAE	Adonis	aestivalis	aestivalis	
1452.	RANUNCULACEAE	Adonis	aestivalis	parviflora	
1453.	RANUNCULACEAE	Adonis	ericalycina		
1454.	RANUNCULACEAE	*Anemone	albana	armena	
1455.	RANUNCULACEAE	Anemone	blanda		
1456.	RANUNCULACEAE	Ceratocephalus	falcatus		
1457.	RANUNCULACEAE	Consolida	axilliflora		
1458.	RANUNCULACEAE	Consolida	glandulosa		
1459.	RANUNCULACEAE	Consolida	orientalis		
1460.	RANUNCULACEAE	Consolida	scleroclada		
1461.	RANUNCULACEAE	Delphinium	albiflorum		
1462.	RANUNCULACEAE	Delphinium	dasystacyum		
1463.	RANUNCULACEAE	*Delphinium	peregrinum		
1464.	RANUNCULACEAE	Nigella	arvensis		glauca
1465.	RANUNCULACEAE	Nigella	arvensis		caudata
1466.	RANUNCULACEAE	Nigella	latisecta		
1467.	RANUNCULACEAE	Nigella	latisecta		
1468.	RANUNCULACEAE	Nigella	orientalis		
1469.	RANUNCULACEAE	Nigella	oxypetala		
1470.	RANUNCULACEAE	Nigella	unguicularis		
1471.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	argyreus		
1472.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	arvensis		
1473.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	aucheri		
1474.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	brutius		
1475.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	constantinopolitanus		
1476.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	cuneatus		
1477.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	damascenus		
1478.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	ficaria	ficariiformis	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familiya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1479.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	isthmicus	stepporum	
1480.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	kochii		
1481.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	macrorhynchus	macrorhynchus	
1482.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	muricatus		
1483.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	pinardii		
1484.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	repens		
1485.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	sericeus		
1486.	RANUNCULACEAE	*Ranunculus	sintenisii		
1487.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	trichophyllus		
1488.	RANUNCULACEAE	Ranunculus	ungus-cati		
1489.	RANUNCULACEAE	Thalictrum	isopyroides		
1490.	RESEDACEAE	Cleome	ornithopodioides		
1491.	RESEDACEAE	Reseda	armena		
1492.	RESEDACEAE	Reseda	lutea		lutea
1493.	RESEDACEAE	Reseda	tomentosa		tomentosa
1494.	RHAMNACEAE	Paliurus	spina-christi		
1495.	RHAMNACEAE	Rhamnus	hirtellus		
1496.	RHAMNACEAE	Rhamnus	oleoides	graecus	
1497.	ROSACEAE	*Alchemilla	pseudocartalinica		
1498.	ROSACEAE	*Alchemilla	lithophila		
1499.	ROSACEAE	Amygdalus	arabica		
1500.	ROSACEAE	Amygdalus	communis		
1501.	ROSACEAE	Amygdalus	lycioides		lycioides
1502.	ROSACEAE	Amygdalus	orientalis		
1503.	ROSACEAE	Amygdalus	trichamygdalus		trichamygdalus
1504.	ROSACEAE	Armeniaca	vulgaris		
1505.	ROSACEAE	Cerasus	avium		
1506.	ROSACEAE	Cerasus	incana		incana
1507.	ROSACEAE	Cerasus	mahaleb		mahaleb
1508.	ROSACEAE	Cerasus	microcarpa	microcarpa	
1509.	ROSACEAE	Cerasus	microcarpa	tortuosa	
1510.	ROSACEAE	Cerasus	prostrata		
1511.	ROSACEAE	Cerasus	vulgaris		
1512.	ROSACEAE	Cerasus	integerrimus		
1513.	ROSACEAE	Chaenomeles	speciosus		
1514.	ROSACEAE	Cotoneaster	franchetii		
1515.	ROSACEAE	Cotoneaster	melanocarpus		
1516.	ROSACEAE	Cotoneaster	nummularia		
1517.	ROSACEAE	Crataegus	aronia		aronia
1518.	ROSACEAE	Crataegus	curvisepala		
1519.	ROSACEAE	Crataegus	microphylla		
1520.	ROSACEAE	Crataegus	monogyna	azarella	
1521.	ROSACEAE	Crataegus	monogyna	monogyna	
1522.	ROSACEAE	Crataegus	orientalis		orientalis
1523.	ROSACEAE	Crataegus	sinaica		
1524.	ROSACEAE	Crataegus	szovitsii		
1525.	ROSACEAE	Crataegus	tanacetifolia		
1526.	ROSACEAE	Crataegus	x bornmudleri		
1527.	ROSACEAE	Cydonia	oblonga		
1528.	ROSACEAE	Geum	urbanum		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1529.	ROSACEAE	Malus	sylvestris		
1530.	ROSACEAE	Malus	x purpurea		
1531.	ROSACEAE	Orthurus	heterocarpus		
1532.	ROSACEAE	*Padus	avium		
1533.	ROSACEAE	Persica	vulgaris		
1534.	ROSACEAE	Prunus	cerasifera		
1535.	ROSACEAE	Pyracantha	coccinea		
1536.	ROSACEAE	Pyrus	elaeagnifolia	kotschyana	
1537.	ROSACEAE	Pyrus	syriaca		syriaca
1538.	ROSACEAE	Potentilla	recta		
1539.	ROSACEAE	Potentilla	repens		
1540.	ROSACEAE	Potentilla	reptans		
1541.	ROSACEAE	Potentilla	speciosa		speciosa
1542.	ROSACEAE	Prunus	divaricata	divaricata	
1543.	ROSACEAE	Prunus	spinosa	dasyphylla	
1544.	ROSACEAE	Rosa	canina		
1545.	ROSACEAE	Rosa	dumelis	boisser	boisser
1546.	ROSACEAE	Rosa	foetida		
1547.	ROSACEAE	Rosa	heckeliana	orientalis	
1548.	ROSACEAE	Rosa	hemisphaerica		
1549.	ROSACEAE	Rosa	montana	woronowii	
1550.	ROSACEAE	Rosa	pulverulenta		
1551.	ROSACEAE	Rosa	vanheurckiana		barbata
1552.	ROSACEAE	Rosa	villosa	mollis	
1553.	ROSACEAE	Rubus	caesius		
1554.	ROSACEAE	Rubus	sanctus		
1555.	ROSACEAE	Sanguisorba	minor	lasiocarpa	
1556.	ROSACEAE	Sanguisorba	minor	magnolii	
1557.	ROSACEAE	Sanguisorba	minor	minor	
1558.	ROSACEAE	Sanguisorba	minor	muricata	
1559.	ROSACEAE	Sorbus	torminalis		torminalis
1560.	ROSACEAE	Sorbus	umbellata		umbellata
1561.	ROSACEAE	Spirea	x vanhouttei		
1562.	RUBIACEAE	*Asperula	affinis		
1563.	RUBIACEAE	Asperula	arvensis		
1564.	RUBIACEAE	Asperula	glomerata	condensata	condensata
1565.	RUBIACEAE	Asperula	glomerata	eriantha	
1566.	RUBIACEAE	Asperula	glomerata	glomerata	
1567.	RUBIACEAE	Asperula	laxiflora		
1568.	RUBIACEAE	*Asperula	lilaciflora	phrygia	
1569.	RUBIACEAE	Asperula	orientalis		
1570.	RUBIACEAE	Asperula	setosa		
1571.	RUBIACEAE	Asperula	stricta	latibracteata	
1572.	RUBIACEAE	Asperula	stricta	stricta	
1573.	RUBIACEAE	Asperula	suavis		
1574.	RUBIACEAE	Asperula	xyloirrhiza		
1575.	RUBIACEAE	Callipeltis	cucullaria		
1576.	RUBIACEAE	Crucianella	exasperata		
1577.	RUBIACEAE	Crucianella	macrostachya		
1578.	RUBIACEAE	Cruciata	articulata		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1579.	RUBIACEAE	Cruciata	laevipes		
1580.	RUBIACEAE	Cruciata	taurica		
1581.	RUBIACEAE	Galium	angustissimum		
1582.	RUBIACEAE	Galium	cappadocicum		
1583.	RUBIACEAE	Galium	cilicium		
1584.	RUBIACEAE	Galium	consanguineum		
1585.	RUBIACEAE	Galium	cornigerum		
1586.	RUBIACEAE	Galium	davisii		
1587.	RUBIACEAE	Galium	floribundum	floribundum	
1588.	RUBIACEAE	Galium	haussknechtii		
1589.	RUBIACEAE	Galium	humifusum		
1590.	RUBIACEAE	Galium	incanum	elatius	
1591.	RUBIACEAE	*Galium	incanum	pseudocornigeum	
1592.	RUBIACEAE	*Galium	margaceum		
1593.	RUBIACEAE	Galium	mite		
1594.	RUBIACEAE	*Galium	odoratum		
1595.	RUBIACEAE	Galium	rivale		
1596.	RUBIACEAE	*Galium	runcinatum		
1597.	RUBIACEAE	Galium	scopulorum		
1598.	RUBIACEAE	Galium	setaceum		
1599.	RUBIACEAE	Galium	spurium	ibicinum	
1600.	RUBIACEAE	Galium	spurium	spurium	
1601.	RUBIACEAE	Galium	tenuissimum	trichophorum	
1602.	RUBIACEAE	Galium	tricornutum		
1603.	RUBIACEAE	Galium	verticillatum		
1604.	RUBIACEAE	Galium	verum	glabrescens	
1605.	RUBIACEAE	Galium	verum	verum	
1606.	RUBIACEAE	Rubia	rotundifolia		
1607.	RUBIACEAE	Rubia	tinctorum		
1608.	RUTACEAE	Haplophyllum	cappadocicum		
1609.	RUTACEAE	Haplophyllum	myrtifolium		
1610.	RUTACEAE	Haplophyllum	ptilostilum		
1611.	SALICACEAE	Populus	alba		
1612.	SALICACEAE	Populus	nigra	caudina	
1613.	SALICACEAE	Populus	tremula		
1614.	SALICACEAE	Salix	alba		
1615.	SALICACEAE	Salix	cinerea		
1616.	SALICACEAE	Salix	elbursensis		
1617.	SALICACEAE	Salix	pedicellata		
1618.	SALICACEAE	Salix	triandra	bornmuelleri	
1619.	SANTALACEAE	Thesium	arvense		
1620.	SANTALACEAE	Thesium	aureum		
1621.	SANTALACEAE	Thesium	bergeri		
1622.	SANTALACEAE	Thesium	billardieri		
1623.	SANTALACEAE	Thesium	cilicium		
1624.	SANTALACEAE	Thesium	compressum		
1625.	SANTALACEAE	*Thesium	brachyphyllum		
1626.	SANTALACEAE	Thesium	tauricum		
1627.	SAXIFRAGACEAE	Philadelphus	coronarius		
1628.	SAXIFRAGACEAE	Saxifraga	tridactylites		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1629.	SCROPHULARIACEAE	Anarrhinum	orientale		
1630.	SCROPHULARIACEAE	Chaenorhinum	cryptarum		
1631.	SCROPHULARIACEAE	Chaenorhinum	semispeluncarum		
1632.	SCROPHULARIACEAE	Euphrasia	pectinata		
1633.	SCROPHULARIACEAE	Kickxia	spuria	integrifolia	
1634.	SCROPHULARIACEAE	Linaria	antilibanotica		
1635.	SCROPHULARIACEAE	*Linaria	armeniaca		
1636.	SCROPHULARIACEAE	Linaria	chalepensis		chalepensis
1637.	SCROPHULARIACEAE	Linaria	corifolia		
1638.	SCROPHULARIACEAE	Linaria	genistifolia	praealta	
1639.	SCROPHULARIACEAE	Linaria	iconia		
1640.	SCROPHULARIACEAE	Linaria	kurdica.	kurdica.	
1641.	SCROPHULARIACEAE	Linaria	simplex		
1642.	SCROPHULARIACEAE	*Odontites	aucheri		
1643.	SCROPHULARIACEAE	*Odontites	glutinosa		
1644.	SCROPHULARIACEAE	Pedicularis	comosa		acmodonta
1645.	SCROPHULARIACEAE	Pedicularis	comosa		sibthorpii
1646.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	catariifolia		
1647.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	cryptophila		
1648.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	ilwensis		
1649.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	kotschyana		
1650.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	libanotica	armena	
1651.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	libanotica		capadocica
1652.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	libanotica		libanotica
1653.	SCROPHULARIACEAE	*Scrophularia	libanotica		sivasica
1654.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	pegaea		
1655.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	rimarum		
1656.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	scopolii		scopolii
1657.	SCROPHULARIACEAE	Scrophularia	xanthoglossa		decipiens
1658.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	agrimoniifolium	agrimoniifolium	
1659.	SCROPHULARIACEAE	*Verbascum	armenum		temskyanum
1660.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	anastasii		
1661.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	asperuloides		
1662.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	ballsianum		
1663.	SCROPHULARIACEAE	*Verbascum	calycosum		
1664.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	caudatum		
1665.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	cheiranthifolium		cheiranthifolium
1666.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	cheiranthifolium		cataonicum
1667.	SCROPHULARIACEAE	*Verbascum	diversifolium		
1668.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	euphraticum		
1669.	SCROPHULARIACEAE	*Verbascum	georgicum		
1670.	SCROPHULARIACEAE	*Verbascum	globiflorum		
1671.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	glomeratum		
1672.	SCROPHULARIACEAE	*Verbascum	helianthemoides		
1673.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	kotschyii		
1674.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	lasianthum		
1675.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	lysiosepalum		
1676.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	melitenense		
1677.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	mucronatum		
1678.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	orientale		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1679.	SCROPHULARIACEAE	*verbascum	pyramidatum		
1680.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	songaricum	subdecurrens	
1681.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	sphenandroides		
1682.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	splendidum		
1683.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	urceolatum		
1684.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	varians		stepporum
1685.	SCROPHULARIACEAE	Verbascum	wiedemannianum		
1686.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	anagallis-aquatica	anagallis-aquatica	
1687.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	anagallis-aquatica	michauxii	
1688.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	anagalloides		
1689.	SCROPHULARIACEAE	*veronica	bornmuelleri		
1690.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	bozakmani		
1691.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	campylopoda		
1692.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	cinerea		
1693.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	debilis		
1694.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	hederifolia		
1695.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	intercedens		
1696.	SCROPHULARIACEAE	*Veronica	leiocarpa		
1697.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	macrostachya	macrostachya	
1698.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	macrostachya	mardinensis	
1699.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	multifida		
1700.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	orientalis	orientalis	
1701.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	orientalis	nimrodi	
1702.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	oxycarpa		
1703.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	pectinata		pectinata
1704.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	persica		
1705.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	polifolia		
1706.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	polita		
1707.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	praecox		
1708.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	polita		
1709.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	reuterana		
1710.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	syriaca		
1711.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	thymoides	pseudocinera	
1712.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	triloba		
1713.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	triphyllos		
1714.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	verna		
1715.	SCROPHULARIACEAE	Veronica	viscosa		
1716.	SIMAROUBACEAE	Ailanthus	altissima		
1717.	SOLANACEAE	Capsicum	annuum		
1718.	SOLANACEAE	Hyoscyamus	niger		
1719.	SOLANACEAE	Hyoscyamus	reticulatus		
1720.	SOLANACEAE	Lycium	ruthenicum		
1721.	SOLANACEAE	Solanum	dulcamara		
1722.	TAMARICACEAE	Tamarix	gallica		
1723.	TAMARICACEAE	Tamarix	gracilis		
1724.	TAMARICACEAE	Tamarix	smynensis		
1725.	TAMARICACEAE	Tamarix	tetrandra		
1726.	THYMELAEACEAE	Daphne	oleoides	kurdica	
1727.	THYMELAEACEAE	Thymelaea	passerina		
1728.	TILIACEAE	Tilia	argentea		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1729.	TILIACEAE	Tilia	plathyphylos		
1730.	TILIACEAE	Tilia	rubra		
1731.	ULMACEAE	Celtis	glabrata		
1732.	ULMACEAE	Celtis	tournefortii		
1733.	ULMACEAE	Ulmus	glabra		
1734.	ULMACEAE	Ulmus	minor	minor	
1735.	ULMACEAE	Ulmus	minor	canescens	
1736.	URTICACEAE	Parietaria	judaica		
1737.	URTICACEAE	Parietaria	lusitanica		
1738.	URTICACEAE	Urtica	dioica		
1739.	URTICACEAE	Urtica	haussknechtii		
1740.	URTICACEAE	Urtica	urens		
1741.	VALERIANACEAE	Centranthus	longiflorus	longiflorus	
1742.	VALERIANACEAE	Valeriana	dioscoridis		
1743.	VALERIANACEAE	Valeriana	sisymbriifolia		
1744.	VALERIANACEAE	Valerianella	coronata		
1745.	VALERIANACEAE	Valerianella	cymbicarpa		
1746.	VALERIANACEAE	Valerianella	dactylophylla		
1747.	VALERIANACEAE	Valerianella	glomerata		
1748.	VALERIANACEAE	Valerianella	kotschy		
1749.	VALERIANACEAE	Valerianella	locusta		
1750.	VALERIANACEAE	Valerianella	oxyrhyncha		
1751.	VALERIANACEAE	Valerianella	pumila		
1752.	VALERIANACEAE	Valerianella	tuberculata		
1753.	VALERIANACEAE	Valerianella	uncinata		
1754.	VALERIANACEAE	Valerianella	vesicaria		
1755.	VERBENACEAE	Verbena	officinalis		
1756.	VIOLACEAE	Viola	kitaibeliana		
1757.	VIOLACEAE	Viola	modesta		
1758.	VIOLACEAE	Viola	occulta		
1759.	VIOLACEAE	Viola	odorata		
1760.	VIOLACEAE	Viola	parvula		
1761.	VITACEAE	Vitis	sylvestris		
1762.	ZYGOPHYLLACEAE	Peganum	harmala		
1763.	ZYGOPHYLLACEAE	Tribulus	terrestris		
1764.	ZYGOPHYLLACEAE	Zygophyllum	fabago		
1765.	ALISMATACEAE	Alisma	plantago-aquatica		
1766.	AMARYLLIDACEAE	Galanthus	fosteri		
1767.	AMARYLLIDACEAE	Sternbergia	clusiana		
1768.	AMARYLLIDACEAE	Sternbergia	colchiciflora		
1769.	AMARYLLIDACEAE	Sternbergia	fischeriana		
1770.	AMARYLLIDACEAE	Ixiolirion	tataricum	montanum	
1771.	AMARYLLIDACEAE	*Ixiolirion	tataricum	tataricum	
1772.	AMARYLLIDACEAE	Arum	balansanum		
1773.	ARACEAE	Arum	detruncatum		caudatum
1774.	ARACEAE	Arum	detruncatum		detruncatum
1775.	ARACEAE	Arum	dioscoridis		liepoldtii
1776.	ARACEAE	Arum	dioscoridis		luschanii
1777.	ARACEAE	Arum	dioscoridis		syriacum
1778.	ARACEAE	Arum	elongatum	elongatum	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1779.	ARACEAE	Arum	elongatum	detruncatan	
1780.	ARACEAE	Arum	euxinum		
1781.	ARACEAE	Biarum	bovei		
1782.	ARACEAE	Biarum	carduchorum		
1783.	ARACEAE	Eminium	intortum		
1784.	ARACEAE	Eminium	rauwolfii	rauwolfii	
1785.	ARACEAE	Eminium	spiculatum		spiculatum
1786.	CYPERACEAE	Carex	acutiformis		
1787.	CYPERACEAE	Carex	distans		
1788.	CYPERACEAE	Carex	divisa		
1789.	CYPERACEAE	Carex	divulsa	leersii	
1790.	CYPERACEAE	Carex	melanostachya		
1791.	CYPERACEAE	Carex	nigra	dacica	
1792.	CYPERACEAE	Carex	otrubae		
1793.	CYPERACEAE	Carex	pachystylis		
1794.	CYPERACEAE	Carex	pseudocyperus		
1795.	CYPERACEAE	Carex	tristis		
1796.	CYPERACEAE	Cyperus	capitatus		
1797.	CYPERACEAE	Scirpoides	holoschoenus		
1798.	CYPERACEAE	*Crocus	ancyrensis		
1799.	CYPERACEAE	*Crocus	biflorus	isarius	
1800.	IRIDACEAE	Crocus	biflorus	tauri	
1801.	IRIDACEAE	Crocus	cancellatus	damascenus	
1802.	IRIDACEAE	*Crocus	danfordiae		
1803.	IRIDACEAE	Crocus	kotschyanus	cappadosicus	
1804.	IRIDACEAE	Crocus	kotschyanus.	kotschyanus	
1805.	IRIDACEAE	Crocus	pallasii	pallasii	
1806.	IRIDACEAE	Crocus	pallasii	turcicus	
1807.	IRIDACEAE	Crocus	yakaricus		
1808.	IRIDACEAE	Gladiolus	atroviolaceus		
1809.	IRIDACEAE	*Gladiolus	humilis		
1810.	IRIDACEAE	Gladiolus	italicus		
1811.	IRIDACEAE	Iris	caucasica	turcica	
1812.	IRIDACEAE	Iris	danfordiae		
1813.	IRIDACEAE	Iris	galatica		
1814.	IRIDACEAE	Iris	germanica		
1815.	IRIDACEAE	Iris	persica		
1816.	IRIDACEAE	Iris	pesmeniana		
1817.	IRIDACEAE	Iris	reticulata		reticulata
1818.	IRIDACEAE	Iris	sari		
1819.	IRIDACEAE	Iris	schachtii		
1820.	IRIDACEAE	*Iris	stenopylla	stenophylla	
1821.	JUNCACEAE	Juncus	articulatus		
1822.	JUNCACEAE	Juncus	inflexus		
1823.	JUNCACEAE	Juncus	rechingeri		
1824.	LEMNACEAE	Lemna	gibba		
1825.	ORCHIDACEAE	Dactylorhiza	osmanica		osmanica
1826.	ORCHIDACEAE	Epipactis	veratrifolia		
1827.	ORCHIDACEAE	Himantoglossum	affine		
1828.	ORCHIDACEAE	Limodorum	abortivum		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1829.	ORCHIDACEAE	Orchis	anatolica		
1830.	ORCHIDACEAE	Orchis	palustris		
1831.	ORCHIDACEAE	Platanthera	chlorthanthera		
1832.	POACEAE	Aegilops	biuncialis		
1833.	POACEAE	Aegilops	columnaris		
1834.	POACEAE	Aegilops	cylindrica		
1835.	POACEAE	Aegilops	geniculata		
1836.	POACEAE	Aegilops	muticum		muticum
1837.	POACEAE	*Aegilops	neglecta		
1838.	POACEAE	Aegilops	speltoides		ligustica
1839.	POACEAE	Aegilops	speltoides		1
1840.	POACEAE	Aegilops	triuncialis	triuncialis	
1841.	POACEAE	Aegilops	umbellulata	umbellulata	
1842.	POACEAE	Agropyron	crispatum	pectinatum	pectinatum.
1843.	POACEAE	Alopecurus	arundinaceus		
1844.	POACEAE	*Alopecurus	aucheri		
1845.	POACEAE	Alopecurus	myosuroides	tonsus	
1846.	POACEAE	*Alopecurus	textilis	textilis	
1847.	POACEAE	Alopecurus	utriculatus	utriculatus	
1848.	POACEAE	Alopecurus	utriculatus	malatyaensis	
1849.	POACEAE	Alopecurus	vaginatus		
1850.	POACEAE	Amblyopyrum	muticum		lohiaceum
1851.	POACEAE	Amblyopyrum	muticum		muticum
1852.	POACEAE	Arrhenatherum	elatius	elatius	
1853.	POACEAE	Arrhenatherum	palaestinum		
1854.	POACEAE	Avena	barbata	barbata	
1855.	POACEAE	*Avena	eriantha		
1856.	POACEAE	Avena	sativa		
1857.	POACEAE	Avena	wiestii		
1858.	POACEAE	Bothriochloa	ischaemum		
1859.	POACEAE	Briza	humilis		
1860.	POACEAE	Briza	maxima		
1861.	POACEAE	Bromus	danthoniae		
1862.	POACEAE	Bromus	diandrus		
1863.	POACEAE	Bromus	hordeaceus	hordeaceus	
1864.	POACEAE	*Bromus	intermedius		
1865.	POACEAE	Bromus	japonicus	anatolicus	
1866.	POACEAE	Bromus	japonicus	japonicus	
1867.	POACEAE	Bromus	lanceolatus		
1868.	POACEAE	Bromus	pumilio		
1869.	POACEAE	*Bromus	riparius		
1870.	POACEAE	Bromus	scoparius		
1871.	POACEAE	*Bromus	squarrosus		
1872.	POACEAE	Bromus	sterilis		
1873.	POACEAE	Bromus	tectorum	lucidus	
1874.	POACEAE	Bromus	tectorum	tectorum	
1875.	POACEAE	Bromus	tomentellus		
1876.	POACEAE	*Bromus	variegatus	variegatus	
1877.	POACEAE	Calamagrostis	epigejos		
1878.	POACEAE	Calamagrostis	pseudophragmites		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familiya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1879.	POACEAE	Catabrosa	aquatica		
1880.	POACEAE	Catapodium	rigidium	rigidium	majus
1881.	POACEAE	Chrysopogon	gryllus	gryllus	
1882.	POACEAE	Crithopsis	delileana		
1883.	POACEAE	*Crypsis	allopecuroides		
1884.	POACEAE	Cynosurus	echinatus		
1885.	POACEAE	Cynodon	dactylon		villosus
1886.	POACEAE	Dactylis	glomerata	glomerata	
1887.	POACEAE	Dactylis	glomerata	hispanica	
1888.	POACEAE	Daschampsia	caespitosa		
1889.	POACEAE	Echinaria	capitata		
1890.	POACEAE	Echinochloa	colinum		
1891.	POACEAE	Echinochloa	crus-galli		
1892.	POACEAE	Echinochloa	oryzoides		
1893.	POACEAE	Elymus	elongatus	elongatus	
1894.	POACEAE	Elymus	elongatus	turcicus	
1895.	POACEAE	Elymus	erosiglumis		
1896.	POACEAE	Elymus	farctus	farctus	farctus
1897.	POACEAE	Elymus	hispidus	hispidus	
1898.	POACEAE	*Elymus	hispidus	barbulatus	
1899.	POACEAE	Elymus	lazicus	divaricatus	
1900.	POACEAE	Elymus	lazicus	lomatolepis	
1901.	POACEAE	Elymus	longearistatus	sintenisii	
1902.	POACEAE	Elymus	repens	repens	
1903.	POACEAE	Eremopoa	persica		
1904.	POACEAE	Eremopoa	songarica		
1905.	POACEAE	Eremopyrum	bonaepartis	bonaepartis.	
1906.	POACEAE	Eremopyrum	distans		
1907.	POACEAE	Festuca	anatolica	anatolica	
1908.	POACEAE	Festuca	callieri	callieri	
1909.	POACEAE	Festuca	callieri	zederbaueri	
1910.	POACEAE	*Festuca	glaucusplicata		
1911.	POACEAE	Gaudiniopsis	macra	macra	
1912.	POACEAE	Henrardia	persica	glaberrima	
1913.	POACEAE	Heteranthelium	piliferum		
1914.	POACEAE	Hordeum	bulbosum		
1915.	POACEAE	Hordeum	geniculatum		
1916.	POACEAE	Hordeum	glaucum		
1917.	POACEAE	Hordeum	murinum	glaucum	
1918.	POACEAE	*Hordeum	murinum	leporium	leporium
1919.	POACEAE	Hordeum	spontaneum		
1920.	POACEAE	Hordeum	violaceum		
1921.	POACEAE	Hordeum	vulgare		
1922.	POACEAE	Koeleria	cristata		
1923.	POACEAE	*Lolium	subulatum		
1924.	POACEAE	Lolium	multiflorum		
1925.	POACEAE	Lolium	persicum		
1926.	POACEAE	Lolium	rigidum		rigidum
1927.	POACEAE	Melica	ciliata	ciliata	
1928.	POACEAE	Melica	penicillaris		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1929.	POACEAE	Melica	persica	canescens	
1930.	POACEAE	Melica	persica	inaequiclumis	
1931.	POACEAE	Melica	persica	jacqueontii	
1932.	POACEAE	Melica	persica	persica	
1933.	POACEAE	Milium	pedicellare		
1934.	POACEAE	Parapholis	incurva		
1935.	POACEAE	Pennisetum	orientale		
1936.	POACEAE	Phleum	bertolonii		
1937.	POACEAE	Phleum	boissieri		
1938.	POACEAE	Phleum	exaratum	exaratum	
1939.	POACEAE	Phleum	pratense		
1940.	POACEAE	Phragmites	australis		
1941.	POACEAE	Piptatherum	holciforme	holciforme	holciforme
1942.	POACEAE	*Piptatherum	holciforme	holciforme	glabra
1943.	POACEAE	Poa	alpina	fallax	
1944.	POACEAE	*Poa	angustifolia		
1945.	POACEAE	Poa	bulbosa		
1946.	POACEAE	Poa	pratensis		
1947.	POACEAE	Poa	timoleontis		
1948.	POACEAE	Poa	trivialis		
1949.	POACEAE	Polypogon	viridis		
1950.	POACEAE	*Psathyrostachys	fragilis		
1951.	POACEAE	Psilurus	incurvus		
1952.	POACEAE	Rostraria	cristata		cristata
1953.	POACEAE	Setaria	glauca		
1954.	POACEAE	Setaria	viridis		
1955.	POACEAE	Sorghum	halepense		muticum
1956.	POACEAE	Sorghum	halepense		halepense
1957.	POACEAE	Stipa	arabica		
1958.	POACEAE	Stipa	ehrenbergiana		
1959.	POACEAE	*Stipa	capitata		
1960.	POACEAE	Stipa	holosericea		
1961.	POACEAE	Stipa	pulcherrima	epilosa	
1962.	POACEAE	Taeniatherum	caput-medusae	asper	
1963.	POACEAE	Taeniatherum	caput-medusae	crinitum	
1964.	POACEAE	Trachynia	distachya		
1965.	POACEAE	Triticum	aestivum		
1966.	POACEAE	Triticum	baeoticum	baeoticum	viridihaussknechtii
1967.	POACEAE	Triticum	dicoccoides		
1968.	POACEAE	Triticum	durum		
1969.	POACEAE	*Trisetum	turcicum		
1970.	POACEAE	Ventenata	dubia		
1971.	POACEAE	Vulpia	ciliata	ciliata	
1972.	POACEAE	Vulpia	persica		
1973.	POACEAE	Zea	mays	mays	
1974.	POACEAE	Zingeria	biebersteiniana	trichopoda	
1975.	POTAMOGETONACEAE	Groenlandia	densa		
1976.	POTAMOGETONACEAE	Potamogeton	pectinatus		
1977.	SPARGANIACEAE	Sparganium	erectum	erectum	
1978.	TYPHACEAE	Typha	minima	minima	

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
1979.	TYPHACEAE	Typha	shuttleworthi		
1980.	LILIACEAE	*Allium	akaka		
1981.	LILIACEAE	Allium	ampeloprasum		
1982.	LILIACEAE	*Allium	armenum		
1983.	LILIACEAE	Allium	asclepiadeum		
1984.	LILIACEAE	Allium	asperiflorum		
1985.	LILIACEAE	Allium	atroviolaceum		
1986.	LILIACEAE	Allium	callidictyon		
1987.	LILIACEAE	*Allium	calyptratum		
1988.	LILIACEAE	Allium	cappadocicum		
1989.	LILIACEAE	Allium	cardiostemon		
1990.	LILIACEAE	Allium	cepa		
1991.	LILIACEAE	*Allium	chlorthanthum		
1992.	LILIACEAE	Allium	chrysantherum		
1993.	LILIACEAE	Allium	colchicifolium		
1994.	LILIACEAE	Allium	cupani	hirtovaginatum	
1995.	LILIACEAE	Allium	dictyoprasum		
1996.	LILIACEAE	Allium	flavum	tauricum	tauricum
1997.	LILIACEAE	Allium	kharpotense		
1998.	LILIACEAE	Allium	lycaonicum		
1999.	LILIACEAE	Allium	macrochaetum	macrochaetum	
2000.	LILIACEAE	Allium	myrianthum		
2001.	LILIACEAE	*Allium	nemrutdagense		
2002.	LILIACEAE	Allium	opacum		
2003.	LILIACEAE	Allium	orientale		
2004.	LILIACEAE	Allium	paniculatum	paniculatum	
2005.	LILIACEAE	Allium	pseudoampeloprasum		
2006.	LILIACEAE	Allium	pseudoflavum		
2007.	LILIACEAE	Allium	purpuroviride		
2008.	LILIACEAE	Allium	pustulosum		
2009.	LILIACEAE	Allium	scabriflorum		
2010.	LILIACEAE	*Allium	scorodoprasum	jajlae	
2011.	LILIACEAE	Allium	scorodoprasum	rotundum	
2012.	LILIACEAE	Allium	sintenisii		
2013.	LILIACEAE	Allium	stamineum		
2014.	LILIACEAE	Allium	tauricola		
2015.	LILIACEAE	Allium	tchihatschewii		
2016.	LILIACEAE	Allium	trachycoleum		
2017.	LILIACEAE	Allium	vineale		
2018.	LILIACEAE	Asparagus	officinalis		
2019.	LILIACEAE	*Asphodeline	brevicaulis	brevicaulis	
2020.	LILIACEAE	Asphodeline	damascena	damascena	
2021.	LILIACEAE	Asphodeline	damascena	rugosa	
2022.	LILIACEAE	*Asphodeline	globifera		
2023.	LILIACEAE	*Asphodeline	taurica		
2024.	LILIACEAE	Asphodeline	tenuior	tenuiflora	tenuiflora
2025.	LILIACEAE	Fritillaria	armena		
2026.	LILIACEAE	Fritillaria	assyriaca	assyriaca	
2027.	LILIACEAE	Fritillaria	assyriaca	melanthera	
2028.	LILIACEAE	Fritillaria	aurea		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familya	Cins	Tür	Alttür	varyete
2029.	LILIACEAE	*Fritillaria	crassifolia	crassifolia	
2030.	LILIACEAE	Fritillaria	fleischeriana		
2031.	LILIACEAE	Fritillaria	hermonis	amana	
2032.	LILIACEAE	Fritillaria	imperialis		
2033.	LILIACEAE	Fritillaria	persica		
2034.	LILIACEAE	Fritillaria	pinardii		
2035.	LILIACEAE	Bellevalia	anatolica		
2036.	LILIACEAE	Bellevalia	chrisii		
2037.	LILIACEAE	Bellevalia	forniculata		
2038.	LILIACEAE	Bellevalia	gracilis		
2039.	LILIACEAE	Bellevalia	longipes		
2040.	LILIACEAE	Bellevalia	malatyaensis		
2041.	LILIACEAE	Bellevalia	modesta		
2042.	LILIACEAE	Bellevalia	sarmatica		
2043.	LILIACEAE	Bellevalia	tauri		
2044.	LILIACEAE	Colchicum	falcifolium		
2045.	LILIACEAE	Colchicum	kotschyi		
2046.	LILIACEAE	Colchicum	szovitsii		
2047.	LILIACEAE	Colchicum	triphylum		
2048.	LILIACEAE	Eremurus	cappadocicus		
2049.	LILIACEAE	Eremurus	spectabilis		
2050.	LILIACEAE	*Gagea	bohémica		
2051.	LILIACEAE	Gagea	bulbifera		
2052.	LILIACEAE	Gagea	fibrosa		
2053.	LILIACEAE	Gagea	fistulosa		
2054.	LILIACEAE	Gagea	foliosa		
2055.	LILIACEAE	Gagea	gageoides		
2056.	LILIACEAE	Gagea	glacialis		
2057.	LILIACEAE	Gagea	granatellii		
2058.	LILIACEAE	Gagea	luteoides		
2059.	LILIACEAE	*Gagea	reticulata		
2060.	LILIACEAE	Gagea	taurica		
2061.	LILIACEAE	Gagea	uliginosa		
2062.	LILIACEAE	Gagea	villosa		villosa
2063.	LILIACEAE	Hyacinthella	acutiloba		
2064.	LILIACEAE	Hyacinthella	glabrescens		
2065.	LILIACEAE	Hyacinthus	orientalis	chinophilus	
2066.	LILIACEAE	Hyacinthus	orientalis	orientalis	
2067.	LILIACEAE	Muscari	armeniaticum		
2068.	LILIACEAE	Muscari	aucheri		
2069.	LILIACEAE	*Muscari	azureum		
2070.	LILIACEAE	*Muscari	coaleste		
2071.	LILIACEAE	Muscari	comosum		
2072.	LILIACEAE	Muscari	longipes		
2073.	LILIACEAE	Muscari	neglectum		
2074.	LILIACEAE	Muscari	tenuiflorum		
2075.	LILIACEAE	Ornithogalum	alpigenum		
2076.	LILIACEAE	Ornithogalum	arcuatum		
2077.	LILIACEAE	Ornithogalum	malatyanum		
2078.	LILIACEAE	Ornithogalum	montanum		

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

	Familiya	Cins	Tür	Alttür	varyete
2079.	LILIACEAE	Ornithogalum	oligophyllum		
2080.	LILIACEAE	Ornithogalum	orthophyllum		
2081.	LILIACEAE	Ornithogalum	narbonense		
2082.	LILIACEAE	Ornithogalum	pyrenaicum		
2083.	LILIACEAE	Ornithogalum	sphaerocarpum		
2084.	LILIACEAE	Ornithogalum	umbellatum		
2085.	LILIACEAE	Ornithogalum	wiedemannii		
2086.	LILIACEAE	Puschkinia	scilloides		
2087.	LILIACEAE	Scilla	bifolia		
2088.	LILIACEAE	Scilla	melaina		
2089.	LILIACEAE	Scilla	lepii		
2090.	LILIACEAE	*Scilla	siberica	armena	
2091.	LILIACEAE	Tulipa	armena		armena
2092.	LILIACEAE	Tulipa	armena		lycia
2093.	LILIACEAE	Tulipa	julia		
2094.	LILIACEAE	Tulipa	sintenisii		
2095.	TYPHACEAE	Typha	latifolia		

(*) İşaretilen olan taksonlar ilk defa bu çalışmada toplanmış olan taksonlardır.

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, XV. Bölge Müdürlüğü, 2014

Kaynakça

- Aktoklu, E. (1996) Malatya Florasına Katkılar I Sürgü-Çelikhhan Yöresinde bir Ön Çalışma, Turk J Bot., 20: 257-278..
- Arabacı, T., Yıldız, B. (2004) A Floristical Study on Poaceae spp. Growing Naturally in Malatya Province, Turk J Bot., 28: 361-368
- Davis, P. H. (1965-1985) Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol: 1-9, Edinburgh Univ. Press., Edinburgh.
- Davis, P. H., Mill, R. R. Tan, K. (1988) Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol: 10, Edinburgh Univ. Press., Edinburgh.
- Ekim, T., Koyuncu, M., Vural, M., Duman, H., Aytaç, Z., Adıgüzel N. (2000) Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı (Eğrelti ve Tohumlu Bitkiler), Ankara.
- Güner, A., Özhatay, N., Ekim, T., Başer & K.H.C. (2000) Flora of Turkey and the East Aegean Islands Vol. 11, Edinb. Univ. Press. Edinburgh.
- Karakuş, Ş. (2009) Tohma Vadisi (Gürün-Darende) Florası, İnönü Üniv. Biyoloji Böl. Yüksek Lisans Tezi.
- Koç, M., Hamzaoğlu E., Budak Ü. (2012) *Minuartia aksoyi* sp. nov. and *M. buschiana* subsp. *artvinica* subsp. nov. (Caryophyllaceae) from Turkey, Nordic J of Bot., 30 (3): 337–342.
- Mutlu, B. Aksoy A, (2007) Malatya İli Geofitleri üzerine bazı Ex Situ Çalışmalar, İnönü Üniversitesi B.A.P. Birimi 2005-10 nolu proje raporu.
- Mutlu, B., Karakuş, Ş. (2012) A new species of *Ornithogalum* (Hyacinthaceae) from East Anatolia, Turkey, Turk J Bot., 36: 125-133.
- Mutlu, B., Karakuş, Ş. (2015) *A new species of Sisymbrium (Brassicaceae) from Turkey: morphological and molecular evidence* Turk J Bot 39:doi:10.3906/bot-1404-28.
- Özhatay, N., Kültür Ş., Aksoy, N. (1999) Check-List of Additional Taxa to the Supplement Flora of Turkey II,), Turk J Bot., 23: 151-159.
- Özhatay, N., Kültür, Ş. (2006) Check-List of Additional Taxa to the Supplement Flora of Turkey III,), Turk J Bot., 30: 281-316.

- Özhatay, N., Kültür, Ş., Aslan, S. (2009) Check-List of Additional Taxa to the Supplement Flora of Turkey IV,), Turk J Bot., 35:589-624.
- Özhatay, N., Kültür, Ş., Gürdal, M.B.(2011) Check-List of Additional Taxa to the Supplement Flora of Turkey V,), Turk J Bot., 33:191-226.
- Uzunhisarcıklı, M.E., Duman, H., Yılmaz, S, (2013). A new species of *Bellevalia* (Hyacinthaceae) from Turkey, Turk J Bot., 37: 651-655.
- Yıldırım, H., Tan, K., Şenol, S.G., Pirhan, A.P. (2010) *Chaenorhinum semispeluncarum* sp. nov. and *C. yildirimlii* sp. nov., Nordic J.l of Bot. 28: 457-464. (Scrophulariaceae) from east Anatolia, Turkey
- Yıldırım, H., Şenol, S.G. (2014a) *Campanula alisan-kilincii* (Campanulaceae), a new species from eastern Anatolia, Turkey, Turk J Bot., 38: 22-30.
- Yıldırım, H., Şenol, S.G. (2014b) *Alkanna malatyana* (Boraginaceae), a new species from East Anatolia, Turkey, Phytotaxa 164 (2): 124–132.
- Yıldırım, H., Şenol, S.G. (2014c) *Reseda malatyana* (Resedaceae), a new chasmophytic species from eastern Anatolia, Turkey, Turk J Bot., 38.1013-1021.
- Yıldırım, H., Altıoğlu, Y., Şahin, B., Şenol, S.G. (2014) *Bellevalia chrisii* sp. nova (*Asparagaceae*): A new species from Eastern Anatolia, Turkey Nordic journal of Botany.
- Yıldız, B., Bahçecioğlu, Z., Arabacı, T. (2004) Floristics Characteristics of Beydağı (Malatya), Turk J Bot., 28: 391-419.

Biyçeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi :

2016-2018 yılları arasında Malatya ilinin flora ve faunasının tespiti, karasal ve iç su ekosistemleri ile biyçeşitlilik çalışmaları ve envanterinin yapılması planlanmıştır. Projenin ihalesi yapılmıştır. Proje kapsamında arazi ve literatür çalışmaları yüklenici firma tarafından yürütülmektedir.

Tür Koruma Eylem Planı:

2013 yılında İlimizde mevcut endemik türlerden *Iris peshmeniana* Güner (*Peşmen Nevruz*), *Ornithogalum malatyanum* Mutlu (*Yar Sasalı*), *Hypericum malatyanum* Peşmen (*Malatya Kantaronu*) türlerinin Tür Eylem Planı hazırlanmıştır. Tür Koruma Eylem Planı çerçevesinde üç tür ile ilgili yapılması planlanan 5 yıllık izleme çalışmaları Orman ve Su İşleri Bakanlığı XV. Bölge Müdürlüğü Malatya Şube Müdürlüğü ve diğer kurum ve kuruluşlarla ortaklaşa devam etmektedir.

Iris peshmeniana Güner & T.Hall

Ornithogalum malatyanum Mutlu

Hypericum malatyanum Pesmen

Resim D.7-Tür Eylem Planında Yer Alan Türler

E.2. Fauna

Yapılan literatür çalışmalarında Malatya’da kültür hayvancılığı yanında yabani yaşam da oldukça zengindir. İlde kanatlı hayvanların hemen hemen bütün türleri yaşar. Başlıcaları; yaban güvercini, sığırcık, bıldırcın, çil keklik, kınalı keklik, çulluk, ördek, yaban kazı, bağirtlak ve leylektir. Son yıllarda, eskiden sayıları fazla olan ve ilin her yöresinde bulunan keklikler, aşırı avlanma nedeniyle belirgin biçimde azalmıştır.

Malatya’da kanatlılar kadar zengin olmasa da, bazı önemli kanatsız hayvan türlerine rastlanmaktadır. Yeşilyurt, Kadiruşağı, Porga ve Pütürge çevrelerinde az sayıda karaca vardır. Korumaya alınan bu hayvanın avlanması yasaktır. Hekimhan ve Arapgir’in dağlık kesimleri ile, Pütürge yörelerinde çok sayıda çakal ve az sayıda dağ keçisi vardır. Dünyada ve ülkemizde türü tükenmekte olan dağ keçisinin avlanması yasaklanmıştır. Yabani hayvanlardan Pütürge, Arapgir ve Akçadağ çevresinde ayı, tüm ilde kurda rastlanır. Sansar Hekimhan, Darende, Arapgir ve Pütürge yörelerinde, domuz Pütürge ve merkezde yaşar. Tavşana en çok Fırat ırmağının oluşturduğu adacıklarda olmak üzere tüm ilde rastlanır. Ayrıca bol miktarda porsuk, kirpi ve yılan vardır.

Türler ve Popülasyonları

Yapılan arazi ve literatür çalışmaları sonucunda ilimizde bulunan ve bulunması muhtemel fauna türlerinden; Amfibia türleri, Kuş Türleri, Sürüngen türleri, İki yaşamlılar ve Memeli Türleri verilmiştir. İlgili tablolarda her türün familyası, Türkçe adı, IUCN(ERL) KATEGORİSİ, Red Data Book kategorisi ve Bern Sözleşmesi Ek-2 ve Ek-3 listelerinin hangisinde yer aldığı belirtilmiştir.

Ali Demirsoy (1996)'a Göre Red Data Book Kategorileri:

E=Tehlikede(endangered):İlgili taksonun (tür yada alttür)soyu tükenme tehlikesiyle karşı karşıya;soyun tükenmesine neden olan etkenler sürmektedir.

Ex=Soyu tükenmiş(extinct):Takson doğada yok olmuştur veya yinelenebilecek sayının altına düşmüştür.Ancak koruma altında soyunu devam ettirmektedir.

I=Bilinmiyor(indeterminate):Taksonun durumu bilinmiyor.

K=Yetersiz bilinenler(insufficient):Bilgi yetersizliğinden ötürü taksonun durumu belirsiz.

Nt=Henüz takson tehlike altında değil

O=Takson tehlike dışı (out of danger):Daha önce tehlike altında iken,alınan koruma önlemleri ile kurtarılmış.

R=Nadir(Rare):Küçük popülasyonlar alinde bulunan, şu anda tehlikede olmayan, ancak gerekli koruma önlemleri alınmazsa"V" kategorisine girmeye aday taksonlar.

V=Zarar görebilir(vulnerable):Soyu hızla tükene ve önlem alınmazsa yakın gelecekte yok olma riski yüksek taksonlar.

1994 IUCN Risk Sınıfları:

IUCN tarafından yayımlanan "Red List" kategorileridir. Avrupa ülkelerinde IUCN risk sınıflarına göre flora ve fauna türlerinin sınıflandırılması 1970'li yıllardan itibaren gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

(EW):"Vahşi hayatta nesli tükenmiş" Bu türler ya insanların himayesi altında botanik bahçesi,hayvanat bahçesi gibi ortamlarda koruma altındadırlar,ya da dar bir alanda doğallaşmış haldedirler.

(CR):"Ciddi tehlike altında" Yakın gelecekte doğal hayatta yok olma riski çok yüksek olan türler.

(EN):"Tehlike altında" Doğal hayatta henüz ciddi tehlike altında olmayıp, yakın gelecekte çok yüksek risk altına girebilecek türler.

(VU):"Hassas"Henüz ciddi tehlike altında olmayan, ancak orta vadede yok olma riski ile karşı karşıya kalacak türler.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

(LR):Düşük risk” Yukarıda belirtilen risk sınıflarına girmeyen ve henüz herhangi bir riskle karşı karşıya olmayan türler.Üçe ayrılırlar:

1.(cd):”Korumaya bağımlı” Eğer tür belirli bir program çerçevesinde koruma altına alınmazsa ,önümüzdeki 5 yıl içerisinde yukarıdaki risk sınıflarından birine dahil olabilir.

2.(nt):”Yakın tehdit altında”Korumaya bağımlı olmayan, ancak (VU) kategorisine girmeye aday türler.

3.(Ic):”En az endişe verici” Korumaya bağımlı olmayan, ya da yakın gelecekte risk altında olmayan türler.

“Türkiye’nin Kuşları” (KIZIROĞLU,1989) adlı kitabına dayanarak bazı kuş türlerinin “Red Data Book” kategorileri (ERZ,1977;HEINWALD et all.,1981; BAYERISCHE STAATSMINISTEUM 1982 a and b ;GEEP 1984)’e göre tehlike altındaki türler şu Grafikde sınıflandırılmıştır. Aşağıda bu türlerin tehlike kategorileri yanlarında verilmiştir.

A1 : Nesli Tehlikede Olanlar

A2: Şiddetli Tehlikede Olanlar

A3 : Tehdit Altındakiler

A4 : Tehlike Sinyali Verenler

B : Geçici ve Transit Türler

Balıklar

Malatya’da Derme suyu dışındaki akarsularda, zengin sayılabilecek bir yabancı yaşam vardır. Akarsularda en çok rastlanan balık türü alabalıktır. Fırat ırmağında alabalık dışında bol miktarda sazan, yayın ve kum balığı vardır. Bunlara ek olarak Fırat ve Tohma ırmaklarında su kaplumbağası, yengeç ve tatlı su midyesine rastlanır. Beydağlarındaki sularda kayabalıkları vardır. Kayabalıkları su samurlarının başlıca besinini oluşturmaktadır.

Malatya Karakaya Baraj Gölünde kayıtlı olan 11 balık türü bulunmaktadır (Uçkun, A. 2011). Bunlar; Leuciscus cephalus, Capoeta capoeta umbla, Capoeta trutta, Cyprinus carpio, Acanthobrama marmid, Chalcalburnus mossulensis, Cyprinion macrostomus, Chandrostoma regium, Barbus capito pectoralis, Aspius varax ve Mastacembalus simack türleridir.

Liste D. 5. Malatya İli İç Su Balıkları Listesi

FAMİLYA*	TÜR*	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ*	BERN*	CITES*	IUCN*	ENDEMİK*
Cyprinidae	<i>Acanthobrama marmid</i>	Kızılkanat	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Alburnoides fasciatus</i>	Noktalı İnci balığı	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Alburnus mossulensis</i>	Musul incibalığı	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	NE	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Arabibarbus grypus*</i>	Şebot	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	VU	Endemik
Cyprinidae	<i>Barbus lacerta</i>	Benekli bıyıklıbalık	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Capoeta trutta</i>	Berat	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Capoeta umbla</i>	Şah	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Carasobarbus luteus</i>	Karagöz	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Carassius gibelio#</i>	Gibel sazanı	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	NE	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Chondrostoma regium</i>	kababurun	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Cyprinion kais*</i>	Küçükağzlı bunni	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Cyprinion macrostomum</i>	Bunni balığı	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Cyprinus carpio#</i>	Sazan	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	NE	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Garra rufa</i>	Vantuzlu balık, Yapışkan balık	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Leuciscus vorax</i>	Sis balığı	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

FAMİLYA*	TÜR*	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ*	BERN*	CITES*	IUCN*	ENDEMİK*
Cyprinidae	<i>Luciobarbus esocinus*</i>	Fırat turnası	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	VU	Endemik
Cyprinidae	<i>Luciobarbus mystaceus*</i>	Bıyıklı balık	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	NE	Endemik
Cyprinidae	<i>Luciobarbus xanthopterus*</i>	Sarı balık	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	VU	Endemik
Cyprinidae	<i>Squalius berak</i>	Tatlısu kefali	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cyprinidae	<i>Squalius lepidus</i>	Kuzu, Akbalık	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	NE	Endemik Değil
Mastacembelidae	<i>Mastacembelus mastacembelus</i>	Mezopotamya yılanbalığı	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Sisoridae	<i>Glyptothorax armeniacus*</i>	vantuzlu kedibalığı	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	DD	Endemik
Sisoridae	<i>Glyptothorax kurdistanicus*</i>	Mezopotamya vantuzlu kedibalığı	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	DD	Endemik
Cobitidae	<i>Cobitis elazigensis*</i>	taşyiyen balığı	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik
Nemacheilidae	<i>Oxynoemacheilus argyrogramma*</i>	İkibenekli Çöpçü balığı	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik
Nemacheilidae	<i>Oxynoemacheilus frenatus*</i>	Çöpçü balığı	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik
Siluridae	<i>Silurus triostegus*</i>	Mezopotamya yayını	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik
Bagridae	<i>Mystus pelusius*</i>	Tahtakafa balığı	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik
Salmonidae	<i>Salmo trutta macrostomus</i>	Alabalık	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	VU	Endemik Değil
Salmonidae	<i>Oncorhynchus mykiss#</i>	Gökkuşuğu alabalığı	Arazi ve Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	NE	Endemik Değil

Liste D. 6. Malatya İli Genelinde Kuş Türleri Listesi. Kaynak: Orman Su XV. Bölge Müdürlüğü,2017

FAMİLYA	TÜR	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	IUCN	CITES	BERN	ENDEMİK
Podicipedidae	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	Arazi	LC		EK-II	0
Podicipedidae	<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Podicipedidae	<i>Podiceps nigricollis</i>	Kara Boyunlu Batağan	Arazi	LC		EK-II	0
Phalacrocoracidae	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak	Arazi	LC		EK-III	0
Ardeidae	<i>Botaurus stellaris</i>	Balaban	Arazi	LC		EK-II	0
Ardeidae	<i>Ixobrychus minutus</i>	Küçük Balaban	Arazi	LC		EK-II	0
Ardeidae	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Gece Balıkçılı	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Ardeidae	<i>Ardeola ralloides</i>	Alaca Balıkçıl	Arazi	LC		EK-II	0
Ardeidae	<i>Bubulcus ibis</i>	Sığır Balıkçılı	Arazi	LC		EK-II	0
Ardeidae	<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Ak Balıkçıl	Arazi	LC		EK-II	0
Ardeidae	<i>Ardea alba</i>	Büyük Ak Balıkçıl	Arazi	LC		EK-II	0
Ardeidae	<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkçıl	Arazi	LC		EK-III	0
Ardeidae	<i>Ardea purpurea</i>	Erguvani Balıkçıl	Arazi	LC		EK-II	0
Ciconiidae	<i>Ciconia nigra</i>	Kara Leylek	Arazi	LC	EK-II	EK-II	0
Ciconiidae	<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek	Arazi	LC		EK-II	0
Threskiornithidae	<i>Plegadis falcinellus</i>	Çeltikçi	Arazi	LC		EK-II	0
Anatidae	<i>Tadorna ferruginea</i>	Angıt	Arazi	LC		EK-II	0
Anatidae	<i>Tadorna tadorna</i>	Suna	Arazi	LC		EK-II	0
Anatidae	<i>Anas crecca</i>	Çamurcun	Arazi	LC		EK-III	0
Anatidae	<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş	Arazi	LC		EK-III	0
Anatidae	<i>Netta rufina</i>	Macar Ördeği	Arazi	LC		EK-III	0
Anatidae	<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş Patka	Arazi	VU		EK-III	0
Accipitridae	<i>Pernis apivorus</i>	Arı Şahini	Arazi	LC	_	EK-II	0
Accipitridae	<i>Milvus migrans</i>	Kara Çaylak	Literatür+Arazi	LC	_	EK-II	0
Accipitridae	<i>Neophron percnopterus</i>	Küçük Akbaba	Literatür+Arazi	EN	_	EK-II	0
Accipitridae	<i>Gyps fulvus</i>	Kızıl Akbaba	Literatür	LC	_	EK-II	0
Accipitridae	<i>Aegypius monachus</i>	Kara Akbaba	Arazi	NT	_	EK-II	0
Accipitridae	<i>Circaetus gallicus</i>	Yılan Kartalı	Arazi	LC	_	EK-II	0
Accipitridae	<i>Circus cyaneus</i>	Gökçe Delice	Literatür+Arazi	LC	EK-III	EK-II	0
Accipitridae	<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi	Arazi	LC	_	EK-II	0

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

FAMİLYA	TÜR	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	IUCN	CITES	BERN	ENDEMİK
Accipitridae	<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca	Arazi	LC	–	EK-II	0
Accipitridae	<i>Buteo buteo</i>	Şahin	Arazi	LC	–	EK-II	0
Accipitridae	<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl Şahin	Literatür+Arazi	LC	–	EK-II	0
Accipitridae	<i>Aquila chrysaetos</i>	Kaya Kartalı	Literatür+Arazi	LC	–	EK-II	0
Accipitridae	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Küçük Kartal	Arazi	LC	–	EK-II	0
Falconidae	<i>Falco naumanni</i>	Küçük Kerkenez	Literatür	LC	–	EK-II	0
Falconidae	<i>Falco tinnunculus</i>	Kerkenez	Literatür+Arazi	LC	–	EK-II	0
Falconidae	<i>Falco columbarius</i>	Boz Doğan	Arazi	LC	–	EK-II	0
Falconidae	<i>Falco cherrug</i>	Ulu Doğan	Literatür	EN	–	EK-II	0
Falconidae	<i>Falco peregrinus</i>	Gök Doğan	Literatür+Arazi	LC	EK-I	EK-II	0
Phasianidae	<i>Alectoris chukar</i>	Kımalı Keklik	Arazi	LC		EK-III	0
Rallidae	<i>Gallinula chloropus</i>	Sutavuğu	Arazi	LC		EK-III	0
Rallidae	<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Recurvirostridae	<i>Himantopus himantopus</i>	Uzunbacak	Arazi	LC		EK-II	0
Burhinidae	<i>Burhinus oedicnemus</i>	Kocagöz	Literatür	LC		EK-II	0
Charadriidae	<i>Charadrius dubius</i>	Halkalı Küçük Cılbıt	Arazi	LC		EK-II	0
Charadriidae	<i>Vanellus vanellus</i>	Kızkuşu	Arazi	NT		EK-III	0
Scolopacidae	<i>Tringa erythropus</i>	Kara Kızılbacak	Arazi	LC		Ek-III	0
Scolopacidae	<i>Tringa totanus</i>	Kızılbacak	Arazi	LC		Ek-III	0
Scolopacidae	<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	Arazi	LC		EK-II	0
Scolopacidae	<i>Tringa glareola</i>	Orman Düdükçünü	Arazi	LC		EK-II	0
Scolopacidae	<i>Actitis hypoleucos</i>	Dere Düdükçünü	Arazi	LC		Ek-III	0
Laridae	<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş Martı	Arazi	LC		Ek-III	0
Laridae	<i>Larus genei</i>	İnce Gagalı Martı	Arazi	LC		EK-II	0
Laridae	<i>Larus armenicus</i>	Van Gölü Martısı	Literatür+Arazi	NT		EK-III	0
Laridae	<i>Larus michahellis</i>	Gümüş Martı	Arazi	LC		EK-III	0
Laridae	<i>Larus cachinnans</i>	Hazar Martısı	Arazi	LC		EK-III	0
Laridae	<i>Gelochelidon nilotica</i>	Gülen Sumru	Arazi	LC		EK-II	0
Laridae	<i>Sterna hirundo</i>	Sumru	Arazi	LC		EK-II	0
Laridae	<i>Sterna albifrons</i>	Küçük Sumru	Arazi	LC		EK-II	0
Laridae	<i>Chlidonias hybridus</i>	Bıyıklı Sumru	Arazi	LC		EK-II	0

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

FAMİLYA	TÜR	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	IUCN	CITES	BERN	ENDEMİK
Columbidae	<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Columbidae	<i>Columba oenas</i>	Gökçe Güvercin	Arazi	LC		EK-III	0
Columbidae	<i>Columba palumbus</i>	Tahtalı	Arazi	LC		-	0
Columbidae	<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	Arazi	LC		EK-III	0
Columbidae	<i>Streptopelia turtur</i>	Üveyik	Literatür+Arazi	VU		EK-III	0
Cuculidae	<i>Cuculus canorus</i>	Guguk	Arazi	LC		EK-III	0
Strigidae	<i>Bubo bubo</i>	Puhu	Literatür	LC	-	EK-II	0
Strigidae	<i>Athene noctua</i>	Kukumav	Arazi	LC	-	EK-II	0
Strigidae	<i>Strix aluco</i>	Alaca Baykuş	Arazi	LC	-	EK-II	0
Strigidae	<i>Asio otus</i>	Kulaklı Orman Baykuşu	Arazi	LC	-	EK-II	0
Caprimulgidae	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Çobanaldatan	Literatür	LC		EK-II	0
Apodidae	<i>Apus apus</i>	Ebabil	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Apodidae	<i>Apus affinis</i>	Küçük Ebabil	Literatür	LC		EK-III	0
Alcedinidae	<i>Alcedo atthis</i>	Yalıçapkını	Arazi	LC		EK-II	0
Meropidae	<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu	Arazi	LC		EK-II	0
Coraciidae	<i>Coracias garrulus</i>	Gökkuzgun	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Upupidae	<i>Upupa epops</i>	İbibik	Arazi	LC		EK-II	0
Picidae	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Alaca Ağaçkakan	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Picidae	<i>Dendrocopos medius</i>	Ortanca Ağaçkakan	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Alaudidae	<i>Calandrella brachydactyla</i>	Bozkır Toygarı	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Alaudidae	<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Alaudidae	<i>Alauda arvensis</i>	Tarlakuşu	Arazi	LC		EK-III	0
Alaudidae	<i>Eremophila alpestris</i>	Kulaklı Toygar	Arazi	LC		EK-II	0
Hirundinidae	<i>Riparia riparia</i>	Kum Kırlangıcı	Arazi	LC		EK-II	0
Hirundinidae	<i>Hirundo rupestris</i> (=Ptyonoprogne rupestris)	Kaya Kırlangıcı	Arazi	LC		EK-II	0
Hirundinidae	<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı	Arazi	LC		EK-II	0
Hirundinidae	<i>Hirundo daurica</i>	Kızıl Kırlangıç	Arazi	LC		EK-II	0
Hirundinidae	<i>Delichon urbicum</i> (=Delichon urbica)	Ev Kırlangıcı	Arazi	LC		EK-II	0
Motacillidae	<i>Anthus campestris</i>	Kır İncirkuşu	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Motacillidae	<i>Anthus pratensis</i>	Çayır İncirkuşu	Literatür+Arazi	NT		EK-II	0

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

FAMİLYA	TÜR	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	IUCN	CITES	BERN	ENDEMİK
Motacillidae	<i>Motacilla flava</i>	Sarı Kuyruksallayan	Arazi	LC		EK-II	0
Motacillidae	<i>Motacilla cinerea</i>	Dağ Kuyruksallayanı	Arazi	LC		EK-II	0
Motacillidae	<i>Motacilla alba</i>	Ak Kuyruksallayan	Arazi	LC		EK-II	0
Troglodytidae	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Çitkuşu	Arazi	LC		EK-II	0
Prunellidae	<i>Prunella modularis</i>	Dağbülbülü	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Erythropygia galactotes</i> (= <i>Cercotichas galactotes</i>)	Çalı Bülbülü	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Erithacus rubecula</i>	Kızılgerdan	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Bülbül	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Luscinia svecica</i>	Mavigerdan	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Irania gutturalis</i>	Taş Bülbülü	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Kara Kızılkuyruk	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Kızılkuyruk	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır Taşkuşu	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Saxicola torquata</i> (=S. <i>torquatus</i>)	Taşkuşu	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Oenanthe isabellina</i>	Boz Kuyrukkakan	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Kuyrukkakan	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Oenanthe hispanica</i>	Kara Kulaklı Kuyrukkakan	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Oenanthe chrysopygia</i>	Kızılca Kuyrukkakan	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Muscicapidae	<i>Monticola saxatilis</i>	Taşkızılı	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Monticola solitarius</i>	Gökardıç	Arazi	LC		EK-II	0
Muscicapidae	<i>Muscicapa striata</i>	Benekli Sinekkapan	Arazi	LC		EK-II	0
Turdidae	<i>Turdus merula</i>	Karatavuk	Arazi	LC		EK-III	0
Cisticolidae	<i>Prinia gracilis</i>	Dikkuyruklu Ötleğen	Arazi	LC		EK-III	0
Sylviidae	<i>Locustella luscinioides</i>	Bataklık Kamışçını	Arazi	LC		EK-III	0
Sylviidae	<i>Hippolais pallida</i>	Ak Mukallit	Arazi	LC		EK-III	0
Sylviidae	<i>Hippolais olivetorum</i>	Zeytin Mukalliti	Literatür	LC		EK-II	0
Sylviidae	<i>Sylvia mystacea</i>	Pembe Göğüslü Ötleğen	Arazi	LC		EK-II	0
Sylviidae	<i>Sylvia melanocephala</i>	Maskeli Ötleğen	Arazi	LC		EK-II	0
Sylviidae	<i>Sylvia curruca</i>	Küçük Ak Gerdanlı Ötleğen	Arazi	LC		EK-II	0
Sylviidae	<i>Sylvia communis</i>	Ak Gerdanlı Ötleğen	Arazi	LC		EK-II	0

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

FAMİLYA	TÜR	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	IUCN	CITES	BERN	ENDEMİK
Sylviidae	<i>Phylloscopus collybita</i>	Çıvgın	Arazi	LC		EK-II	0
Aegithalidae	<i>Aegithalos caudatus</i>	Uzun Kuyruklu Baştankara	Arazi	LC		EK-III	0
Paridae	<i>Parus ater</i>	Çam baştankarası	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Paridae	<i>Parus caeruleus</i>	Mavi Baştankara	Arazi	LC		EK-II	0
Paridae	<i>Parus major</i>	Büyük Baştankara	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Sittidae	<i>Sitta tephronota</i>	Büyük Kaya Sivacısı	Arazi	LC		EK-II	0
Sittidae	<i>Sitta neumayer</i>	Kaya Sivacısı	Arazi	LC		EK-II	0
Remizidae	<i>Remiz pendulinus</i>	Çulhakuşu	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Oriolidae	<i>Oriolus oriolus</i>	Sarıasma	Arazi	LC		EK-II	0
Laniidae	<i>Lanius collurio</i>	Kızıl Sırtlı Örümcekkuşu	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Laniidae	<i>Lanius minor</i>	Kara Alınlı Örümcekkuşu	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Laniidae	<i>Lanius nubicus</i>	Maskeli Örümcekkuşu	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Corvidae	<i>Garrulus glandarius</i>	Alakarga	Arazi	LC		-	0
Corvidae	<i>Pica pica</i>	Saksağan	Literatür+Arazi	LC		-	0
Corvidae	<i>Pyrrhocorax graculus</i>	Sarı Gagalı Dağkargası	Arazi	LC		EK-II	0
Corvidae	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	Kırmızı Gagalı Dağkargası	Arazi	LC		EK-II	0
Corvidae	<i>Corvus monedula</i>	Küçük Karga	Arazi	LC		-	0
Corvidae	<i>Corvus frugilegus</i>	Ekin Kargası	Arazi	LC		-	0
Corvidae	<i>Corvus cornix</i>	Leş Kargası	Arazi	LC		-	0
Corvidae	<i>Corvus corax</i>	Kuzgun	Arazi	LC		EK-III	0
Sturnidae	<i>Sturnus vulgaris</i>	Siğircik	Literatür+Arazi	LC		-	0
Sturnidae	<i>Sturnus roseus</i>	Alasığircik	Arazi	LC		EK-II	0
Passeridae	<i>Passer domesticus</i>	Serçe	Literatür+Arazi	LC		-	0
Passeridae	<i>Passer hispaniolensis</i>	Söğüt Serçesi	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Passeridae	<i>Passer montanus</i>	Ağaç Serçesi	Arazi	LC		EK-III	0
Passeridae	<i>Petronia petronia</i>	Kaya Serçesi	Arazi	LC		EK-II	0
Passeridae	<i>Montifringilla nivalis</i>	Kar Serçesi	Arazi	LC		EK-II	0
Fringillidae	<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Fringillidae	<i>Serinus serinus</i>	Küçük İskete	Arazi	LC		EK-II	0
Fringillidae	<i>Carduelis chloris</i>	Florya	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0
Fringillidae	<i>Carduelis carduelis</i>	Saka	Literatür+Arazi	LC		EK-II	0

FAMİLYA	TÜR	TÜRKÇE ADI	TESPİT ŞEKLİ	IUCN	CITES	BERN	ENDEMİK
Fringillidae	<i>Carduelis cannabina</i>	Ketenkuşu	Arazi	LC		EK-II	0
Emberizidae	<i>Emberiza cirius</i>	Bahçe Kirazkuşu [Çintesi]	Arazi	LC		EK-II	0
Emberizidae	<i>Emberiza cineracea</i>	Boz Kirazkuşu [Çinte]	Literatür	NT		EK-II	0
Emberizidae	<i>Emberiza hortulana</i>	Kirazkuşu	Literatür+Arazi	LC		EK-III	0
Emberizidae	<i>Emberiza melanocephala</i>	Karabaşlı Kirazkuşu [Çinte]	Arazi	LC		EK-II	0
Emberizidae	<i>Miliaria calandra</i>	Tarla Kirazkuşu [Çintesi]	Arazi	LC		EK-III	0

EN: Tehlikede; VU: Zarar görebilir; LC: En az endişe verici

Liste D. 7. Memeliler, Sürüngenler ve İki yaşamlılar Tür Listesi. Kaynak: Orman Su XV. Bölge Müdürlüğü,2017

MEMELİLER							
FAMİLYA*	TÜR*	TURKCE ADI	TESPİT SEKLI*	BERN*	CITES*	IUCN*	ENDEMİK*
Ursidae	<i>Ursus arctos</i>	Boz ayı	Literatür+Arazi	EK II	EK II	LC	Endemik Değil
Canidae	<i>Canis lupus</i>	Kurt	Literatür+Arazi	EK II	EK II	LC	Endemik Değil
Canidae	<i>Canis aureus</i>	Çakal	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Canidae	<i>Vulpes vulpes</i>	Kızıl Tilki	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Mustelidae	<i>Lutra lutra</i>	Su samuru	Literatür+Arazi	EK II	EK I	NT	Endemik Değil
Mustelidae	<i>Meles meles</i>	Porsuk	Literatür+Arazi	EK III	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Mustelidae	<i>Martes foina</i>	Kaya Sansarı	Literatür+Arazi	EK III	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Mustelidae	<i>Mustela nivalis</i>	Gelincik	Literatür+Arazi	EK III	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Bovidae	<i>Capra aegagrus</i>	Yaban keçisi	Literatür+Arazi	EK II	Liste Dışı	VU	Endemik Değil
Suidae	<i>Sus scrofa</i>	Yaban Domuzu	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Leporidae	<i>Lepus europaeus</i>	Yaban Tavşanı	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Rhinolophidae	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Büyük Nalburunlu Yarasa	Literatür	EK II	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Rhinolophidae	<i>Myotis emarginatus</i>	Kirpikli Yarasa	Literatür	EK II	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Vespertilionidae	<i>Myotis blythii</i>	Küçük Farekulaklı Yarasa	Literatür	EK II	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Vespertilionidae	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Cüce Yarasa	Literatür+Arazi	EK III	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Erinaceidae	<i>Erinaceus concolor</i>	Kirpi	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Soricidae	<i>Crociodura leucodon</i>	Çiftrenkli Beyazdışlı Böcekçil	Literatür	EK III	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Soricidae	<i>Crociodura suaveolens</i>	Küçük Beyazdışlı Böcekçil	Literatür+Arazi	EK III	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Sciuridae	<i>Spermophilus xanthoprimum</i>	Anadolu Yer Sincabı	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	NT	Endemik Değil
Dipodidae	<i>Allactaga williamsi</i>	Araptavşanı	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Gliridae	<i>Dryomys nitedula</i>	Ağaç Yediuyuru	Literatür	EK III	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Gliridae	<i>Dryomys laniger</i>	Kaya Yediuyuru	Literatür	EK III	Liste Dışı	DD	Endemik
Cricetidae	<i>Arvicola terrestris</i>	Susıçanı	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cricetidae	<i>Microtus levis</i>	Tarlafaresi	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cricetidae	<i>Microtus guentheri</i>	Akdeniz Tarlafaresi	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cricetidae	<i>Microtus socialis</i>	Küçük Tarlafaresi	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cricetidae	<i>Cricetulus migratorius</i>	Cüce Avurtlak	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Cricetidae	<i>Mesocricetus brandti</i>	Türk Avurtlağı	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	NT	Endemik Değil
Muridae	<i>Apodemus witherbyi</i>	Orman Faresi	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Muridae	<i>Apodemus flavicollis</i>	Sarı Boyunlu Ormanfaresi	Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Muridae	<i>Apodemus mystacinus</i>	Kaya Faresi	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Muridae	<i>Rattus rattus</i>	Sıçan	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Muridae	<i>Rattus norvegicus</i>	Göçmen Sıçan	Literatür	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Muridae	<i>Mus musculus</i>	Evfaresi	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Muridae	<i>Mus macedonicus</i>	Sarı Evfaresi	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Muridae	<i>Meriones tristrami</i>	Anadolu Çölfaresi	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
Spalacidae	<i>Nannospalax nehringi</i>	Anadolu Körfaresi	Literatür+Arazi	Liste Dışı	Liste Dışı	DD	Endemik Değil
Sciuridae	<i>Sciurus anomalus</i>	Sincap	Literatür+Arazi	EK II	Liste Dışı	LC	Endemik Değil
SÜRÜNGENLER							
FAMİLYA*	TÜR*	TURKCE ADI	TESPİT SEKLI*	IUCN*	BERN*	CITES*	ENDEMİK*
Emydidae	<i>Mauremys caspica</i>	Çizgili Kaplumbağa	Arazi	LC	EK-2	-	0
Tesdudinidae	<i>Testudo graeca</i>	Tosbağa	Literatür	VU	EK-2	EK-2	0
Trionychidae	<i>Rafetus euphraticus</i>	Fırat Kaplumbağası	Literatür	EN	EK-2	-	0

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Agamidae	<i>Laudakia stellio</i>	Dikenli Keler	Arazi	LC	EK-2	-	0
Agamidae	<i>Trapelus lessonae</i>	Bozkır keleri	Literatür	LC	EK-3	-	0
Lacertidae	<i>Apathya cappadocica</i>	Kapadokya Kertenkelesi	Arazi	LC	EK-3	-	0
Lacertidae	<i>Anatololacerta danfordi</i>	Toros Kertenkelesi	Literatür	LC	EK-3	-	1
Lacertidae	<i>Parvilacerta parva</i>	Cüce Kertenkele	Literatür+Arazi	LC	EK-2	-	0
Lacertidae	<i>Lacerta media</i>	Doğu Yeşil Kertenkelesi	Arazi	LC	EK-2	-	0
Lacertidae	<i>Ophisops elegans</i>	Tarla Kertenkelesi	Arazi	LC	EK-2	-	0
Scincidae	<i>Eumeces schneideri</i>	Sarı Kertenkele	Arazi	LC	EK-3	-	0
Scincidae	<i>Trachylepis aurata</i>	Tıknaç Kertenkele	Arazi	LC	EK-3	-	0
Colubridae	<i>Dolichopis jugularis</i>	Kara Yılan	Arazi	LC	EK-2	-	0
Colubridae	<i>Dolichopis schmidtii</i>	Kırmızı Yılan	Arazi	LC	EK-3	-	0
Colubridae	<i>Eirenis eiselti</i>	Eiselt cüce yılan	Literatür	LC	EK-3	-	0
Colubridae	<i>Eirenis lineomaculatus</i>	Bodur Yılan	Literatür	LC	EK-3	-	0
Colubridae	<i>Eirenis punctatolineatus</i>	Van Yılanı	Literatür	LC	EK-3	-	0
Colubridae	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	Sarı Yılan	Arazi	LC	EK-2	-	0
Colubridae	<i>Natrix natrix</i>	Yarısucul Yılan	Arazi	LC	EK-3	-	0
Colubridae	<i>Natrix tasellata</i>	Su Yılanı	Arazi	LC	EK-2	-	0
Colubridae	<i>Pseudocyclophis persicus</i>	İran Yılanı	Literatür	NE	EK-3	-	0
Colubridae	<i>Rhynchocalamus melanocephalus</i>	Toprak Yılanı	Literatür	LC	EK-3	-	0
Viperidae	<i>Macrovipera labetina</i>	Koca Engerek	Arazi	NE	EK-2	-	0
İKİ YAŞAMLILAR							
FAMİLYA*	TÜR*	TURKCE_ADI	TESPIT_SEKLI*	BERN*	CITES*	IUCN*	ENDEMİK*
Salamandridae	<i>Neurergus strauchii barani</i> Öz, 1994	Benekli Semender	Literatür	Ek 2	Liste Dışı	VU	1
Ranidae	<i>Pelophylax ridibundus</i> (PALLAS, 1771)	Ova Kurbağası, Bataklık Kurbağası	Literatür	Ek 3	Liste Dışı	LC	0
Bufonidae	<i>Bufotes variabilis</i> (PALLAS, 1769)	Değişken Desenli Gece Kurbağası	Literatür	Ek 3	Liste Dışı	DD	0
Hylidae	<i>Hyla savignyi</i> (AUDOUIN, 1829)	Levanten Ağaç Kurbağası, Yeşil Kurbağa	Literatür	Ek 3	Liste Dışı	LC	0

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Malatya ili, nesli bölgesel ölçekte tehlike altında olan 9 kelebek türüne ev sahipliği yapar. Bu türlerden Malatya kelebeği {*Polyommatus dama*} nokta endemiği özelliğinde olup bu yerin dünya üzerinde yaşamaya devam ettiği tek bölge kubbe dağıdır. Malatya ili kuşlar açısından da önemli bir bölge olup burada küçük kerkenez (*Falco naumanni*) ve küçük akbaba {*Neophron percnopterus*} üremektedir. Malatya aynı zamanda Türkiye'ye endemik yünlü yediuyurun {*Dryomys laniger*} Türkiye'deki yaşam alanlarından biridir. Malatya ili kubbe dağı benekli semenderin dar ve kopuk yayılışlı alttürü *Neurergus strauchii barani* için büyük önem taşımaktadır. Nesli dünya ölçeğinde tehlike altındaki bu gösterişli semender türü alandaki bayrak türlerden biridir. Malatya ilinde bulunan nadir ve tehlike altındaki hayvan türleri Tablo 8'de verilmiştir (Eken ve ark. 2006).

Liste D. 8. Malatya İl Sınırları İçerisinde Bulunan Nadir ve Tehlike Altındaki Hayvan Türleri

Malatya İlinde Bulunan Nadir ve Nesli Tehlike Altında Olan Hayvanlar		Tehlike Kategorisi
Kuş	<i>Neophron percnopterus</i>	EN
	<i>Coracias garrulus</i>	VU
	<i>Falco naumanni</i>	VU
	<i>Milvus migrans</i>	VU
	<i>Bubo bubo</i>	LC
	<i>Calendrella brachydactyla</i>	LC
	<i>Caprimulgus europaeus</i>	LC
	<i>Emberiza hortulana</i>	LC
	<i>Lanius collurio</i>	LC
	<i>Lanius minor</i>	LC
Yediuyur	<i>Dryomys laniger</i>	LC
Semender	<i>Neurergus strauchii</i>	VU
	<i>Neurergus strauchii barani</i>	VU
Kaplumbağa	<i>Testudo graeca</i>	VU
Kelebek	<i>Melanargia titea</i>	EN
	<i>Muschampia proteides</i>	EN
	<i>Polyommatus dama</i>	EN
	<i>Polyommatus poseidon</i>	EN
	<i>Pseudophilotes bavius</i>	EN
	<i>Tomares nogelli</i>	EN
	<i>Glaucopsyche alexis</i>	VU
	<i>Pseudophilotes vicrama</i>	VU
	<i>Thymelicus acteon</i>	VU

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı XV. Bölge Müdürlüğü, Malatya Şube Müdürlüğü, 2013

EN: Tehlikede;

VU: Zarar görebilir;

LC: En az endişe verici

Geçici Hayvan Bakımevi:

Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği, 2013/8 ve 2013/16 sayılı Genelgeler ile 19.12.2014 tarihli ve 2106 sayılı Bakanlık Makamı Olurlarına istinaden ilimizde bulunan sokak hayvanlarının kısırlaştırılması, aşılanması, müşahede altında tutulması, işaretlenmesi amacıyla 500 adet/yıl köpek kapasiteli geçici bakımevi yapımı için Büyükşehir Belediye Başkanlığına ihale bedelinin % 40 oranında ödenek desteği sağlanmıştır. Malatya Büyükşehir

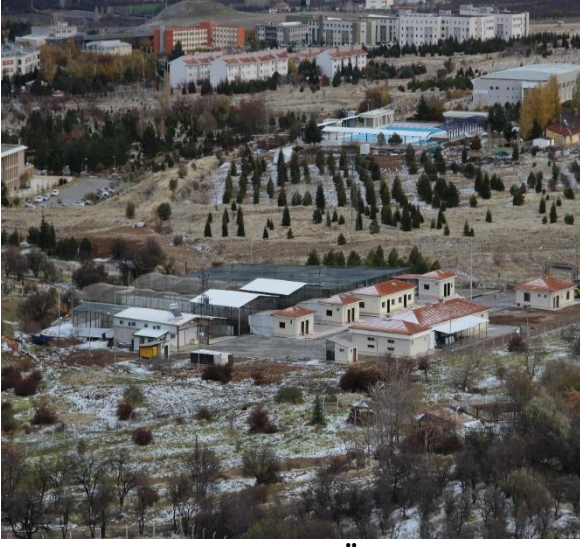
Belediyesince projeler hazırlanmış olup, ihalesi gerçekleştirilmiştir. Geçici Hayvan Bakımevinin inşaat süreci devam etmektedir.

Resim D.8- Hayvan Bakım Evi

Kınalı Keklik Üretim Merkezi:

2012 yılında İnönü Üniversitesi kampüs alanı içerisinde kurulmuştur. Üretim kapasitesi 10.000 adet kınalı kekliktir. Üretim merkezinde kapalı alıştırma kafesi ve çevre düzenlemesi yapılmış olup, 26.03.2016 tarihinde açılışı yapılmıştır.2016 yılında 25.000 adet kınalı keklik üretimi gerçekleştirilmiştir.

ResimD.9-Kınalı Keklik Üretim Merkezi

Hekimhan geyik ve dağ keçisi üretim merkezi:

2005 yılında, Hekimhan ilçesi Yağca köyü yakınlarında 700 dekarlık alanda kurulmuş olup, alanda Ceylan, Karaca ve Kızıl Geyik bulunmaktadır. Ceylan ve Karaca üretimi yapılmaktadır. Üretim Merkezinde 14 metre yüksekliğinde Seyir terası yapılarak ziyaretçilere, tabii ortamında yaban hayatı gözlem imkânı sunulmuştur.

ResimD.10-Hekimhan Geyik ve Dağ Keçisi Üretim Merkezi

Yaban hayatı tanıtım merkezi:

Yurdumuzda doğal ortamda yaşayan kanatlı, memeli ve sürüngen hayvan türlerinin tanıtım maksadı ile tahnitlerinin yapılarak sergilendiği tanıtım merkezi hizmete açılmıştır.

Resim D.11-İlimizdeki Yaban Hayatı Tanıtım Merkezi

4915 Sayılı Karara Avcılığı Kanunu Uyarınca Tarım ve Orman Bakanlığınca Belirlenen Yaban Hayatı Koruma Sahaları ve Yaban Hayvanı Yerleştirme Alanları:

İlimizde Yaban Hayatı Koruma Sahası bulunmamaktadır. Yaban Hayvanı Yerleştirme sahaları ise 4 tanedir. Bunlar; Darende, Akçadağ, Battalgazi ve Arapgir yerleştirme sahalarıdır.

Avlaklar :

Malatya'da 19 adet devlet avlağı, 23 adet genel avlak bulunmaktadır. Malatya İl Şube Müdürlüğümüzce avlak tesis işlemlerimiz tamamlanmış olup, avlak sistemine geçilmiştir.

E.3. Ormanlar ve Miili Parklar

E.3.1. Ormanlar

Ülkemizde en önemli doğal kaynaklardan birisi ormanlarımızdır. Ormanlar ağaç ve ağaççık topluluklarının yerleri ile birlikte oluşturdukları bir ekosistemdir. Ağaçlar, ağaççıklar, mikroorganizmalar ve hayvanlar ormanın içinde iklimik, topoğrafik ve edafik faktörlerle

birlikte bir denge halinde varlıklarını sürdürürler. Ülkemizde en önemli doğal kaynaklardan birisi de ormanlarımızdır. Ormanlar, ağaç ve ağaççık topluluklarının yerleriyle birlikte oluşturduğu bir ekosistemdir. Ekosistem bütünlüğü içinde ortak yaşam önemli bir yer tutar. Ağaçlar, ağaççıklar, mikroorganizmalar ve hayvanlar hep beraber ormanın içerisinde iklimatik, topoğrafik ve edafik faktörlerle birlikte bir denge halinde varlıklarını sürdürürler.

Dünyada ve ülkemizde hızla artan nüfus, doğal kaynaklardan aşırı derecede yararlanma zorunluluğunu meydana getirmiştir. Böylece gittikçe artan ihtiyaçların, sınırlı doğal kaynaklardan karşılanabilmesi için ileri bir teknoloji geliştirilmektedir. Sadece ihtiyaçların giderilmesi ve yalnız yararlanma ilkelerini ön planda tutan böyle bir teknolojik ve ekonomik gelişim sağlamak isteyen insan yeteneği, doğa düzenine bağlı kalmaktan ayrılarak çevreyi tahrip eden bir faktör haline gelmektedir. Böylece doğal denge zayıflamakta ve hatta bir çok yerlerde doğal denge tamamen bozulmaktadır. Buna karşılık çevreyi koruma bilgisi, anlayış ve yeteneği önemli derecede gelişmemektedir.

Ormanlar, diğer doğal kaynaklardan ayrı olarak, kendisini yineleyen doğal kaynaklarımızdandır. Buna rağmen ormanlara ilişkin alan, tür ve kalite sürekli bir azalma eğilimindedir. Ormanlarımıza en fazla yıkım Ortaçağ döneminde olmuştur. Anadolu tarih boyunca bir çok uygarlığın yerleşmesine, yaşamasına ve batışına sahne olmuştur. Birçok savaşlar buralarda olmuştur. Bunun sonucu yağmalama, yıkma, bozulma ve aşırı faydalanma ormanlarımızın azalmasına, buna paralel olarak doğal dengenin bozulmasına neden olmuştur. Bu itibarla ülkemizde toprak kayması, heyelan, çığ felaketleri, sel felaketi gibi doğal afetler sık sık gündeme gelmektedir.

İlimizdeki ormanlık alanlar her yıl yapılan ağaçlandırma ve erozyon kontrol çalışmaları sonucunda artmaktadır. İlimiz sınırlarında hakim ağaç türü Meşe'dir. Bunu Alıç, Ardıç, Badem, Sedir ve Karaçam Türleri izlemektedir. Sedir ve Karaçam fidanları dikim yolu ile elde edilmektedir.

İlimiz Arapgir İlçesinde 2 adet 24 ha büyüklüğünde özel orman alanı bulunmaktadır. 189.340 ha 'da Devlet Ormanı bulunmaktadır. Bu alanların 17.810 ha 'ı Normal Koru, 30.670 ha'ı Normal Baltalık alandır. Kalan kısmın ise 30.901 ha'ı Bozuk Koru, 109.959 ha'ı da Bozuk Baltalık alandır.

İlimizde 2012 Yılı içinde orman kadastro çalışmaları ile ilgili olarak programa alınan 3 köy bulunmaktadır. Kadastrosu tamamlanmış orman alanı miktarı 1.117.248 ha'dır. 2012 yılı içerisinde 2/B ile orman sınırı dışına çıkarılan alan 265 Ha'dır. Şimdiye kadar 2/B ile orman sınırı dışına çıkarılan alan 6036 Ha'dır. Tescili yapılmış ve tahsise alınan orman alanı miktarı 2355 Ha, yıl içinde yapılan tapulu kesim miktarı 6 Ha, mevcut özel orman alanı miktarı ise 13 Ha'dır. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16. 17. ve 18. maddelerine göre ormanlık sahalardan verilen izin adedi miktarı ve alanları 343 Ha'dır. İl arazisininin 189.340 ha hektarı ormanlık alandır.

E.3.2. Milli Parklar

İlimizde plan aşamasında olan 2 adet Milli Park projesi vardır. Bunlar Levent Vadisi Milli Parkı ve Eski Arapgir Kozluk Milli Parkı projeleri olup, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünde onay aşamasındadır.

Levent Vadisi Ozan Kanyonu Milli parkı:

Vadi, Kayseri – Malatya Devlet Karayoluna çok yakın olup, Akçadağ ilçesi sınırları içindedir. Olağanüstü güzel jeolojik oluşumlar sergilemektedir.

Resim D.12- Levent Vadisi-Ozan Kanyonu Milli Parkı

Eski Arapgir Kozluk Kanyonu Milli Parkı:

Kozluk Çayı; İlçe arazisini ikiye bölerek sarıçiçek dağlarından doğar. Ovaya doğru akarak dar ve derin bir boğaza girer. Yöre yaban hayatı eski yaşam alanı ve kültürel miras yönünden zengindir.

Resim D.13- Kozluk Kanyonu Milli Parkı

Nemrut Dağı Milli Parkı:

07.12.1988 tarihinde ilan edilmiştir ve 17.11.2009 yılında Uzun Devreli Gelişme Planı onaylanarak yürürlüğe girmiştir. 138.270 Dekar (7700 Dekarı İlimizde kalmaktadır.) Yüksekliği 2100 metredir.

Tarihi açık hava müzesi, manzara, doğa yürüyüşü, ekoturizm ve fotoğrafçılık aktiviteleri yapılmaktadır. Milli Parkın kaynak değeri eski çağlarda “Kommagene” olarak bilinen, bu alanda bulunan arkeolojik kalıntılardır. Antiochos tümülüsü ve buradaki dev heykeller, Eskikale, Yenikale, Karakuş Tepe ve Cendere Köprüsü Milli park içinde kalan kültürel değerlerdir.

Nemrut Dağı doruğu yerleşme yeri olmayıp Antiochos’un tümülüsü ve kutsal alanlardır. Tümülüs, Fırat Nehri geçitlerine ve ovalarına hakim bir noktadadır. Kralın kemiklerinin yada küllerinin ana kayaya oyulmuş odaya konulduğu ve 50 metre yüksekliğinde, 150 metre çapındaki Tümülüs ile örtüldüğü düşünülmektedir. Her ne kadar yazıtlarda kralın mezarının burada olduğu belirtiliyorsa da bugüne kadar keşfedilememiştir.

Doğu ve batı teraslarında Antiochos ile tanrı-tanrıça heykellerinin yanı sıra aslan ve kartal heykelleri bulunmaktadır. Batı terasında eşsiz bir aslanlı horoskop yer almaktadır. Heykeller Helenistik, Pers sanatı ve Kommagene ülkesinin özgün sanatı harmanlanarak yontulmuştur. Bu anlamda Nemrut Dağına “batı ve doğu uygarlığının köprüsü” denebilir.

Resim D.14-Nemrut Dağı Milli Parkı

E.3.3. Tabiat Parkları

İlimizde Pütürge İlçesi, Tepehan Mahallesinde Tepehan Mesire Yeri 2007 yılında hizmete açılmış olup, günlük 250 kişiye hizmet verebilecek kapasiteye sahiptir.

Turgut Özal Tabiat Parkı

Orman ve Su İşleri Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar) 15. Bölge Müdürlüğü, Malatya Şube Müdürlüğü sorumluluk alanında kalan Turgut Özal Tabiat Parkı Malatya şehir merkezine 3 km uzaklıkta, Orduzu Belde belediyesinin sınırları içerisinde kalmaktadır. 386,69 hektar büyüklüğündeki alan Bakanlar Kurulu'nun 16.11.2009 tarih ve 2009/15604 sayılı Kararı ile Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Resim D.15- Turgut Özal Tabiat Parkı-1

Tabiat Parkının ana kaynak değerini, rekreasyon potansiyeli ve doğal peyzaj değerleri oluşturmaktadır. Tabiat Parkında idari bina ve ziyaretçi tanıtım merkezi, kır lokantası, kır kahvesi, büfe, ateşli ve ateşsiz piknik alanları, mescit, kamelyalar ve yürüyüş yolları bulunmaktadır. Tabiat Parkı yöre halkı tarafından özellikle yaz aylarında günübirlik kullanım amacı ile sık sık ziyaret edilen bir alandır.

Turgut Özal Tabiat Parkı'nın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerinin korunarak gelecek nesillere aktarılması amacıyla bu değerler sürekli izlenmekte ve gerekli önlemler alınmaktadır.

Resim D.16- Turgut Özal Tabiat Parkı-2

Turgut Özal Tabiat Parkının biyolojik çeşitliliği, doğal güzellikleri ve rekreasyonel zenginlikleri, bilimsel araştırmalara, kış turizmi ve doğaya dayalı turizm etkinliklerine yönelik talebi artırmaktadır. Alan tüm yıl boyunca ziyaretçilere farklı imkanlar sunmakta, rekreasyon etkinliklerine hizmet etmektedir.

Turgut Özal Tabiat Parkında piknik alanları, kamelyalar, tabiat yürüyüş alanları, kuş gözlem alanları, flora tanıtım alanında tabiat eğitimi etkinlikleri vs. bulunmaktadır.

Resim D. 17-Turgut Özal Tabiat Parkı-3

Tabiat Parkı ve çevresinde orman ekosistemi; Pınarbaşı diye adlandırılan doğal su kaynağının önüne set çekilerek oluşturulan gölet içerisinde ise sulak alan ekosistemi bulunmaktadır.

Resim D.18- Turgut Özal Tabiat Parkı-4

Beydağı Tabiat Parkı

Malatya İli Battalgazi İlçesi sınırlarında bulunan Beydağı Tabiat Parkı Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın 29.08.2014 tarih ve 1438 sayılı "OLUR"ları ile Milli Parklar Kanununun 3. maddesine istinaden Beydağı Tabiat Parkı olarak ilan ve tescil edilmiştir. Tabiat Parkı 735,6 dekar büyüklüğündedir.

Resim D.19-Beydağı Tabiat Parkı-1

Resim D.20- Beydağı Tabiat Parkı-2

Beydağı Tabiat Parkı; Orman ve Su İşleri Bakanlığı XV. Bölge Müdürlüğüne bağlı Malatya Şube Müdürlüğü sorumluluğundadır. Tabiat Parkı'nın bulunduğu Malatya iline ulaşım karayolu, havayolu ve demiryolu olmak üzere üç Grafikde sağlanmaktadır.

Tabiat Parkı'nda özellikle badem, dut, yalancı akasya, sedir, karaçam gibi ağaçlar ekilerek ağaçlandırma yapılmıştır Tabiat Parkı dere, yol kenarı, kayalık ekosistemler ile birlikte ağaçlandırma sahalarını da içinde barındırmaktadır.

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Arazi gözlem ve literatür çalışmaları sonucunda tohumlu bitkilerden 21 familyaya ait 36 cins ve bu cinslere ait toplam 38 adet farklı bitki taksonu belirlenmiştir. Tabiat Parkı ekolojik sınırları içerisinde toplam 33 adet memeli hayvanın varlığı belirlenmiştir.

Resim D.21-Beydağı Tabiat Parkı-3

E.4. Çayır ve Mera

Mera alanlarının %90'dan fazlası zayıf mera niteliğindedir ve arazi sınıfı olarak da VI. ve VII: sınıf arazilerden oluşmaktadır. Mera alanlarında Erozyon ve sel kontrolü amacıyla ağaçlandırma çalışmaları yapılmaktadır. Madencilik faaliyetlerine mera alanı tahsis

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

edilmektedir. Yerleşim alanlarına da yapılan tahsisler ile mera alanlarında azalma söz konusudur.

İlimiz mevcut çayır mera alanı 580.423 ha olup, meralarımız genel olarak zayıf karakterlidir.(5. ve 6. Sınıf) Az da olsa orta sınıf (3. Ve 4. Sınıf) meraarımız bulunmaktadır. Meralarda tahsis amacı değişikliğine gidildiği için yıllar bazında mera alanlarında azalmaların olduğu görülmektedir. Bununla birlikte hazineye ait yerlerin mera adına tescil edilme talepleri doğrultusunda da mera alanlarında yıllar bazında kısmende olsa artışların olduğu görülmektedir.

Çizelge 54- Malatya ili ve ilçelerindeki ormanlık alanların yıllar itibari ile miktarları (Ha)
(Orman İşletme Müdürlüğü, 2024)

Ormanlar

-İlde mevcut ormanlık alanların yıllar bazında azalmasının sebebi orman kadastro çalışmaları sonucu 2/B ile orman dışına çıkarılmasıdır. İlde mevcut ormanlık alanların yıllar bazında artmasının sebebi yapılan orman kadastro çalışmaları ve ağaçlandırma çalışmalarıdır.

-İl sınırları içerisindeki ormanların hakim ağaç türleri göre dağılımı Meşe türleri (quercus libani, quercus infectoria, quercus cerris, quercus brantii) ve Ardıç türleridir (juniperus excelsa).

-Mülkiyet biçimlerine göre dağılımı %99 oranında Devlet Ormanları, %1 oranında Hatıra Ormanları ve Özel Ağaçlandırma Sahalarından oluşmaktadır.

- Orman İşletme Müdürlüğümüzün sınırları dahilinde, 47056.08 ha. verimli kuru orman alanı, 98272.40 ha. bozuk kuru orman alanı olmak üzere toplam 145328,48 ha. kuru orman alanı bulunmaktadır. 41954.50 ha. verimli baltalık orman alanı, 47462.10 ha. bozuk baltalık orman alanı olmak üzere toplam 89416,60 ha. baltalık orman alanı bulunmaktadır. 2023 yılı itibariyle Kuru ve Baltalık toplam 234745,08 hektar orman alanı bulunmaktadır.

-Orman alanlarının artması için düzenli ve planlı olarak ağaçlandırma çalışmaları ve orman suçlarına karşın koruma çalışmaları yapılmaktadır.

YILLAR	MERKEZ İLÇE	AKÇADAĞ	ARAPGİR	ARGUVAN	BATTALGAZİ	DARENDE	DOĞANŞEHİR	DOĞANYOL	HEKİMHAN	KALE	KULUNCAK	PÜTÜRGE	YAZIHAN	YEŞİLYURT	İL TOPLAMI
2019		9010.14	16962.45	21931.86	6160.83	3305.75	31875.52	4827.75	42454.52	2010.43	5868.02	54912.11	3510.47	15939.15	218769.00
2020		9300.01	17024.32	22015.12	6324.12	3401.04	31901.25	4989.32	43021.32	2154.65	5963.55	55445.23	3642.22	16388.12	221570.27
2021		9454.21	17320.45	22100.25	6575.36	3654.45	32324.87	5125.85	43950.56	2357.87	6125.75	56324.52	3754.54	16950.24	226018.92
2022		9675.54	17620.65	22214.75	6845.00	3945.89	32574.89	5375.56	44755.87	2542.35	6277.75	57354.54	4094.25	17023.55	230300.59
2023		9810.13	17962.11	22331.34	7060.39	4305.87	32875.73	5527.12	45454.93	2710.09	6368.88	58312.90	4410.49	17615.03	234745.01

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge 55 – Malatya ilinde il arazinin ilçeler itibariyle genel dağılımı
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

	Tarım Alanı (ha)	Orman Ve Fundalık (ha)	Çayır Ve Mera (ha)	Tarım Dışı Arazi (ha)
TOPLAM	425450	149128	580423	86199
MERKEZ	55092	10859	26184	4665
AKÇADAĞ	75355	8012	31938	3995
ARAPGİR	25772	6412	56186	7230
ARGUVAN	48326	10595	41773	3006
BATTALGAZİ	17583	690	1442	1585
DARENDE	45021	548	80708	9323
DOĞANŞEHİR	28293	16229	77913	6565
DOĞANYOL	2803	2750	15019	2728
HEKİMHAN	33803	23620	115320	11657
KALE	1910	1331	9591	6368
KULUNCAK	20528	5696	32861	7315
PÜTÜRGE	5420	52439	48397	11844
YAZIHAN	51068	3260	1529	5949
YEŞİLYURT	14476	6687	41562	3969

Çizelge 56–İlimizde il arazinin ilçeler itibariyle genel dağılımı
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

	I. Sınıf (ha)	II. Sınıf (ha)	III. Sınıf (ha)	IV. Sınıf (ha)	V. Sınıf (ha)	VI. Sınıf (ha)	VII. Sınıf (ha)	VIII. Sınıf (ha)
TOPLAM	70177	81399	126517	124217	0	14105	9035	0
MERKEZ	15633	13996	17300	6740	0	790	633	0
AKÇADAĞ	20764	5279	18302	27697	0	2100	1213	0
ARAPGİR	171	4800	8253	10962	0	1032	554	0
ARGUVAN	3000	10050	20463	13275	0	1538	0	0
BATTALGAZİ	5520	4298	4204	2993	0	405	163	0
DARENDE	2670	10460	10916	18178	0	2000	797	0
DOĞANŞEHİR	3750	6920	8820	6714	0	1000	1089	0
DOĞANYOL	350	500	850	857	0	101	145	0
HEKİMHAN	400	4142	9250	17699	0	1675	637	0
KALE	567	498	592	131	0	93	29	0
KULUNCAK	1389	4711	5750	7082	0	1154	442	0
PÜTÜRGE	650	1035	1600	1343	0	312	480	0
YAZIHAN	13257	13060	14448	8805	0	895	603	0
YEŞİLYURT	2056	1650	5769	1741	0	1010	2250	0

E.5. Sulak Alanlar

Karakaya Baraj Gölü, Uluslararası öneme sahip sulak alanlarımızdan olup, Ramsar'a aday olarak gösterilen alanlarımızdandır. İlimizin en büyük gölüdür. 15.087,5 hektarlık bir alanı kapsamaktadır. Malatya il merkezine yaklaşık 15 km uzaklıkta bulunan göl, ilin doğal ve görsel yapısını değiştirmiş ve son derece olumlu bir potansiyel yaratmıştır.

Karakaya Baraj Gölü aynı zamanda Önemli Doğa Alanı (ÖDA) olarak belirlenmiştir (Eken, et al, 2006). Birçok kuş türünün yaşam alanı veya kışın konakladıkları bir bölgedir. Gece Balıkçılı (Nycticorax nycticorax) türünün Türkiye'de'ki bilinen en büyük kışlama popülasyonu bu bölge üzerindedir.

E.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

E.6.1. Tabiat Anıtları

İlimiz sınırları içerisinde tabiat anıtı bulunmamaktadır.

E.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

İlimiz sınırları içerisinde tabiatı koruma alanı bulunmamaktadır.

E.6.3. Anıt Ağaçlar

İlimiz sınırları içerisinde bulunan anıt ağaçlar;

Battalgazi/Orduzu Anıt Çınar Ağacı;
Yeşilyurt/Dilek Anıt Çınar Ağacı,
Yeşilyurt/Üçgöze Anıt Ardiç Ağacı;
Hekimhan/Dursunlu Anıt Ceviz Ağacı
Arapgir/Serge Anıt Çınar Ağacı;
Pütürge/Ormaniçi Anıt Çınar Ağacı;

İlimizde bulunan anıt çınar ağaçlar ve koruma bandı içerisinde bulunan alanlar düzenli periyotlarla denetlenip incelenerek fotoğraflar ile kayıt altına alınmaktadır.

Battalgazi/Orduzu Anıt Çınar Ağacı: Sivas Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu 29.07.2011 tarih ve 2502 sayılı kararı ile anıt ağaç olarak tescil edilmiştir. Ayrıca 2015 yılında Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonundan izin alınarak Battalgazi/Orduzu Anıt Çınar Ağacı koruma alanı bölgesinde park/sosyal tesis Battalgazi Belediyesi tarafından yapılmıştır.

Resim D.22 - Battalgazi/Orduzu Anıt Çınar Ağacı

Yeşilyurt/Dilek Anıt Çınar Ağacı: Sivas Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu 24.10.2010 tarih ve 2004 sayılı kararı ile anıt ağaç olarak tescil edilmiştir.

Resim D.23 - Yeşilyurt/Dilek Anıt Çınar Ağacı

Pütürge/Ormaniçi Anıt Çınar Ağacı: Sivas Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu 13.01.2010 tarih ve 1552 sayılı kararı ile anıt ağaç olarak tescil edilmiştir.

Resim D.24 - Pütürge/Ormaniçi Anıt Çınar Ağacı

Arapgir/Serge Anıt Çınar Ağacı: Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 30.07.2015 tarih ve 177 sayılı kararı ile anıt ağaç olarak tescil edilmiştir.

Resim D.25 - Arapgir/Serge Anıt Çınar Ağacı

Yeşilyurt/Üçgöze Anıt Ardiç Ağacı: Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 24.11.2015 tarih ve 202 sayılı kararı ile anıt ağaç olarak tescil edilmiştir.

Resim D.26 - Yeşilyurt/Üçgöze Anıt Ardıç Ağacı

Hekimhan/Dursunlu Anıt Ceviz Ağacı: Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 11.05.2018 tarih ve 334 sayılı kararı ile anıt ağaç olarak tescil edilmiştir.

Resim D.27 - Hekimhan/Dursunlu Anıt Ceviz Ağacı

E.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

İlimiz sınırları içerisinde Özel Çevre Koruma Alanı bulunmamaktadır.

E.6.5. Doğal Sit Alanları

Resim D.28 - Günpınar Şelalesi Nitelikli Doğal Koruma Alanı

Günpınar Şelalesi Nitelikli Doğal Koruma Alanı: İlimiz Darende İlçesi Günpınar çayı üzerinde bulunan ve 1140 dekarlık alan, 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında Tabiat Parkı olarak tescilli 06.05.2016 tarihinde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne teklif yapılmış ve Bakanlık MAKamının 26.06.2018 tarih ve 1312 sayılı Olur'ları ile "Günpınar Şelalesi Tabiat Parkı" olarak ilan edilmiştir. 2019 yılında Hâlihazır Haritası, Fizibilite Raporu ve mimari projeleri yapılmıştır.

Darende/Tohma Çayı Doğal Vadisi, Somuncubaba Boğazı İle Doğal Akvaryum(Balıkli Göl) Kesin Korunacak Hassas Alan ve Nitelikli Doğal Koruma Alanı: 1. Derece Doğal Sit statüsünde olan Tohma Çayı Doğal Vadisi Somuncu Baba Boğazı ile Doğal Akvaryum (Balıklı Göl) 1. Derece Doğal Sit Alanının koruma statüsünün "Kesin Korunacak Hassas Alan" ve "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" olarak tescil edilmesini içeren, Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 20.12.2018 tarih ve 372 sayılı kararı onaylanmak üzere Bakanlığımıza (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) sunulmuş olup, 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 109/2 Maddesine göre söz konusu tescil kararı 26.06.2019 tarih ve 147728 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır. Tohma Çayı Doğal Vadisi Somuncu Baba Boğazı İle Doğal Akvaryumu Kesin Korunacak Hassas Alan kısmı ise 01.08.2019 tarih ve 1389 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile tescil ve ilan edilmiştir.

Resim D.29 - Darende/Tohma Çayı Doğal Vadisi, Somuncubaba Boğazı İle Doğal Akvaryum(Balıkli Göl) Kesin Korunacak Hassas Alan ve Nitelikli Doğal Koruma Alanı

Pütürge/Karadere(Haydaran) Mevkii Nitelikli Doğal Koruma Alanı: İlimiz Pütürge İlçesi sınırları içerisinde yer alan 2. Derece Doğal Sit statüsünde olan Karapınar Mevkii 2. Derece Doğal Sit Alanının koruma statüsünün Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 26.06.2018 tarih ve 345 sayılı kararı ve 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109/2. Maddesine göre kararı 10.03.2020 tarih ve 63597 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" olarak tescil edilmiştir. Söz konusu alandaki "Nitelikli Doğal Koruma Alanı"na dair tescil ve onay kararı 29.03.2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Resim D.30 - Pütürge/Karadere(Haydaran) Mevkii Nitelikli Doğal Koruma Alanı

Arapgir/Kozluk Çayı Kanyonu Nitelikli Doğal Koruma Alanı Ve Sürdürülebilir Koruma Ve Kontrollü Kullanım Alanı: İlimiz, Arapgir İlçesi sınırları içerisinde yer alan 3.Derece Doğal Sit statüsünde bulunan Kozluk Çayı Kanyonu Doğal Sit Alanının Koruma statüsünün "Nitelikli Doğal Koruma Alanı ve Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak tescil edilmesini içeren, Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 27.06.2018 tarih ve 352 sayılı kararı onaylanmak üzere Bakanlığımıza (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) sunulmuş olup, 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109/2 Maddesine göre söz konusu tescil kararı 10.05.2019 tarih ve 111221 sayılı Bakanlığımız Makam Olur'u ile onaylanmıştır.

Resim D.31 - Arapgir/Kozluk Çayı Kanyonu Nitelikli Doğal Koruma Alanı Ve Sürdürülebilir Koruma Ve Kontrollü Kullanım Alanı

Darende/Ayvalı Nitelikli Doğal Koruma Alanı: İlimiz, Darende İlçesi sınırları içerisinde yer alan 2.Derece Doğal Sit statüsünde bulunan Ayvalı Kanyonu Doğal Sit Alanının Koruma statüsünün "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" olarak tescil edilmesini içeren, Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 26.09.2017 tarih ve 275 sayılı kararı onaylanmak üzere Bakanlığımıza (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) sunulmuş olup, 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109/2 Maddesine göre söz konusu tescil kararı 28.11.2017 tarih ve 14360 sayılı Bakanlığımız Makam Olur'u ile onaylanmıştır.

Resim D.32 - Darende/Ayvalı Nitelikli Doğal Koruma Alanı

Doğanehir/ Erkenek Karanlıkdere Kanyonu Doğal Sit Alanı: : İlimiz Doğanehir İlçesi sınırları içerisinde Erkenek Karanlıkdere Kanyonu Doğal Sit Alanının koruma statüsünün "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" olarak tescil edilmesini içeren, Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 19.03.2018 tarihli ve 324 sayılı kararı onaylanmak üzere Bakanlığımıza (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) sunulmuş olup, 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109/2. Maddesine göre söz konusu tescil kararı 13.11.2020 tarih ve 242221 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmış ve 28.11.2020 tarihli ve 31318 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Resim D.33- Doğanşehir/ Erkenek Karanlıkdere Kanyonu Doğal Sit Alanı

Doğanşehir/Meled Deresi Vadisi Doğal Sit Alanı: İlimiz Doğanşehir İlçesi sınırları içerisinde Meled Deresi Doğal Sit Alanının koruma statüsünün "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" olarak tescil edilmesini içeren, Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 20.12.2018 tarihli ve 375 sayılı kararı onaylanmak üzere Bakanlığımıza (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) sunulmuş olup, 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109/2. Maddesine göre söz konusu tescil kararı 13.11.2020 tarih ve 242227 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmış ve 24.11.2020 tarihli ve 31314 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Resim D.34 - Doğanşehir/Meled Deresi Vadisi Doğal Sit Alanı

Darende/Akçadağ/Yazıhan Tohma Çayı Ozan Kanyonu Kesin Korunacak Hassas Alan ve Nitelikli Doğal Koruma Alanı: Malatya ili, Yazıhan, Akçadağ ve Darende ilçeleri sınırları içerisinde yer alan 3.Derece Doğal Sit statüsünde olan Ozan Kanyonu 3. Derece Doğal Sit Alanının koruma statüsünün "Kesin Korunacak Hassas Alan", "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" olarak tescil edilmesinin uygun olduğuna ilişkin, Kayseri Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'nun 26.06.2018 tarih ve 343 no.lu kararı onaylanmak üzere Bakanlığımıza (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) sunulmuş olup, 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109/2 Maddesine göre söz konusu tescil kararı ilgi 26.06.2019 tarih ve 147720 sayılı Bakanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır. 02.08.2019 tarihli ve 30850 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 01.08.2019 tarihli ve 1390 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Yazıhan, Akçadağ, Darende sınırları içerisinde kalan Ozan Kanyonu Doğal Sit Alanının ekli kroki ve listede sınır ve koordinatları gösterilen kısmı **Kesin Korunacak Hassas Alan** olarak ilan edilmiştir.

Resim D.35 - Darende/Akçadağ/Yazihan Tohma Çayı Ozan Kanyonu Kesin Korunacak Hassas Alan ve Nitelikli Doğal Koruma Alanı

Doğanşehir/Polat Sulu Mağara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu 20.01.1989 tarih ve 197 sayılı kararı ile koruma altına alınmıştır.

Resim D.36 - Doğanşehir/Polat Sulu Mağara

E.7. Sonuç ve Değerlendirme

İlimiz flora ve fauna yönünden oldukça zengindir. Özellikle hayvan popülasyonu geniş bir yelpazeye sahiptir.

İlimizde bulunan anıt çınar ağaçlar ve koruma bandı içerisinde bulunan alanlar düzenli periyotlarla denetlenip incelenerek fotoğraflar ile kayıt altına alınmaktadır. Özellikle Darende/Tohma Çayı Doğal Vadisi, Somuncu Baba Boğazı İle Doğal Akvaryum(Balıkli Göl) Kesin Korunacak Hassas Alan ve Nitelikli Doğal Koruma Alanı, Darende/Günpınar Şelalesi Nitelikli Doğal Koruma Alanı, Arapgir/Kozluk Çayı Kanyonu Nitelikli Doğal Koruma Alanı Ve Sürdürülebilir Koruma Ve Kontrollü Kullanım Alanı taşıdığı doğal güzellikler, tesisler ve turizm potansiyeli nedeniyle Müdürlüğümüz personelleri tarafından daha sık ve detaylı olarak denetlenmektedir.

Kaynaklar

1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
2. Orman Genel Müdürlüğü web sayfası
3. Çevre Durum Raporu, 2011
4. Tarım ve Orman Bakanlığı XV. Bölge Müdürlüğü, Malatya Şube Müdürlüğü, 2020

F. ARAZİ KULLANIMI

F.1. Arazi Kullanım Verileri

İlimizde tarım alanları 425.450 hektarlık bir alanı kapsamına karşılık, bu arazilerin çeşitli problemlerinden dolayı arazi kullanım kabiliyetleri oldukça düşüktür. Yerleşimler de, arazi kullanım kabiliyetine göre 1. ve 2. sınıf olarak sınıflandırılan arazilere ve bu arazilere yakın yerlerde kurulmuş olduğundan, şehir merkezlerinin genişlemesi, sanayi kuruluşlarının artması ve yerleşim yerlerinin çoğalması tarım arazileri için tehlike oluşturmaktadır.

Bu nedenle, “5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu” çıkartılmış ve tarım arazilerinin tarım dışı amaçla kullanımının önlenmesi ve sınırlandırılması için yetki Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına verilmiştir.

Bu doğrultuda, tarım vasfı taşıyan arazilerde, tarım dışı herhangi bir faaliyet yürütülmek istenildiğinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından görüş ve izin alma mecburiyeti ortaya çıkmış, böylelikle de Malatya ve Türkiye tarımı için önem arz eden tarım arazilerinin korunması sağlanmıştır.

Çizelge 57 – 2023 Yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırılması
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

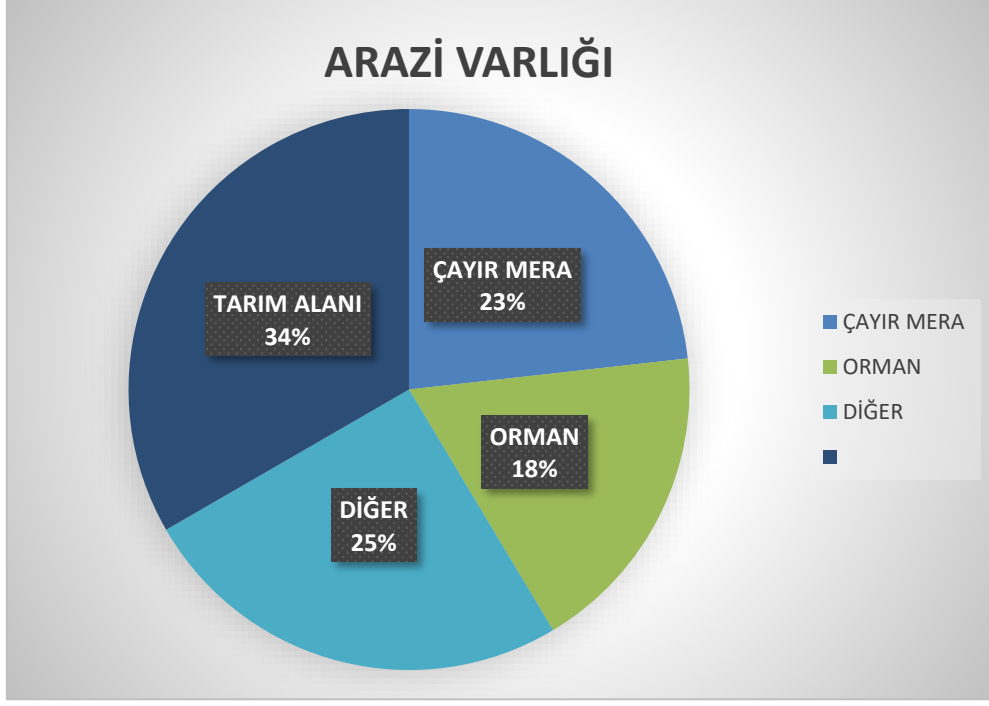
ARAZİ SINIFLARI	ALANI (ha)
Dikili Tarım Arazisi	117.169
Sulu Mutlak Tarım Arazisi	25.467
Kuru Mutlak Tarım Arazisi	4.175
Sulu Özel Ürün Arazisi	28.882
Kuru Özel Ürün Arazisi	32.409
Sulu Marjinal Tarım Arazisi	42.865
Kuru Marjinal Tarım Arazisi	190.697
TOPLAM	441.666

Çizelge 58 – Malatya ilindeki tarım arazilerinin karakteri
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

ARAZİNİN KARAKTERİ		MİKTARI (ha)	TOPLAM ALAN (ha)
TARIM ALANI	SULANAN ARAZİ	173.389	425.450
	SULANABİLİR ARAZİ	218.557	
	SUSUZ ARAZİ	33.504	
MERA VE ORMANLIK ALAN	ÇAYIR-MERALAR	580.423	729.551
	ORMAN VE FUNDALIKLAR	149.128	
DİĞER ALANLAR	TAŞLIK-KAYALIKLAR	58.910	86.199

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

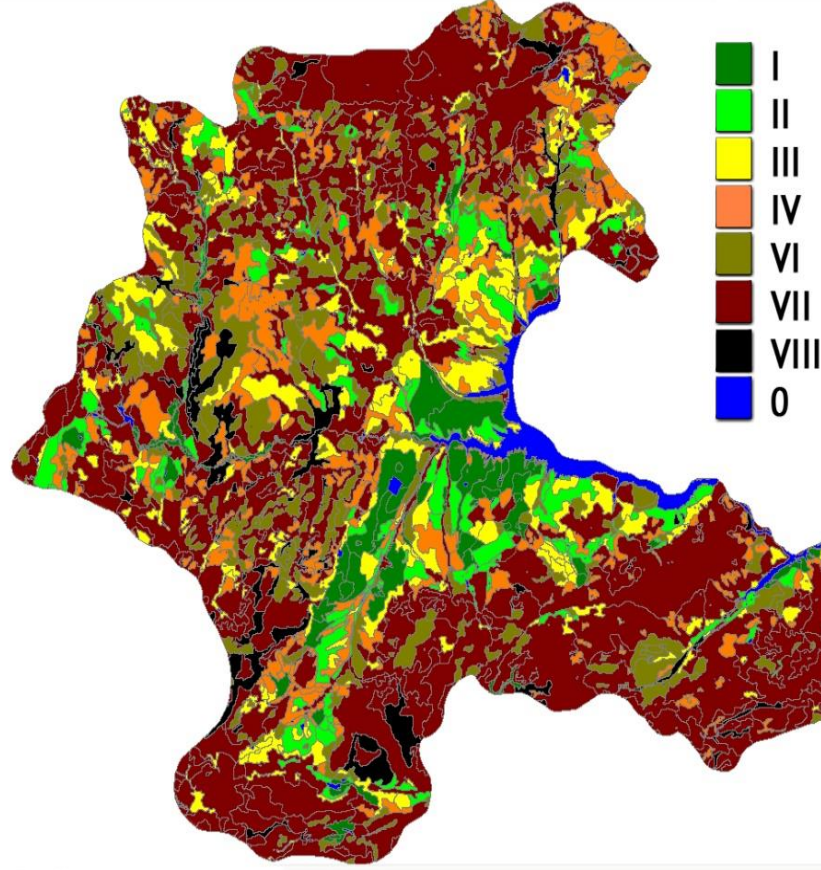
	SU SATIHLARI	18.022	
	YERLEŞİM ALANLARI	9.267	
TOPLAM ALAN (ha)		1.241.200	1.241.200

Grafik E.19 –Malatya ilinde 2023 yılı arazi kullanım durumu
(Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2024)

Çizelge 59 –Arazi kullanım sınıflandırması
(<http://corine.ormansu.gov.tr/Corine>, 2024)

Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	6.583,75	0,53	7.901,03	0,62	9.564,01	0,77	10.600,45	0,86	11651,81	0,95
2) Tarımsal Alanlar	453.336,47	36,71	452.733,04	36,69	435.094,65	35,45	434.908,24	35,42	439840,52	35,81
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	757.538,36	61,38	756.391,68	61,28	766.298,04	62,43	765.448,04	62,35	758807,24	61,79
4) Sulak Alanlar	243,79	0,02	243,79	0,02	294,78	0,02	294,78	0,02	294,39	0,02
5) Su Yapıları	16.529,51	1,34	16.962,26	1,37	16.242,38	1,33	16.242,38	1,33	17523,99	1,43
TOPLAM	1.234.231,88	99,88	1.234.231,8	99,95	1.227.493,86	100	1.227.493,89	99,98	1.228.117,95	100

Harita E.3. İl topraklarının arazi kullanım kabiliyetine göre dağılımı

F.2. Mekânsal Planlama

F.2.1. Çevre Düzeni Planı

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7. Maddesi uyarınca 02/04/2012 tarihinde onaylanan ve planlama bölgesindeki illerde 30 (Otuz) gün süre ile askıya çıkarılarak ilan edilen Yozgat-Sivas-Kayseri, Malatya-Elazığ-Bingöl-Tunceli, Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkari Planlama Bölgelerine ait 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planları, askı süreci içerisinde gelen itirazların incelenmesi ve değerlendirilmesi sonrasında 07/09/2012 tarihinde askı sonrası onay işlemleri gerçekleştirilmiştir. Çevre Düzeni Planında 26.10.2015 tarihinde değişiklik yapılmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca 02.02.2018 tarihinde onaylanan Malatya-Elazığ-Tunceli-Bingöl 1/100.000 ölçekli çevre düzeni plan değişikliği İl Müdürlüğümüzde askıya çıkarılmıştır.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca **08/10/2019** tarihinde onaylanan Malatya-Elazığ-Bingöl-Tunceli Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği 15/10/2019 tarihinde Müdürlüğümüz ilan panosunda 30 (otuz) gün süreyle Malatya Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nce askıya çıkarılmıştır.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca Malatya-Elazığ-Bingöl-Tunceli Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği 01/02/2020 tarihinde onaylanmıştır.

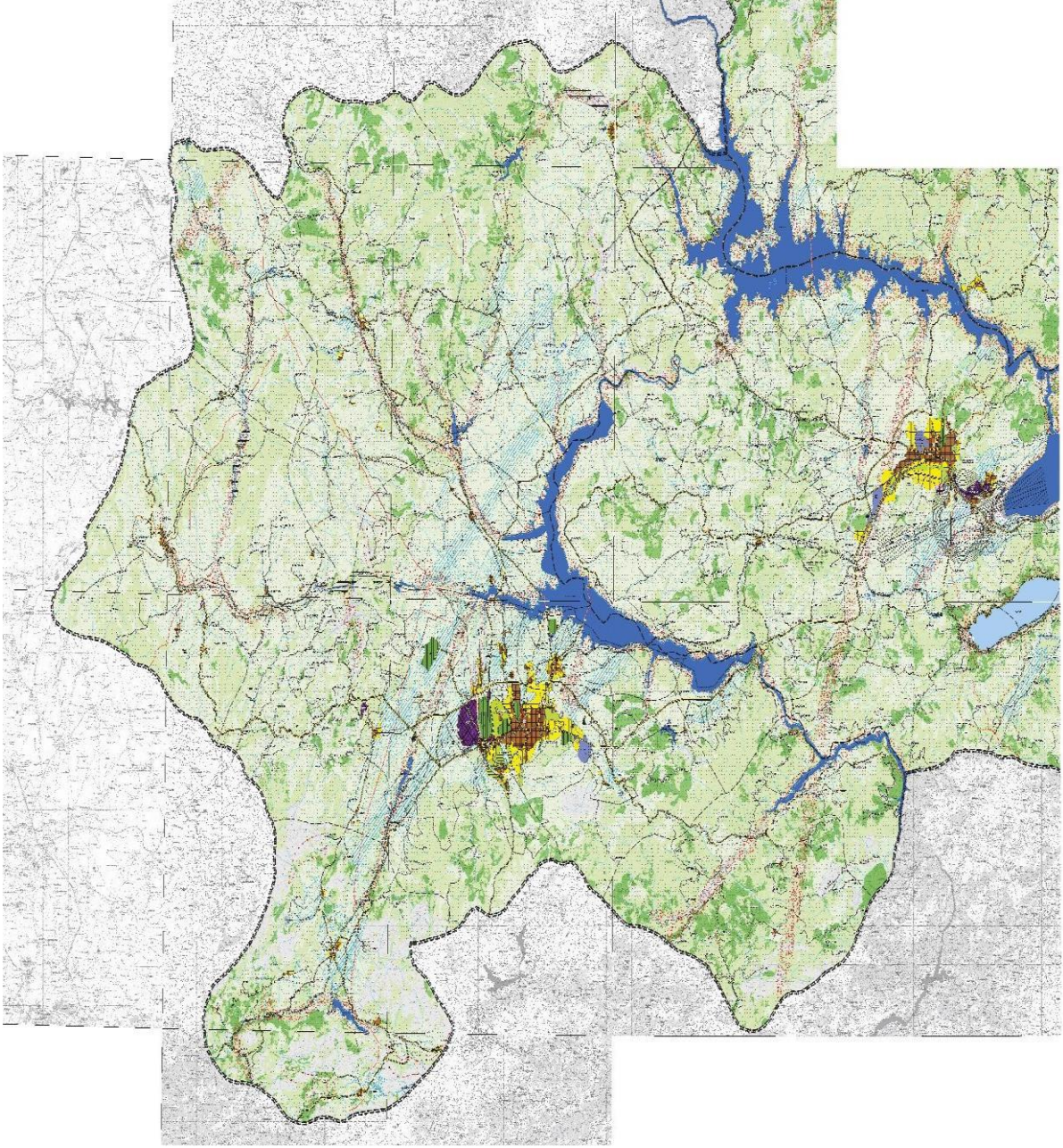
2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Malatya-Elazığ-Bingöl-Tunceli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (K42 Plan Paftası, Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 13.01.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Malatya-Elazığ-Bingöl-Tunceli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (K42 Plan Paftası, Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 26.02.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Malatya-Elazığ-Bingöl-Tunceli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (Plan Hükümleri, Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 07.05.2021 tarihinde onaylanmıştır.

"Kentsel Servis Alanı" amaçlı Malatya-Elazığ-Bingöl-Tunceli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği (K42 Plan Paftası, Plan Değişikliği Gerekçe Raporu) 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca 23.11.2021 tarihinde onaylanmıştır.

Harita E.4- Malatya İli Çevre Düzeni Planı

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Malatya İli yanlış arazi kullanımı, usulsüz faydalanma ve tarım arazisi açma neticesinde erozyona en fazla maruz illerimizden biri haline gelmiştir. Orman üzerindeki bu baskının artması ağaçlandırma ve erozyon kontrol çalışmalarının hızlandırılmasını orman varlığımızın geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Kaynaklar:

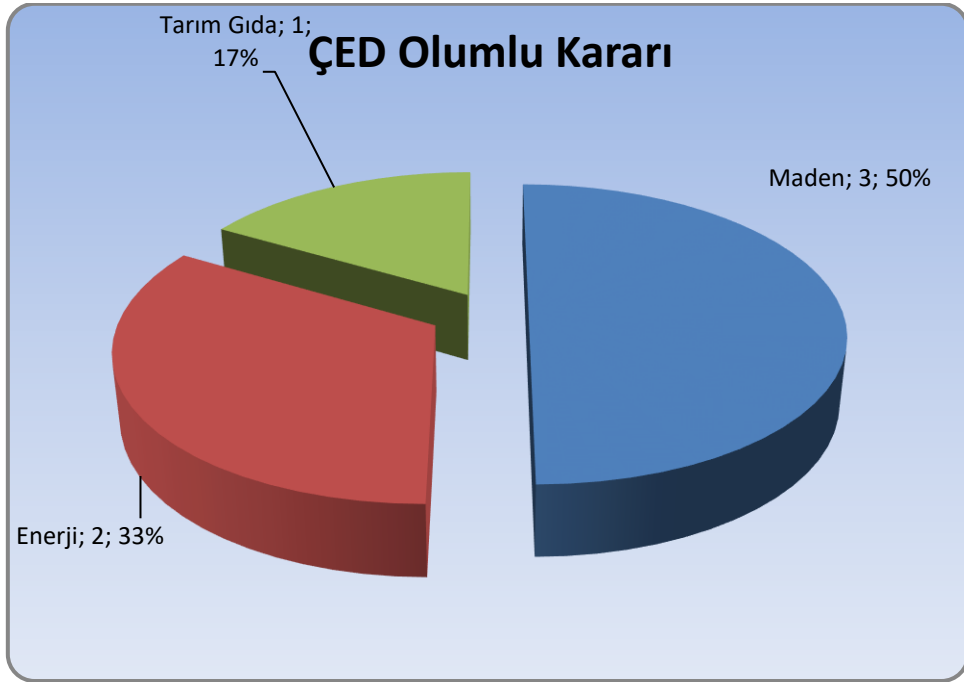
- 1.Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
- 2.Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbst.tarimorman.gov.tr/>)

G. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

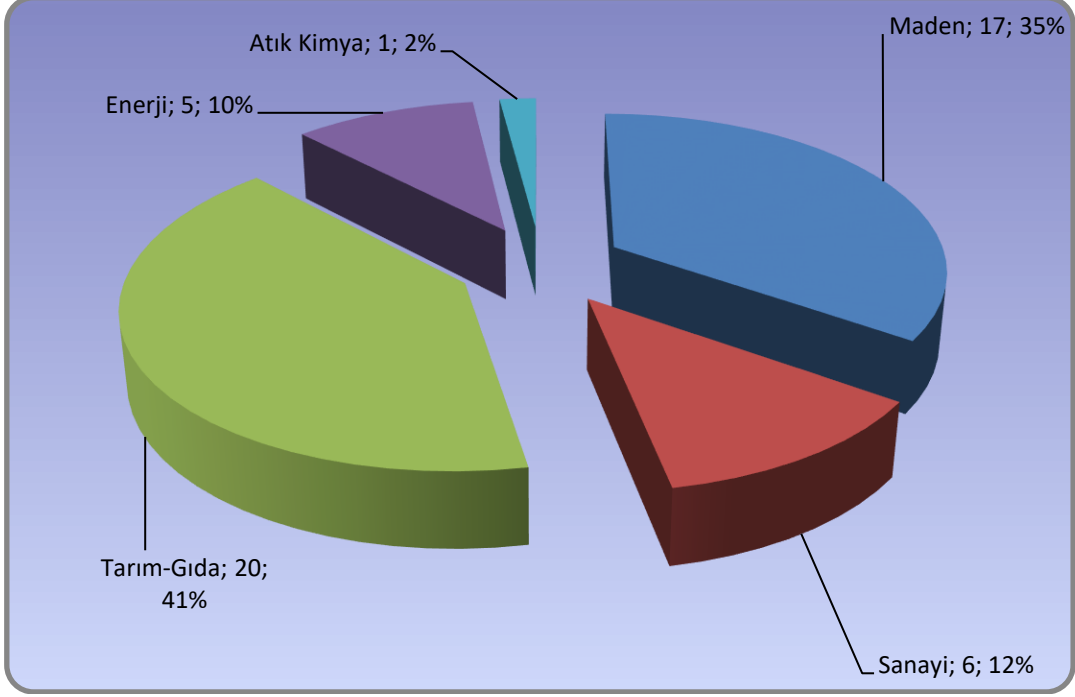
G.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge 60- Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2023 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	17	5	6	20	1	-	-	49
ÇED Gereklidir	-	-	-	-	-	-	-	0
ÇED Olumlu Kararı	3	2	-	1	-	-	-	6
ÇED Olumsuz Kararı	-	-	-	-	-	-	-	0
İade/İptal	3	1	1	1	-	-	-	6

Grafik F.20 –2023 Yılında ÇED Olumlu Kararı Alınan Projelerin Sektörel Dağılımı (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Grafik F.21 –2030 Yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı Alınan Projelerin Sektörel Dağılımı

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Çizelge 61 –Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2023 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; Mayıs 2024)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda-Hayvancılık	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı-	Su	Turizm-Konut	TOPLAM
73	589	549	797	119	71	105	152	2455

Çizelge 62–2014-2023 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı

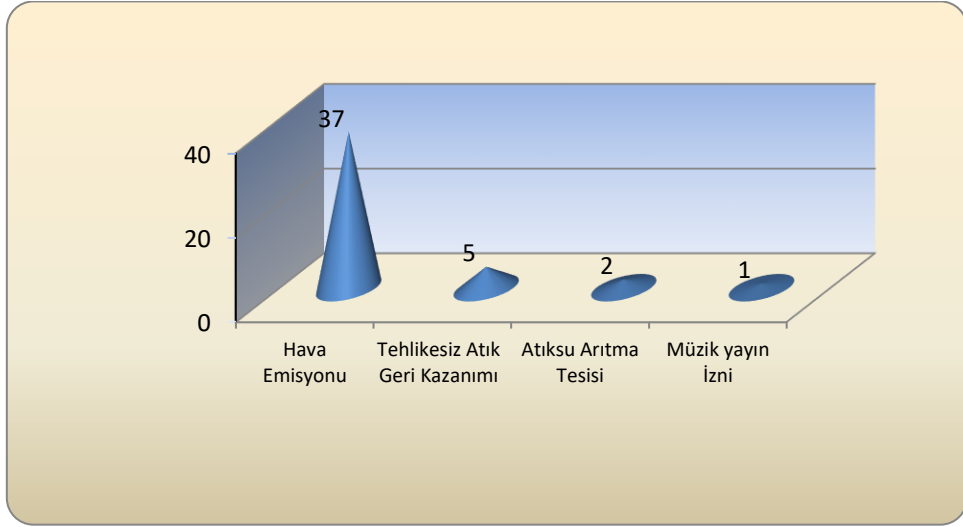
(e-ÇED Yazılımı; 2024)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
38	4	6	3	4	-	-	52

G.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge 63–2023 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, 2024)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	-	17	17
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	6	37	43
TOPLAM	6	54	61

Grafik F.22 –2023 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2024)

G.3. Sonuç ve Değerlendirme

ÇED' in amacı; ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmaksızın, çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında korumak, planlanan bir faaliyetin yol açabileceği bütün olumsuz çevresel etkilerin önceden tespit edilip, gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktır.

İlimizde de 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ÇED Yönetmeliği EK –II Listesi kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne başvuruda bulunan faaliyetler incelenir ve değerlendirilir "ÇED Gereklidir" ya da "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilir. Bu aşamadan sonra da tesisin çevre izni süreci başlar, eğer çevre iznine tabi ise gerekli izinleri almak için kuruma başvuruda bulunur.

Kaynaklar

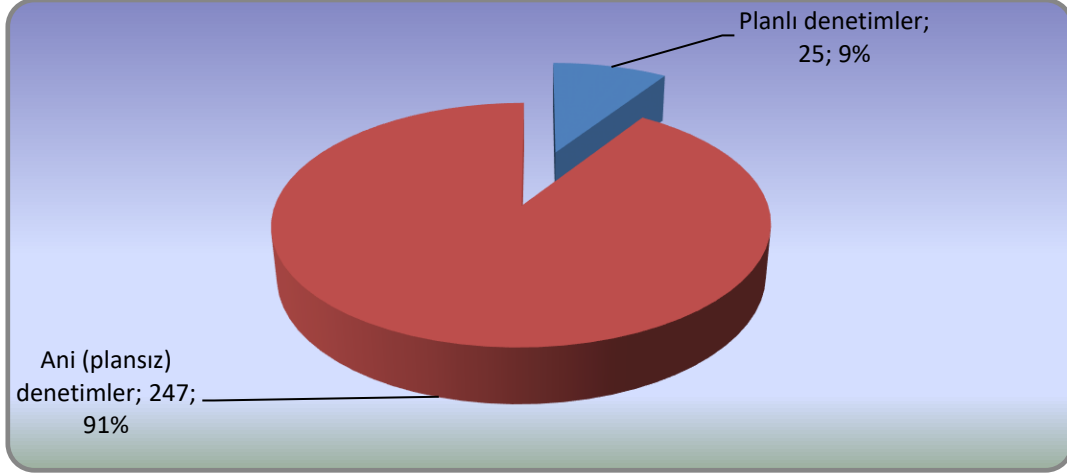
Malatya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-ÇED Yazılımı
e-İzin Yazılımı

H. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

H.1. Çevre Denetimleri

Çizelge 64–2023 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı (e-denetim yazılımı, 2024)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	25
Plansız (ani+şikayet) denetimler	247
Genel toplam	272

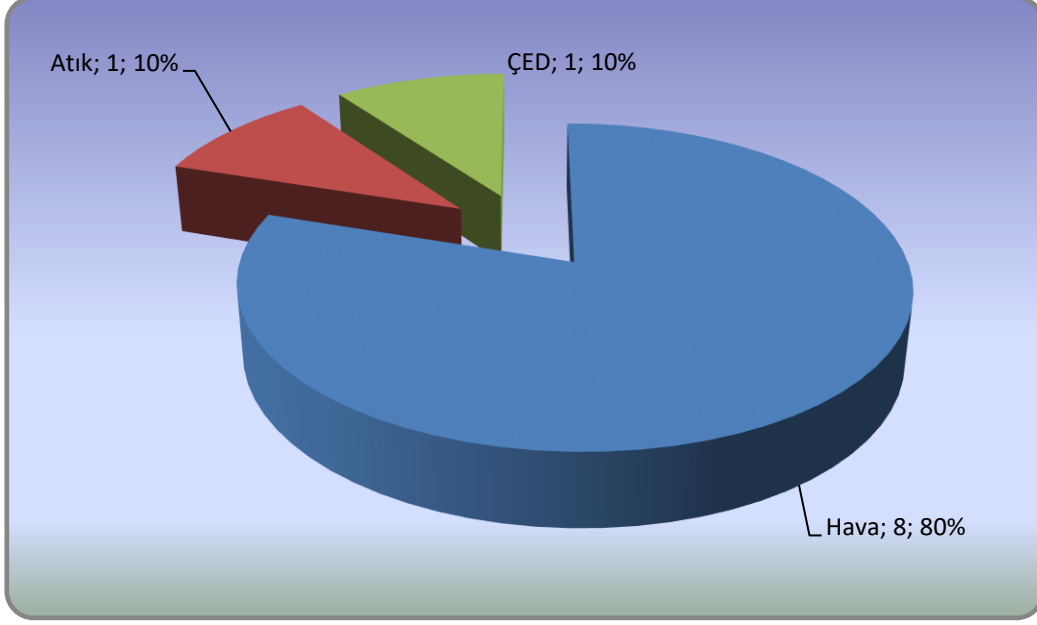
Grafik G.23–ÇŞİDİM tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı (e-denetim yazılımı, 2024)

H.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge 65– 2023 yılında ÇŞİDİM'e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları (e-denetim yazılımı, 2024)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	8	-	-	1	-	-	1	10
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	8	-	-	1	-	-	1	10
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	%100	-	-	%100	-	%100	%100	%100

2023 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

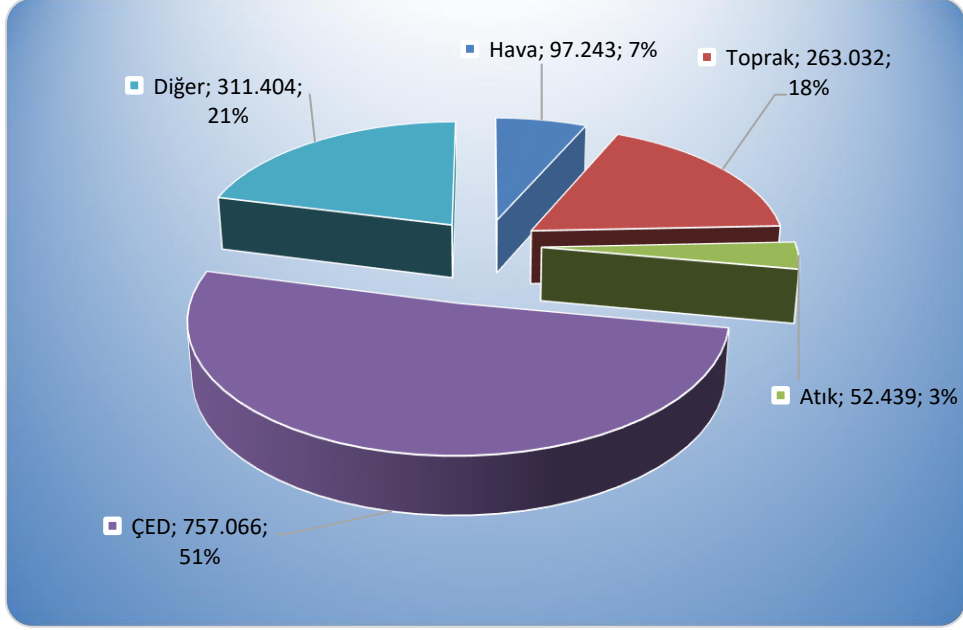

Grafik G.24–2023 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

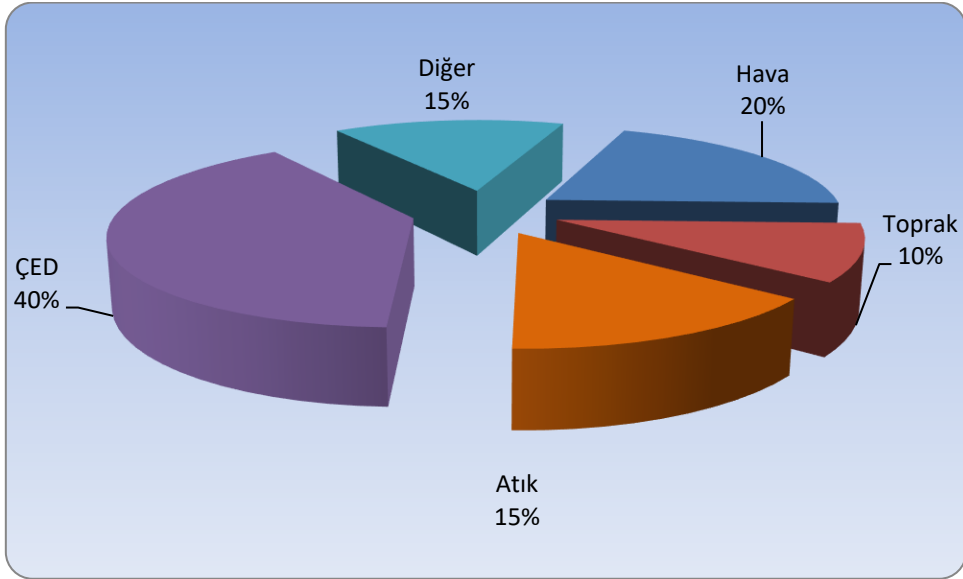
H.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge 66 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı
(e-denetim yazılımı, 2024)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	97.243	-	263.032	52.439	-	-	757.066	311.404	1.481.184
Uygulanan Ceza Sayısı	4	-	2	3	-	-	8	3	20

Grafik G.25 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezalarının konulara göre dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2024)

Grafik G.26 –2023 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2024)

H.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2023 yılında 1 maden tesisine çevre izin belgesi olmadığı için durdurma kararı uygulanmıştır.

H.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde yapılan çevre denetimlerinde tesisler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü teknik personeli tarafından denetlenmekte ve 2872 sayılı Çevre Kanunu doğrultusunda gerekli idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Kaynaklar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü.
e-Denetim Yazılımı

I. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

Çevre; insan da dahil olmak üzere doğadaki bütün canlı ve cansız öğelerle bu öğeler arasındaki karşılıklı ilişkilerin oluşturduğu bir bütündür. Hızlı kentleşme, çarpık yapılaşma, arazinin kabiliyet sınıflarına göre kullanılmayışı, endüstrinin hızla gelişmesi, hızlı nüfus artışı, dünya ekosistemi üzerinde olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Evsel ve endüstriyel katı atıklar, sıvı atıklar, hava kirliliği, gürültü kirliliği ve trafik kirliliği gibi olumsuzluklar hepimizin beden ve ruh sağlığını etkilemektedir. Çevre sorunları bölgesel olmaktan çıkıp ulusal hatta uluslararası sorunlar haline gelmiştir. Sağlıklı bir çevre ve yaşam kalitesi yüksek bir toplum oluşturulmasının, ancak çevre sorunlarının çözülmesi ile mümkün olacağı bugün dünyada kabul görmüş bir gerçektir. Bu sebeple öncelikle toplumda çevre bilincinin oluşturulması gerekmektedir.

Yaşayabileceğimiz başka bir dünyanın olmadığı gerçeğinden hareketle; yaşam alanlarının gitgide azaldığı düşünülürse, çocuklarımızı geleceğe hazırlarken yaşanabilir bir dünya bırakmak için çevre bilincini de ihmal etmemiz gerekmektedir.

Çevre sorunlarıyla mücadelede ortak katılım ve ortak sorumluluk şarttır. Bedeli para ile ifade edilemeyecek çevresel değerlerin tahrip edilmesini önlemek, bunlara sahip çıkmak, gerekli çabayı sarf etmek ülkemizin geleceği için en faydalı yatırım olacaktır.

İl Müdürlüğümüz; ilimizdeki çevre sorunları ile ilgili olarak, ilgili yönetmelikler çerçevesinde ekolojik sistemin korunması ve iyileştirilmesi, her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi, ilimizin doğal bitki ve hayvan varlığı ile doğal zenginliklerin korunması ve kamuoyunda çevre bilincinin oluşması için bir çok kurum ve kuruluş ile işbirliği içerisinde çalışmalarını sürdürmektedir.

İnsanın, bugünkü ve gelecek nesiller için çevreyi korumaya ve geliştirmeye yönelik büyük sorumluluğunun vurgulandığı, 1972 yılında İsveç'in Stockholm kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı'ndan bu yana 5 Haziran tüm dünyada "çevre günü" olarak kutlanmaktadır. Ülkemizde bu amaçla 1978 yılında Türkiye Çevre Sorunları Vakfı, daha sonra Çevre Müsteşarlığı kuruldu. Başbakanlığa bağlı Çevre Müsteşarlığı 5-11 Haziran tarihleri arasında Çevre Koruma Haftası olarak kabul etti.

İlimizde 2023 yılında Çevre Günü etkinlikleri kapsamında Valilik makamına ziyarette bulunuldu. İlimizdeki anokulu ve konteynerkentlerde çevre ile ilgili etkinlik paketleri dağıtıldı.

Kaynaklar:

1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü.
2. Malatya Büyükşehir Belediyesi.
3. Yeşilyurt Belediyesi.
4. Battalgazi Belediyesi.

Resim H.37- Çevre Günü Etkinlikleri (Valilik Makamında Ziyaret-I)

Resim H.38- Çevre Günü Etkinlikleri (Orduzu Göletine Celenk bırakma)

Resim H.39- Çevre Günü Etkinlikleri (Orduzu Göletine Celenk bırakma)

Resim H.40- Çevre Günü Etkinlikleri (Anaokullarında etkinlik kapsamında etkinlik paketlerinin dağıtımı)

Resim H.41- Çevre Günü Etkinlikleri (Anaokullarında etkinlik kapsamında etkinlik paketlerinin dağıtımı)

Resim H.42- Çevre Günü Etkinlikleri (Konteynırkentlerde etkinlik kapsamında etkinlik paketlerinin dağıtımı)

Resim H.43- Çevre Günü Etkinlikleri (Konteynırkentlerde etkinlik kapsamında etkinlik paketlerinin dağıtımı)